JOHN BUNYAN

DE PELGRIMSREIS

van deze wereld naar de toekomende

DE PELGRIMSREIS VAN DEZE WERELD
NAAR DE TOEKOMENDE

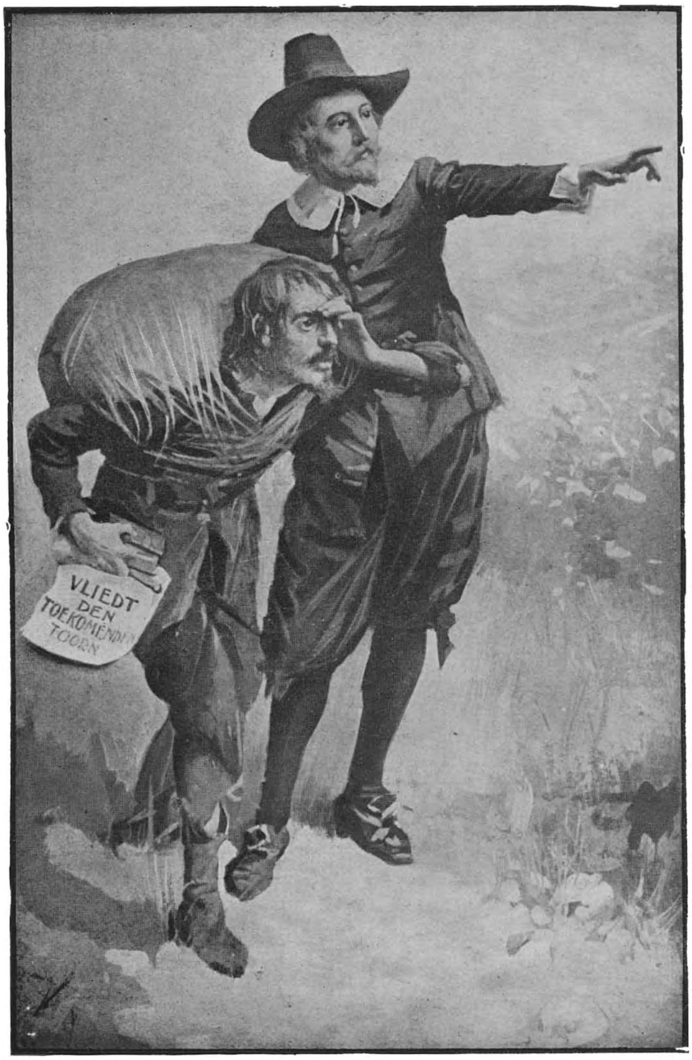

EVANGELIST WIJST DEN WEG.

Ziet gij dat licht daarginds?

DE PELGRIMSREIS van deze wereld naar de toekomende, voorgesteld in den vorm van een droom door JOHN BUNYAN

Met een en dertig illustraties naar oorspronkelijke teekeningen van HAROLD COPPING :-: :-:

„Ik zal gelijkenissen voorstellen”. Hosea XII : 11

NIJKERK — G. F. CALLENBACH
1907

Stoomboekdrukkerij — C. C. Callenbach — Nijkerk.

DE PELGRIMSREIS

in den vorm van een droom.

Op mijn reize door de woestijn dezes levens kwam ik aan een spelonk en legde mij neder om te slapen. Toen ik sliep, droomde ik. Ik zag dan in mijn droom een man staan, in lompen gehuld. Zijn gelaat was afgewend van zijn huis, hij had een boek in de hand en droeg een pak op den rug. (Jesaja LXIV : 6; Lukas XIV : 33; Ps. XXXVIII : 4; Habakuk II : 2.) Vervolgens zag ik, hoe hij het boek open deed en er in las; onder het lezen weende en beefde hij; en niet in staat zich langer te bedwingen slaakte hij een smartkreet, zeggende: „Wat moet ik doen?" (Hand. II : 37, XVI : 30, 31.)

Eindelijk ging hij in zijn huis en beheerschte zich zoo lang mogelijk, opdat zijn vrouw en kinderen zijn bekommernis niet zouden bemerken, maar daar zijn onrust voortdurend toenam, kon hij niet langer zwijgen. Daarom stortte hij eindelijk zijn hart voor hen uit, zeggende: „Ach, mijn lieve vrouw en mijn dierbare kinderen! ik ben geheel ontsteld vanwege een last, die zwaar op mij drukt; daarenboven heb ik de gewisse tijding ontvangen, dat de stad onzer inwoning verbrand zal worden met vuur van den hemel; en dat ik zelf, en gij, mijne vrouw en mijne dierbare kinderen mede omkomen, tenzij, *wat ik niet weet,* er een weg ter ontkoming zij, waardoor wij behouden kunnen worden. — Zijne betrekkingen waren ten zeerste verbaasd over deze woorden; niet omdat zij geloofden aan de waar-

heid van hetgeen hij zeide, maar omdat zij meenden, dat hij van zijn zinnen beroofd was; en daar de avond begon te vallen en zij hoopten, dat de slaap hem rustiger zou maken, wisten zij hem te bewegen zich naar bed te begeven. Maar de nacht vond hem even onrustig als de dag; in plaats van te slapen, bracht hij hem door in zuchten en tranen. Zoodra de morgen aanbrak, kwamen zij naar zijn toestand vernemen. Hij deelde hun mede, dat het nog veel erger met hem gesteld was, en begon hen weder te vermanen, doch zij wilden niet naar hem luisteren. Daarna beproefden zij zijn somberen gemoedstoestand te verdrijven door hem koel en hard te bejegenen; nu eens dreven zij den spot met hem, dan weer lieten ze hun minachting blijken of ze lieten hem aan zijn lot over. Hij trok zich nu maar terug in zijn kamer, om voor hen te bidden en hen te beklagen en tevens zijn eigen ellendigen toestand te betreuren; ook wandelde hij vaak eenzaam in het veld, nu eens lezende, dan weer biddende. Zoo bracht hij gedurende eenige dagen den tijd door.

Zoo zag ik hem eens, zeer bedroefd van geest, buiten wandelen, als naar gewoonte in zijn boek lezende. Opeens barstte hij uit, zooals hij vroeger ook had gedaan, roepende: „Wat moet ik doen om zalig te worden?"

Ik zag, hoe hij naar alle zijden rondkeek als om te ontsnappen, maar toch bleef hij staan, besluiteloos welken kant hij zou uitgaan. Nu zag ik een man, EVANGELIST genaamd, naar hem toegaan, die hem vraagde: „Waarom weent gij?"

„Mijnheer," antwoordde hij, „ik lees hier in dit boek, dat ik ter dood ben veroordeeld, en dat na den dood het oordeel mij wacht (Hebr. IX : 27) en nu gevoel ik, dat ik niet gewillig ben om te sterven (Job XVI : 21), en niet bereid voor het oordeel" (Ezechiël XXII : 14.)

„Wel," zeide EVANGELIST tot hem, „waarom zijt ge niet gewillig om te sterven, daar dit leven zooveel bezwaren met zich brengt?" De man antwoordde: „Omdat ik vrees dat het pak, dat ik op den rug draag, mij dieper zal doen zinken dan het graf en dat ik in *Tofeth* zal vallen. (Jes. XXX : 33.) En mijnheer, als ik niet bereid ben om in de

gevangenis te gaan, dan ben ik nog véél minder gereed voor de vierschaar des gerichts; en de gedachte daaraan doet mij weenen."

„En," hernam EVANGELIST, „indien gij in *zulk* een toestand verkeert, waarom staat gij dan stil?"

„Omdat ik niet weet, waarheen ik gaan zal," gaf hij ten antwoord.

Toen gaf hij hem een perkamenten rol, waarin geschreven was: Vlied den toekomenden toorn. (Matth. III : 7.)

De man las deze woorden en daarop EVANGELIST oplettend aanziende, vraagde hij: „Waarheen moet ik vlieden?" EVANGELIST wees nu met den vinger over een zeer uitgestrekte vlakte en vraagde: „Ziet gij gindsche poort?" (Matth. VII : 13, 14.) „Neen," was het antwoord. „En dat licht daarginds, ziet gij dat ook niet?" (Psalm CXIX : 105; 2 Petrus I : 19.) „Ja," antwoordde hij, „dat zie ik." „Nu," hernam EVANGELIST, „houd dat licht in het oog, en ga in die richting, dan zult gij de poort zien, en wanneer gij daar aanklopt, zal u gezegd worden, wat gij doen moet."

Nu zag ik in mijn droom, dat de man zich daarheen spoedde. Hij was nog niet ver weg, toen zijn vrouw en kinderen het bemerkten, en hem toeriepen terug te keeren; maar de man stopte de vingers in de ooren, steeds roepende: „leven! leven! eeuwig leven!" (Lukas XIV : 26) Hij zag niet achterwaarts, maar snelde de vlakte over (Genesis XIX : 17.)

De buren kwamen eveneens toeloopen, (Jeremia XX : 10); en sommige bespotten hem of riepen hem scheldwoorden na, terwijl andere hem aanspoorden terug te keeren. Onder deze laatsten waren er twee, die vast besloten waren hem met geweld terug te brengen. De naam van den een was: HALSSTARRIG en de naam van den ander: PLOOIBAAR. Nu was de man hun een heel eind vooruit, doch, vastbesloten hem te volgen, hadden zij hem spoedig ingehaald. De man vraagde hun nu: „Buren, wat komen jelui doen?" „Wij willen u overreden met ons terug te keeren," was het antwoord.

„Neen," hernam hij, „daar kan niets van komen! gij woont in de *Stad des Verderfs*, de plaats, waar ook ik geboren ben; ik herken u wel, en als gij daar vroeger of

later sterft, zult gij dieper wegzinken dan het graf, in een plaats, die brandt van vuur en sulfer: ik raad u dus aan, mijn goede buren, met mij mede te gaan."

HALSSTARRIG: „Wat! Zouden we onze vrienden en onze genoegens vaarwel zeggen?"

CHRISTEN: (zoo heette de man) „Zeker, omdat *al*, wat gij verlaten zult niet is te waardeeren tegen een weinig slechts van hetgeen ik tracht te vinden (2 Cor. V : 17) en indien gij met mij gaat en het vindt, zal het u gaan als mij, want dáár, waar ik heenga, is overvloedig voor u en voor mij (Lukas XV : 17.) Komt mee dan zult ge zien dat het waar is!"

HALSSTARRIG: „Wat voor dingen zijn het toch, die ge zoekt en waarvoor gij alles hebt verlaten?"

CHRISTEN: „Ik zoek een onverderfelijke, onbevlekte en onverwelkelijke erfenis (1 Petr. I : 4), die in de hemelen bewaard wordt en daar veilig is (Hebr. XI : 16) om op den bepaalden tijd te worden geschonken aan hen, die haar ijverig zoeken. Gij kunt dit alles, zoo gij wilt, lezen in mijn boek."

HALSSTARRIG: „Och wat, weg met dat boek; gaat ge met ons terug, ja of neen?"

CHRISTEN: „Neen, want ik heb mijne hand aan den ploeg geslagen." (Luk. IX : 62.)

HALSSTARRIG: „Kom dan, buurman PLOOIBAAR, laat ons terugkeeren en zonder hem naar huis gaan; er is een heele troep van die dwazen, die, wanneer ze zich eens iets in 't hoofd hebben gezet, in eigen oog wijzer zijn dan zeven, die met rede antwoorden." (Spreuken XXVI : 16.)

PLOOIBAAR: „Zoo moet ge niet spreken. Indien het waar is, wat de goede CHRISTEN zegt, dan zijn de dingen, die hij najaagt beter dan wat wij zoeken: ik heb wel lust mijn buurman te vergezellen."

HALSSTARRIG: „Wat? Nog meer dwazen? Luister naar mij en keer terug; wie weet, waartoe zulk een waanzinnige u nog vervoert! Keer toch terug en wees wijs."

CHRISTEN: „Ga met *mij* mee, buurman PLOOIBAAR; de dingen, waarvan ik u sprak, zijn in werkelijkheid te verkrijgen en nog vele andere daarenboven. Indien gij mij

niet gelooft, lees dan zelf in dit boek; en de waarheid wordt bezegeld door het bloed van Hem, die dit testament heeft gemaakt." (Hebr. IX : 17, 22; XIII : 20.)

PLOOIBAAR: „Wel buurman HALSSTARRIG, ik heb een besluit genomen; ik wil met dezen goeden man medegaan en zal 't met hem wagen. Maar, beste vriend, weet gij den weg naar die begeerlijke plaats?"

CHRISTEN: „Een zeker man, EVANGELIST genaamd, heeft mij aangeraden mij naar een kleine poort te begeven die voor ons ligt, en daar zullen we inlichtingen krijgen betreffende den weg."

PLOOIBAAR: „Welnu buurman, laten wij dan gaan."

Daarop vervolgden zij samen hun weg.

HALSSTARRIG: „Nu, ik ga terug. *Ik* laat mij niet verder in met zulke bedrogen, misleide dwepers!"

Toen zag ik in mijn droom, dat na het vertrek van HALSSTARRIG CHRISTEN en PLOOIBAAR al pratende de vlakte over gingen.

CHRISTEN: „Kom, buurman PLOOIBAAR, hoe gaat het u? Ik ben blij, dat gij besloten zijt met mij mede te gaan. Als HALSSTARRIG iets gevoeld had, zooals ik, van de macht en de verschrikkingen der toekomende dingen, zou hij ons niet zoo lichtzinnig den rug hebben toegekeerd."

PLOOIBAAR: „Wel buurman CHRISTEN, nu wij alleen zijn, moet gij mij van die dingen eens beter op de hoogte brengen en mij eens zeggen, waarin ze eigenlijk bestaan, en hoe wij ze deelachtig worden, en ook waar de reis op uitloopt."

CHRISTEN: „Dat alles gevoel ik meer in mijn hart dan ik er van kan spreken; maar daar gij er zooveel belang in stelt, zal ik u uit mijn boek voorlezen, wat er van staat."

PLOOIBAAR: „En zijt ge overtuigd, dat al wat dat boek zegt, de waarheid is?"

CHRISTEN: „Ja zeker; het is alles gesproken door Hem, die niet liegen kan." (Titus 1 : 2.)

PLOOIBAAR: „Goed; en wat voor dingen zijn het dan?"

CHRISTEN: „Een onvergankelijk koninkrijk, dat wij kunnen beërven en een eeuwig leven, dat wij deelachtig

kunnen worden om altijd in dat heerlijk rijk te kunnen wonen." Jesaja XIV : 17; Joh. X : 27, 29.)

Plooibaar: „Mooi zoo; en wat nog meer?"

Christen: „Kronen der heerlijkheid en kleederen wachten ons, die ons zullen doen blinken als de zon aan het uitspansel des hemels." (2 Tim. IV : 8, Openb. III : 4; Matth. XIII : 43.)

Plooibaar: „Verrukkelijk! en wat nog meer?"

Christen: „Er zal geen rouw meer zijn noch gekrijt, want de Heer van die plaats zal alle tranen van de oogen afwisschen." (Jesaja XXV : 8. Openb. VII : 17; XXI : 4.)

Plooibaar: „En welk gezelschap zullen wij daar hebben?"

Christen: „Wij zullen daar zijn in 't gezelschap van serafijnen en cherubijnen, schepselen, wier glans oogverblindend is. (Jesaja VI : 2.) Ook zult gij duizenden en tienduizenden ontmoeten, die ons zijn voorgegaan; geen hunner doet den ander leed, maar zij zijn beminnelijk en heilig; allen wandelen in het licht van Gods aanschijn en genieten eeuwig Zijn nabijheid. (1 Thess. IV : 16, 17; Openb. V : 11.) In één woord, wij zullen de ouderlingen zien met hun gouden kronen (Openb. IV : 4) en de heilige maagden met de gouden harpen (Openb. XIV : 1—5); daar zullen wij mannen zien, die door de wereld in stukken zijn gezaagd, verbrand, overgegeven aan wilde dieren, verdronken terwille van de zaak van Hem, dien zij liefhadden, — die allen zullen wij dan zien, met onsterfelijkheid bekleed!" (Joh. XII : 26; 2 Cor. V : 2—4.)

Plooibaar: „Dat alles is heerlijk genoeg om iemand in verrukking te brengen. Maar kunnen wij dat alles verkrijgen, en hoe zullen wij het verkrijgen?"

Christen: „De Heer van dat land heeft dat in dit boek medegedeeld; de hoofdzaak is, dat, indien wij waarlijk begeerig zijn haar te bezitten, Hij ze ons om niet wil schenken." (Jesaja IV : 1, 2; Joh. VI : 37, VII : 37; Openb. XXI : 6; XXII : 17.)

Plooibaar: „Wel, vriend! ik ben blij dit alles van u te vernemen; komaan, laten wij onzen tred versnellen."

Christen: „Ik kan niet zoo snel als ik wel wilde, omdat ik zulk een zwaar pak op mijn rug draag."

Nu zag ik in mijn droom dat zij, juist toen zij dit gesprek hadden gevoerd, dicht bij een modderpoel waren gekomen midden op de vlakte; en daar ze er geen van beiden erg in hadden, vielen ze er plotseling in. De naam van den poel was: *Moedeloosheid.* Hier hadden zij eenigen tijd te worstelen, terwijl ze van alle kanten met modder werden bespat, en daar CHRISTEN zoo zwaar was beladen, begon hij reeds in de modder te zinken.

Nu riep PLOOIBAAR hem toe: „Ach, buurman CHRISTEN, waar zijt ge toch?"

Maar deze antwoordde: „Ik weet het waarlijk niet!"

Nu werd PLOOIBAAR ontevreden en zeide op gemelijken toon tot zijn makker: „Is dat nu het geluk, dat gij mij al dien tijd hebt voorgespiegeld? Als wij bij 't begin van onzen tocht al zooveel tegenspoed hebben, wat hebben we dan wel te wachten vóór het einde der reis? Als ik hier weer levend uit kom, dan moogt gij voor mij mee dat heerlijke land gaan bewonen." En deze woorden deed hij vergezeld gaan van een of twee wanhopige pogingen, zoodat het hem gelukte te ontkomen naar die zijde van den poel, die het dichtst bij zijn huis was gelegen. Zoo ging hij weg en CHRISTEN zag hem niet meer.

Nu was CHRISTEN alléén aan 't worstelen om uit den poel te geraken, maar hij trachtte zooveel mogelijk dien kant te bereiken, die verder van zijn huis af en dichter bij de poort was; maar het pak op zijn rug belette hem om er uit te komen. Maar ik zag in mijn droom een man naar hem toekomen, wiens naam was HELPER. Deze vraagde hem hoe hij in die moeilijkheid geraakt was.

CHRISTEN: „Mijnheer, deze weg is mij gewezen door een man, genaamd EVANGELIST, denzelfden, die mij den weg heeft gewezen naar gindsche poort, opdat ik den toekomenden toorn zou kunnen ontvlieden. Op mijn weg daarheen ben ik in dezen poel gevallen."

HELPER: „Maar waarom hebt gij niet op die steenen gelet?"

CHRISTEN: „VREEZE zat mij zoo op de hielen, dat ik den kortsten weg insloeg en zoo kwam ik hier terecht."

HELPER: „Geef mij de hand." — Nu reikte hij hem de

hand, hielp hem er uit en zette hem op den vasten grond, zoodat CHRISTEN zijn weg kon vervolgen. (Ps. XL : 2.)

Daarop ging ik naar den man toe, die hem had geholpen en zeide tot hem: „Mijnheer, daar de weg van de *Stad des Verderfs* naar gindsche poort over deze vlakte voert, hoe komt het dan toch, dat deze poel niet drooggemaakt wordt, opdat de arme reizigers er veilig over kunnen gaan?"

Hij gaf mij ten antwoord: „Deze modderpoel kan niet drooggemaakt worden; het is de afvoerplaats voor al het vuil en schuim, dat de overtuiging van zonde met zich brengt, en wordt daarom de poel *Moedeloosheid* genaamd; zoodra de zondaar is ontwaakt tot bewustzijn van zijn verloren toestand, komen er in zijn ziel allerlei vrees en twijfel en bekommernis en die alle loopen hier op deze plek uit. Daarom is de grond hier zoo drassig en slecht. Het ligt volstrekt niet in de bedoeling des Konings, dat deze plaats zoo slecht zou blijven. (Jesaja XXXV : 4.) Zijne arbeiders hebben reeds meer dan zestienhonderd jaar aan deze plek gearbeid onder toezicht zijner koninklijke ambtenaren om haar vaster te maken; en, als ik mij niet vergis, is het aantal aanwijzingen en inlichtingen, die te allen tijde en uit allerlei oorden hierheen zijn gezonden ontelbaar, maar niets mocht baten. Het is en blijft de poel *Moedeloosheid.* Nu zijn er wel op bevel van WETGEVER eenige goede, betrouwbare steenen neergelegd, en zij liggen juist midden in den poel, maar in tijden wanneer hij veel vuil opwerpt, zooals tegen verandering van weersgesteldheid menigmaal het geval is, worden zij ternauwernood opgemerkt; en is dit ook al het geval, dan gebeurt het nog meermalen, dat de lieden zóó beneveld zijn in hun denken, dat ze er naast treden. Dan worden ze van top tot teen met modder bespat in weerwil van die steenen; doch als zij maar eenmaal *door de poort* zijn gegaan, krijgen zij vasten grond onder de voeten." (1 Sam. XII : 23.)

Daarna zag ik in mijn droom, hoe PLOOIBAAR weer bij de zijnen thuiskwam en zijn buren hem kwamen bezoeken. Sommige prezen hem, omdat hij zoo verstandig was geweest terug te keeren, en andere maakten hem uit voor

dwaas, omdat hij eerst met CHRISTEN was medegegaan; weer andere lachten om zijn lafhartigheid, zeggende: nu ge toch eenmaal waart begonnen, hadt ge niet zoo lafhartig moeten zijn om terug te keeren ter wille van enkele bezwaren. Op deze wijze werd PLOOIBAAR in 't nauw gebracht. Maar eindelijk kreeg hij hen weer op zijn hand, en hun gesprek nam een andere wending, zoodat ze nu allen den armen CHRISTEN achter zijn rug begonnen te beschimpen. Zoover, wat PLOOIBAAR betreft.

Toen CHRISTEN nu zoo alleen verder liep, zag hij iemand dwars over het veld naar hem toekomen; en het trof zoo, dat hunne wegen zich kruisten. De naam van den heer, dien hij ontmoette, was WERELDWIJZE; hij woonde in de stad *Vleeschelijk overleg,* — een zeer groote plaats, en in de nabijheid van de stad, waar CHRISTEN vandaan kwam.

Toen deze man CHRISTEN ontmoette, kwam hij hem niet geheel onbekend voor, — want er werd veel gesproken over CHRISTENS vertrek uit de *Stad des Verderfs,* niet slechts in de stad, waar hij woonde, maar ook reeds in omliggende plaatsen; — de heer WERELDWIJZE dus, wiens opmerkzaamheid werd gaande gemaakt door zuchten en klagen, knoopte het volgend gesprek aan met CHRISTEN.

WERELDWIJZE: „Wel vriend! waar gaat gij zoo zwaar beladen naar toe?"

CHRISTEN: „Ja, wel zwaar beladen, meer dan eenig schepsel ooit was. En gij vraagt mij, waarheen ik ga? Dat zal ik u zeggen, mijnheer. Ik ga naar gindsche poort, want men heeft mij verteld, dat ik daar vernemen zal, hoe ik mijn zwaren last kan kwijt raken."

WERELDWIJZE: „Hebt gij vrouw en kinderen?"

CHRISTEN: „Ja; maar ik ga zóó terneergebogen onder mijn last, dat ik niet meer zulk een behagen in hen vind als te voren; ik bezit hen als niet bezittende." (1 Cor. VII : 29.)

WERELDWIJZE: „Wilt gij naar mijn raad luisteren?"

CHRISTEN: „Indien 't een goede raad is, ja, want dien heb ik juist noodig."

WERELDWIJZE: „Dan zou ik u raden om te trachten zoo spoedig mogelijk van uw last af te komen, want zonder dat zult gij u nimmer recht op uw gemak gevoelen; ook

kunt gij zoo de zegeningen en de weldaden door God u geschonken niet recht genieten."

CHRISTEN: „Dat is juist, wat ik zoo vurig begeer: maar ik kan er mijzelf niet van ontdoen; ook is er niemand in het land, die hem mij kan afnemen. Ik bevind mij dus op dezen weg, zooals ik u zeide, om van mijnen last bevrijd te worden."

WERELDWIJZE: „Wie heeft u daartoe dezen weg aangewezen?"

CHRISTEN: „Een man, die mij zeer goed en eerwaardig toescheen; zijn naam was EVANGELIST."

WERELDWIJZE: „Hij had dien raad wel voor zich kunnen houden: het is juist de gevaarlijkste en moeilijkste weg, die er maar te vinden is, dien hij u heeft gewezen; indien gij zijn raad opvolgt, zult gij dat ondervinden! Mij dunkt, gij hebt er al reeds *iets* van ervaren, want ik zie dat de modder uit den poel *Moedeloosheid* aan uw kleeren zit. Die poel is echter nog slechts het begin van de ellende, welke hun wacht, die dezen weg gaan. Luister eens: ik ben ouder dan gij; gij zult, als gij dien weg vervolgt, vermoeienis, pijn, honger, naaktheid, gevaar, zwaard, leeuwen, draken en duisternis ontmoeten, ja zelfs den dood zult gij niet ontgaan! Wat ik u zeg, is de waarheid en door vele getuigen bevestigd. En waarom zou iemand zich zoo onnadenkend laten misleiden door de woorden van een vreemdeling."

CHRISTEN: „Maar mijnheer, deze last op mijn rug is voor mij verschrikkelijker dan alles wat gij mij daar zegt; ja, ik geloof zelfs, dat ik dat alles gaarne zou trotseeren, indien ik slechts van mijn last bevrijd kon worden!"

WERELDWIJZE: „Hoe zijt ge daar toch eigenlijk aan gekomen?"

CHRISTEN: „Door het lezen in dit boek."

WERELDWIJZE: „Dat dacht ik wel! Zoo is het met andere zwakke lieden óók reeds gegaan. Zij lieten zich in met dingen, die te hoog voor hen waren en vervielen zoo in een toestand van afgetrokkenheid; en deze maakt den mensch niet alleen zenuwachtig, zooals ik bemerk, dat bij u ook al het geval is, maar zij doet hem de wanhopigste

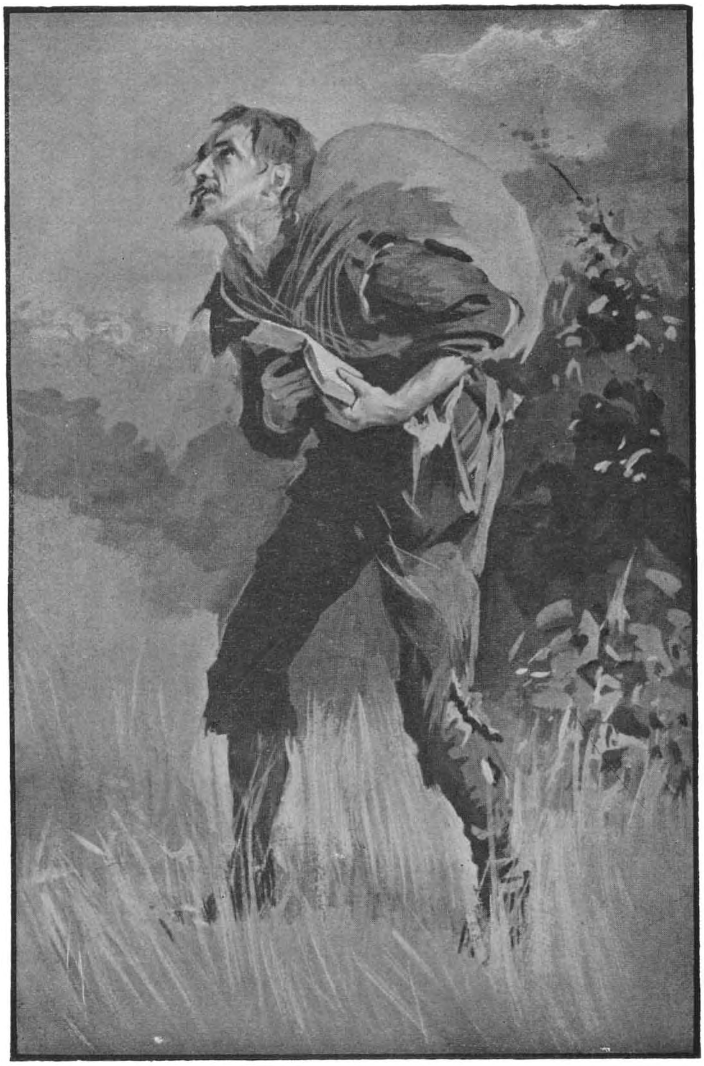

CHRISTEN WANDELT IN HET VELD.

Ik zag hem buiten wandelende, als naar gewoonte in zijn boek lezende.

pogingen in het werk stellen, om, zij weten zelf niet wat, te verkrijgen.

CHRISTEN: „Ik weet zeer goed wat ik verlang: van mijn zwaren last wensch ik ontheven te worden!"

WERELDWIJZE: „Maar waarom wilt gij dat juist zoeken op dezen weg, die zoo vol gevaren is? Indien gij slechts geduldig naar mij wildet luisteren, zou ik u kunnen aantoonen hoe gij kunt geraken tot hetgeen gij wenscht, zonder u aan zooveel gevaren bloot te stellen. Het middel is zelfs onder uw bereik. Wat meer is, in plaats van gevaren te ontmoeten kan ik u verzekeren, dat veiligheid, vriendschap en tevredenheid uw deel zullen zijn."

CHRISTEN: „Wel mijnheer! wees zoo goed mij dat geheim eens te openbaren."

WERELDWIJZE: „Nu, in gindsch dorp, *Zedelijkheid* genaamd, woont een zeker heer WETTISCH, een zeer verstandig man, en die buitengewoon gunstig bekend staat. Hij is in staat de menschen van zulke lasten als gij er een op de schouders torst te bevrijden; ja, het is mij bekend, dat hij op deze wijze heel wat goeds heeft tot stand gebracht. Daarenboven kan hij ook genezing aanbrengen bij menschen, die reeds eenigszins verward zijn in hun brein vanwege hun zwaren last. Gelijk ik u reeds zeide, gij zoudt tot hem kunnen gaan en terstond geholpen worden. Zijn huis is niet ver hier vandaan; en mocht hij zelf niet tehuis zijn, dan vindt ge er zijn zoon wel, een hupschen jongen man, WELLEVENDHEID genaamd, die, om de waarheid te zeggen, even geschikt is als de oude heer. Daar zoudt gij uw last kunnen kwijt raken, en mocht gij geen lust hebben naar uw vorige woonplaats terug te keeren, hetgeen ik u ook wel moet ontraden, dan zoudt ge uw vrouw en kinderen hierheen kunnen ontbieden. Er staan hier veel huizen ledig, en gij kunt er wel een huren voor weinig geld; de levensmiddelen zijn goed en goedkoop, en wat uw levensgenot nog zal verhoogen is, dat gij er zult leven te midden van fatsoenlijke, brave en zeer deugdzame menschen."

Een oogenblik raakte CHRISTEN in de war, maar spoedig kwam hij tot het besluit, dat, indien alles zoo was als deze

bevrijden en zal dit ook nooit kunnen doen: gij kunt door de werken der wet niet gerechtvaardigd worden: niemand wordt door de werken der wet van zijn last bevrijd. Deze heer WERELDWIJZE is een vreemde, en WETTISCH is een bedrieger; en wat zijn zoon WELLEVENDHEID aangaat, hij is in weerwil van zijn innemende vormen slechts een huichelaar en kan u tot niets nut zijn. Geloof mij, al de drukte van deze dwaze lieden is niets anders dan een list om u van uw zaligheid te berooven, door u af te leiden van den weg, dien ik u had aangewezen."

En nu riep EVANGELIST den hemel tot getuige van de waarheid zijner woorden, en op hetzelfde oogenblik kwam er vuur en het geluid eens donders uit den berg, waarbij de arme CHRISTEN stond, zoodat zijn haren ten berge rezen. Hij hoorde de woorden: „Zoovelen als er uit de werken der wet zijn, zijn onder den vloek; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in alles wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." (Gal. III : 10.)

Nu zag CHRISTEN niets dan den dood voor oogen en hij begon bitter te weenen, hij verwenschte het uur zijner ontmoeting met WERELDWIJZE; hij noemde zichzelf een dwaas, omdat hij naar diens raad had geluisterd, en hij was ook ten zeerste beschaamd, omdat alle bewijsgronden van dien man, hoewel ze slechts vleeschelijk waren, hem zoozeer hadden meegevoerd, dat hij van den rechten weg was afgedwaald. Daarop richtte hij zich weèr tot EVANGELIST en vraagde hem: „Mijnheer, wat dunkt u? Is er nog hoop voor mij? Kan ik nu nog terugkeeren en mij begeven naar de enge poort? Zal ik om deze zaak niet uitgeworpen worden en beschaamd worden weggezonden? Het spijt mij, dat ik het oor heb geleend aan de raadgevingen van dien man! Zou mijne zonde nog vergeven kunnen worden?"

Daarop zeide EVANGELIST tot hem: „Uwe zonde is zeer groot, want gij hebt tweeërlei kwaad bedreven; gij hebt den goeden weg verlaten en een verkeerden weg ingeslagen. Toch zal de deurwachter u opendoen, want hij heeft in menschen een welbehagen. Neem u echter in acht,

opdat gij niet wederom afwijkt, en gij op den weg zoudt vergaan, wanneer zijn toorn maar een weinig zou ontbranden!" (Ps. II : 12.) Nu maakte CHRISTEN zich gereed om terug te gaan en EVANGELIST kuste hem, lachte hem vriendelijk toe en wenschte hem goedendag. CHRISTEN spoedde zich nu voort, en hij sprak tot niemand op den weg, en als iemand het woord tot hem richtte, gaf hij zich niet eens den tijd om te antwoorden. Hij liep als iemand, die zich op verboden grond bevindt en hij gevoelde zich niet veilig, alvorens hij zich op den weg bevond, dien hij had verlaten om den raad van den heer WERELDWIJZE op te volgen.

Zoo kwam hij dan eindelijk aan de enge poort.

Boven de poort waren de woorden geschreven: Klopt, en u zal worden opengedaan! (Matth. VII : 7.)

Hij klopte dus eenige malen aan, bij zich zelf zeggende:

Mag ik hier binnengaan? Zal hij
Daarbinnen opendoen voor mij,
Die snood zich kantte tegen zijn geboon?
Voor mij onwaardig alle gunstbetoon? —
Dan zal 'k voorwaar daarboven
Hem eeuwig loven.

Eindelijk kwam er een eerwaardig man, genaamd WELBEHAGEN, en vroeg wie daar was, waar hij vandaan kwam en wat hij verlangde.

CHRISTEN: „Hier is een arm, met schuld beladen zondaar. Ik kom van de *Stad des Verderfs* en ben op weg naar den berg *Sion,* teneinde bevrijd te worden van den toekomenden toorn. En omdat mij gezegd is, dat de weg daarheen door deze poort leidt, zou ik gaarne weten of gij bereid zijt mij binnen te laten."

„Volgaarne," was het antwoord, en met deze woorden deed WELBEHAGEN de poort open.

Terwijl CHRISTEN naar binnen ging, trok hij hem haastig over den drempel. „Waarom doet gij dat?" vraagde CHRISTEN. „Wel," was het antwoord, „vlak bij de poort staat een sterk kasteel, bewaakt door BEËLZEBUB; en van daar werpen hij en zijn trawanten scherpe pijlen naar

degenen, die deze poort naderen, in de hoop hen te dooden alvorens zij binnengaan."

Toen zeide CHRISTEN: „Ik verheug mij met beving."

Toen hij nu binnen de poort was, vraagde de man, die hem had opengedaan, wie hem den weg daarheen had gewezen.

CHRISTEN: „EVANGELIST zond mij hierheen en gelastte mij aan te kloppen, er bij voegende dat gij, mijnheer, mij zoudt zeggen, wat ik doen moet."

WELBEHAGEN: „Een geopende deur is voor u gegeven en niemand kan die sluiten."

CHRISTEN: „Ik begin nu reeds de goede vrucht te oogsten van hetgeen ik heb ondernomen."

WELBEHAGEN: „Maar waarom kwaamt gij alléén?"

CHRISTEN: „Geen mijner buren zag hoe groot het gevaar was, dat ons dreigde gelijk ik het zag."

WELBEHAGEN: „Wisten zij iets van uw vertrek?"

CHRISTEN: „Ja, mijn vrouw en kinderen, maar zij riepen mij toe terug te keeren; ook drongen sommige mijner buren er bij mij op aan, maar ik stopte de vingers in de ooren en begaf mij op weg."

WELBEHAGEN: „Is niemand hunner u gevolgd om u te overreden weder huiswaarts te gaan?"

CHRISTEN: „Ja zeker, HALSSTARRIG en PLOOIBAAR; doch toen zij zagen, dat hun pogen niets uitwerkte, ging HALSSTARRIG spottend heen, maar PLOOIBAAR ging nog een eindweegs mede."

WELBEHAGEN: „Maar waarom is hij niet bij u gebleven

CHRISTEN: „Hij vergezelde mij tot aan den poel *Moedeloosheid,* waar wij beiden in vielen. En nu werd mijn buurman PLOOIBAAR ontmoedigd en wilde het niet verder wagen. Toen hij er dus weer uit was en wel aan den kant, waar zijn huis was gelegen, zeide hij, dat ik dat heerlijke land alléén in bezit mocht gaan nemen. Hij keerde dus op zijn schreden terug en ik vervolgde mijn weg — hij ging HALSSTARRIG achterna en ik begaf mij naar deze poort."

WELBEHAGEN: „Helaas de arme man! acht hij de heerlijkheid des hemels van zóó weinig waarde, dat hij het

DE POEL MOEDELOOSHEID.

Nu reikte hij hem de hand, hielp hem er uit en zette hem op den vasten grond, zoodat Christen zijn weg kon vervolgen.

niet de moeite waard vindt er eenigen tegenspoed voor te verduren?"

CHRISTEN: „Ik heb u de waarheid gezegd betreffende PLOOIBAAR, maar ik zelf heb het volstrekt niet beter gemaakt dan hij. Hij ging terug naar zijn eigen huis, maar ik ben afgeweken om het pad des verderfs in te slaan, daartoe bewogen door de vleeschelijke drogredenen van een zekeren WERELDWIJZE."

WELBEHAGEN: „O, hebt gij *dien* op uw weg ontmoet? Wou die zijn licht over u laten schijnen? Zoo, zoo! En hij wilde u bevrijding doen zoeken bij den heer WETTISCH? Beiden zijn groote bedriegers. Maar hebt ge zijn raad opgevolgd?"

CHRISTEN: „Ja, zoo goed ik kon. Ik ging den heer WETTISCH opzoeken, totdat ik bevreesd werd, dat de berg, die bij zijn huis stond, op mijn hoofd zou neerstorten; dat heeft mij tegen gehouden!"

WELBEHAGEN: „Die berg heeft reeds menigeen verpletterd en zal nog voor velen de oorzaak zijn van hun ondergang; gij moogt u gelukkig achten, er niet door vermorzeld te zijn."

CHRISTEN: „Inderdaad, ik weet niet wat er van mij zou zijn geworden als ik niet tot mijn blijdschap EVANGELIST had ontmoet, juist toen ik ten einde raad was. Het was Gods goedertierenheid, die hem tot mij zond, anders ware ik nimmer hier aangekomen. Maar nu ben ik hier, zooals ik ben, meer geschikt om onder dien berg verpletterd te worden, dan hier te staan en met mijnen Heer te spreken. O, welk een genade is mij geschied hier te mogen binnen gaan!"

WELBEHAGEN: „Wij leggen niemand hinderpalen in den weg, wat hij ook misdreven moge hebben. Wie hier komen worden geenszins uitgeworpen (Joh. VI : 37) en daarom, waarde CHRISTEN, wees zoo goed mij een eindweegs te vergezellen, dan zal ik u leeren den weg, dien gij gaan moet. Let eens op. Ziet gij ginds dat smalle pad? *Dat* is de weg, dien gij gaan moet! Hij is gebaand door de patriarchen en de profeten, door Christus en zijn apostelen en is zoo recht als een meetsnoer dien kan maken: dit is de weg, dien gij gaan moet!"

CHRISTEN: „Maar zijn er geen dwaalwegen of kronkelpaden, die iemand van den rechten weg kunnen afvoeren?"

WELBEHAGEN: „Ja, er zijn er zelfs zeer veel. Het is echter gemakkelijk den goeden weg te onderscheiden van den verkeerden, daar de eerste recht en smal is, de laatste breed en kronkelend." (Matth. VII : 14)

Toen bespeurde ik in mijn droom, dat CHRISTEN hem vraagde of hij hem niet kon bevrijden van den last, dien hij op zijn rug droeg, want dien was hij nog niet kwijt, en zonder hulp kon hij er zich niet van ontdoen.

Het antwoord was: „Wat uw last betreft, dien moet gij geduldig dragen tot gij aan de plaats der bevrijding komt, want daar zal hij u vanzelf van de schouders glijden."

Nu begon CHRISTEN zich de lendenen te omgorden en zich gereed te maken voor den verderen tocht. Maar eerst zeide die man hem nog, dat hij op eenigen afstand van de poort aan het huis zou komen van UITLEGGER. Hij moest daar aankloppen en dan zouden hem gewichtige zaken worden medegedeeld. Daarop nam CHRISTEN afscheid van zijn vriend en deze wenschte hem nog eens een goede reis.

Hij ging nu voort tot hij de woning van UITLEGGER bereikte, waar hij eenige malen aanklopte. Eindelijk kwam er iemand aan de deur en vraagde, wie daar was.

CHRISTEN: „Ik ben een reiziger, hierheen gezonden door een kennis van den heer des huizes om hier een bezoek te brengen, dat mij nuttig kan zijn. Ik zou hem dus gaarne eens spreken."

De heer des huizes werd nu gewaarschuwd en weldra kwam hij bij CHRISTEN en vraagde hem, wat zijn verlangen was.

Deze antwoordde hem: „Mijnheer, ik ben een man, komende van de *Stad des Verderfs,* en op weg naar den berg *Sion.* Door iemand, die bij de poort aan 't begin van dezen weg staat, is mij gezegd, dat, indien ik hier slechts aanklopte, gij mij heerlijke en gewichtige zaken zoudt toonen, die mij op mijn reis grootelijks van dienst zouden kunnen zijn."

UITLEGGER: „Kom binnen, dan zal ik u zeggen, wat u nuttig kan zijn." Hij gaf nu zijn bediende last licht te

ontsteken en verzocht CHRISTEN hem te volgen. Zij begaven zich in een afgezonderd vertrek, waarvan de bediende een deur open deed.

Hier aanschouwde hij het beeld van een zeer eerwaardig man, dat tegen den wand hing. De oogen waren ten hemel geslagen, het beste aller boeken was in zijn hand, de wet der waarheid was op zijne lippen geschreven, de wereld was achter zijn rug; hij stond als 't ware te pleiten met menschen en een gouden kroon hing boven zijn hoofd.

CHRISTEN: „Wat beteekent deze schilderij?"

UITLEGGER: „De man, dien deze beeltenis voorstelt, is één uit duizend. Hij kan kinderen verwekken (1 Cor. IV : 15), in arbeid zijn om kinderen te baren (Gal. IV : 19) en ze, nadat ze geboren zijn, zelf voeden en opkweeken. Hij heeft de oogen ten hemel geslagen, het beste der boeken is in zijne hand, en de wet der waarheid op zijne lippen. Dit wil zeggen: het is zijn werk donkere en verborgen dingen uit Gods raad aan zondaars te openbaren, en zoo ziet gij hem dan ook, als stond hij met menschen te pleiten. En zooals gij hem ziet, de wereld achter zijn rug en een kroon boven zijn hoofd, dat moet u toonen, dat hij alle dingen dezer wereld heeft leeren gering achten uit liefde voor den dienst zijns Meesters, zoodat hij in de toekomende wereld eeuwige heerlijkheid zal deelachtig worden."

„Nu," zeide UITLEGGER, „heb ik u eerst deze schilderij doen zien, omdat de man, die daarop staat afgebeeld, de eenige is, door den heer van die plaats, waar gij heen gaat, gemachtigd om u tot gids te dienen op alle moeilijke plaatsen, die gij op uwen weg zult ontmoeten. Daarom moet gij terdege acht geven op datgene, wat ik u getoond heb, en u goed in 't geheugen prenten, wat gij hebt gezien, opdat gij u niet op uwe reize laat misleiden door sommigen, die onder voorwendsel, dat ze u den goeden weg aanwijzen, u op den weg des verderfs zouden voeren."

Daarop nam hij hem bij de hand en bracht hem in een zeer groote kamer, die vol stof was, omdat er nooit geveegd werd.

Toen ze een poos om zich heen hadden gezien riep UITLEGGER een knecht om te vegen. Ternauwernood was

hij hiermede begonnen of er vlogen zulke wolken stof op, dat CHRISTEN gevaar liep van te stikken. Dit ziende zeide UITLEGGER tot een dienstmaagd, die daarbij stond: „breng eens water en besprenkel den vloer daarmee.” Toen zij dit gedaan had, werd de vloer geveegd en gereinigd naar hartelust.

„Wat moet dit beteekenen?” was de vraag van CHRISTEN.

„Die kamer,” verklaarde UITLEGGER, „is het hart van den mensch, dat nimmer geheiligd was door de genade des Evangelies. Het stof is zijn aangeboren zonde en innerlijk bederf, waardoor de geheele mensch verontreinigd is. Degene, die het eerst begon te vegen, is *de Wet;* maar de dienstmaagd, die water bracht en den vloer besprenkelde, is *het Evangelie.* En gelijk gij hebt gezien, dat zoodra de eerste het werk der reiniging begon, het stof zoo in de kamer ronddwarrelde, dat hij ze niet schoon kon krijgen en gij er bijna in zoudt gestikt zijn, beteekent dat *de Wet,* in plaats van (door zijne werking) uw hart te reinigen van de zonde, deze juist nieuw leven en kracht bijzet en de werking er van doet toenemen. Zij ontdekt wel aan de zonde en verbiedt haar wel, maar geeft geen kracht om over haar te zegevieren. (Rom. VII : 9; 1 Cor. XV : 56; Rom. V : 20.)

En toen nu de dienstmaagd de kamer met water kwam besprenkelen en het schoonmaken daarna zoo gemakkelijk ging, dit moet u toonen, hoe liefelijk en krachtig de invloed is, die er van het *Evangelie* uitgaat in het hart. Gelijk gij zaagt, dat het stof verdween, naarmate de vloer met water besprenkeld werd, zoo wordt de zonde overwonnen en ten onder gebracht, en de ziel zóó gereinigd door het geloof, dat de Koning der eere er zich een woning kan bereiden.” (Joh. XV : 13; Efeze V : 26; Handel. XV : 9; Rom. XVI : 25, 26.)

Daarop zag ik in mijn droom, hoe UITLEGGER hem bij de hand nam en hem voerde in een kleine kamer, waar twee kinderen elk op een stoel gezeten waren. De naam van het oudste was HARTSTOCHT en de naam van het andere GEDULD. HARTSTOCHT zag er zeer ontevreden uit, maar GEDULD was zeer kalm. CHRISTEN vraagde nu, waarom

Hartstocht zoo ontevreden was. Uitlegger antwoordde: „hun opvoeder heeft hun tegen het begin van het volgend jaar zeer schoone dingen toegezegd, maar hij wil reeds nu alles hebben. Geduld echter is bereid tot wachten." Nu zag ik hoe er iemand tot Hartstocht ging en hem een mand met kostbare dingen bracht, die hij voor hem uitpakte. Hij nam ze op en vermaakte er zich mede, terwijl hij ondertusschen Geduld uitlachte. Maar ik had niet lang toegekeken, toen hij reeds alles vernield had en hem niets dan stukken en scherven overbleven.

Christen zeide daarop tot Uitlegger: Verklaar mij deze zaak toch eens duidelijk!"

Uitlegger: „Die twee knapen zijn zinnebeelden. Hartstocht is een beeld van de lieden dezer wereld; Geduld van de menschen, die de toekomende eeuw zoeken. Gelijk gij ziet, wil Hartstocht alles reeds terstond hebben, dat wil zeggen: *nu* in *dit* leven. Dat is het karakter van de lieden dezer wereld. Zij willen het goede genieten in dit leven, zij kunnen niet wachten tot het volgend jaar, d. i. tot de toekomende eeuw om hun deel te ontvangen. Het spreekwoord: een vogel in de hand is beter dan tien in de lucht, is hun meer waard dan al wat Gods Woord getuigt van de heerlijkheden der toekomende eeuw. Maar gelijk gij gezien hebt hoe spoedig alles was doorgebracht en niets dan scherven waren overgebleven, zoo zal het dien lieden ook vergaan als deze wereld zal zijn voorbijgegaan."

Hierop gaf Christen ten antwoord: „Ik zie wel, dat Geduld de ware wijsheid bezit en wel om velerlei reden. Ten eerste omdat hij tracht naar de beste gaven en ten andere omdat hij ze in heerlijkheid zal beërven, als de ander niets dan scherven overhoudt."

Uitlegger: „Ja, en gij kunt er nog dit aan toe voegen n.l. dat de luister der toekomende wereld nimmer verwelkt, terwijl de glans dezer wereld spoedig verdwijnt. Hartstocht had dus niet zooveel reden om Geduld uit te lachen, omdat hij eerst het goede had genoten, als Geduld hebben zal om Hartstocht te bespotten, omdat hij, al is 't ook later, de beste dingen als zijn deel ontvangt. Het eerste moet onderdoen voor het laatste, want het eerste

wordt in dezen tijd genoten, maar het laatste duurt eeuwig en behoeft voor niets anders plaats te maken. Hij, die het eerst zijn deel heeft in dit leven, heeft dezen tijd noodig om het te gebruiken; hij, die zijn deel het laatst ontvangt, mag het eeuwig behouden. Tot den rijken man in de gelijkenis heet het: Gij hebt uw goed ontvangen in dit leven en Lazarus desgelijks het kwade, en nu wordt hij vertroost en gij lijdt smarten." (Lukas XVI : 25.)

CHRISTEN: „Ik zie in, dat het nuttig is, niet de dingen te begeeren, die nu zijn, maar te wachten op datgene, wat nog komen moet."

UITLEGGER: „Gij zegt de waarheid: want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig. (2 Corinthe IV : 18.) Maar juist omdat de dingen van dit leven en onze vleeschelijke begeerte zulke naaste buren zijn van elkaar, en daarentegen de toekomende dingen en onze zinnelijke natuur zulke vreemden voor elkaar zijn, daardoor komt het dat de beide eerste zoo gauw bevriend worden, en tusschen de beide laatste de afstand zoo bewaard wordt.

Nu zag ik in mijn droom, dat UITLEGGER CHRISTEN bij de hand nam en hem bracht naar een plaats, waar een vuur brandde tegen een muur. Er stond iemand bij, die er voortdurend water in goot om het vuur te blusschen, doch in weerwil daarvan sloeg de vlam steeds hooger op.

„Wat beteekent dit?" vroeg CHRISTEN.

UITLEGGER antwoordde: „Dit vuur is het werk der genade in het hart des zondaars; hij, die er water in giet om het te blusschen en uit te dooven, is de duivel, maar nu zal ik u eens toonen hoe het komt, dat in weerwil daarvan het vuur al hooger en hooger opvlamt." Hij bracht hem nu aan de andere zijde achter den muur, waar CHRISTEN een man zag staan, die een kruik met olie in de hand hield en daarvan aanhoudend, hoewel hij onzichtbaar was, in het vuur wierp.

„Wat wil dit zeggen?" was de vraag van CHRISTEN.

UITLEGGER hernam: „Dit is Christus, die onafgebroken met de olie zijner genade (2 Corinthe XII : 9) het genadewerk, dat in het hart is aangevangen, onderhoudt. En

daardoor blijven de harten van zijn volk, in weerwil van al de pogingen van Satan, altijd in een staat van genade. Dat gij den man, die het vuur onderhoudt, achter den muur zaagt staan, wil zeggen, dat het dengenen, die in beproeving verkeeren en vertroosting ontvangen, moeilijk is om te ontdekken, op welke wijze het werk der genade in hunne harten wordt onderhouden."

Nu zag ik, dat UITLEGGER hem weer bij de hand nam en hem naar een heerlijke plaats bracht waar een statig paleis was gebouwd, schoon om te aanschouwen. De aanblik daarvan verrukte CHRISTEN in hooge mate. Boven op het platte dak zag hij lieden wandelen, gekleed in blinkende kleederen, die schitterden in het goud der zonnestralen.

Nu vraagde CHRISTEN: „Mogen wij hier binnengaan?"

UITLEGGER nam hem weer bij de hand en bracht hem tot bij den ingang van het paleis, en ziet, daar stond een breede schare, die allen, evenals hij, wenschten binnen te gaan, doch niet durfden. Op eenigen afstand van de deur was aan een tafel een man gezeten met een geopend boek voor zich, waar een inktkoker naast stond, om den naam op te schrijven van hem, die binnenging. Eveneens zag hij bij den ingang vele gewapende lieden staan om den weg te versperren en dengenen, die wilden binnen treden, zóóveel letsel toe te brengen als zij maar konden. Hierover was CHRISTEN eenigszins verbaasd. Eindelijk, terwijl velen terug deinsden uit vrees voor de gewapende lieden, zag CHRISTEN een man, met een heldhaftig voorkomen, naar dengene, die aan de tafel zat, treden en hij hoorde hem zeggen: „Mijnheer, wees zoo goed mijn naam op te schrijven!" Toen dit geschied was zag hij, hoe de man zijn zwaard uit de scheede trok, een helm op zijn hoofd zette, naar de deur snelde en zich op de gewapende mannen wierp, die hem woedend aanvielen. Maar de man liet zich hierdoor niet afschrikken doch verweerde zich uit alle macht. Nadat hij vele wonden had ontvangen van zijne aanvallers en er niet minder had toegebracht, baande hij zich met geweld een weg, en drong door tot in het paleis. (Handelingen XIV : 22.)

Zij, die zich daar binnen bevonden, zongen een liefelijke

wijs, en ook degenen, die op het platte dak wandelden, paarden hun stem aan dat gezang, en men hoorde de woorden:

> Kom binnen, binnen:
> Eeuw'ge glorie zult gij winnen.

Hij ging naar binnen en ontving hetzelfde gewaad, waarmede al die anderen bekleed waren. CHRISTEN sloeg hem glimlachend gade en sprak: „ik geloof waarlijk, dat ik de beteekenis hiervan versta. Sta mij nu toe verder te gaan." „Neen, wacht even," hernam UITLEGGER, „tot ik u nog iets meer heb getoond en daarna kunt gij uwen weg vervolgen." Hij vatte weer zijn hand en bracht hem in een donkere kamer, waar zich een man bevond, die in een ijzeren kooi zat opgesloten. Die man zag er zeer troosteloos uit; hij hield de oogen naar den grond gericht, de handen gevouwen en hij zuchtte alsof hem het hart zou breken. CHRISTEN vraagde: „Wat beteekent dit?"

UITLEGGER gaf hem den raad met den man te spreken.

Nu vraagde CHRISTEN hem: „Wie zijt gij?"

De man antwoordde hem: „Ik ben, die ik voorheen niet was."

CHRISTEN: „Wat waart gij voorheen?"

„Eens was ik," antwoordde de man, „een kloek en geacht belijder, én in mijn eigen oogen én in die van anderen; ik was, zooals ik meende, geschikt voor den hemel en vol vreugde bij de gedachte, daar eenmaal te zullen heengaan." (Luk. VIII : 13.)

CHRISTEN: „Maar wat zijt gij dan nu?"

De man antwoordde: „Nu ben ik een prooi der wanhoop en daarin besloten als in een ijzeren kooi. Ik kan er niet uit; het is nu onmogelijk er uit te komen."

CHRISTEN: „Maar hoe zijt gij in dezen toestand geraakt?"

„Ik heb verzuimd te waken en naarstig te zijn; ik heb mijn begeerten den vrijen teugel gevierd, en heb gezondigd tegen het licht des Goddelijken woords en tegen de goedheid Gods; ik heb den Heiligen Geest bedroefd en Hij is van mij geweken; ik heb den duivel getart en hij heeft mij overrompeld; ik heb God tot toorn verwekt en Hij

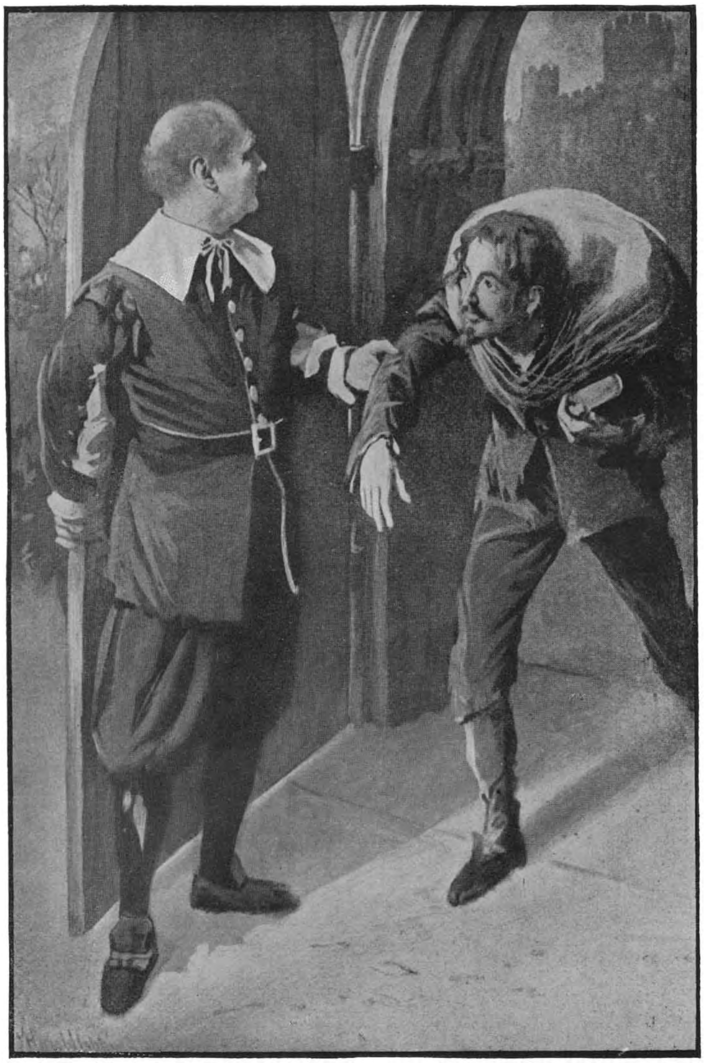

DE ENGE POORT.

Terwijl Christen naar binnen ging, trok hij hem haastig over den drempel.

heeft mij verlaten; ik heb mijn hart zóózeer verhard, dat ik geen berouw meer kan gevoelen!"

Daarop vraagde CHRISTEN aan UITLEGGER: „Is er geen hoop meer voor zulk een man?"

„Vraag het hem zelf," was het antwoord.

CHRISTEN: „Is er voor u geen hoop meer? Moet gij in deze kooi der wanhoop blijven?"

De man: „Voor mij bestaat er geen hoop er ooit uit verlost te zullen worden."

CHRISTEN: „Maar bij den Zone Gods is barmhartigheid te verkrijgen."

De man: „Ik heb Hem mij opnieuw gekruisigd (Hebr. VI : 6), ik heb Zijn persoon veracht (Luk. XIX : 14); ik heb Zijn rechtvaardigheid geminacht; ik heb Zijn bloed onrein geacht; ik heb den Geest der genade smaadheid aangedaan (Hebr. 10 : 28 en 29.) Daarom heb ik mijzelf van alle beloften uitgesloten, zoodat er voor mij niets overblijven dan bedreigingen, vreeselijke, ontzettende bedreigingen en eene verwachting van een toekomend oordeel en hitte des toorns, die mij als een tegenstander zal verslinden."

CHRISTEN: „Waarom hebt gij u zelf in dezen toestand gebracht?"

De man: „Ter wille van de lusten, de voordeelen en de genoegens dezer wereld. Daarvan had ik mij het grootst genot voorgesteld, maar nu kwellen mij al die dingen en zij knagen aan mijn geweten als een worm, die niet sterft."

CHRISTEN: „Maar kunt gij nu geen berouw hebben en u bekeeren?"

De man: „God heeft mij den weg ter bekeering afgesneden. Zijn Woord bevat voor mij geen troostwoorden; Hij zelf heeft mij besloten in deze ijzeren kooi, en niemand is in staat mij hieruit te bevrijden. O eeuwigheid! eeuwigheid! hoe zal ik de ellende en het jammer dragen, die mij dáár wachten!"

UITLEGGER tot CHRISTEN: „Laat de rampzalige toestand, waarin deze man verkeert, u tot waarschuwing strekken."

CHRISTEN: „Maar dit is een vreeselijke toestand. God helpe mij te waken en te bidden, opdat de klippen, waarop

deze man gestrand is, door mij vermeden mogen worden. Mijnheer, is het voor mij nog geen tijd om verder te gaan?"

UITLEGGER: „Wacht, totdat ik u nog eene zaak zal getoond hebben en daarna kunt gij uw weg vervolgen."

Nu nam hij CHRISTEN weder bij de hand en leidde hem in eene kamer, waar iemand van zijne legerstede opstond, en terwijl hij zich aankleedde, beefde en rilde hij. „Waarom beeft deze man zoo?" vraagde CHRISTEN. UITLEGGER verzocht hem daarop aan CHRISTEN de oorzaak daarvan mede te deelen. Hij begon dus en vertelde: „Dezen nacht had ik in mijn slaap een droom. Ik zag den hemel zwart worden, en ik hoorde het gerommel van den donder, terwijl felle bliksemstralen de lucht doorkliefden en een doodelijke angst zich van mij meester maakte. En in mijn droom zag ik opwaarts en bespeurde, dat de wolkenmassa steeds dikker en dreigender werd. Daarop hoorde ik het geluid van een bazuin en op de wolken zag ik een man, omringd door duizenden heilige engelen. Zij schitterden allen als het licht der zon en de hemelen hadden als den gloed des vuurs. Toen hoorde ik eene stem weerklinken: „Staat op, gij dooden, en komt ten oordeel!" En terstond scheurden de rotsen, de graven werden geopend en de dooden kwamen daaruit te voorschijn. Sommigen waren buitengewoon verblijd en zagen naar den hemel, anderen trachtten zich te verschuilen onder de bergen. (1 Cor. XV : 52; 1 Thess. IV : 16; Judas 14; 2 Thess. 1 : 7, 8; Joh. V : 28, 29; Openb. XX : 11—14; Jes. XXVI : 21; Dan. VII : 10; Ps. XCV : 1—5; Micha VII : 16, 17.)

Daarop zag ik hoe Hij, die op de wolken zat, het boek opende en gebood, dat alle menschen vóór Hem zouden verschijnen. Nu bleef er als een vlamme vuurs, die scheiding maakte tusschen Hem en allen, die vóór Hem verschenen, als tusschen den rechter en de beschuldigden voor den rechterstoel, (Maleachi III : 2, 3. Daniël VII : 9, 10.) En ik hoorde Hem, die op de wolken zat, zeggen tot degenen, die Hem omringden: „Vergadert eerst de stoppelen, het kaf en het onkruid en werpt ze in den poel des vuurs!" (Matth. III : 12; XIII : 30; Maleachi IV : 1.) En op hetzelfde oogenblik opende zich vlak bij de plaats, waar ik stond, een

bodemlooze put, en daaruit stegen op dikke rookkolommen en vurige kolen, en dat alles ging vergezeld van afgrijselijke geluiden. En nu hoorde men dezelfde stem tot de wachters zeggen: „Brengt de tarwe te zamen in mijne schuur!" (Lukas III : 17.) Toen zag ik, hoe talloos velen werden opgenomen in de wolken, terwijl ik werd achtergelaten! (1 Thess. IV : 16, 17.) Ik trachtte mij te verbergen, maar het was mij onmogelijk, want Hij, die op de wolken zat, hield de oogen op mij gevestigd, mijne zonden kwamen mij voor den geest en mijn geweten beschuldigde mij. (Rom. II : 14, 15.) Toen ontwaakte ik."

CHRISTEN: „Maar waarom werd gij zoo beangstigd door dit gezicht?"

„Wel, ik meende, dat de dag des oordeels was gekomen en dat ik niet bereid was. Maar wat mij het meest schrik aanjoeg was, dat de engelen er zoo velen verzamelden en mij alleen lieten staan, terwijl de hel zich opende vlak bij de plaats, waar ik stond. En mijn geweten verontrustte mij ook en 't was mij, als hield de Rechter voortdurend zijn oog op mij gevestigd en als liet Hij den blik vol verontwaardiging op mij rusten."

Hierop vraagde UITLEGGER aan CHRISTEN: „Hebt gij dit alles begrepen?"

CHRISTEN: „Ja, en mijn ziel is er door vervuld met hoop en vrees."

UITLEGGER: „Dan moet gij al deze dingen in uw hart bewaren opdat ze u ten spoorslag dienen op den weg, dien gij gaat."

Thans begon CHRISTEN weer de lendenen te omgorden en zich toe te rusten om de reis te vervolgen. Nu zeide UITLEGGER nog tot hem: „Moge de Trooster altijd met u zijn, waarde CHRISTEN, om u te leiden op den weg naar het hemelsche *Sion!*" En terwijl CHRISTEN henen reisde, zeide hij bij zich zelf:

Veel wonders aanschouwde ik, tot leering mij nut;
Dit lieflijk, dat schriklijk, — waar 'k vastheid uit put,
  Om in wat 'k begon niet te wanken.
Moog ik 't overdenken, verstaan waartoe mij
Dit alles getoond werd; steeds wil ik daarbij
  U, vriend'lijken UITLEGGER, danken.

Nu zag ik in mijn droom, dat de weg, waarop CHRISTEN zich moest begeven, aan beide zijden door een muur was ingesloten, welks naam was *Behoud.* (Jes. XXVI : 1.) Dezen weg ging onze beladen CHRISTEN op, maar niet zonder groote moeite, zóó zwaar drukte hem zijn last.

Zoo liep hij eenigen tijd, tot hij aan een plaats kwam, waar de weg eenigszins begon te stijgen. Op een hoogte verhief zich een kruis en een weinig lager in de diepte zag men een graf. En nu zag ik in mijn droom, dat, zoodra CHRISTEN het kruis in 't oog kreeg, de last hem van de schouders gleed, en hem van den rug viel en zoo naar beneden tuimelde tot hij kwam bij den mond van het graf. Daar stortte de last in en ik zag hem niet meer!

Nu was CHRISTEN vroolijk en blijde en met een verruimd gemoed zeide hij: „Hij heeft mij rust gegeven door zijn smarten en leven door zijn dood."

Hij stond een wijle stil in nadenken verzonken en vol bewondering, want hij kon 't bijna niet vatten dat één blik op het kruis hem bevrijd had van zijn last. Hij zag dus wederom opwaarts en nog eens, tot de tranen aan zijn oogen ontsprongen en over zijn wangen vloeiden. (Zach. XII : 10.) En terwijl hij daar zoo stond te weenen, zie, drie lichtende gestalten kwamen tot hem en begroetten hem met de woorden: „Vrede zij u!" Daarop zeide de eerste tot hem: „Uwe zonden zijn u vergeven," (Mark. II : 5) de tweede deed hem zijn gescheurde kleederen uit en trok hem sierlijke kleederen aan (Zach. III : 4), de derde zette een merkteeken op zijn voorhoofd en gaf hem een verzegelde rol, (Efez. 1 : 13) zeggende, dat hij die zorgvuldig moest bewaren en ze afgeven aan de hemelpoort. Daarna gingen zij huns weegs. Nu begon CHRISTEN luid te zingen, en uitte hij kreten van blijdschap.

Dusver ging ik beladen met mijn zonden.
Maar voor mijn smart werd nergens baat gevonden,
  Totdat ik herwaarts kwam. O heerlijk oord,
  Waar 't eerste licht der zaligheid mij gloort.
Moest hier de last me ontvallen van de zonden,
De koorden breken die hem aan mij bonden?
  Gezegend Kruis en Graf, maar meer nog Hij
  Die kruis en graf verdragen heeft voor mij.

Toen zag ik in mijn droom, hoe CHRISTEN verder ging tot hij aan een laagte kwam, waar hij een eind ter zijde van den weg drie mannen zag liggen, met kluisters aan de voeten en in diepen slaap verzonken. De naam van den een was DWAAS, van den tweeden LUIAARD, en van den derden VERWAAND.

Toen CHRISTEN hen in dien toestand zag liggen, ging hij naar hen toe om te beproeven of hij hen wakker kon maken. Hij riep hun toe: „Gij zijt gelijk aan degenen, die slapen in den top van een mast (Spreuken XXIII : 34) want de doode zee is onder u: een afgrond, die geen bodem heeft — ontwaakt dus en komt mee. Als gij gewillig zijt, kunt gij uwe kluisters óók kwijt raken!" Hij waarschuwde hen nog meer, zeggende: „indien hij, die rondgaat als een brieschende leeuw, hier voorbij komt, zult gij stellig door hem verslonden worden." (1 Petr. V : 8.) Zij zagen hem aan en nu gaf DWAAS hem ten antwoord: „Ik zie geen gevaar."

LUIAARD zeide: „Nog een weinig sluimerens!" En VERWAAND gaf ten antwoord: „Ieder moet voor z'n eigen zorgen!" En zij legden zich wederom neer om te slapen, terwijl CHRISTEN zijns weegs ging.

Toch kwelde hem de gedachte, dat lieden, die zich zoo grootelijks in gevaar bevonden, zoo weinig acht sloegen op de vriendelijkheid van hem, die toch bereid was om hen te helpen; die hun goeden raad wilde geven en hun zijn hulp aanbood om van die boeien bevrijd te worden. Terwijl die overpeinzingen zijn ziel bedroefden, werd hij twee mannen gewaar, die over een muur aan den linkerkant van het smalle pad klauterden en naar hem toe kwamen. De naam van den een was VORMELIJK; die van den ander SCHIJNHEILIG. Als gezegd kwamen zij tot hem en hij begon het volgende gesprek.

CHRISTEN: „Wel, mijne heeren, waar komt gij vandaan en waar gaat gij heen?"

VORMELIJK en SCHIJNHEILIG: „Wij zijn geboortig uit het land *IJdele Eer* en gaan heen om te aanbidden op den berg *Sion*."

CHRISTEN: „Waarom zijt gij niet binnen gekomen door

de poort aan 't begin van den weg? Weet gij niet, dat: „Wie niet ingaat door de deur, maar van elders inklimt, een dief is en een moordenaar?"" (Joh. X : 1.)

Nu brachten zij hiertegen in, dat velen hun gezegd hadden, dat dit veel te omslachtig was en daar zij gewoon waren vlug te werk te gaan, waren zij maar over den muur geklommen.

CHRISTEN: „Maar zal dat niet beschouwd worden als een overtreding tegen den Heer van de stad, waarheen wij op reis zijn, indien gij zoo Zijn geopenbaarden wil overtreedt?"

Hierop zeiden zij, dat hij zich daarover het hoofd niet behoefde te breken, want dit was door het gebruik gewettigd en zij konden bewijzen, dat reeds sedert duizenden jaren door velen op dezelfde manier was gehandeld.

„Maar," zeide CHRISTEN, „zal deze gewoonte de proef der wet kunnen doorstaan?"

„Wel," gaven zij ten antwoord, „een gewoonte, die zonder twijfel duizenden jaren oud is, heeft langzamerhand kracht van wet gekregen bij elk onpartijdig rechter. En daarenboven," gingen zij voort, „als wij maar op den weg zijn, wat komt het er dan op aan, hoe wij er op zijn gekomen? Als wij er op zijn, dan zijn wij er op! Gij zijt op den weg gekomen door de poort binnen te gaan, en wij door over den muur te klimmen. In welk opzicht zijt gij er nu beter aan toe dan wij?"

CHRISTEN: „Ik volg het bevel van mijn Meester; gij handelt naar uw eigen goeddunken. De eigenaar van dezen weg houdt u reeds voor dieven en daarom vrees ik, dat gij aan 't eind van den weg niet als eerlijke mannen bevonden zult worden. Gij zijt hier gekomen zonder hem, op uw eigen gelegenheid, en gij zult voor uw eigen rekening blijven, zonder op zijne barmhartigheid te mogen rekenen."

Hier hadden zij niet veel tegen in te brengen, doch zij zeiden slechts, dat hij maar op zich zelf moest zien. Nu zag ik, dat zij allen huns weegs gingen, zonder zich veel met elkander te bemoeien. Alleen zeiden zij nog tot CHRISTEN, dat zij niet twijfelden, of zij waren, wat het

opvolgen van allerlei voorschriften en wetten betrof, even nauwgezet als hij. „We zien dus volstrekt niet in, waarin gij ons verschilt tenzij door den mantel, dien gij om de schouders draagt en die u zeker gegeven is door den een of ander uwer buren om de schande uwer naaktheid te bedekken."

CHRISTEN: „Wetten en inzettingen zullen u niet baten, omdat gij niet door de deur zijt ingegaan. (Gal. II : 16.) En wat dezen mantel betreft, die is mij gegeven door den eigenaar van de plaats, waarheen ik ga en wel om, zooals gij terecht opmerkt, de schande mijner naaktheid te bedekken. En ik houd dit voor een blijk van zijne genegenheid jegens mij, want te voren had ik niets dan lompen. En dan word ik vertroost door de gedachte: Voorzeker, wanneer ik aan de poort der Stad aankom, zal die heer mij als zijn eigendom herkennen ter wille van dien mantel, dien hij mij schonk — dien mantel, dien hij mij gaf uit vrije gunst op den dag, toen hij mij mijne lompen en gescheurde kleederen afnam. Wat meer is, ik draag een merkteeken op mijn voorhoofd, dat gij misschien nog niet bespeurd hebt. Een van de meest vertrouwde dienaren des Konings heeft mij dit merkteeken gegeven op den dag toen de last mij van de schouders viel. Daarenboven moet ik u zeggen, dat mij toen ook een verzegelde rol is geschonken om mij op mijn weg te vertroosten en te bemoedigen. Ook is mij gezegd, dat ik ze moest afgeven aan de poort der hemelstad, ten einde daar te worden binnen gelaten. Nu twijfel ik er zeer aan, of gij ook dit alles hebt ontvangen, daar gij niet door de poort zijt binnen gegaan."

Zij wisten hem hierop niet te antwoorden, maar zagen elkander lachend aan. Toen zag ik allen verder gaan, maar CHRISTEN was hun wat vooruit en hij sprak veeltijds in zichzelf. Nu eens zuchtte hij, dan weer was hij meer opgewekt; óók las hij dikwijls in de rol, hem door een der drie lichtende gestalten gegeven, en dan werd hij daardoor verkwikt.

Zoo zag ik hen dan allen verder gaan tot aan den voet van den heuvel *Moeilijkheid,* aan welks voet een fontein was. Nu kwamen er op diezelfde plek twee andere paden

uit, behalve het pad, dat rechtstreeks van de poort daarheen voerde. De eene weg liep links, de andere rechts langs den voet van den heuvel, maar de smalle weg voerde onmiddellijk naar den top des heuvels. Omdat het bestijgen van dien heuvel met zooveel bezwaren gepaard gaat, heeft de heuvel den naam *Moeilijkheid* ontvangen. Nu ging CHRISTEN naar de bron en dronk er uit om zich te verfrisschen, (Jes. XLIX : 10); en toen begon hij den heuvel te bestijgen, zeggende:

Al is de heuvel hoog, 'k stijg naar den top.
De weg moog moeilijk zijn, ik wil hem op,
Want 'k zie, hier ligt het pad ten leven.
Wees sterk, mijn hart, grijp vrees noch zwakte u aan:
't Zij moeilijk — beter 't rechte pad te gaan
Dan op 't verkeerd — hoe mak'lijk — straks te sneven.

De beide anderen kwamen ook aan den voet des heuvels, maar toen zij zagen, dat hij steil en hoog was en dat er nog twee andere paden waren, besloten zij, in de onderstelling, dat die twee wegen zouden uitkomen op dezelfde plek, waarheen CHRISTEN zich begaf, die paden in te slaan. Nu heette het eene pad *Gevaar*, en het andere *Verderf*. Zoo sloeg dan de een het pad in *Gevaar* genaamd, en kwam terecht in een uitgestrekt woud; terwijl de ander onmiddellijk het pad *Verderf* koos, en uitkwam op een woeste, rotsachtige vlakte, waar hij struikelde en viel om nooit weer op te staan. En ik zag CHRISTEN verder den heuvel bestijgen en bespeurde hoe hij eerst snel, daarna langzamer liep en ten slotte kruipen moest op handen en voeten omdat het klimmen hoe langer hoe moeilijker viel. Halverwege den heuvel was een lief prieël, dat de eigenaar van den heuvel daar had laten plaatsen, opdat vermoeide reizigers er zouden kunnen uitrusten. Ook CHRISTEN kwam daar aan en vlijde zich daar neder.

Daarop haalde hij de rol te voorschijn en las eenigen tijd daarin tot zijn vertroosting; ook bezag hij nauwkeurig de kleederen, die hem aan den voet van het kruis waren geschonken. Terwijl hij zoo van een en ander genoot, viel

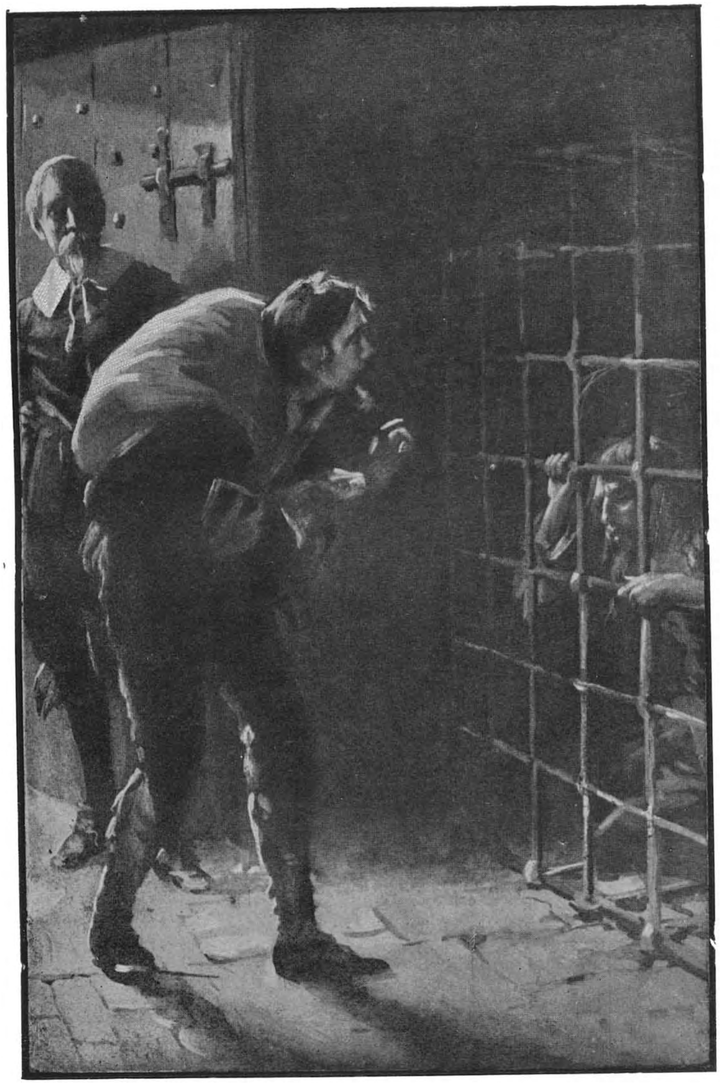

DE MAN IN DE IJZEREN KOOI.

Toen zeide Christen: Is er voor u geen hoop meer, moet gij in deze kooi der wanhoop blijven?

hij eindelijk in een sluimering en daarop in een vasten slaap, zoodat hij op die plaats vertoefde tot het vallen van den avond. En zoo slapende viel de rol uit zijn hand. Nu kwam er iemand naar hem toe om hem wakker te maken, zeggende: „Ga tot de mier, gij luiaard, zie hare wegen, en word wijs!" (Spreuken VI : 6). Op 't hooren van deze vermaning schrikte CHRISTEN op en spoedde zich voort tot hij den top des heuvels bereikte. Toen hij nu boven op den heuvel was, kwamen twee mannen zoo snel zij konden naar hem toeloopen. De een heette BESCHROOMD, de ander WANTROUWEN. „Wel, heeren!" zeide CHRISTEN tot hen, „wat is er te doen? Gij loopt den verkeerden kant uit!" BESCHROOMD antwoordde hem, dat zij op weg waren naar de stad *Sion* en op die moeilijke plaats waren terecht gekomen; „en", zeide hij: „hoe verder wij komen, des te grooter worden de gevaren. Daarom keerden wij om en gaan nu terug."

„Ja," zeide WANTROUWEN, „want vlak vóór ons liggen een paar leeuwen op den weg; of ze slapen of waken, kunnen wij niet zeggen, maar ik geloof, dat, als wij binnen hun bereik komen, wij in stukken gescheurd zullen worden."

CHRISTEN antwoordde: „Gij maakt mij werkelijk angstig, maar waar zal ik heenvlieden om veilig te zijn? Indien ik terugkeer naar mijn geboorteplaats, *die* bestemd is voor vuur en sulfer zou ik zeker omkomen; kan ik het hemelsch koninkrijk ingaan, dan ben ik behouden! Ik *moet* het wagen. Terug te keeren is voor mij de dood; voorwaarts te gaan is vreeze des doods, maar daar achter het eeuwige leven. Ik wil dus voorwaarts gaan!" WANTROUWEN en BESCHROOMD liepen dus den heuvel af en CHRISTEN vervolgde zijn weg. Maar terwijl hij nadacht over hetgeen hij had gehoord, tastte hij in zijn borstzak om de rol te krijgen, en daarin te lezen en vertroost te worden, maar tevergeefs. Nu was CHRISTEN radeloos en wist niet wat te doen; hij had verloren wat hij zoo noodig had tot versterking op den weg en wat hem tot reispas dienen moest naar de hemelstad. Hij werd zeer beangst en verslagen en wist niet wat te doen. Eindelijk herinnerde hij zich, dat hij had liggen

slapen in het prieel aan de zijde des heuvels. Nu zonk hij op de knieën en smeekte God om vergiffenis voor zijn dwaze handelwijze en daarop ging hij terug om de rol te zoeken. Maar wie kan de droefheid beschrijven, die zich van CHRISTEN meester maakte, toen hij zich gereed maakte om terug te keeren. Nu eens zuchtte hij, dan weer weende hij en dikwijls klaagde hij zichzelf aan vanwege zijne dwaasheid om in het prieel in slaap te vallen, dat daar toch alleen geplaatst was om een oogenblik uit te rusten. Terwijl hij terugging, keek hij zorgvuldig rond naar alle kanten of hij de rol ook zag liggen, welker inhoud hem zoo menigmaal vertroost en verkwikt had gedurende de reis. Eindelijk kreeg hij het prieel in 't zicht, waar hij in slaap was gevallen, maar die aanblik maakte zijn droefheid nog grooter, omdat hij opnieuw inzag hoe zorgeloosheid hem had doen insluimeren. (Openb. II : 4, 5.) Hij ging dus voort en beweende zijn zondigen slaap, zeggende: „O, ellendige zondaar, die ik ben, om te slapen terwijl het dag is (1 Thess. V : 7, 8); om te slapen te midden van allerlei moeiten en bezwaren! Hoe heb ik zoozeer kunnen toegeven aan het vleesch, dat ik de rust heb gebruikt, die de eigenaar van den heuvel had geschonken tot verkwikking voor de zielen der pelgrims! Hoevele schreden heb ik tevergeefs afgelegd! Zoo is het Israël vergaan op zijn tocht door de woestijn. Om zijn zonde moest het terugtrekken naar de Roode Zee en ik ben genoodzaakt met treurigheid des harten denzelfden weg driemaal te gaan in plaats van hem met blijdschap af te leggen. En dat alles om dat zondige inslapen.

Hoe ver had ik reeds gevorderd kunnen zijn!

En ik vrees door den nacht overvallen te zullen worden, want de dag is reeds bijna ten einde. O, ware ik slechts niet in slaap gevallen!"

Intusschen was hij weer aan het prieel gekomen, waar hij zich een oogenblik neerzette om te weenen. Maar weldra stond CHRISTEN op (want hij *moest* de rol terug hebben) en begon naarstig te zoeken tot hij haar eindelijk vond onder de bank; hij greep ze schielijk en bevend van blijdschap verbergde hij haar weer in zijn boezem. Wie kan

zijn vreugde beschrijven, toen hij die rol weer in zijn bezit had? Want zij was voor hem het onderpand zijner behoudenis, de zekerheid van in de gewenschte haven te zullen aanlanden.

Hij drukte haar weer aan zijn hart en dankte God, die zijne schreden gericht had naar de plaats waar zij zich bevond, en onder 't storten van vreugdetranen zette hij nu zijn tocht voort. Hij liep met vluggen tred, maar in weerwil daarvan neigde de zon reeds ter kimme en zijn droefheid ontwaakte met nieuwe kracht, zoodat hij wederom treurig uitriep: „O, zondige slaap, hoeveel nadeel heb ik mijzelf door u berokkend! Ik mis het lieflijk schijnsel der zon, duisternis omringt mij, het gehuil der roofdieren klinkt mij in de ooren!" — Nu herinnerde hij zich ook wat WANTROUWEN en BESCHROOMD hem verteld hadden, hoe zij bevreesd waren geweest op het gezicht van de leeuwen.

„Deze wilde dieren maken zich des nachts op om hun prooi te zoeken, hoe zal ik het aanleggen om niet door hen te worden verslonden?" — Maar CHRISTEN zette inmiddels zijn reize voort en terwijl hij zijn zonde betreurde, hief hij eensklaps den blik op en daar zag hij vóór zich een statig Paleis, genaamd *Liefelijkheid.* Het stond juist ter zijde van den weg.

Nu zag ik in mijn droom hoe CHRISTEN zich voortspoedde om, indien het mogelijk ware, daar een onderkomen voor den nacht te vinden. Maar hij was nog niet ver, toen hij in een zeer nauwe gang kwam, op een honderdtal schreden afstands van de portierswoning. Toen hij zeer opmerkzaam voor zich uitkeek, bespeurde hij twee leeuwen op den weg.

„Nu," dacht hij, „zie ik het gevaar, waarvoor WANTROUWEN en BESCHROOMD gevlucht zijn!" (De leeuwen waren geketend, maar dat zag CHRISTEN niet). Hij werd nu óók bevreesd, en dacht er reeds over om terug te keeren, want hij zag niets dan den dood voor oogen.

Toen de portier van het Paleis, wiens naam was WAAKZAAM, bespeurde, dat CHRISTEN aarzelend bleef staan, ja, zelfs aanstalten scheen te maken om terug te keeren, riep

hij hem toe: „Is uwe kracht zóó klein? (Markus 13 : 34, 37.) Vrees niet voor de leeuwen, want zij zijn geketend en dienen slechts om het geloof te beproeven, waar dit aanwezig is en om diegenen, bij wie het slechts in schijn gevonden wordt, te ontmaskeren. Houd slechts het midden van den weg, dan zal u geen leed wedervaren!"

Ik zag nu hoe CHRISTEN verder ging, wel bevend uit vrees voor de leeuwen, maar zich stipt houdende aan de voorschriften van den portier. Hij hoorde hun gebrul, maar zij deden hem geen leed. Daarop klapte hij in de handen en ging door, totdat hij stil stond bij de poort waar de man de wacht hield. CHRISTEN vraagde nu den portier: „Mijnheer, wat is dit voor een huis? Zou ik hier den nacht wel kunnen doorbrengen?" De portier hernam: „Dit huis is gebouwd door den Heer des heuvels en wel tot gemak en veiligheid der pelgrims." De portier vraagde hem nu van waar hij kwam en waar hij heen ging.

CHRISTEN: „Ik kom van de stad *Verderf* en ben op weg naar den berg *Sion;* maar omdat de zon nu is ondergegaan, zou ik hier gaarne den nacht doorbrengen."

PORTIER: „Hoe is uw naam?"

CHRISTEN: „Nu is mijn naam CHRISTEN, maar te voren heette ik GENADELOOS; ik behoor tot het geslacht van Japhet, maar God zal mij laten wonen in de tenten van Sem." (Genesis IX : 27.)

PORTIER: „Maar waarom komt gij eigenlijk zoo laat? De zon is reeds ondergegaan."

CHRISTEN: „Ik zou hier wel eerder geweest zijn, maar ach, ik ellendige! ik ben in slaap gevallen in het priëel, dat aan de zijde van den heuvel staat. En dat niet alleen, ik had toch nog veel vroeger hier kunnen zijn, indien ik gedurende mijn slaap mijn toegangsbewijs niet had verloren, zoodat ik zonder mijn rol boven op den heuvel aankwam. Daar wilde ik haar te voorschijn halen en haar niet vindende, was ik genoodzaakt met kommer in het hart terug te gaan naar de plek, waar ik in slaap was gevallen. Ik heb ze daar dan ook teruggevonden en nu ben ik hier."

PORTIER: „Wel, ik zal een der maagden laten roepen, die u, indien de redenen, die gij voor uwe komst opgeeft, haar bevredigen, bij de overige familie zal brengen, overeenkomstig de regelen van dit huis." De portier trok nu aan eene schel en weldra verscheen er een deftige, schoone vrouw, genaamd BESCHEIDENHEID, die vraagde, waarom men haar had geroepen.

De portier antwoordde: „Deze man is op reis van de stad *Verderf* naar den berg *Sion;* maar daar hij vermoeid is en door de duisternis is overvallen, verzocht hij mij hier den nacht te mogen doorbrengen. Ik zeide dus, dat ik u zou roepen, en dat, als gij met hem gesproken zoudt hebben, gij zoudt handelen overeenkomstig de gewoonten in dit huis."

Zij vraagde CHRISTEN nu, van waar hij kwam en waar hij heenging, hetgeen hij haar mededeelde. Ook vraagde zij hem, hoe hij op dien weg was gekomen en ook dit vertelde hij haar. Daarop vraagde zij wat hij onderweg gezien en ontmoet had.

Toen hij ook dit had medegedeeld, vraagde zij naar zijn naam. Hij antwoordde: „Mijn naam is CHRISTEN en ik wensch te meer hier te overnachten omdat, naar ik bespeur, dit huis door den Heer des heuvels is gebouwd tot veiligheid en verkwikking van pelgrims." Zij hoorde hem glimlachend aan, maar de tranen stonden haar in de oogen. Na een poos zeide zij: „ik zal een of twee leden der familie roepen." Zij ging nu heen en riep VOORZICHTIGHEID, GODSVRUCHT en LIEFDE. Toen deze eenige woorden met hem gewisseld hadden, brachten zij hem in den huiselijken kring. De meeste leden van het huisgezin kwamen hem reeds op den drempel tegemoet, en zeiden: „Kom in, gij gezegende des Heeren; dit huis is gebouwd door den Heer des heuvels met het doel zulke pelgrims binnen te laten!" Hij boog het hoofd en volgde hen naar binnen. Zoodra hij binnen was en hem een zetel was aangeboden, gaven zij hem te drinken en men besloot den tijd, die nog verloopen moest vóór het avondeten, te gebruiken om een afzonderlijk onderhoud te hebben met CHRISTEN, ten einde dien tijd zoo nuttig mogelijk te besteden. GODSVRUCHT,

VOORZICHTIGHEID en LIEFDE werden aangewezen om met hem te spreken.

GODSVRUCHT: „Wel, waarde CHRISTEN, nu wij u liefderijk in ons huis hebben ontvangen om hier den nacht door te brengen, willen wij gaarne eens met u spreken over al die dingen, die u tot nu toe op uwen pelgrimstocht zijn overkomen."

CHRISTEN: „Zeer gaarne, en ik ben zeer getroffen door uwe vriendelijkheid."

GODSVRUCHT: „Wat bewoog u het eerst, om het leven van een pelgrim te gaan leiden?"

CHRISTEN: „Ik kwam er toe, mijn geboorteplaats te gaan verlaten door een ontzettende tijding, die ik vernomen had; namelijk, dat een onvermijdelijke ondergang mij bedreigde, indien ik bleef in de stad, waar ik woonde."

GODSVRUCHT: „Maar waarom zijt gij juist hierheen gekomen, toen gij uw geboorteplaats ontvlucht zijt?"

CHRISTEN: „God heeft dit zoo beschikt, want toen ik, vervuld van angst en schrik niet wist waarheen ik zou vluchten, kwam mij een man tegemoet, wiens naam is EVANGELIST. Toen hij zag, hoe ik beefde en weende, wees hij mij den weg naar de enge poort die ik anders niet gevonden zou hebben, en zoo ben ik op den weg gekomen, die mij naar dit huis voerde."

GODSVRUCHT: „Maar zijt gij niet langs het huis van UITLEGGER gekomen?"

CHRISTEN: „Jazeker en ik heb er dingen gezien, waarvan de herinnering mij zal bijblijven zoolang ik leef. En wel voornamelijk drie zaken, n.l. hoe Christus, Satan ten spijt, het werk zijner genade in de ziel onderhoudt; hoe de mensch alle hoop op Gods genade kan verzondigen, en ook hoorde ik den droom van den man, die meende, dat de dag des oordeels reeds gekomen was."

GODSVRUCHT: „Zoo, hebt gij hem zijn droom hooren vertellen?"

CHRISTEN: „Ja, 't was een ontzettende droom. Het sneed mij door de ziel, toen hij het mij vertelde, maar toch ben ik blijde hem gehoord te hebben!"

GODSVRUCHT: „Was dat alles, wat gij hebt gezien in het huis van UITLEGGER?"

CHRISTEN: „Neen; hij nam mij mede om mij een prachtig paleis te toonen, welks bewoners in gouden gewaden gekleed waren; hij toonde mij een moedig man, die zich een weg baande tusschen de gewapende mannen door, die buiten bij de deur stonden om hem tegen te houden, en hoe hij daarop genoodigd werd binnen te komen en eeuwige heerlijkheid te genieten. Al die dingen verrukten mijn hart. Ik had er wel altijd willen blijven, maar ik wist, dat ik verder moest gaan."

GODSVRUCHT: „En wat hebt gij op uw weg nog meer gezien?"

CHRISTEN: „Wat ik nog meer gezien heb? O, ik ging slechts een weinig verder toen ik een Man zag, en 't was mij als zag ik Hem bloedend hangen aan een hout, en toen ik op hem zag, viel mijn last mij van de schouders (want ik ging onder een zeer zwaren last gebukt). Dit was voor mij een gansch ongewone ervaring, want nimmer te voren zag ik zoo iets; en terwijl ik naar boven stond te staren (want ik kon niet aflaten op Hem te zien) kwamen drie lichtende gestalten naar mij toe. De eene verzekerde mij, dat mijne zonden vergeven waren; een andere deed mij mijne gescheurde kleederen uit en gaf mij dit fraai geborduurde kleed, dat gij ziet, en de derde zette het teeken op mijn voorhoofd en gaf mij deze verzegelde rol" (en met deze woorden haalde hij die te voorschijn.)

GODSVRUCHT: „Maar gij hebt nog andere dingen gezien, nietwaar?"

CHRISTEN: „De dingen, die ik u verteld heb waren de beste, maar nog meer heb ik aanschouwd. Zoo zag ik terzijde van den weg drie mannen liggen: DWAAS, LUIAARD en VERWAAND. Zij sliepen en ik zag, dat hun voeten gekluisterd waren, maar denkt gij, dat ik hen wakker kon krijgen? Eveneens zag ik VORMELIJK en SCHIJNHEILIG over den muur klimmen, om, gelijk zij beweerden, naar *Sion* te gaan. Zij zijn echter spoedig verdwaald, en dat had ik hun te voren reeds gezegd, dat gebeuren zou, doch zij weigerden het te gelooven. Maar vooral vond ik het een heel zware taak dezen heuvel te bestijgen, en een verschrikkelijke zaak was het voor mij die leeuwen voorbij te

gaan; want ik moet betuigen, als die deurwachter ginds bij de poort mij niet had geholpen, dan zou ik ten slotte toch misschien nog zijn omgekeerd. Maar nu, Gode zij dank, bevind ik mij hier, en ik dank u voor uwe vriendelijke ontvangst."

VOORZICHTIGHEID vond het noodig hem eenige vragen te doen, die hij had te beantwoorden.

VOORZICHTIGHEID: „Denkt gij wel eens terug aan de streek, van waar gij gekomen zijt?"

CHRISTEN: „Ja, maar met veel schaamte en afkeer; inderdaad, indien ik mijn hart er aan gehangen had, ik zou tijd gehad hebben om weder te keeren, maar nu ben ik begeerig naar een beter, dat is naar het hemelsch Vaderland." (Hebr. XI : 15, 16.)

VOORZICHTIGHEID: „Draagt gij niet nog dingen mede, die u vroeger behoorden?"

CHRISTEN: „Ja, maar zeer tegen mijn zin; voornamelijk wat aangaat mijn vleeschelijke overleggingen, waarin ik vroeger, evenals al mijne stadgenooten, veel genoegen vond. Maar nu zijn ze mij een oorzaak van groote droefheid; indien het slechts in mijne macht ware, ik zou ze voor altijd uit mijn gedachten verbannen. Doch als ik het goede wil doen, bespeur ik, dat het kwade mij bijligt." (Rom. VII.)

VOORZICHTIGHEID: „Denkt gij niet wel eens, dat gij die dingen hebt overwonnen, terwijl ze u op andere tijden weer onrust veroorzaken?"

CHRISTEN: „Ja, maar dat is slechts zelden het geval; het zijn heerlijke oogenblikken, als dat eens zoo zijn mag!"

VOORZICHTIGHEID: „Kunt gij u ook herinneren, waardoor het kwam, dat het u op sommige tijden toescheen alsof die bekommernissen vóor goed waren overwonnen?"

CHRISTEN: „Ja, als ik denk aan wat ik op het kruis aanschouwde; als ik den blik sla op mijn nieuw gewaad; als ik het oog vestig op de rol, die ik bij mij draag, of als mijn gedachten zich bezig houden met de plaats, waar ik heen reis, dan wordt mijne ziel verkwikt."

VOORZICHTIGHEID: „En wat maakt u zoo verlangend om naar den berg *Sion* te gaan?"

CHRISTEN: „Wel, daar hoop ik Hem te zien, die voor mij stierf aan het kruis, en daar hoop ik verlost te zijn van alles, wat mij nu strijd veroorzaakt. Dáár, zoo wordt mij gezegd, zal de dood niet meer zijn! (Jes. XXV : 8; Openb. XXI : 4); daar zal ik verkeeren in het liefelijkst gezelschap. Want, om u de waarheid te zeggen: ik heb Hem lief, omdat Hij mij bevrijd heeft van mijn last en omdat mijn innerlijke krankheid mij verdriet. Ik zou gaarne daar zijn, waar men niet meer sterft, en te midden der verlosten, die het: Heilig, heilig, heilig — tot in alle eeuwigheden doen weerklinken!"

Nu vraagde LIEFDE aan CHRISTEN: „Hebt gij een huisgezin? Zijt gij gehuwd?"

CHRISTEN: „Ik heb eene vrouw en vier kleine kinderen."

LIEFDE: „En waarom hebt gij ze niet medegebracht?"

Nu begon CHRISTEN te weenen, en zeide: „O, hoe gaarne zou ik dat gedaan hebben! Maar zij waren er allen tegen dat ik mijn pelgrimstocht ging aanvaarden."

LIEFDE: „Maar gij hadt met hen moeten spreken en moeten beproeven hen te wijzen op het gevaar, dat hen bedreigde als ze achterbleven."

CHRISTEN: „Dat heb ik ook gedaan, en ik heb hun ook gezegd, wat God mij had geopenbaard omtrent den ondergang onzer stad: maar ik was in hun oogen als jokkende, (Genesis XIX : 14) en zij geloofden mij niet."

LIEFDE: „Hebt gij wel gebeden of God uwe woorden wilde zegenen?"

CHRISTEN: „Ja, en met veel aandrang, want ge begrijpt, dat mijn vrouw en mijn arme kinderen mij zeer dierbaar zijn."

LIEFDE: „Maar hebt gij hun wel gesproken van uw eigen kommer en van uw vrees voor u zelf? Want ik onderstel, dat gij krachtig overtuigd waart, dat gij het verderf tegemoet gingt."

CHRISTEN: „Ja herhaaldelijk. En bovendien was mijn vrees duidelijk merkbaar uit mijn houding, mijn tranen, mijn siddering voor het naderend oordeel. Maar noch het een noch het ander kon hen bewegen met mij mede te gaan."

LIEFDE: „Maar wat voerden zij aan als verontschuldiging voor hun weigeren?"

CHRISTEN: „Wel, mijne vrouw was bevreesd de wereld te verliezen, en mijne kinderen waren verzot op de genietingen der jonkheid; en dat waren altemaal redenen, waarom zij mij alleen lieten trekken."

LIEFDE: „Maar kon het ook zijn, dat gij door een wereldsch leven de woorden krachteloos hebt gemaakt, waarmede gij hen wildet overreden u te vergezellen?"

CHRISTEN: „Waarlijk, ik kan mij op mijn wandel niet beroemen, want ik weet wel hoe veel gebrekkigs mij aankleeft. Ook ben ik mij bewust, dat een mensch door zijne daden zeer licht kan verstoren en verhinderen, hetgeen hij anderen tracht op het hart te binden. Toch kan ik dit betuigen, dat ik ten zeerste bezorgd was, door eenige onbetamelijke daad hun afkeer in te boezemen voor den pelgrimstocht. En juist daarom zeiden ze tot mij, dat ik te nauwgezet was en dat ik mij om hunnentwil het genoegen ontzeide van dingen, waarin zij geen kwaad zagen. Ach, ik geloof te moeten zeggen, dat wat hun in mij hinderde juist was mijne groote vrees om te zondigen tegen God of mijn naaste te schaden."

LIEFDE: „Inderdaad, Kaïn haatte zijn broeder, omdat zijne werken boos waren en die van zijn broeder rechtvaardig, (1 Joh. III : 12) en indien uwe vrouw en kinderen ontevreden op u waren om deze zaak, hebben zij daarmede getoond afkeerig te zijn van het goede en hebt gij uwe ziel vrijgemaakt van hun bloed!" (Ezechiel III : 19.)

Nu zag ik in mijn droom, hoe zij op deze wijze te zamen spraken tot het avondmaal gereed was. Toen zij nu geroepen werden, zaten zij aan om te eten. De disch was voorzien van heerlijke spijzen en van wijn, die gezuiverd was. Het onderwerp hunner gesprekken gedurende den maaltijd was de Heer des heuvels, n.l. hoe hij alles had ingericht en wat hem daartoe had gedreven; met welk doel hij dat huis had gebouwd, en uit hetgeen zij zeiden, kwam ik tot de gevolgtrekking, dat hij een groot krijgsman was geweest en dat hij dengene, die het geweld des doods had, bestreden en over hem had gezegevierd, en dat niet zonder

groot gevaar voor zichzelf, — om welke reden ik hem te meer liefkreeg. (Hebr. II : 14.)

Want, gelijk zij opmerkten en gelijk ik geloof (zeide CHRISTEN) hij deed dit ten koste van zijn bloed. Maar wat voor hem de grootste glorie was, lag hierin, dat hij dit alles had gedaan uit ongehouden liefde voor zijn land. En bovendien betuigden sommige leden van dat huisgezin dat zij hem gezien en met hem gesproken hadden, nadat hij was gestorven aan het kruis, en zij verklaarden van zijn eigen lippen te hebben vernomen, dat hij zóó groote liefde koestert jegens arme pelgrims, dat van Oost tot West haars gelijke niet te vinden is.

En nu verhaalden zij, om de waarheid hunner woorden te bevestigen, hoe hij zijne heerlijkheid had afgelegd om dit alles te kunnen doen voor armen en voor ellendigen; en dat ze hem had hooren zeggen, dat hij niet alléén op *Sion* wilde wonen! Ook verzekerden zij, dat hij reeds vele pelgrims tot vorsten gemaakt had, al waren ze geboren bedelaars, afkomstig van den mesthoop. (1 Sam. II : 8, Ps. CXIII : 7.)

Zoo voerden zij gesprekken tot laat in den nacht, en nadat zij zich in de hoede des Heeren hadden aanbevolen, legden zij zich ter ruste. Den pelgrim wezen zij een groote opperzaal aan, welker venster geopend was aan de oostzijde; de naam dezer kamer was *Vrede*. Hij sliep daar tot de dag aanbrak. Toen ontwaakte hij en zong:

Waar ben ik thans? O liefde en zorge,
Die Jezus voor de pelgrims heeft,
Die zoo voorziet in al hun nooden,
Die mij wat ik misdeed vergeeft!
O heerlijk oord, —
'k Toef hier als bij de hemelpoort!

Toen zij des morgens allen waren opgestaan, zetten zij het gesprek van den vorigen dag nog een poos voort en daarop zeiden ze hem, dat hij niet moest vertrekken, alvorens hem eenige merkwaardigheden van die plaats getoond waren. Zoo bracht men hem eerst in de studeerkamer, en daar lieten zij hem geslachtsregisters en ge-

schiedrollen zien, afkomstig uit de hoogste oudheid. Zoo herinner ik mij uit mijn droom, dat ze hem eerst de afkomst verklaarden van den Heer des heuvels, als zijnde de Zoon van den Oude van Dagen, van eeuwigheid gegenereerd. Hier was ook bewaard de herinnering aan al de daden, door hem verricht, en tevens waren daar de namen vermeld van de honderdtallen, die hij in zijn dienst had genomen en wien hij plaats had gegeven in woningen, die niet konden verdwijnen door lengte van tijd noch door verval.

Toen werden hem eenige roemrijke daden voorgelezen, die sommige zijner dienstknechten verricht hadden, hoe zij koninkrijken hadden overwonnen, gerechtigheid gewerkt, de beloften verkregen, den muil der leeuwen toegestopt, de kracht des vuurs gebluscht, de scherpte des zwaards ontvloden, uit zwakheid krachten gekregen hebben, sterk in den strijd geworden zijn, en heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gedreven. (Hebr. XI : 33, 34.)

En op een andere plaats in het gedenkboek lazen zij van de bereidvaardigheid huns Heeren om te ontvangen, die tot hem kwamen, al hadden zij hem te voren ook zwaar beleedigd en veel tegen hem misdreven. Ook kreeg CHRISTEN hier een gezicht op verscheidene andere merkwaardige geschiedenissen, oude en nieuwe dingen, profetieën en de prediking van dingen, die hunne zekere vervulling hebben, beide zoowel tot schrik en ontzetting van vijanden als tot troost en bemoediging der pelgrims.

Den volgenden dag brachten zij hem in de wapenkamer, en daar toonden zij hem allerlei wapentuig, door hun Heer daar bijeengebracht ten dienste van pelgrims, zooals zwaard, schild, helm, borstharnas en schoeisel, dat niet veroudert. Er was zulk een groote voorraad van dit alles, dat men er een leger, talloos als de sterren des hemels, voor de zaak des Heeren mede had kunnen wapenen. Ook toonden zij hem eenige werktuigen, waarmede eenige zijner dienstknechten wonderen hadden verricht. Zij lieten hem den staf van Mozes zien; den hamer en den nagel, waarmede Jaël Sisera versloeg; de kruiken, bazuinen en fakkels, waarvan Gideon zich had bediend om het leger der Midianieten

op de vlucht te drijven. Dan den ossenstok van Samgar, waarmede hij zeshonderd man sloeg en het ezelskinnebakken, door Simson gebruikt om zijn heldendaad te verrichten. Daar was ook de slinger van David met den steen, waarmede hij den reus Goliath had neergeveld. Ook zag hij daar het zwaard, waarmede de Heer den Mensch der Zonde zal dooden, ten dage als Hij zich zal opmaken ter overwinning. En nog véél meer andere dingen zag hij, die hem in verrukking brachten. Na dit alles begaven zij zich weder ter ruste.

Voorts zag ik in mijn droom, dat hij zich den volgenden morgen vroegtijdig gereed maakte om de reis te vervolgen, maar zij verlangden, dat hij nog een dag blijven zou. Zij zouden hem dan, indien het weer helder was, een blik doen slaan op de *Liefelijke bergen,* welk uitzicht, voegden zij er bij, hem grootelijks zou bemoedigen omdat hij van daar uit zoo veel beter het land zijner bestemming kon zien. Hij bewilligde hierin en bleef nog dien dag bij hen.

Zoodra het volkomen dag was, geleidden ze hem naar het platte dak van het huis, en verzochten hem naar het Zuiden te zien. Dit deed hij, en zie, op grooten afstand zag hij (Jesaja XXXII : 16, 17) een heerlijk, bergachtig landschap, verfraaid met bosschen en wijngaarden, tallooze soorten vruchten en bloemen, fonteinen en bronnen, alles heerlijk om te aanschouwen. Op zijn vraag, hoe dit land heette, antwoordden zij, dat dit het *Land van Immanuel* was, en evenzeer als het Paleis open en vrij voor alle pelgrims! „En als gij u daarheen begeeft kunt gij de poort der hemelstad aanschouwen, en de herders, die daar weiden, zullen u haar aanwijzen."

Nu werd zijn verlangen om de reis te vervolgen zoo sterk, dat hij zich niet meer liet weerhouden. „Maar," zeiden zij, „laat ons nu eerst nog eens het wapenhuis bezoeken."

Dit geschiedde en nu werd hij daar van top tot teen geharnast met een deugdelijke wapenrusting, die bestand was tegen de velerlei aanvallen, die hem op den weg zouden ontmoeten. Toen hij aldus toegerust was, ging hij vergezeld van zijn vrienden naar de poort en vraagde daar

den portier of deze ook een pelgrim had zien voorbij komen. De portier antwoordde bevestigend.

CHRISTEN: „En kendet gij hem ook?"

PORTIER: „Ik vraagde zijn naam. Hij zeide GETROUW te heeten."

CHRISTEN: „O, dien ken ik wel. Hij was mijn stadgenoot en nog wel mijn naaste buur. Hoe ver denkt gij, dat hij mij vóór kan zijn?"

PORTIER: „Hij is op dit oogenblik aan den voet van den heuvel."

CHRISTEN: „Wel, goede deurwachter, de Heere zij met u, en schenke u een stroom van zegeningen voor al de vriendelijkheid, aan mij bewezen!"

Nu wilde hij verder gaan, doch BESCHEIDENHEID, GODSVRUCHT, LIEFDE en VOORZICHTIGHEID stonden er op, hem tot den voet van den heuvel te vergezellen. Zoo gingen zij samen verder en zetten de gesprekken, die zij gevoerd hadden, nog voort, tot zij op het punt stonden den heuvel af te gaan. Nu zeide CHRISTEN: „Het opklimmen is mij moeilijk gevallen, maar voor zoover ik zien kan is het afdalen niet van gevaar ontbloot." „Ja," antwoordde VOORZICHTIGHEID, „dat is zoo, want het is een zware taak voor den mensch om af te dalen in de *Vallei der Vernedering* en niet uit te glijden, zooals gij thans. Daarom zijn wij dan ook medegegaan om u den heuvel af te geleiden." Hij ging nu verder naar beneden, maar hoe voorzichtig hij ook mocht voortgaan, toch gleed hij eenige keeren uit.

Toen zag ik in mijn droom, dat deze vriendelijke gezellinnen, nadat zij CHRISTEN tot aan den voet des heuvels begeleid hadden, hem een brood, een flesch wijn en een tros rozijnen medegaven. En daarop ging hij zijns weegs.

Maar in de *Vallei der Vernedering* had CHRISTEN het hard te verantwoorden. Hij had nog slechts een korten weg afgelegd, toen hij een geweldig vijand, een sterk gewapende ontmoette, APOLLYON genaamd, (Openb. IX : 11) die recht op hem afkwam. CHRISTEN begon bevreesd te worden en bij zich zelf te overleggen of hij zou teruggaan of stand houden. Maar nu overwoog hij bij zich zelf, dat hij geen bedekking had voor den rug, en als hij nu den

vijand den rug toekeerde, zou deze hem gemakkelijk met zijn pijlen kunnen doorboren. Hij besloot dus moedig stand te houden, want, zoo dacht hij, al had ik geen andere drijfveer dan de begeerte gered te worden, dan zou ik niets beters kunnen doen.

Nu kwam APOLLYON op hem af. Het monster was vreeselijk om aan te zien. Zijn geheele lichaam was met schubben bedekt als een visch, en daarop was hij trotsch; hij had vleugelen als een draak, voeten als berenklauwen, en uit zijn buik kwam vuur en rook. Zijn mond was gelijk aan den muil des leeuws. In de nabijheid van CHRISTEN gekomen, wierp hij dezen een blik vol minachting toe en begon hem te ondervragen:

„Waar komt gij vandaan? Wat is het doel van uwe reis?"

CHRISTEN: „Ik kom van de stad *Verderf*, die vol is van allerlei ongerechtigheid, en ik begeef mij naar den berg *Sion*."

APOLLYON: „Daaraan bemerk ik, dat gij een mijner onderdanen zijt, want die geheele streek behoort mij toe en ik ben er de heer en gebieder. Waarom zijt gij aan uwen wettigen heer ontloopen? Indien ik de verwachting niet koesterde, dat gij mij betere diensten zoudt kunnen bewijzen, ik zou u met één slag ter aarde vellen."

CHRISTEN: „Ik ben, 't is waar, in uw rijk geboren, maar uw dienst is een *harde* dienst en uw loon zóó, dat iemand niet kan leven — want de bezoldiging der zonde is de dood. (Rom. VI : 23). Toen ik dus tot het inzicht daarvan kwam, heb ik gehandeld zooals ieder verstandig mensch doet: ik heb gezien of het mogelijk ware mijn toestand te verbeteren."

APOLLYON: „Er is geen koning, die zijn onderdanen zoo gemakkelijk zou willen verliezen; en zóó gemakkelijk ontsla ik u ook niet. Daar gij u echter over mijn dienst beklaagd hebt en over het loon, dat ik u gaf, hebt gij slechts terug te keeren. Al wat mijn land oplevert, zal ik u geven, dat beloof ik u."

CHRISTEN: „Maar ik heb mij verbonden aan een anderen Meester, aan den Koning der koningen. Hoe kan ik dan vrijheid vinden om tot u weder te keeren?"

APOLLYON: „Gij hebt gehandeld overeenkomstig het spreekwoord: van kwaad tot erger vervallen. Maar reeds zijn er velen van degenen, die zich zijn dienaren noemden, na een poos teruggekeerd, omdat zij aan mijn dienst de voorkeur gaven. Doe gij desgelijks, dan is alles in orde."

CHRISTEN: „Ik heb Hem mijn woord verpand en Hem trouw gezworen. Hoe kan ik Hem dus nu verlaten? Ik zou als een verrader worden opgehangen!"

APOLLYON: „Maar dat hebt gij mij ook aangedaan, en toch ben ik bereid alles te vergeven, als gij nu nog wilt terugkeeren."

CHRISTEN: „Wat ik u beloofde, deed ik als minderjarige. En ik vertrouw, dat de vorst, onder wiens banier ik nu sta, machtig is mij van dien smet te reinigen, en mij kwijt te schelden wat ik tegen hem misdeed onder uwe heerschappij. En daarenboven, o, gij verwoestende APOLLYON! om u de waarheid te zeggen: ik heb zijn dienst lief en het loon, dat hij geeft, zijn dienaren, zijn bestuur, zijn land en zijn volk. Houd daarom op met uwe pogingen om mij te overreden weder te keeren: ik ben zijn dienstknecht, hèm slechts wil ik volgen."

APOLLYON: „Gij moet eens kalm overleggen wat u zal ontmoeten op den weg, dien gij hebt gekozen. Gij weet, dat voor het grootste gedeelte zijn dienaren tot een slecht einde zijn gekomen, omdat zij tegen mij en mijn wetten hebben overtreden. Hoevelen hunner zijn een smadelijken dood gestorven! En hoewel gij beweert, dat zijn dienst beter is dan de mijne, is hij toch nimmer gekomen van de plaats, waar Hij zich bevindt om iemand, die Hem diende, uit mijne macht te verlossen. En de geheele wereld kan getuigen, hoe menigmaal ik door geweld of list mijne getrouwen, die door Hem of de zijnen gevangen waren genomen, uit zijn handen heb bevrijd. En zoo wil ik u nu ook bevrijden!"

CHRISTEN: „Als Hij nog wacht met hen te verlossen, dan is dit om hun liefde te beproeven of zij ten einde toe zich aan Hem zullen vastklemmen. En wat het ongelukkige einde betreft, waartoe zij geraken, zooals gij beweert, dat is in hunne schatting enkel heerlijkheid. Zij rekenen hier

niet veel op verlossing, maar zij zien met verlangen uit naar hoogeren luister. En deze zal hun te beurt vallen, als de Koning komen zal en zijne heilige engelen met Hem."

APOLLYON: „Gij zijt reeds ontrouw geweest in het nakomen der verplichtingen jegens Hem en hoe denkt gij dan nog loon van Hem te zullen ontvangen?"

CHRISTEN: „Wààrin, o APOLLYON, ben ik ontrouw jegens Hem geweest?"

APOLLYON: „Reeds aan het begin van uwe reis hebt ge u lafhartig gedragen, toen gij bijna verzonken waart in den poel *Moedeloosheid.* Gij zijt zijpaden ingeslagen om van uw last bevrijd te worden in plaats van te wachten tot uw Meester hem u van de schouders zou nemen. Gij hebt u aan een zondigen slaap overgegeven en zoo het teeken uwer uitverkiezing verloren. Op het gezicht der leeuwen zijt gij uit angst bijna teruggekeerd. En wanneer gij spreekt van uwe reis, van hetgeen gij hebt gezien en gehoord, zijt gij vol zucht naar eer bij de menschen."

CHRISTEN: „Dit is alles waarheid en gij hadt nog veel meer kunnen opnoemen, maar de vorst, welken ik dien en eer, is genadig en bereid mij te vergeven. Maar boven dit alles, deze zwakheden waren mij reeds eigen toen ik nog in uw land woonde, want daar heb ik ze letterlijk ingezogen. Ik hèb er onder gezucht en getreurd, maar mijn Koning heeft mij vergiffenis geschonken."

APOLLYON barstte nu in hevige woede los en sprak: „Ik ben een vijand van dezen vorst; ik haat zijn persoon, zijn wetten en zijn volk; ik ben opzettelijk gekomen om u tegen te staan op dezen weg."

CHRISTEN: „Zie toe, APOLLYON, wat gij doet! Ik bevind mij op den koninklijken weg, den weg der heiligmaking. Weet wel, wat gij doet en neem u in acht!"

Daarop breidde APOLLYON zijn vlerken uit over de geheele breedte van den weg, en zeide: „ik koester hoegenaamd geen vrees in deze zaak. Bereid u voor om te sterven, want ik zweer bij den afgrond der hel, dat gij geen stap verder zult gaan! Ik wil uwe ziel verderven." Terwijl hij zoo sprak, wierp hij een vurigen pijl naar CHRISTENS borst, maar deze had zijn schild in de hand,

waarmede hij hem opving en zoo het gevaar afwendde.

Nu trok CHRISTEN zijn zwaard, want hij zag, dat het tijd was zich uit alle macht te verdedigen. Maar APOLLYON wilde hem daartoe den tijd niet laten. Hij wierp een hageljacht van pijlen op CHRISTEN en hoe deze ook trachtte zich te verdedigen, hij werd verwond aan het hoofd, aan handen en voeten. Daardoor werd CHRISTEN eenigszins aan 't wijken gebracht, doch toen APOLLYON hiervan voordeel wilde trekken, spande CHRISTEN zich opnieuw in en bood uit alle macht weerstand. Dit hield zoo meer dan een halven dag aan, totdat CHRISTEN bijna al zijn kracht had uitgeput, want door bloedverlies wegens al de hem toegebrachte wonden was hij zwakker en zwakker geworden.

Zoodra APOLLYON de gelegenheid gunstig zag, drong hij met geweld op hem aan en er ontstond zulk een worsteling, dat CHRISTEN op den grond viel, terwijl het zwaard hem uit de hand vloog. APOLLYON riep hem toe: „Nu heb ik u in mijne macht!" En met deze woorden drukte hij hem zoo tegen den grond, dat CHRISTEN aan het behoud van zijn leven begon te wanhopen. Maar God had het anders besloten, en toen APOLLYON den beslissenden slag wilde toebrengen en CHRISTEN dooden, gelukte het dezen, eene hand los te wringen en zijn zwaard te grijpen. Met de woorden: „Verblijd u niet over mij, mijn vijand; wanneer ik gevallen ben zal ik weder opstaan," (Micha VII : 8), bracht hij hem zulk een doodelijke wonde toe, dat hij terugdeinsde, alsof zijn laatste uur geslagen ware. Toen CHRISTEN dit bemerkte, viel hij hem opnieuw aan, zeggende: „Ja, in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad." (Romeinen VIII : 37.) APOLLYON breidde nu nog eens zijn drakenvlerken uit en spoedde zich weg, zoodat CHRISTEN hem niet meer zag (Jacobus IV : 7.)

Nu kan niemand, die het niet zelf gezien en gehoord heeft zich een denkbeeld vormen van het oorverscheurend en afgrijselijk gillen en brullen, dat APOLLYON deed hooren, zoolang de strijd aanhield. Het was een geluid, zooals alleen een *draak* kan voortbrengen, terwijl CHRISTEN niet anders vermocht dan zuchten en weeklagen. Er was geen zweem

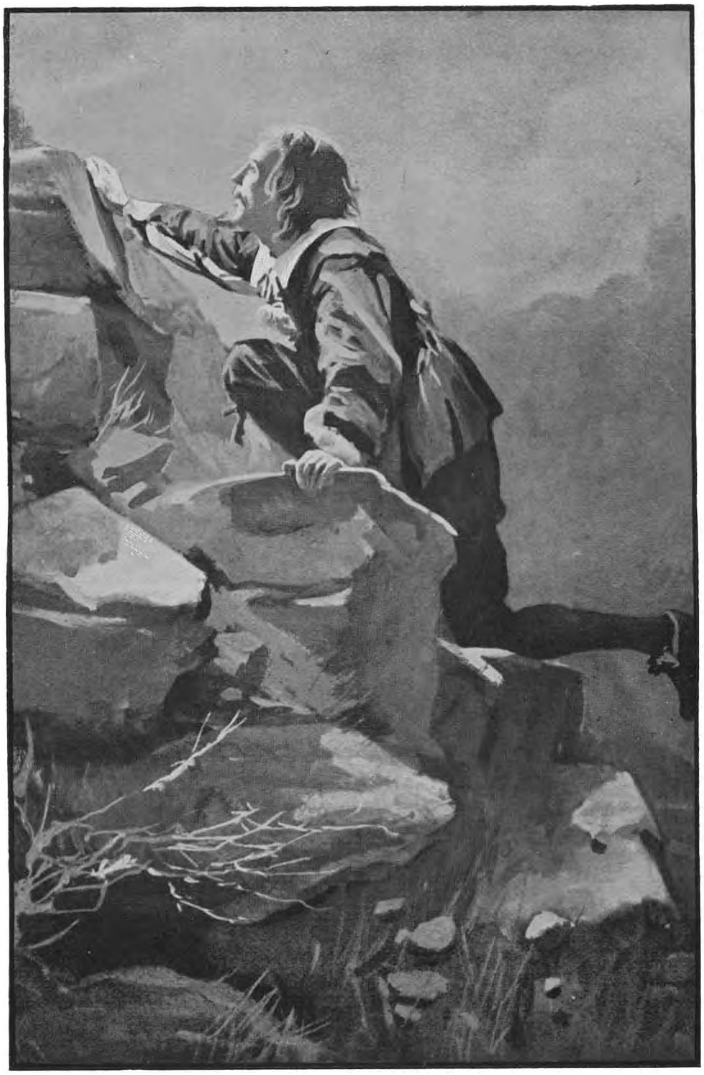

CHRISTEN BEKLIMT DEN HEUVEL MOEILIJKHEID.

Ik bespeurde hoe hij eerst snel, daarna langzamer liep en ten slotte kruipen moest op handen en voeten, omdat het klimmen hoe langer hoe moeilijker viel.

van hoop op zijn gezicht te bespeuren, voor hij bemerkte, dat hij APOLLYON met zijn tweesnijdend zwaard gewond had. Eerst toen begon hij blijmoedig te glimlachen en hief hij vroolijk het oog naar boven. Het was de zwaarste strijd, dien ik ooit zag.

Toen de worsteling ten einde was, riep CHRISTEN uit: „Ik zal den Heere loven, die mij uit den muil des leeuws verlost heeft, die mij heeft bijgestaan tegen APOLLYON!"

Beëlzebub, deez vijands Opperheer,
Op mijn verderf belust
Zond hem, wel toegerust,
Ten strijde tegen mij. Fel, keer op keer,
Viel hij mij aan; soms scheen geen hope meer.
Maar mij ter hulp verscheen vorst Michaël,
Ik zwaaide 't zwaard, verdreef den vijand snel.
Nu zal dien Vorst altoos mijn loflied rijzen,
Zijn heilgen naam zal 'k zeegnend, dankend prijzen.

Nu werd aan CHRISTEN een hand toegereikt met eenige bladeren van den boom des levens. CHRISTEN nam ze aan en legde ze op de wonden, die hij in den strijd had ontvangen, zoodat zij onmiddellijk genazen. Daarna zette hij zich neder om brood te eten, en te drinken uit de flesch, die hem was medegegeven. Aldus verkwikt en versterkt begaf hij zich weer op weg, doch met uitgetrokken zwaard, „want," zeide hij: „misschien is er nog een vijand in de nabijheid." Maar hij ontmoette in deze vallei niemand meer die tot de bende van APOLLYON behoorde.

Aan het eind van deze vallei was een andere, genaamd: *het Dal der schaduwe des doods.* CHRISTEN moest deze vallei doortrekken, want de weg naar de Hemelstad liep daar midden door. Nu is deze vallei zeer eenzaam en somber. De profeet Jeremia beschrijft haar aldus: een woestijn, een land van wildernissen en kuilen, een land van dorheid en *schaduwe des doods;* een land, waar niemand (dan een Christen) doorgaat en waar geen mensch woont. (Jeremia II : 6.)

Hier geraakte CHRISTEN in nog grooter moeilijkheid dan in zijn strijd met APOLLYON, zooals men verder zien zal.

Ik zag dan in mijn droom, dat CHRISTEN nauwelijks was

aangekomen aan de uiterste grenzen van de *Vallei der schaduwe des doods,* toen hem twee mannen ontmoetten, die behoorden tot het geslacht van hen, die kwade tijding brachten van een goed land, (Numeri XIII) en zich haastten om weder te keeren. CHRISTEN vraagde hun: „Waar gaat gij heen?"

„Terug! terug!" riepen zij, „en als uw leven u lief is, raden wij u aan hetzelfde te doen."

CHRISTEN: „Waarom? Wat is er te doen?"

„Wat er te doen is?" riepen zij uit. „Wij gingen denzelfden weg uit, dien gij gaat, zoo ver als wij durfden; maar wij hadden er bijna het leven bij ingeschoten. Waren we maar een eindje verder gegaan, dan zouden wij hier niet zijn geweest om u te waarschuwen."

CHRISTEN: „Maar wat hebt gij dan ontmoet?"

„Wel, wij waren bijna gekomen in de *Vallei der schaduwe des doods* (Ps. XLIV : 19.) Gelukkig zagen wij bijtijds nauwkeurig om ons heen en wij ontdekten het gevaar vóór het te laat was."

CHRISTEN: „Wat hebt gij dan eigenlijk *gezien?*"

„Wat wij gezien hebben? Wel, de vallei zelf, die zoo donker is als de nacht. En in die duisternis zagen wij vurige draken en helsche monsters. Wij hoorden er een oorverdoovend gehuil en geschreeuw, als van een volk, dat in onbeschrijflijke ellende verkeert, en gebonden zit in droefheid en ijzeren banden, terwijl over de vallei dikke wolken hangen vol verderf, en ook de dood zijne vlerken daarover uitspreidt. Het is in ieder opzicht vreeselijk, om dat het zonder ordening is." (Ps. CVII : 10; Job III : 5; X : 22.)

CHRISTEN: „Maar uit alles wat gij daar zegt, kan ik slechts besluiten, dat dit de weg is, die mij leiden moet naar het oord, dat ik wensch te bereiken." (Jeremia II : 6.)

„Al moge het uw weg zijn, wij zijn niet voornemens hem te kiezen als den onzen."

Zóó scheidden zij, en CHRISTEN zette zijn tocht voort, maar met uitgetrokken zwaard in de hand, voor 't geval dat een vijand hem mocht overrompelen.

Nu zag ik in mijn droom, dat zich rechts van de vallei

een zeer diepe gracht uitstrekte, een gracht, waarin sinds eeuwen de blinde den blinde geleid heeft, zoodat zij er beiden jammerlijk in zijn omgekomen. En aan den linkerkant was een zeer gevaarlijk moeras, zóó diep, dat zelfs de goede, die er in valt, geen grond voor zijn voeten vindt, waarop hij kan staan. In dien poel viel eens Koning David, en zonder twijfel zou hij in de modder gestikt zijn, had niet Hij, die machtig is, hem er uitgeholpen. (Ps. LXIX : 14, 15.)

Het pad was hier ook buitengewoon smal, en dat maakte voor CHRISTEN het gaan nog veel bezwaarlijker. Wanneer hij in de duisternis trachtte de gracht aan de eene zijde te ontwijken, dreigde hij aan den anderen kant in het moeras te zinken; deed hij zijn best om niet in het moeras te vallen, dan stortte hij bijna in de gracht. Zoo ging hij al zuchtend voort, want behalve de gevaren, daareven genoemd, was het pad hier zóó donker, dat, wanneer hij zijn voet oplichtte om voorwaarts te gaan, hij dikwijls niet wist, waar hij hem het volgende oogenblik zou neerzetten.

Ongeveer in het midden van deze vallei bespeurde ik den mond der hel, welke zich vlak bij den weg bevond. „Wat moet ik nu beginnen?" dacht CHRISTEN; hij zag rook en vlammen in zoo hevige mate opstijgen, terwijl de vonken knetterden en de afgrijselijkste geluiden zich deden hooren en met zijn zwaard kon CHRISTEN hier niets uitrichten, zooals tegenover den reus APOLLYON. Daarom was hij genoodzaakt het zwaard in de scheede te steken en zijn toevlucht te nemen tot een ander wapen genaamd *Aanhoudend Gebed.* (Efeze VI : 18.)

Hij begon nu zóó luid te roepen, dat ik het hooren kon: „O Heere, ik smeek u, bevrijd mijne ziel!" (Ps. CXVI : 4.) Zoo ging hij geruimen tijd voort, terwijl de vlammen naar hem opsloegen. Hij hoorde ook klaagtonen opstijgen en zulke verschrikkelijke geluiden bereikten zijn oor, dat hij menigmaal vreesde in stukken gescheurd of vertreden te zullen worden als modder op de straten. Dit vreeselijk gezicht en die akelige geluiden bleven uren lang aanhouden, en eindelijk kwam hij op een plaats, waar 't hem toescheen, als hoorde hij een onzichtbare bende op

hem afkomen. Eindelijk bleef hij stil staan, om te overdenken, wat hem nu te doen stond. Somtijds kwam de gedachte bij hem op om terug te keeren, dan weer meende hij, dat hij reeds meer dan de helft van den weg door de vallei had afgelegd. Ook herinnerde hij zich, dat hij reeds zoo menig gevaar was te boven gekomen en dat het misschien nog veel gevaarlijker was terug te keeren dan voorwaarts te gaan. Hij besloot tot het laatste, hoewel het was alsof de vijandelijke bende al nader en nader kwam. Doch toen het scheen, alsof ze hem wilden aanvallen riep hij met een krachtige stem: „Ik zal gaan in de mogendheden des Heeren, Heeren!" Nu weken zij van hem en maakten 't hem niet verder lastig.

Eéne zaak mag ik niet onvermeld laten. Ik bespeurde, dat CHRISTEN zóó van zijn stuk was gebracht, dat hij zijn eigen stem niet meer kende. Ik kwam tot deze ontdekking door het volgende. Juist toen hij zich bij den mond van den brandenden afgrond bevond, sloop hem een der booze geesten heimelijk achterna en fluisterde hem een menigte gruwelijke lasteringen in het oor, die CHRISTEN inderdaad meende, dat uit zijn eigen binnenste oprezen. Dit veroorzaakte CHRISTEN meer droefheid dan iets, wat hem vroeger was overkomen, want de gedachte kwelde hem, dat hij den Heere lasterde, dien hij toch in den grond zijns harten liefhad. Hij wilde er met kracht tegen strijden, maar vermocht dit niet. Hij had noch het vermogen de ooren toe te stoppen noch om te ontdekken van waar deze lasteringen kwamen. Toen CHRISTEN een tijd lang in dezen troosteloozen toestand had verkeerd, was het hem als hoorde hij eene stem van iemand, die voor hem uit liep, zeggende: Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vreezen, want Gij zijt met mij. (Ps. XXIII : 4.)

Deze woorden vervulden zijne ziel met blijdschap en wel om deze redenen:

Vooreerst kwam hij hieruit tot de gevolgtrekking dat andere lieden, die den Heere vreesden, in deze vallei waren evenals hij zelf.

Voorts bemerkte hij, dat God met hen was, ook al waren

zij in dien donkeren, troosteloozen toestand. En, dacht hij, waarom zou Hij dan niet met mij zijn, al kan ik Hem niet zien wegens al de hindernissen, die deze plaats oplevert! (Job IX : 11.)

Eindelijk vervulde deze hoop hem met blijdschap, dat hij hen zou kunnen inhalen en dat hij dan gezelschap zou hebben op den weg.

Hij ging dus voort en riep dengene toe, die vóór hem was, maar deze wist niet wat te antwoorden, omdat hij óók geloofde alleen op den weg te zijn. En langzamerhand begon nu de dag aan te breken, zoodat CHRISTEN uitriep: „Hij heeft de doodsschaduw in den morgenstond veranderd." (Amos V : 8.)

Toen nu de morgen daar was, wendde CHRISTEN den blik achterwaarts, niet uit begeerte om terug te keeren, maar om bij het daglicht te zien aan welke gevaren hij in de duisternis had blootgestaan. Hij zag nu duidelijk den afgrond aan de eene en het moeras aan de andere zijde van den weg, en hoe smal het pad was, waarover hij was gegaan. Ook zag hij de schrikkelijke gedaanten, de vurige draken der hel, maar alles geheel in de verte, want toen de dag aanbrak kwamen zij niet dichterbij. Maar zij werden hem toch geopenbaard, overeenkomstig het woord der Schrift: Hij openbaart de diepten uit de duisternis, en des doods schaduwe brengt Hij voort in het licht. (Job XII : 22).

Nu was CHRISTEN innerlijk ontroerd wegens zijn bevrijding uit al de gevaren van den zoo moeilijken weg. Hoewel de vrees nu geweken was, zag hij te duidelijker in het volle licht des daags hoe dreigend zij geweest waren. En op dit oogenblik rees de zon boven de kimmen en dat was voor CHRISTEN een nieuw blijk van genade, want hoewel het eerste gedeelte van de *Vallei der schaduwe des doods* gevaarlijk was, toch was het andere gedeelte, dat hij nog moest doortrekken, indien mogelijk, nog gevaarlijker. Van de plek waar hij nu stond tot aan het einde der vallei was de weg zoo vol strikken, vallen, putten en kloven, dat, ware het even donker geweest als bij den aanvang en had hij ook duizend levens te verliezen gehad, er reden geweest ware voor de vrees die alle te zullen verliezen. Maar, zooals

ik daareven zeide. juist toen ging de zon voor hem op. Toen zeide CHRISTEN: „Zijne lamp doet Hij schijnen boven mijn hoofd, en bij zijn licht doorwandel ik de duisternis." (Job 29 : 3).

In dit licht bereikte hij nu het einde der vallei.

Daarop zag ik in mijn droom, dat bij den uitgang der vallei de grond bedekt was met bloed, asch en beenderen van menschen, zelfs pelgrims, die in vroeger dagen langs dienzelfden weg waren gegaan. Terwijl ik overdacht, wat de oorzaak kon geweest zijn van het geweld, dat hier gepleegd was, ontdekte ik op eenigen afstand een spelonk, waarin in vroeger tijd twee reuzen hun verblijf hielden, PAUS en HEIDEN genaamd. Door hun geweld en hunne dwingelandij waren de menschen, wier beenderen en overblijfselen daar verstrooid lagen, wreedaardig vermoord. Thans kon CHRISTEN ongehinderd deze plaats voorbijtrekken, en ik verbaasde mij daarover. Later is mij gebleken, dat dit geschiedde omdat HEIDEN al sedert lang dood is. Wat den anderen reus, PAUS betreft, al is hij nog in leven, dan is hij toch door ouderdom en ook door allerlei harde ervaringen uit vroeger tijd, zoo suf en zoo stijf geworden, dat hij niet veel meer kan dan voor den ingang der spelonk zitten, en de pelgrims aangrijnzen, die voorbij komen en zich op de nagels bijten van spijt, omdat hij ze niet kan bereiken.

Zoo zag ik dàn CHRISTEN verder trekken, maar toen hij den ouden man daar zag zitten voor den ingang der spelonk, wist hij niet wat hij daarvan moest denken, te meer toen deze, buiten zichzelf van nijdigheid omdat hij CHRISTEN niet in zijn macht kon krijgen, hem toeriep: „Gij zult niet veranderen, tenzij er nog meer van uwe soort verbrand worden!" Maar CHRISTEN behield zijne kalmte en trok goedsmoeds voorbij, terwijl hem hoegenaamd geen letsel werd toegebracht. Nu hief CHRISTEN een lied aan, dat aldus luidde:

O wonder — ja dat is 't — dat ik
Bewaard wierd in dit dal vol schrik
Waar 'k door moest. Dat de hand, die mij
Er heeft bevrijd, gezegend zij!

CHRISTEN WORDT MET DE WAPENRUSTING BEKLEED.

Hij werd van top tot teen gewapend met een deugdelijke wapenrusting.

'k Was in gevaar van hel en nacht,
Van zonde, van des duivels macht;
Ja strik en kuil en net en val
Omringden mij daar overal.
Hoe licht ware ik, zoo dwaas, onwaard,
Gevat, verstrikt, geploft ter aard!
Maar Jezus redde mij het leven;
Hem zij de kroon der eer gegeven!

Toen nu CHRISTEN zijn weg vervolgde, kwam hij aan een kleinen heuvel, die daar was opgeworpen, opdat de pelgrims een eindweegs voor zich uit konden zien. CHRISTEN beklom dien en toen hij rond zag, ontdekte hij GETROUW een eindweegs voor zich uit. Zoo luid hij kon riep CHRISTEN hem toe: „Hola, wacht even! ik wil met u medegaan." Op dit geroep zag GETROUW om, en nu riep CHRISTEN opnieuw: „Wacht even, tot ik u heb ingehaald." Maar GETROUW antwoordde: „Neen, mijn leven is in gevaar; de bloedwreker is mij op de hielen!"

CHRISTEN was verschrikt door deze woorden en al zijn krachten inspannende, begon hij zoo hard te loopen, dat hij GETROUW niet alleen inhaalde, maar hem zelfs vooruit liep, zoodat de laatste de eerste werd. CHRISTEN lachte van overmoed, omdat hij zijn broeder vóór was, maar omdat hij verzuimde goed toe te zien, struikelde hij en deed zulk een val, dat hij niet kon opstaan voordat GETROUW toesnelde om hem te helpen.

Verder aanschouwde ik in mijn droom, dat ze vriendschappelijk verder gingen en een aangenaam onderhoud hadden over allerlei dingen, die hun op reis waren overkomen.

CHRISTEN begon op deze wijze: „Mijn waarde en lieve broeder GETROUW, ik ben verheugd u te hebben ingehaald, en ook hierover, dat God in zijne liefde onze harten zoo heeft bewerkt, dat wij dezen aangenamen weg als reisgezellen te zamen kunnen bewandelen."

GETROUW: „Ik had gedacht, mijn vriend, dat ik van onze stad af reeds uw gezelschap zou gehad hebben, maar gij waart mij te ver vooruit, zoodat ik wel genoodzaakt was een groot gedeelte van den weg alleen af te leggen."

CHRISTEN: „Hoe lang zijt gij in de stad *Verderf* gebleven, vóór gij mij op deze reis gevolgd zijt?"

GETROUW: „Zoolang, tot ik het er niet meer kon uithouden, want toen gij vertrokken waart, werd er druk over gesproken, dat onze stad binnen korten tijd door vuur van den hemel tot op den grond toe verbrand zóu worden."

CHRISTEN: „Wat zegt ge? Spraken uwe buren daarover?"

GETROUW: „Ja, een tijd lang spraken zij over niets anders."

CHRISTEN: „En toch was er niemand dan gij, die trachtte aan het gevaar te ontkomen?"

GETROUW: „Al werd er, gelijk ik u zeide, druk over gesproken, toch geloof ik niet, dat zij stellig aan dat gerucht geloof sloegen, want in het vuur van het gesprek hoorde ik sommigen op minachtenden toon spreken over u en uw *hopelooze reis*, want met dien naam bestempelden zij uw pelgrimstocht. Maar ik geloofde en geloof nog, dat vuur en zwavel van den hemel onze stad zullen verwoesten en daarom ben ik haar ontvloden."

CHRISTEN: „Hebt gij ook hooren spreken van buurman PLOOIBAAR?"

GETROUW: „Jawel. Ik vernam, dat hij u gevolgd is tot hij aan den poel *Moedeloosheid* kwam. Sommigen zeiden dat hij daarin was gevallen, maar hij wilde dat niet weten. Ik weet echter heel zeker, dat hij terdege met modder bespat was."

CHRISTEN: „En wat zeiden zijne buren tot hem?"

GETROUW: „Sedert hij terugkwam is hij zeer in minachting geraakt bij allerlei menschen. Sommigen bespotten en beschimpten hem, en bijna niemand wil hem meer werk geven. Hij is er veel erger aan toe, dan wanneer hij nooit de stad verlaten had."

CHRISTEN: „Maar waarom zouden ze zoo tegen hem ingenomen zijn, daar zij zelven toch ook den weg verachten, waarvan hij zich heeft afgekeerd?"

GETROUW: „Zij zeggen: „Hang hem op! Hij is een weerhaan, een ontrouwe!" Ik houd het er voor, dat God zelfs zijne vijanden tegen hem verwekt heeft en hem tot een aanfluiting heeft gemaakt, omdat hij zijn weg verlaten had." (Jeremia XXIX : 18, 19.)

CHRISTEN: „Hebt gij hem zelf niet gesproken, voor gij weggingt?"

GETROUW: „Ik heb hem eens op straat ontmoet, maar hij maakte zich stil uit de voeten en ging aan de andere zijde van den weg, als schaamde hij zich over het gebeurde, en zoodoende sprak ik hem niet."

CHRISTEN: „Wel, bij 't begin van mijne reis koesterde ik goede verwachtingen omtrent dien man; maar nu vrees ik wel, dat hij met de stad zal omkomen. Het is hem gegaan zooals het spreekwoord zegt: De hond is wedergekeerd tot zijn uitbraaksel en de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk." (2 Petr. II : 22.)

GETROUW: „Die vrees koester ik ook, maar ik zie, dat het niet in onze macht staat, hem nog terecht te brengen."

CHRISTEN: „Wel, buurman GETROUW, laat ons niet meer over hem spreken. Houden wij ons thans bezig met die dingen, die meer ons zelf betreffen. Vertel mij eens, wat u op den weg ontmoet is, want het zou wel een wonder zijn, als ook gij niet heel wat ondervonden hadt.

GETROUW: „Ik ben ontkomen aan den poel, waarin gij gevallen zijt, en heb zoo, zonder dat gevaar, de poort bereikt. Doch ik ontmoette eene vrouw, WELLUST genaamd, en die scheen er op uit mij leed te doen."

CHRISTEN: „Gij moogt blijde zijn, dat gij aan hare netten zijt ontkomen. Jozef had ook eens een harden aanval van haar te verduren en is, even als gij, ontkomen. (Genesis XXXIX : 11, 12.) Maar wat zeide zij tot u?"

GETROUW: „Ik kan u niet zeggen, hoezeer zij trachtte mij te vleien. Zij drong er ten sterkste op aan, dat ik bij haar mijn intrek zou nemen en beloofde mij allerlei genietingen."

CHRISTEN: „Behalve het genot van een rein geweten!"

GETROUW: „Gij weet wat ik bedoel, alle denkbare wereldsche en vleeschelijke genietingen."

CHRISTEN: „Gode zij dank, dat gij haar zijt ontkomen; haar mond is een diepe gracht, en hij, op wien de Heere vergramd is, zal daarin vallen." (Spr. XXII : 14.)

GETROUW: „En toch weet ik niet, of ik haar wel geheel ontkomen ben."

CHRISTEN: „Maar ik vertrouw toch, dat gij aan haar wenschen niet hebt voldaan?"

GETROUW: „Neen, niet met de daad, want ik herinnerde mij een oude spreuk: hare treden houden de hel vast. (Spr. V : 5.) Ik sloot dus mijne oogen om niet door hare blikken betooverd te worden. (Job XXXI : 1.) Toen beschimpte zij mij en ik ging mijns weegs."

CHRISTEN: „En hebt gij niet aan andere aanvallen blootgestaan?"

GETROUW: „Toen ik aan den voet van den heuvel *Moeilijkheid* kwam, ontmoette ik daar een zeer oud man, die mij vraagde, wie ik was en waar ik heen ging. Ik zeide hem, dat ik een pelgrim was op weg naar de hemelsche stad. Daarop hernam hij: „gij schijnt mij een eerlijk man; indien gij er lust in hebt, kunt gij mij dienen voor het loon dat ik u geven zal. Ik vroeg hem naar zijn naam en zijn woonplaats. Hij zeide mij: mijn naam is *de eerste Adam* en ik woon in de stad *Misleiding*. (Efeze IV : 22.) Daarop vraagde ik hem wat voor werk hij had en welk loon hij gaf. Hij zeide mij, dat zijn werk bestond uit *genietingen van allerlei aard*. „Het loon, dat ik geef, is, dat ik mijn dienaren tot mijn erfgenamen maak." Nu was mijne vraag, wat voor woning hij had en wie zijn dienaren waren. Hij antwoordde mij: „mijn huis is een huis der maaltijden en mijn dienaren zijn mijn eigen kinderen." Ik vraagde nu naar zijn kinderen. Hij had, gaf hij mij ten antwoord, drie dochters, genaamd: BEGEERLIJKHEID DES VLEESCHES, BEGEERLIJKHEID DER OOGEN, GROOTSCHHEID DES LEVENS (I Joh. II : 16.) Indien ik wilde, zou hij ze mij tot vrouw geven. Nu vraagde ik hem nog, hoe lang ik in zijn dienst zou moeten blijven en daarop antwoordde hij: „zoo lang ik leef."

CHRISTEN: „Zoo, en wat was de uitslag van uwe besprekingen?"

GETROUW: „Wel, ik voelde eerst wel eenige neiging om met den man mede te gaan. Ik vond, dat hij wel aardig sprak, maar toen ik naar zijn voorhoofd zag, terwijl ik met hem sprak, las ik daarop de woorden: „leg af den ouden mensch met zijne begeerlijkheden.""

CHRISTEN: „En toen?”

GETROUW: „Toen was het als begon er een vuur in mijn binnenste te gloeien en ik zag in, dat, wanneer hij mij eens in zijn huis gebracht zou hebben, hij mij als slaaf zou verkoopen. Ik legde hem dus het zwijgen op en weigerde met hem te gaan tot aan de deur van zijn huis. Maar nu begon hij op mij te schelden en zeide mij, dat hij iemand achter mij aan zou zenden, die mijn weg bitter zou maken voor mijn ziel. Ik keerde mij dus om en wilde heengaan, maar op hetzelfde oogenblik gevoelde ik, dat hij mij beetpakte en mij zulk een geweldigen slag toebracht, dat het was, of een deel van mijn lichaam in zijn hand achterbleef. Dit deed mij uitroepen: Ik, ellendig mensch! (Rom. VII : 24.) En zoo ging ik den heuvel op. Halverwege gekomen, zag ik achterwaarts, en nu bemerkte ik iemand, die mij snel als de wind op de hielen zat. Hij haalde mij in, juist op de plaats, waar het priëel staat.”

CHRISTEN: „Dat is juist de plek, waar ik mij nederlegde om te rusten; maar door slaap overmand, verloor ik deze rol uit mijn boezem.”

GETROUW: „Lieve broeder, laat mij uitspreken. Zoodra die man mij had ingehaald, kwamen zijn slagen nog sneller dan zijne woorden, want hij velde mij neer, zoodat ik voor dood bleef liggen. Toen ik eenigszins tot mij zelf was gekomen, vraagde ik wat de oorzaak was van deze handelwijze. Zijn antwoord was: om uw verborgen genegenheid voor *den ouden Adam;* en met deze woorden bracht hij mij weer een doodelijken slag toe op de borst, zoodat ik achterover stortte en als dood aan zijne voeten lag. Toen ik weer tot bewustzijn kwam, smeekte ik om genade, doch hij zeide: ik weet van geen genade, en wederom velde hij mij ter aarde. Hij zou mij zeker gedood hebben, ware er niet iemand gekomen, die hem gebood van mij af te laten.”

CHRISTEN: „Wie gelastte hem dat?”

GETROUW: „In ’t eerst kende ik hem niet, maar toen hij voorbijging zag ik de litteekenen in zijne zijde en ik begreep, dat het onze Heer was. En daarna kon ik den heuvel opgaan.”

CHRISTEN: „De man, die u inhaalde, was Mozes. Hij ontziet niemand, en weet ook geen genade te bewijzen aan degenen, die zijne wet overtreden."

GETROUW: „Ja, dat weet ik; het was niet de eerste maal, dat ik hem ontmoette. Hij was het ook, die tot mij kwam toen ik nog rustig in mijn huis woonde en dreigde mij, dat hij mijne woning zou verbranden als ik er langer in bleef."

CHRISTEN: „Maar hebt gij op den top van den heuvel geen huis gezien, aan den kant waar Mozes u aanviel?"

GETROUW: „Ja, en de leeuwen ook, die daar aan den weg liggen. Maar ik denk, dat zij sliepen, want het was omstreeks den middag. Daar ik nog een groot gedeelte van den dag vóór mij had, ging ik den Portier voorbij en daalde den heuvel af."

CHRISTEN: „Hij heeft mij gezegd, dat hij u had zien voorbijgaan; maar het is jammer, dat gij geen bezoek in dat huis hebt afgelegd, want men zou u daar zooveel zeldzame dingen hebben getoond, dat gij ze uw leven lang niet zoudt hebben vergeten! — Maar zeg mij eens, hebt gij niemand ontmoet in de vallei *Vernedering*?"

GETROUW: „Ja, ik heb daar een zekeren ONTEVREDEN ontmoet. Hij trachtte mij op allerlei wijze te bewegen met hem terug te keeren. Als reden voerde hij aan, dat er in die vallei hoegenaamd geen eer te behalen viel. Ook zeide hij, dat, indien ik daardoor wilde gaan, al mijn vrienden, als HOOGMOED, AANMATIGING, ZELFMISLEIDING, WERELDSCHE EER, zich daarover zouden bedroeven, ja gekrenkt zouden zijn over mijne dwaasheid."

CHRISTEN: „En wat gaaft gij hem ten antwoord?"

GETROUW: „Ik zeide hem, dat ofschoon allen, die hij daar noemde, recht hadden zich tot mijne bloedverwanten te rekenen, omdat zij dat ook inderdaad zijn naar het vleesch, die band toch verbroken is sedert mijn pelgrimstocht een aanvang nam. Zij hebben *mij* verloochend en ik hen, zoodat wij elkander nu zoo vreemd zijn als had er nimmer eenige verwantschap tusschen ons bestaan.

Ik zeide hem ook, dat wat deze vallei betreft, hij daarvan een geheel verkeerde voorstelling had gegeven, want

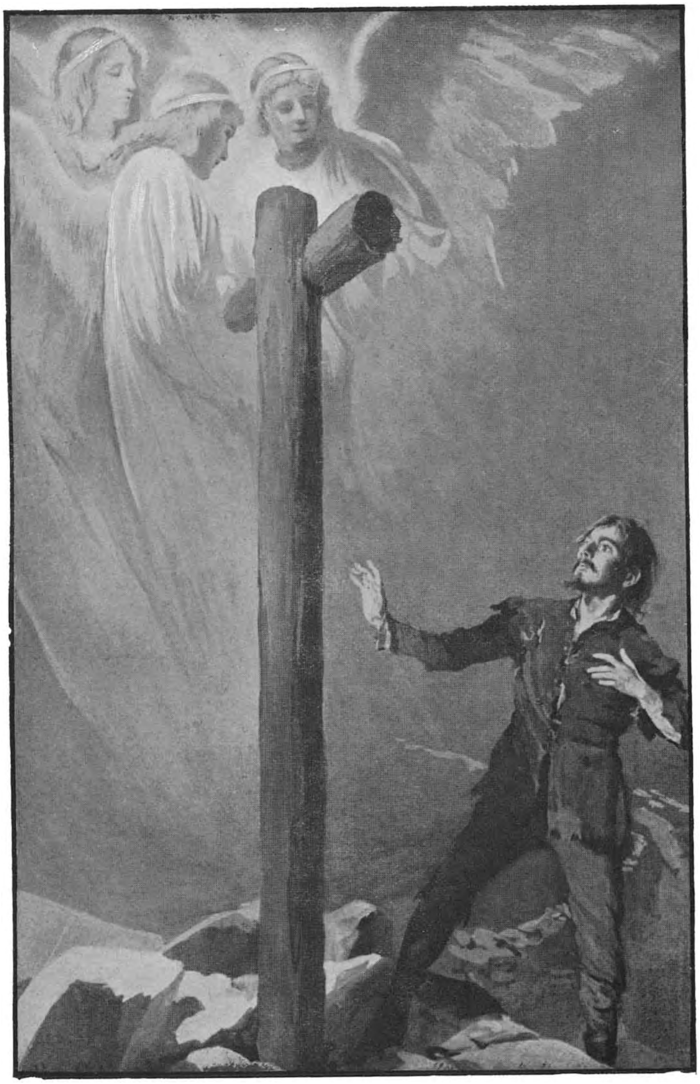

CHRISTENS LAST VALT AF.

Terwijl hij daar stond te weenen, zie, drie lichtende gestalten kwamen tot hem.

„nederigheid gaat voor de eer," en „hoogmoed komt vóór den val." Dus, zoo zeide ik, wil ik liever door deze vallei gaande, de eere verwerven, die door de wijsten als zoodanig beschouwd wordt, dan datgene te kiezen, wat hij boven alles onze genegenheden waard achtte."

CHRISTEN: „Hebt gij anders niemand ontmoet in die vallei?"

GETROUW: „Ja, ook een zekeren SCHAAMTE, maar onder allen, met wie ik in aanraking kwam, geloof ik, dat niemand zijn naam met minder recht draagt dan hij. Van de anderen kon ik nog na eenige redeneeringen afkomen, maar deze lompe SCHAAMTE liet zich door niets uit het veld slaan."

CHRISTEN: „Wat zeide hij tot u?"

GETROUW: „Wel, hij had allerlei bedenkingen tegen den godsdienst zelf. Het was voor een man, zeide hij, iets bekrompens, gerings, armzaligs om zich met den godsdienst bezig te houden. Hij beweerde, dat een teeder geweten niet mannelijk of kloek was; dat het kinderachtig stond een wacht te zetten voor zijn lippen en zich te berooven van de vrijheid, waaraan sterke geesten sedert onheuglijke tijden gewoon zijn.

Hij deed mij ook opmerken, dat slechts een gering aantal machtigen, rijken of wijzen ooit van mijn gevoelen geweest waren (1 Cor. I : 26; III : 18; Phil. III : 7, 8; Joh. VII : 48,) en dat ook niemand hunner daartoe gekomen was dan nadat zij zich hadden laten overhalen om dwazen te worden en vrijwillig alles te verliezen om, niemand weet wàt, te gewinnen. Wat meer is, hij sprak met minachting over den verachten en lagen staat van degenen, die golden voor de voornaamste pelgrims in den tijd, waarin zij leefden; ook over hun onwetendheid en achterlijkheid in de wijsheid dezer wereld.

En zoo sprak hij nog een tijd lang door over allerlei dingen, te veel om op te noemen; het was *laf,* zeide hij, om door eene preek tot tranen toe bewogen te worden, en om berouwvol en zuchtend zich huiswaarts te begeven; het was schande, om den naaste voor kleine overtredingen vergiffenis te vragen of onrechtmatig verkregen goed aan zijn eigenaar weder te geven.

Ook beweerde hij, dat de godsdienst den mensch afkeerig maakt van de grooten dezer wereld om eenige ondeugden, (hij noemde ze met zachter namen) en hem er toe brengt zich aan te sluiten bij en te voegen tot de geringen, omdat zij één met hem zijn in het geloof! En vindt gij, zoo vroeg hij, dat zelf ook geen schande?"

CHRISTEN: „En wat hebt gij op dat alles geantwoord?"

GETROUW: „Ik wist in het eerst niet wat hierop te antwoorden. Hij bracht mij zóózeer in 't nauw, dat het bloed mij naar de wangen steeg. SCHAAMTE merkte het op en zou mij bijna van mijn stuk gebracht hebben. Maar ik begon te bedenken, dat hetgeen hoog is bij de menschen een gruwel is voor God. (Luk. XVI : 15.) En verder dacht ik, deze SCHAAMTE zegt mij wel wat de menschen zijn, maar zegt mij niet wat God en zijn Woord is. En in den dag des oordeels zullen niet de heerschende geesten der wereld ons ten leven of ten doode verwijzen maar de wijsheid en het oordeel des Allerhoogsten. Daarom, zoo dacht ik: wat God spreekt is het beste, al zouden alle menschen zijne woorden tegenspreken! En ziende, dat God wil, dat wij Hem zullen dienen; dat Hij een teeder en nauwgezet geweten aanprijst; dat Hij hen wijs noemt, die dwaas willen zijn om het koninkrijk der hemelen te beërven; dat een arme, die Christus bemint, rijker is dan de machtigsten dezer wereld, die Hem haten, zeide ik tot hem: SCHAAMTE, wijk van mij, gij zijt een vijand van de zaligheid mijner ziel! Zal ik voor u partij kiezen tegen mijn souvereinen gebieder? Hoe zal ik dan bestaan als Hij komt? Indien ik mij nu zou schamen voor zijn werk en zijn dienstknechten, hoe zou ik dan op zijn zegeningen kunnen hopen? (Markus VIII : 38.) Maar deze SCHAAMTE was een vermetel booswicht; het was mij bijna onmogelijk mij van hem te ontdoen. Hij wilde mij maar niet loslaten en fluisterde mij telkens allerlei in het oor, om mij te wijzen op de zwakheden en gebreken die de vromen aankleven. Maar eindelijk zeide ik tot hem, dat het vergeefs was verdere pogingen bij mij aan te wenden; want juist in die dingen, die hij zoo minachtte, zocht ik mijn hoogste

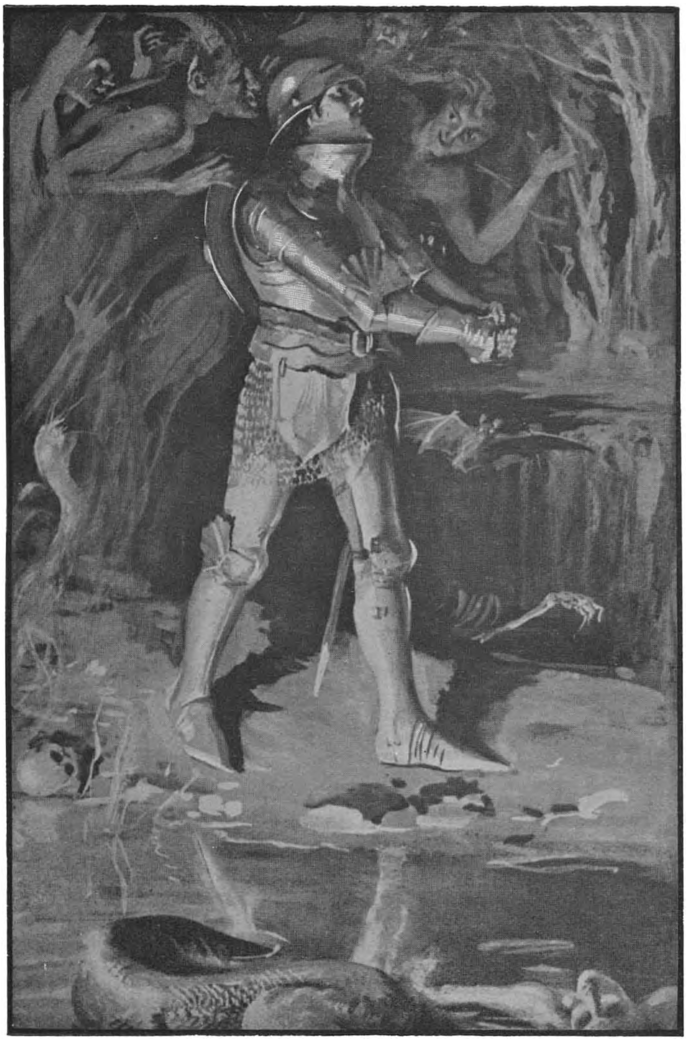

IN DE VALLEI DER SCHADUWE DES DOODS.

Hij begon nu zoo luid te roepen, dat ik het hooren kon: O, Heere, ik smeek u, bevrijd mijne ziel.

eer. Zoo wist ik mij eindelijk van hem te bevrijden en toen ik hem kwijt was, begon ik te zingen:

Beproeving, vaak en veel,
Is 't deel
Van die op 's Hemels roepstem achten;
Beproeving die het vleesch behoeft,
Die altijd weerkeert, nooit vertoeft
En nu of straks op ons haar krachten,
Of ze ons verwinnen mocht, beproeft.
O Pelgrims, toont dan waakzaamheid,
Gedraagt u manlijk in den strijd.

CHRISTEN: „Ik ben blijde, mijn broeder, dat gij dien booswicht zoo dapper hebt weerstand geboden, want gelijk gij terecht hebt opgemerkt, hij heeft een verkeerden naam. Hij is zoo vermetel om ons op straat overal te volgen en te trachten ons voor de menschen tot schande te maken, en ons te bewegen, dat wij ons schamen over het goede. Indien hij niet zoo onbeschaamd ware, zou hij niet durven handelen zooals hij doet. Maar laten wij hem blijven weerstaan, want in weerwil van al zijn pochen, geeft hij alleen aan de zotten hun deel. De wijzen zullen eere beërven, zegt Salomo, maar elkeen der zotten neemt schande op zich. (Spr. III : 35.)

GETROUW: „Ik houd het er voor, dat wij tegen hem hulp moeten zoeken bij Hem, die wil, dat wij op aarde pal zullen staan voor de waarheid."

CHRISTEN: „Daarin hebt gij gelijk! Hadt ge nog andere ontmoetingen in de vallei?"

GETROUW: „Neen, het overige van den weg had ik enkel zonneschijn, en ook in de *Vallei van de Schaduwe des Doods.*"

CHRISTEN: „Dat was heerlijk voor u, maar mijne ervaring was geheel verschillend. Een geruimen tijd had ik een ontzettenden strijd te voeren met dien snooden vijand APOLLYON, en wel van het oogenblik af, dat ik de vallei betrad. Ik hield het er voor, dat hij mij zou dooden, vooral toen hij mij eenmaal onder den voet had en mij dreigde te vermorzelen of in stukken te scheuren. Terwijl hij mij terneder wierp vloog het zwaard mij uit de hand en toen

meende hij, dat hij mij geheel en al in zijne macht had; doch ik riep tot den Heere, en Hij verhoorde mij en voerde mij uit mijne angsten. Toen trad ik de *Vallei van de Schaduwe des Doods* binnen en gedurende de helft van den weg was alles duister voor mij. Meer dan eens vreesde ik om te komen, doch eindelijk brak de dag aan en ging de zon op en toen mocht ik het overige gedeelte van den weg rustig en ongestoord afleggen."

Daarna zag ik in mijn droom, toen zij verder gingen, hoe GETROUW, toevallig op zijde kijkende, een man zag, wiens naam was MONDCHRISTEN, die op eenigen afstand naast hen ging, want de weg was hier wat breeder. Hij was lang van gestalte, maar op een afstand was zijn voorkomen beter dan van nabij gezien.

GETROUW sprak hem aldus aan: „Wel vriend, waarheen gaat de reis? Begeeft gij u óók naar de Hemelstad?"

MONDCRHISTEN: „Juist. Daar ga ik heen."

GETROUW: „Dat verblijdt mij; ik hoop, dat wij de verdere reis gezamenlijk kunnen afleggen."

MONDCHRISTEN: „Gaarne wil ik mij bij u aansluiten."

GETROUW: „Komaan laten wij te zamen gaan, en laat ons den tijd korten met te spreken over die dingen, die ons van nut kunnen zijn."

MONDCHRISTEN: „Ik vind het heerlijk om met u of met wien ook over het goede te spreken. Het verheugt mij menschen te ontmoeten, die daar lust in hebben, want, om de waarheid te zeggen, er zijn slechts weinigen die gaarne daarmede hun tijd doorbrengen als zij op reis zijn. Veel liever spreken zij over dingen, die hun geen nut doen en dat heeft mij menigmaal droefheid veroorzaakt."

GETROUW: „Dat is inderdaad een smartelijke ervaring; want waarover kunnen de menschen op aarde beter spreken dan over de goddelijke en hemelsche dingen.

MONDCHRISTEN: „Wat gij zegt, bevalt mij zeer goed, want uwe woorden komen uit het hart, en daarbij, wat is zoo aangenaam, zoo nuttig als het spreken over de goddelijke dingen? Wat is liefelijker dan dit alles? Heeft een mensch lust in dingen, die wonderbaar zijn; spreekt hij gaarne over de geschiedenis of over de verborgen eigen-

schappen der zaken; vindt hij het aangenaam te spreken over wonderen en teekenen, waar zal hij zooveel schoons en heerlijks vinden als in de Heilige Schrift?"

GETROUW: „Dat is waar, maar ons voornaamste doel moet zijn door zulke gesprekken onderricht te worden."

MONDCHRISTEN: „Dat wilde ik juist zeggen, want het is zeer nuttig over zulke dingen te spreken; daardoor verkrijgt men kennis, zoowel van de ijdelheid der aardsche dingen als van het nut der hemelsche.

Dit betreft echter slechts algemeene waarheden, maar wat de meer bijzondere aangaat, zouden we kunnen spreken over de noodzakelijkheid der wedergeboorte, de ongenoegzaamheid onzer goede werken, de onmisbaarheid van de gerechtigheid van Christus, enz. Daarenboven leert men, door over deze dingen te spreken, wat het is zich te bekeeren, te gelooven, te bidden, te lijden en eveneens welke heerlijke beloften en vertroostingen het Evangelie bevat. Ook wordt men zoodoende in staat gesteld valsche meeningen te bestrijden, de waarheid te handhaven en de onkundigen te onderrichten."

GETROUW: „Dat alles is waar en ik ben blijde deze dingen uit uwen mond te vernemen."

MONDCHRISTEN: „Helaas! het veronachtzamen van zulke gesprekken is de oorzaak, dat zoo weinigen de noodzakelijkheid des geloofs inzien, en het onmisbare van het genadewerk in de ziel, om het eeuwige leven te kunnen beërven, zoodat zij uit onkunde het leven zoeken in de werken der wet, door welke een mensch niet kan gerechtvaardigd worden en het koninkrijk der hemelen ingaan."

GETROUW: „Maar met uw verlof, de zaligmakende kennis is *een gave Gods,* en niemand kan deze verkrijgen door eigen inspanning of alleen door er over te praten."

MONDCHRISTEN: „Dat alles weet ik zeer goed, want niemand kan iets aannemen tenzij het hem van boven gegeven zij; alles is uit genade en niet uit te werken. Ik zou wel honderd teksten kunnen aanvoeren om u dat te bewijzen."

„Welnu," hernam GETROUW, „over welke zaak zullen wij dan nu eens te zamen spreken?"

MONDCHRISTEN: Waarover gij maar wilt; ik ben bereid

om te spreken over hemelsche of over aardsche dingen, over zedelijke of evangelische waarheden, over gewijde of ongewijde, verledene of toekomende dingen, zoowel buiten- als binnenlandsche aangelegenheden, over belangrijke of meer onverschillige zaken, indien het ons maar tot nut en stichting zij."

GETROUW begon zich ten zeerste te verbazen en naar CHRISTEN toeloopende (want deze had al dien tijd alleen geloopen) zeide hij op fluisterenden toon tot hem:

„Wat een flink man hebben wij daar ontmoet! Zeker, dat zal een uitnemend pelgrim zijn!"

CHRISTEN glimlachte een weinig en zeide: „die man, met wien gij zoo hoogelijk zijt ingenomen, kan wel twintig menschen, die hem niet kennen, omvèr praten."

GETROUW: „Kent gij hem dan?"

CHRISTEN: „Hem kennen? Ja, beter dan hij zichzelf kent!"

GETROUW: „Maar wie is hij dan?"

CHRISTEN: „Hij heet MONDCHRISTEN, en is ook afkomstig uit onze stad. Het verwondert mij eigenlijk wel, dat gij hem niet kent, maar ik moet in aanmerking nemen, dat de stad zoo groot is."

GETROUW: „Maar wiens zoon is hij dan, en waar woont hij zoo ongeveer?"

CHRISTEN: „Hij is de zoon van een zekeren MOOIPRATER; hij woonde in de *Praatbuurt* en al zijn bekenden noemen hem dan ook MONDCHRISTEN *uit de Praatbuurt*, maar al heeft hij nog zulk een gladde tong, hij is een gevaarlijk mensch."

GETROUW: „Hij maakt toch geen slechten indruk."

CHRISTEN: „Dat wil zeggen, als men hem niet van nabij gadeslaat, want buitenshuis moge hij zich uitstekend weten voor te doen, te huis is het heel anders met hem gesteld. Gij zegt, dat hij geen slechten indruk maakt, en dat doet mij denken aan het werk van een schilder, wiens schilderijen uit de verte heel wat schijnen, maar van dichtbij gezien, heel leelijk zijn."

GETROUW: „Maar ik geloof, dat gij niet in ernst spreekt, want ik zie een glimlach om uwe lippen."

CHRISTEN: „God verhoede, dat ik in een zaak als deze

in scherts zou spreken (al glimlachte ik even) of dat ik iemand valsch zou beschuldigen! Ik zal hem verder voor u ontmaskeren. Deze man kan zich in elk gezelschap op zijn plaats voelen en aan allerlei gesprekken meedoen; zooals hij nu met u spreekt, zoo spreekt hij ook in het bierhuis; en hoe meer zijn hoofd verhit is door den wijn, des te meer heeft hij den mond vol van zulke dingen. De godsdienst heeft geen plaats in zijn hart, huis of gesprekken; al wat hij heeft zit hem op de *tong*, en zijn godsdienst bestaat hierin, dat hij daarmee veel drukte maakt."

GETROUW: „Zoo? Dan heb ik mij in dien man al zeer bedrogen."

CHRISTEN: „Bedrogen! Daarvan kunt gij zeker zijn. Denk slechts aan het woord: zij zeggen het, maar doen het niet. (Matth. XXIII : 3.) Maar het Koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden, maar in kracht. (1 Cor. IV : 20.)

Hij spreekt over het gebed, over berouw, over geloof, over wedergeboorte, maar hij kan over deze dingen slechts *praten*. Ik ben in zijn huiselijken kring geweest, ik heb hem zoo te huis als daarbuiten waargenomen en ik weet, dat hetgeen ik van hem zeg, de waarheid is. Zijn huis is evenzeer van godsdienst ontbloot als het wit van een ei smakeloos is. Daar is geen gebed, geen zweem van schuldgevoel; wat meer is, het redelooze vee dient op zijne wijze God beter, dan deze man. Hij is een schandvlek voor den godsdienst bij allen, die hem kennen; door zijn schuld is de godsdienst in minachtig, vooral in het gedeelte der stad, waar hij woont. Het volk zegt van hem achter zijn rug: „hij is een heilige voor de menschen, maar een duivel in huis." Zijn arme huisgenooten ondervinden zulks maar al te goed; hij is zoo ruw en zoo onredelijk in den omgang met zijn ondergeschikten, dat zij niet weten hoe te doen of hoe hem aan te spreken. Menschen, die zaken met hem moeten doen, zeggen: „men kan beter handelen met een Turk dan met hem, want dan zullen zij stellig eerlijker behandeld worden." Deze MONDCHRISTEN zal, zoo hij er kans toe ziet, hen verdrukken, bedriegen en te kort doen. Bovendien leert hij zijne zonen in zijn voetstappen te treden, en zoodra hij in hen een dwaze schroomvalligheid ontdekt,

(want zoo noemt hij het geringste spoor van een teeder geweten), noemt hij hen dwazen en dommeriken, en wil hij ze tot niets gebruiken of hen bij anderen aanbevelen. Wat mij betreft, ik ben van oordeel, dat hij door zijn goddeloos leven de oorzaak is geworden, dat menigeen tot een val is gekomen en indien God het niet verhoedt, zal hij nog menigeen in het verderf storten."

GETROUW: „Wel, broeder, ik moet u wel gelooven; niet slechts omdat gij zegt hem te kennen, maar omdat gij als een christen de menschen beoordeelt. Want ik weet, dat gij deze zaken niet vertelt om kwaad te spreken, maar omdat zij inderdaad zijn, zooals gij zegt."

CHRISTEN: „Indien ik hem niet beter had gekend dan gij, dan zou ik misschien even gunstig over hem geoordeeld hebben als gij deedt. En kwamen deze getuigenissen alleen van personen, die aan den godsdienst vijandig zijn, dan zou ik ze voor laster hebben gehouden. — Maar ik kan uit eigen ervaring bewijzen, dat hij aan alles, waarvan hij beticht wordt, schuldig is. Wat meer is, ik weet, dat goede menschen zich voor hem schamen — het is hun onmogelijk hem als een broeder of vriend te bejegenen; zij blozen verlegen, als zijn naam ook maar in hun midden genoemd wordt, als zij hem eenmaal kennen."

GETROUW: „Ja ik zie in, dat *zeggen* en *doen* twee zijn, en later zal ik het onderscheid nog beter begrijpen."

CHRISTEN: „Zij zijn inderdaad twee, en evenzeer van elkander verschillend als de ziel en het lichaam; want evenals het lichaam zonder de ziel dood is, zoo is ook het *spreken* over geestelijke dingen, *zonder meer*, slechts dood. De ziel van den godsdienst is de beoefening er van in het dagelijksch leven.

De zuivere en onbevlekte godsdienst voor God en den Vader is deze: weduwen en weezen bezoeken in hunne verdrukking en zichzelf onbevlekt bewaren van de wereld. (Jacobus I : 22—27.)

Nu schijnt MONDCHRISTEN zich daarover niet veel te bekommeren: hij denkt dat hooren en spreken iemand tot een goed christen maken, en op die wijze misleidt hij zijn eigen ziel. Het hooren is slechts het uitstrooien van het

zaad; spreken bewijst nog niet, dat het vrucht heeft gedragen in hart en leven. En wij kunnen er verzekerd van zijn, dat in den dag des oordeels de menschen zullen worden gevonnist naar de *vruchten,* die zij hebben voortgebracht. (Matth. XIII : 25.) Er zal niet alleen gevraagd worden: hebt gij geloofd? maar wèl, bestond uw geloof alleen in woorden of ook uit daden? en *daarnaar* zult gij geoordeeld worden. Het einde der wereld wordt vergeleken bij den oogst. En nu weet gij, bij den oogst telt *niets* mede dan de vrucht. Niet, dat iets Gode zou kunnen behagen, wanneer het niet is uit het geloof, maar ik zeg u dit slechts om u aan te toonen, hoe geheel waardeloos al het praten van MONDCHRISTEN in dien dag bevonden zal worden."

GETROUW: „Dit doet mij denken aan de omschrijving, die Mozes geeft van de reine dieren: (Lev. XI; Deuter. XIV.) Rein zijn, die den klauw verdeelen en herkauwen; onrein, die alleen den klauw verdeelen of alleen herkauwen. De haas herkauwt, maar is toch onrein omdat hij den klauw niet verdeelt. En hier hebt gij nu de ware gedaante van MONDCHRISTEN: hij herkauwt het Woord, hij zoekt kennis, maar hij verdeelt den hoef niet. Hij keert zich niet af van den weg der zondaren. Evenals de haas heeft hij een honden- of berenklauw, en is dus onrein."

CHRISTEN: „Voor zoover ik weet is dat de ware beteekenis van die woorden. Ik zal er dit nog aan toevoegen. Paulus noemt sommige menschen, die ook zoo fraai kunnen praten: een klinkend metaal en een luidende schel. (1 Cor. XIII : 1—3; XIV : 7) en elders spreekt hij van levenlooze dingen, die geen geluid geven. Levenlooze dingen, d. w. z. niet voortkomende uit het geloof en de genade des Evangelies, dingen dus die nooit eene plaats zullen ontvangen in het koninkrijk der hemelen te midden van de kinderen des levens, al klinkt hunne stem in hun spreken ook als de stem van een engel."

GETROUW: „Wel, zijn gezelschap was mij al dadelijk niet zoo heel aangenaam, maar nu heb ik er meer dan genoeg van. Wat zullen we doen om van hem af te komen?"

CHRISTEN: „Volg mijn raad en gij zult zien, dat hij

weldra ook uw gezelschap moede zal zijn, tenzij het Gode behaagde zijn hart te veranderen en hem te bekeeren."

GETROUW: „Wat raadt gij mij dan te doen?"

CHRISTEN: „Gij moet naar hem toegaan en hem voorstellen een gesprek aan te knoopen over de *kracht* der godzaligheid. Als hij daarin heeft toegestemd, en dat zal hij zonder twijfel, dan moet gij hem op den man af vragen of die kracht bespeurd wordt in zijn hart, in zijn huis en in zijn omgang met de menschen."

Nu trad GETROUW vooruit en zeide tot MONDCHRISTEN: „Komaan! hoe is het met u gesteld?"

MONDCHRISTEN: „O heel goed! Ik dacht, dat we al heel wat afgepraat zouden hebben."

GETROUW: „Als gij wilt, kunnen wij nu aanvangen en daar gij het aan mij overlaat een onderwerp te kiezen, laat ons dan eens hierover spreken: op hoedanige wijze openbaart zich de zaligmakende genade Gods in het hart des menschen?"

MONDCHRISTEN: „Ik bespeur, dat ons gesprek moet handelen *over de kracht der godzaligheid*. Ik moet zeggen, dat is een uitnemend onderwerp en ik zal uwe vraag gaarne beantwoorden. In 't kort meen ik de volgende punten te kunnen opnoemen: ten eerste, waar Gods genade in het hart is, daar ontstaat een levendige afkeer van de zonde. Ten tweede:"

GETROUW: „Neen, wacht even; laat ons het eerste punt behandelen alvorens wij verder gaan. Ik geloof, dat gij liever hadt moeten zeggen: zij openbaart zich hierin, dat een zondaar leert zijn eigen zonde te verfoeien."

MONDCHRISTEN: „Nu, wat voor onderscheid is er tusschen een veroordeelen en een verfoeien van de zonde?"

GETROUW: „O, dat onderscheid is niet gering. Iemand kan de zonde veroordeelen in anderen, uit berekening; maar hij verfoeit alleen de zonde, wanneer hij bij 't licht van Gods genade ze in zichzelf heeft leeren haten. Ik heb menig leeraar van den kansel tegen de zonde hooren getuigen, al kon hij haar maar al te goed dulden in hart, huis en omgang met de menschen. De meesteres van Jozef riep met luider stem, als ware zij een heilige geweest, en

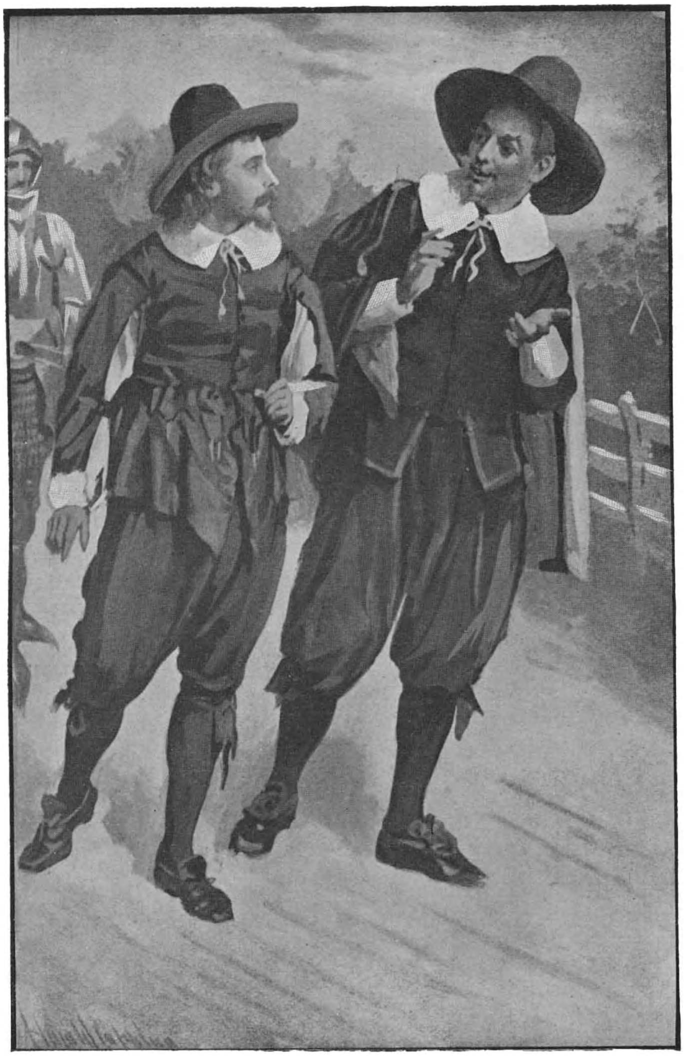

MONDCHRISTEN.

Waarover gij maar wilt; ik ben bereid om te spreken over hemelsche of aardsche dingen, over zedelijke of evangelische waarheden.

toch was zij het, die in weerwil daarvan, een groote zonde wilde bedrijven. (Gen. XXXIX : 15.) Sommigen gaan tegen de zonde te keer, gelijk de moeder tegen het kind op haar schoot, als zij het ondeugend en stout noemt en het tegelijkertijd vertroetelt en kust."

MONDCHRISTEN: „Ik geloof, dat gij er u op toelegt strikvragen te doen!"

GETROUW: „O neen, maar ik wil gaarne de zaken noemen zooals zij zijn. Maar wat is het tweede kenmerk, waaraan gij de aanwezigheid van het genadewerk in het hart kunt ontdekken?"

MONDCHRISTEN: „Een groote kennis van de verborgenheden des Evangelies."

GETROUW: „Dat hadt gij vóór het andere kunnen noemen, maar eerst of laatst, het is niet voldoende; want kennis, groote kennis van de verborgenheden des evangelies kan verkregen worden, terwijl er toch geen genadewerk in de ziel gewrocht is. (1 Cor. XIII.) Ja, al had iemand alle kennis, dan is het toch nog mogelijk, dat hij geen kind van God is. Toen Christus zeide: Weet gij al deze dingen? en de discipelen antwoordden: Ja Heere, — voegde Hij er bij: Zalig zijt gij, zoo gij dezelve *doet!* Hij spreekt het *zalig* niet uit over het weten, maar wèl over het doen.

Er is toch een kennis die niet gepaard gaat met *doen*, want er wordt ook gesproken van iemand, die den wil zijns heeren *geweten* en *niet* gedaan heeft. Iemand kan de wetenschap eens engels hebben en toch geen Christen zijn; dit kenmerk is dus niet waarachtig. Te *weten* is iets, dat praters en grootsprekers bevredigt, maar *doen* behaagt Gode. Niet dat het hart goed zou kunnen zijn zonder *kennis;* want zonder kennis is eene ziel niets. Maar er is tweeërlei kennis. De eene berust op louter bespiegeling, de andere gaat gepaard met gaven van genade, van geloof en liefde, en brengt den mensch er toe om den wil van God gaarne en van harte te doen. De eerste bevredigt mooipraters, maar de oprechte Christen heeft behoefte aan de andere. Geef mij verstand, en ik zal uwe wet houden, ja, ik zal ze onderhouden met mijn gansche hart." (Ps. CXIX : 34.)

MONDCHRISTEN: „Gij tracht mij te vangen, dit alles dient niet tot stichting."

GETROUW: „Gij vergist u; doch wees zoo goed mij nog een ander teeken te noemen, waardoor zich het werk der genade in het hart kenmerkt."

MONDCHRISTEN: „Volstrekt niet, want ik zie heel goed in, dat wij het niet eens worden."

GETROUW: „Wilt gij *mij* dan toestaan er een op te noemen?"

MONDCHRISTEN: „Dat staat u vrij!"

GETROUW: „Het werk der genade in de ziel eens zondaars openbaart zich òf aan hem zelf òf aan degenen, die hem omringen. Aan den mensch, in wien het aanwezig is, wordt overtuiging van zonde gewekt, vooral van de verdorvenheid zijner natuur, en van de zonde van ongeloof; vandaar dat hij verzekerd is veroordeeld te zullen worden, indien hij geen genade vindt voor God door het geloof in Jezus Christus. (Joh. XVI : 8; Ps. XXXVIII: 18; Mark. XVI: 16; Joh. XVI : 9; Hand. IV : 12; Rom. VII : 24.) Dit gezicht en deze ondervinding werken in hem smart en schaamte over de zonde; hij vindt daarenboven den Zaligmaker der wereld geopenbaard en gevoelt de volstrekte noodzakelijkheid om met Hem verbonden te worden voor zijn leven; zoodat hij naar Hem begint te hongeren en te dorsten, aan welk hongeren en dorsten de vervulling toegezegd is van de beloften Gods. (Jeremia XXXI : 19; Gal. II : 16; Hand. IV : 12; Matth. V : 6; Openb. XXI : 16.) Naarmate het geloof in zijn Zaligmaker sterker of zwakker is, is ook zijn blijdschap en vrede, zijn liefde tot heiligheid, de begeerte om Hem meer te leeren kennen en beter te dienen hier op aarde. Maar ofschoon, zeg ik, Gods werk zich aldus in hem ontdekt, is hij toch maar zelden in staat te besluiten, dat dit een werk der genade is: omdat zijn inwonend bederf en zijn verduisterd verstand het hem moeilijk maken een juist oordeel te vellen. Daarom is er in dengene, in wiens hart Gods genade werkzaam is, een zeer gezond oordeel noodig, alvorens hij tot de vaste verzekering geraakt, dat dit in waarheid het werk der genade in hem is. Aan anderen wordt het op deze wijze duidelijk: ten eerste, door

een belijdenis, op ervaring gegrond, van zijn geloof in Christus. (Rom. X : 10; Phil. I : 27; Matth. V : 19.) Ten tweede, door een leven overeenkomstig die belijdenis, n.l. een *heilig* leven, heiligheid des harten, heiligheid in het huiselijk leven (zoo hij een gezin heeft) en heiligheid van wandel in de wereld. Het leert hem innerlijk de zonde haten en verfoeien en haar te weren in zijn huisgezin, en in de wereld zooveel hij vermag alle onreinheid te weerstaan. En dat alles *niet* door er alleen over te spreken, zooals een huichelaar en een naamchristen doen zou, maar door zich in alle dingen te onderwerpen aan het gezag van Gods Woord. (Joh. XIV : 15; Ps. L : 23; Job XVII : 5, 6; Ezech. XX : 43; Rom. X : 9, 10; Phil. I : 27.)

En hebt gij nu iets in te brengen tegen deze korte omschrijving van het werk der genade en de ontdekking er van, spreek dan uwe bedenkingen uit, en zoo niet, sta mij dan toe u een tweede vraag te doen."

MONDCHRISTEN: „Neen, nu wil ik nog geen tegenwerpingen maken, maar eerst hooren; doe dus uw tweede vraag."

GETROUW: „Welnu dan: Ondervindt gij het eerste deel van deze zaak bij u zelf en geeft gij in uw leven en in uw omgang met de menschen getuigenis daarvan? Of bestaat uw godsdienst alleen in woorden en niet in de daad en in waarheid? Indien gij bereid zijt mij hierop te antwoorden, zeg dan niet meer, dan waarop gij weet, dat God daarboven *Amen* zal zeggen; en niets meer, dan waartoe uw geweten u vrijmoedigheid geeft; want niet, die zichzelven prijst, maar dien de Heere prijst, die is beproefd. En daarenboven, te zeggen: ik ben zoo en zoo, terwijl mijn daden en allen, die mij kennen, zouden getuigen: dat is een leugen, dàt is zeer goddeloos!"

MONDCHRISTEN begon hierop eerst te blozen, maar spoedig herstelde hij zich en hernam:

„Gij komt aan met ervaring, met het geweten en met God, en gij beroept u op Hem om het door u gesprokene te rechtvaardigen. Op dit soort van gesprek had ik niet gerekend; ik gevoel ook geen lust op zulke vragen te antwoorden, omdat ik mij daartoe niet verplicht gevoel. En indien gij uzelf gerechtigd acht mij te ondervragen,

dan weiger ik toch u als mijn rechter te erkennen. Maar nu zou ik wel eens willen weten om welke reden gij mij zulke vragen stelt?"

Getrouw: „Omdat ik bespeurde, dat gij zulk een groote neiging hadt tot praten, zonder dat gij deze dingen werkelijk verstaat. En om u de geheele waarheid te zeggen: ik heb van u gehoord, dat uw godsdienst alleen in woorden bestaat en dat de belijdenis uwer lippen wordt gelogenstraft door uwe daden. Er wordt gezegd, dat gij een schandvlek zijt voor de christelijke belijdenis en dat de godsdienst schade lijdt door uwen wereldschen wandel. Gij moet reeds voor verscheidene lieden een ergernis geworden zijn, zoodat gij een oorzaak zijt van hun verderf. Bij u gaat de godsdienst gepaard met drankhuizen, gierigheid, onreinheid, vloeken, liegen, zot geklap en wat dies meer zij. Het spreekwoord wordt aan u bewaarheid, 't welk van eene lichtzinnige vrouw zegt: zij is een schandvlek voor alle vrouwen. En zoo zijt gij een schandvlek voor alle belijders!"

Mondchristen: „Daar gij zoo gereed zijt allerlei kwaad gerucht op te nemen en zoo overijld te oordeelen, moet ik wel tot het besluit komen, dat gij een gemelijk en naargeestig mensch zijt, voor den omgang met anderen totaal ongeschikt. En dus — vaarwel! —"

Nu ging Christen weer tot zijn broeder: „ik heb u wel gezegd, dat het zoo gaan zou; uwe woorden vonden volstrekt geen weerklank in zijn binnenste. Liever wilde hij uw gezelschap missen dan zijn levenswijs veranderen. Maar nu is hij heengegaan, gelijk ik u heb voorspeld, en als hij verloren gaat is het door zijn eigen schuld. Hij heeft ons van den last bevrijd langer in zijn gezelschap te verkeeren, want als hij blijft, die hij is (hetgeen ik wel vermoed) dan zou hij ons óók tot schande gemaakt hebben. De apostel zegt: Scheid u af van dezulken."

Getrouw: „Ik ben toch blijde, dat wij dit onderhoud met hem gehad hebben; misschien brengt het hem nog tot nadenken. Hoe het zij, ik heb met hem ruiterlijk gehandeld, zoodat ik vrij ben van zijn bloed als hij verloren gaat."

CHRISTEN: „Gij hebt er goed aan gedaan zoo openhartig met hem te spreken. Dat wordt tegenwoordig maar al te weinig gedaan, en daarom zijn zoovelen van allen godsdienst afkeerig. Juist doordat die woordenrijke dwazen, welker godsdienst alleen in klanken bestaat, terwijl zij in hun wandel slordig en ijdel zijn, zoo menigmaal geduld worden in den kring van werkelijk godvreezenden, worden de lieden der wereld in de war gebracht, de christelijke belijdenis gesmaad en de oprechten bedroefd. Ik zou wenschen, dat allen met dezulken handelden zooals gij gedaan hebt; zij zouden dan gedwongen worden meer overeenkomstig den godsdienst te leven of zij zouden het in den kring der vromen niet lang uithouden."

Toen zeide GETROUW:

„MONDCHRISTEN, die de wijsheid heeft in pacht,
Die groote woorden spreekt, waant dat zijn kracht
  Is allen man te sterk. Maar zoo slechts even
  GETROUW hem spreekt van 't echt inwendig leven,
Slinkt de ander als de maan, van wie de volheid wijkt.
Zoo allen, in wie geen inwendig leven blijkt."

Zoo gingen zij verder, samen sprekende over hetgeen zij hadden opgemerkt, en op die wijze werd de weg verkort, die anders misschien lang zou zijn gevallen, omdat hun pad nu door een wildernis voerde.

Toen ze nu bijna door deze wildernis heen waren, zag GETROUW schijnbaar toevallig eens om en bespeurde op eenigen afstand iemand, die hen achterop kwam, en dien hij terstond herkende. „Zie eens," zeide GETROUW tot zijn broeder: „wie komt daar achter ons aan?" CHRISTEN antwoordde: „Het is mijn goede vriend EVANGELIST." „En ook *mijn* goede vriend," zeide GETROUW. „Want hij heeft mij den weg gewezen naar de enge poort." Nu had EVANGELIST hen ingehaald en begroette hen met de woorden:

„Vrede zij u, mijne welbeminden, en vrede zij allen, die als gij gezind zijn!"

CHRISTEN: „Hartelijk welkom, goede EVANGELIST. Nu ik uw gelaat weer mag aanschouwen, breng ik mij weer al

uw vriendelijkheid te binnen en uw onvermoeiden arbeid voor mijn eeuwig welzijn."

„Hartelijk welkom," zeide GETROUW. „Hoe aangenaam is uw gezelschap, goede EVANGELIST, voor ons, arme pelgrims!"

„Wel," zeide EVANGELIST, „hoe is het u gegaan sedert onze laatste ontmoeting? Welke ontmoetingen hebt gij gehad en hoe hebt gij u onder alles gehouden?"

Nu vertelden zij hem hoe, en met welke moeilijkheden zij tot hiertoe gekomen waren.

„Het verblijdt mij ten zeerste," zeide EVANGELIST, „niet dat beproevingen uw deel zijn geweest, maar dat gij ze overwonnen hebt en dat gij in weerwil van uwe zwakheid, volhard hebt tot op dezen dag! Het verblijdt mij èn om mijnentwil èn om uwentwil. Ik heb gezaaid, gij hebt gemaaid, en de dag komt, waarop zich te zamen zullen verblijden, beide die zaait en die maait, (Joh. IV : 36; Gal. VI : 9,) dat wil zeggen: indien gij volhardt; want gij zult ter bestemder tijd maaien, zoo gij niet vertraagt. De kroon ligt voor u, en wel een onverderfelijke; loopt dus, opdat gij haar moogt verkrijgen. (1 Cor. IX : 24—27.) Sommigen begeven zich op weg om die kroon te verwerven en nadat zij een tijd lang geloopen hebben, komt een ander en maakt er zich meester van; houdt dus wat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme! (Openb. III : 11.) Gij zijt nog niet buiten het bereik van de pijlen des satans: gij hebt nog niet tot den bloede toe wederstaan, strijdende tegen de zonde; houdt steeds de gedachte vast aan dat koninkrijk en bedenkt steeds de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Geeft nauwlettend acht op uw hart en deszelfs bewegingen en begeerlijkheden, want het hart is bedrieglijk, meer dan eenig ding, en uitermate boos. Zijt dan standvastig en versaagt niet, want alle macht in hemel en op aarde staat u ter zijde!"

CHRISTEN betuigde hem zijn dank voor deze vermaning en verzocht hem tevens verder met hen te spreken, om hun tot hulp te zijn gedurende het verder gedeelte der reis, te meer omdat zij wisten, dat hij een profeet was en hen dus bekend kon maken met hetgeen hun verder kon

overkomen, en hoe zij het zouden kunnen weerstaan. GETROUW steunde dit verzoek. En daarop zeide EVANGELIST het volgende: „Mijne zonen, gij hebt gehoord, dat het woord Gods u verzekert, dat gij door vele verdrukkingen moet ingaan in het koninkrijk der hemelen, en evenzeer, dat overal banden en verdrukkingen aanstaande zijn. Daarom moet gij niet verwachten, dat gij een groot gedeelte van uwen pelgrimstocht zult afleggen zonder er kennis mede te maken. Reeds hebt gij eenigermate de kracht dezer getuigenissen leeren kennen, en gij zult dit nog meer ervaren. Gij hebt, gelijk gij ziet, den weg door deze wildernis bijna afgelegd, en dan zult gij spoedig eene groote stad bereiken, waar aan alle zijden vijanden u zullen omringen, die zich er op zullen toeleggen u te dooden, en gij kunt er zeker van zijn, dat een van u, zoo niet gij beiden, de belijdenis, die gij aflegt, met uw bloed zult moeten bezegelen; maar weest getrouw tot in den dood en de Koning zal u geven de kroon des levens! Hij, die daar zal sterven, al moge zijn dood onnatuurlijk en al mogen zijne smarten vele zijn, zal toch de gelukkigste zijn te achten, niet slechts omdat hij het eerst zal aankomen in de Hemelstad, maar omdat hij ontkomen zal aan al de ellenden, die de ander nog zal ontmoeten op het verdere van zijne reis. Maar als gij in de stad gekomen zijt en vervuld ziet, wat ik u heb aangekondigd, herinnert u dan uwen vriend en gedraagt u als *mannen*, en beveelt uwe zielen Gode als den getrouwen Schepper, met weldoen."

Nu zag ik in mijn droom, dat toen zij uit de wildernis kwamen, zij niet ver voor zich uit eene stad gewaar werden, genaamd *IJdelheid.* In die stad werd eene kermis gehouden, de *IJdelheidskermis* genaamd, welke het geheele jaar duurt. Zij draagt den naam *IJdelheidskermis,* omdat de stad, waar zij gehouden wordt, lichter is dan de ijdelheid, en ook omdat al wat daar verkocht wordt of daar vandaan komt, ijdelheid is. Een wijze zegt dan ook van haar: IJdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid. (Pred. I : 2, 14; II : 11—17; XI : 8; Jes. XL : 17.)

Deze kermis is niets nieuws, maar reeds van zeer ouden datum. Ik zal u zeggen, hoe zij ontstaan is.

Omstreeks vijf duizend jaar geleden gingen er reeds pelgrims naar de hemelsche stad, evenals thans dit moedig tweetal; en toen nu BEËLZEBUB, APOLLYON, LEGIO en hunne metgezellen bemerkten, hoe de pelgrims den weg insloegen naar de Hemelstad en dat zij door de stad *IJdelheid* zouden komen, kwamen zij op het denkbeeld daar een kermis op te slaan en wel eene, waar allerlei ijdele dingen te koop zouden zijn en die het geheele jaar zou duren. Daarom worden er vele soorten van dingen verhandeld, zooals huizen, landerijen, neringen, ambten, bevorderingen, titels, regentschappen, koninkrijken, begeerlijkheden en vermaken; allerlei zinnelijke en vleeschelijke genietingen, vrouwen, echtgenooten, kinderen, meesters, dienaren, leven, bloed, lichaam, ziel, zilver, goud, parelen, edelgesteenten, en wat niet al.

En bovendien kan men op deze kermis allerlei misleiding en bedrog, allerlei spellen, dwaze vertooningen en schelmerijen zien en dan ook nog, en dat voor niets, dieverijen, moorden, overspelen, meineeden, ja, zonden rood als scharlaken.

En evenals op andere kermissen van minder beteekenis de winkels en straten hun eigen namen hebben, om aan te duiden wat er zooal te koop is, zoo zijn hier ook pleinen, parken, straten, enz., genoemd naar landen en koninkrijken, teneinde de waren spoedig te kunnen vinden. Hier is de Engelsche, Fransche, Italiaansche, Spaansche en Duitsche straat, waar de ijdelheden dezer landen zijn uitgestald. Maar evenals op andere kermissen de eene of andere zaak de grootste aantrekkingskracht bezit, zoo is hier vooral de Roomsche ijdelheid zeer gezocht; de Engelschen echter en nog enkele anderen hebben daarin blijkbaar tegenzin gekregen. Zooals ik zeide loopt de weg naar de Hemelstad juist door deze stad, waar zoo vroolijk kermis gehouden wordt, en wie naar die stad zou willen gaan zonder zijn weg door de stad *IJdelheid* te nemen, zou wel uit de wereld moeten gaan. (1 Cor. V : 10.) — Zelfs de Koning der koningen, toen Hij hier vertoefde, ging door deze stad naar zijn land, en als ik mij niet vergis, is Hij door BEËLZEBUB, den voornaamste van de heele kermis, uitge-

IJDELHEIDSKERMIS.

Nauwelijks hadden zij er den voet gezet of aller oogen waren op hen gevestigd en 't was als brachten zij de geheele stad in opschudding.

noodigd om van zijn ijdelheden wat te koopen; ja, hij wilde Hem wel tot heer van die kermis aanstellen, als hij hem bij het doortrekken der stad maar zekere hulde had willen bewijzen. En, omdat hij zulk een aanzienlijk persoon was, leidde BEËLZEBUB hem van de eene straat tot de andere en toonde hem in een oogenblik tijds al de koninkrijken der wereld, om, zoo het mogelijk ware, dien GEZEGENDE te kunnen verlokken een bod op zijne koopwaar te doen en iets van zijne ijdelheden te koopen. Deze echter wilde van al die koopwaar niets hebben en verliet dus de stad zonder een penning er voor te besteden. (Matth. IV : 8, 9; Lukas IV : 5—7.) Gij ziet dus wel, dat deze kermis zeer oud en zeer groot van omvang is."

Zooals ik u reeds zeide, waren onze pelgrims genoodzaakt er door te trekken. Dit deden zij dan ook, maar nauwelijks hadden zij er den voet gezet of aller oogen waren op hen gevestigd en 't was als brachten zij de geheele stad in opschudding. En daarvoor waren verschillende redenen, want in de eerste plaats waren de pelgrims gekleed op eene wijze, geheel verschillend van die, waarop de kooplieden, die zich daar bevonden of degenen, die er kwamen om te koopen, zich gekleed hadden. De menschen staarden hen dan ook met de grootste verbazing aan. (1 Cor. IV : 9.) Sommigen zeiden: „het zijn dwazen"; anderen: „zij komen uit het krankzinnigengesticht"; en nog anderen: „zij komen uit een vreemd land". Even verbaasd als zij waren over hun kleeding, evenzeer verwonderden zij zich over hunne taal, en zeer weinigen konden verstaan wat zij zeiden, want zij spraken de taal van Kanaän; maar de kooplieden en de menschen op de kermis waren lieden dezer wereld. Om die reden beschouwden zij de pelgrims dan ook als barbaren. (1 Cor. II : 7, 8.) En dan was er nog iets, waarmede de verkoopers zeer den spot dreven, en wel, dat de pelgrims niets schenen te verstaan van de hooge waarde van de tentoongestelde zaken. Zij keken er zelfs niet naar om, en als men hen aanspoorde tot koopen, stopten ze de vingers in de ooren, zeggende: „Wend mijne oogen af, dat ze geen ijdelheid zien!" (Ps. CXIX : 37,) terwijl zij naar den hemel blikten

om aan te duiden, dat hun burgerschap en wandel in de hemelen waren. (Phil. III : 20, 21.)

Een der verkoopers, die de houding der pelgrims een tijdlang met een spottende uitdrukking op het gelaat had gadegeslagen, vraagde hun: „wat wilt gij koopen?" Maar zij zagen hem ernstig aan, of antwoordden: „Wij koopen de waarheid." (Spr. XXIII : 23.) Maar dit gaf hun aanleiding om eerst recht in allerlei schimptaal los te barsten, en de pelgrims te smaden, te bespotten, te tergen en zelfs anderen aan te sporen hen te slaan. Het duurde niet lang of er ontstond een oploop en een grenzenlooze verwarring. Dit werd terstond bericht aan den overste der kermis, zoodat hij onmiddellijk kwam en eenige zijner meest vertrouwde vrienden zond om die mannen in het verhoor te nemen, en te onderzoeken, waarom de kermis in een tooneel van de grootste wanorde was herschapen. De mannen werden dus voorgebracht om verhoord te worden en zij, die op den rechterstoel gezeten waren, vraagden hun, vanwaar zij kwamen, waarheen zij gingen en waarom zij zoo zonderling gekleed waren. Hierop gaven zij ten antwoord, dat zij gasten en vreemdelingen waren in deze wereld en dat zij op reis waren naar hun eigen vaderland, het hemelsche Jeruzalem. (Hebr. XI : 13—16.) Zij verklaarden ook, dat zij hoegenaamd geen aanleiding hadden gegeven aan de inwoners der stad, noch aan de kooplieden, hen zoo te mishandelen, en hunne reis te belemmeren, en dat hun éénige misdaad misschien zijn kon, dat ze op de vraag, wat zij wenschten te koopen, geantwoord hadden: „de waarheid". Maar hunne ondervragers geloofden hen niet en bleven hen beschouwen als dwazen en waanzinnigen of als onruststokers. Daarom grepen zij hen, en gaven hun stokslagen en deden hen, nadat zij hen met allerlei vuil besmeerd hadden, opsluiten in eene kooi opdat zij zoo voor alle bezoekers der kermis een voorwerp van spot zouden zijn.

Daar moesten zij geruimen tijd vertoeven, terwijl iedereen zich over hen vroolijk maakte en zich op hen wilde wreken, en de overste der kermis lachte zelfs om de mishandelingen, die hun overkwamen.

Maar de mannen verdroegen alles geduldig: zij vergolden geen kwaad voor kwaad of schelden voor schelden, maar integendeel, zij gaven goede woorden voor slechte en voor beleedigingen gaven zij vriendelijkheid terug. Dit had ten gevolge, dat eenige der kermisgasten, die beter de zaak begrepen, en minder bevooroordeeld waren dan de overigen, begonnen de kwaadwilligsten terecht te wijzen over al de laagheden, die zij pleegden aan deze menschen. Nu begonnen zij zich echter ook op hèn toornig te maken, roepende, dat zij even slecht waren als de gevangenen en dat het wel scheen, dat zij hunne bondgenooten waren en dus verdienden een gelijk lot te ondergaan.

De eersten brachten hiertegen in, dat, voor zoover zij konden zien, die mannen bedaarde, ernstige lieden waren, die niemand letsel deden, en dat er zich in die stad wel menschen bevonden, welke zaken deden op de kermis en zeker veel meer verdienden, dan de door hen mishandelden, om tentoongesteld en gestraft te worden. Terwijl er zoo van weerskanten heftige woorden gewisseld werden, gedroegen de opgeslotenen zich kalm en rustig, maar de anderen werden ten slotte handgemeen en brachten elkander slagen toe. Nu werden de arme pelgrims weer voorgebracht en beschuldigd, dat zij oproer op de kermis hadden veroorzaakt. Zij sloegen hen dus op de wreedste manier en klonken hen in boeien, en sleepten hen heen en weer tot een toonbeeld en afschrik voor anderen, indien er zijn mochten, die hen zouden willen voorspreken of zich bij hen voegen.

Maar CHRISTEN en GETROUW gedroegen zich zóó verstandig en ondergingen smaad en laster met zóó groote lijdzaamheid en geduld, dat enkelen (al was 't getal ook klein vergeleken met de groote menigte) hunne zijde kozen. Hierdoor werden de anderen nog meer in woede ontstoken, zoodat zij besloten de twee mannen ter dood te brengen. Zij riepen dan ook in hun verwoedheid uit, dat boeien noch gevangenis voldoende waren, maar dat zij ter dood gebracht zouden worden wegens het onheil, dat zij gesticht en de oneenigheid, die zij onder de bezoekers der kermis aangericht hadden.

Toen dit over hen besloten was, werden zij weer in de kooi geworpen, waar zij zouden blijven totdat het vonnis aan hen zou worden voltrokken. Men sloot hen daar dus op, en bevestigde hunne voeten in den stok.

En nu riepen de pelgrims zich voor den geest, wat zij gehoord hadden van hun trouwen vriend EVANGELIST. Alles wat deze hun had voorzegd, was hun overkomen en hierdoor werd hun vertrouwen bevestigd. Ook vertroostten en bemoedigden zij elkander met de verzekering, dat diegene, die tot lijden geroepen zou worden, er het best aan toe was.

Nu was ieder voor zich wel begeerig dat voorrecht te verkrijgen, doch zij vertrouwden zich toe aan de alwijze beschikking van Hem, die alles leidt, en zij waren vergenoegd met het tegenwoordige, totdat Hij anders over hen zou beschikken.

Toen er nu een dag was vastgesteld, werden zij weder voorgebracht om hun vonnis te vernemen. Zij verschenen voor hunne rechters en nu begonnen de beschuldigingen. De naam van den rechter was HATER VAN HET GOEDE. De aanklachten, die alleen verschilden, wat den vorm betreft, kwamen neer op hetgeen volgt: de mannen waren vijandig gezind jegens den handel, die in de stad gedreven werd en trachtten dien op allerlei wijze te verstoren; in de stad hadden zij oproer en verdeeldheid veroorzaakt, en met verachting van de wetten des lands hadden zij anderen weten over te halen hunne hoogst gevaarlijke begrippen te omhelzen.

GETROUW antwoordde nu, dat hij zich alleen verzet had tegen dingen, die in strijd waren met de eer van den allerhoogsten Koning. „En," zeide hij, „wat oproer aangaat, ik heb dat niet verwekt, want ik ben een man des vredes. Zij, die voor ons partij kozen, waren gewonnen door onze waarheid en onze onschuld en dus hebben zij niet het kwade maar het goede verkozen. En wat den koning aangaat, van wien gij spreekt, daar hij BEËLZEBUB, de vijand van onzen Heer is, trotseer ik hem en al zijn engelen."

Nu werd er eene oproeping gedaan, dat allen, die iets te zeggen hadden voor hun heer, den koning, tegen den

gevangene voor den rechterstoel, nu moesten verschijnen om hun getuigenis af te leggen. Daarop kwamen drie getuigen binnen, NIJD, BIJGELOOF en PLASDANK. Hun werd gevraagd of zij den gevangene voor de balie kenden en wat zij te zeggen hadden voor hun heer, den koning, tegen dezen man.

Toen trad NIJD naar voren, en zeide: „Edele heer, ik heb dezen man lang gekend en ben bereid onder eede te verklaren, ..." De Rechter: „Wacht eens! neem hem den eed af."

Dit geschiedde nu en toen vervolgde de man: „deze mensch is, in weerwil van den schoonen naam, dien hij draagt, een der snoodsten van het land. Hij bekommert zich om vorst noch volk, wet noch gewoonte, maar doet al wat hij kan om zijn slechte beginselen te verbreiden, terwijl hij ze noemt beginselen van geloof en heiliging. Eens heb ik hem zelfs hooren beweren, dat het christendom en de zeden van onze stad *IJdelheid* zóó in lijnrechten strijd met elkander zijn, dat zij nimmer te vereenigen zijn. En door zulke woorden, edele heer, veroordeelt hij niet alleen onze loffelijke daden maar ons zelf, die ze verrichten." De rechter vraagde hem: „hebt gij nog meer te zeggen?"

NIJD: „Edele heer, nog veel meer zou ik kunnen zeggen, maar ik wil het hof niet ophouden. Mocht er, wanneer de andere heeren hun getuigenis hebben uitgebracht, nog iets noodig zijn tot zijn veroordeeling, dan zal ik gaarne nog meer tegen hem aanvoeren."

Men verzocht hem dus ter zijde te gaan staan.

Hierop werd BIJGELOOF geroepen en nu moest hij den gevangene aanzien. Men vraagde hem, wat hij in het belang van hun vorst tegen hem kon getuigen. Hij legde nu den eed af en begon:

„Edele heer, ik ben niet bijzonder met dezen man bekend en wensch ook geen nadere kennis met hem te maken. Doch dit weet ik, hij is een pest, want onlangs hoorde ik hem zeggen, dat onze godsdienst geheel waardeloos is en dat wij daardoor Gode niet kunnen behagen. Dit houdt natuurlijk in, dat alles wat wij doen, vergeef-

sche pogingen zijn, dat wij nog in onze zonden zijn en eindelijk veroordeeld zullen worden. Dit is alles, wat ik te zeggen heb."

Nu werd PLASDANK beëedigd en hem werd gelast te zeggen, wat hij tegen den aangeklaagde had in te brengen.

„Edele heeren," was zijn antwoord, „ik heb dezen deugniet reeds geruimen tijd gekend en ik heb hem dingen hooren zeggen, die niet geoorloofd zijn, want hij heeft onzen edelen vorst BEËLZEBUB gesmaad en met minachting gesproken van zijn voorname vrienden, baron OUDE MENSCH, baron VLEESCHELIJKE LUST, baron ZOEKER VAN IJDELE EER, Baron WELLUST en Jonkheer SCHRAAPZUCHT en andere leden van onzen ouden adel. Hij zeide, dat, indien allen er over dachten zooals deze man, niemand dier voorname lieden nog iets in dit land te zeggen zou hebben. Ook heeft hij niet geschroomd, edele heer, u, die nu als rechter over hem gezeten zijt, te lasteren en u een goddelooze en een booswicht te noemen. Al zulke namen paste hij toe op u en de voornaamsten der stad."

Toen PLASDANK geëindigd had, keerde de rechter zich tot den gevangene met de woorden: „Gij vagebond, ketter en verrader, hebt gij gehoord wat al deze eerlijke mannen tegen u getuigen?"

GETROUW: „Is het mij geoorloofd eenige woorden tot mijn verdediging te zeggen?"

RECHTER: „Kerel! Kerel! gij verdient niet langer te leven, en gij moest hier op deze plaats ter dood gebracht worden. Maar opdat allen overtuigd mogen zijn van onze goedwilligheid jegens u, zullen wij aanhooren wat gij, verachtelijke vagebond, in 't midden hebt te brengen."

GETROUW: „In antwoord op hetgeen NIJD getuigd heeft, heb ik slechts *dit* te zeggen: Nimmer heb ik iets anders getuigd dan dat alle bepalingen, wetten of gewoonten, die in strijd zijn met het Woord van God, ook lijnrecht staan tegenover den Christelijken godsdienst. Heb ik hieraan verkeerd gedaan, men overtuige mij van dwaling en dan ben ik bereid mijne woorden te herroepen.

En wat de andere beschuldiging betreft, die van BIJGELOOF, ik heb alleen dit gezegd, dat oprechte godsvrucht niet kan

bestaan zonder een levend geloof, en dat een levend geloof slechts gevonden wordt, waar God zijne genade heeft geopenbaard aan het zondaarshart. Alles, wat aan de vereering van God wordt toegedaan, zonder gegrond te zijn in Gods openbaring, berust op menschelijke willekeur en kan niet van eenig nut zijn voor het eeuwige leven.

En wat datgene aangaat, wat door PLASDANK beweerd is, dan betuig ik, (niet om te lasteren) dat de vorst dezer stad en allen, die hem toebehooren, meer geschikt zijn voor de *hel,* dan voor deze stad en dit land, en voorts zij God mij genadig!"

Nu wendde de rechter zich tot de gezworenen, die gedurende al dien tijd hadden geluisterd en opgemerkt: „Mijne heeren van het gerecht, gij ziet hier voor u dezen man, die zulk een oproer in de stad verwekt heeft; ook hebt gij gehoord wat deze waarde heeren tegen hem getuigd hebben en eveneens, wat hij hierop geantwoord en beleden heeft. Zijn leven hangt nu van u af, maar het komt mij billijk voor u nog eens met onze wet bekend te maken.

In de dagen van den grooten Pharao, dienaar van onzen vorst, werd er eene wet uitgevaardigd, dat, om te verhinderen, dat belijders van een vreemden godsdienst te zeer zouden vermenigvuldigen en te machtig zouden worden, men hun pasgeboren knaapjes in het water zou werpen. (Exodus I.) En in de dagen van Nebukadnezar, een ander zijner dienaren, werd er een bevel uitgevaardigd; dat al wie niet zou nedervallen en het gouden beeld aanbidden, geworpen zou worden in den vurigen oven. (Dan. III.) En in de dagen van Darius werd er een bevel uitgevaardigd, dat al wie gedurende eenigen tijd een verzoek zou doen aan eenig god behalve aan hem, in den kuil der leeuwen geworpen zou worden. (Dan. VI.) Deze wetten zijn wat haar inhoud betreft, door den beschuldigde overtreden, en dat niet alleen in zijne gedachten, 't geen reeds een onvergeeflijke misdaad zou zijn, maar ook in woord en daad, en daarom behoort hij met groote gestrengheid gestraft te worden.

Wat de wet van Pharao betreft, zij was een toepassing

waar nog geen misdaad bestond, met het doel misdaad te voorkomen, maar hier is misdrijf geschied. En wat de beide andere wetten betreft, door zijn spreken tegen onzen godsdienst heeft hij getoond, dat hij ze overtreden en daarmede den dood verdiend heeft."

Hierop gingen de gezworenen uiteen, nl. de heeren BLINDE, NIETGOED, KWAADWILLIG, MINNELUST, LOSBANDIG, STIJFHOOFDIG, HOOGMOEDIG, VIJANDSCHAP, LEUGENAAR, WREEDAARD, LICHTHATER, ONVERZOENLIJK, die eerst ieder afzonderlijk het vonnis over hem uitspraken, en daarna eenparig besloten hem voor den rechter schuldig te verklaren. Het eerst sprak BLINDE, de voorzitter, en zeide: „ik zie duidelijk, dat deze man een ketter is." Toen zeide NIETGOED: „Weg van de aarde met zulk een!" „Ja," riep KWAADWILLIG, „want ik kan hem voor mijn oogen niet zien." „Weg met hem!" riep MINNELUST, „ik heb hem nooit kunnen uitstaan!" „Ik evenmin," zeide LOSBANDIG, „want hij heeft altijd onzen weg veroordeeld." „Hang hem op!" riep STIJFHOOFDIG. „Hij is mij een doorn in het oog!" riep VIJANDSCHAP. „Een schurk is hij!" gilde LEUGENAAR. „Hij is nog te slecht voor de galg!" oordeelde WREEDAARD. „Laten wij hem uit den weg ruimen!" riep LICHTHATER uit. En ONVERZOENLIJK zeide: „Al bood men mij de geheele wereld, ik zou mij niet met hem willen verzoenen. Wij moeten zonder uitstel het doodvonnis over hem uitspreken." En zoo geschiedde het. Hij werd nu veroordeeld en weggevoerd om op de wreedste wijze ter dood gebracht te worden. Eerst werd hij gegeeseld, toen doorstoken met messen, gesteenigd, en eindelijk aan eene staak tot asch verbrand. Zoo kwam GETROUW aan zijn einde.

Nu zag ik, dat achter de menigte een wagen en paarden op GETROUW stonden te wachten en zoodra zijne vijanden met hem klaar waren, werd hij opgenomen en onmiddellijk door de wolken gedragen en met triomfgeschal langs den kortsten weg naar de hemelstad gevoerd.

Aan CHRISTEN werd eenig uitstel verleend en hij werd teruggevoerd naar de gevangenis, waar hij eenigen tijd bleef. Maar Hij, die alle dingen bestuurt, en de woede

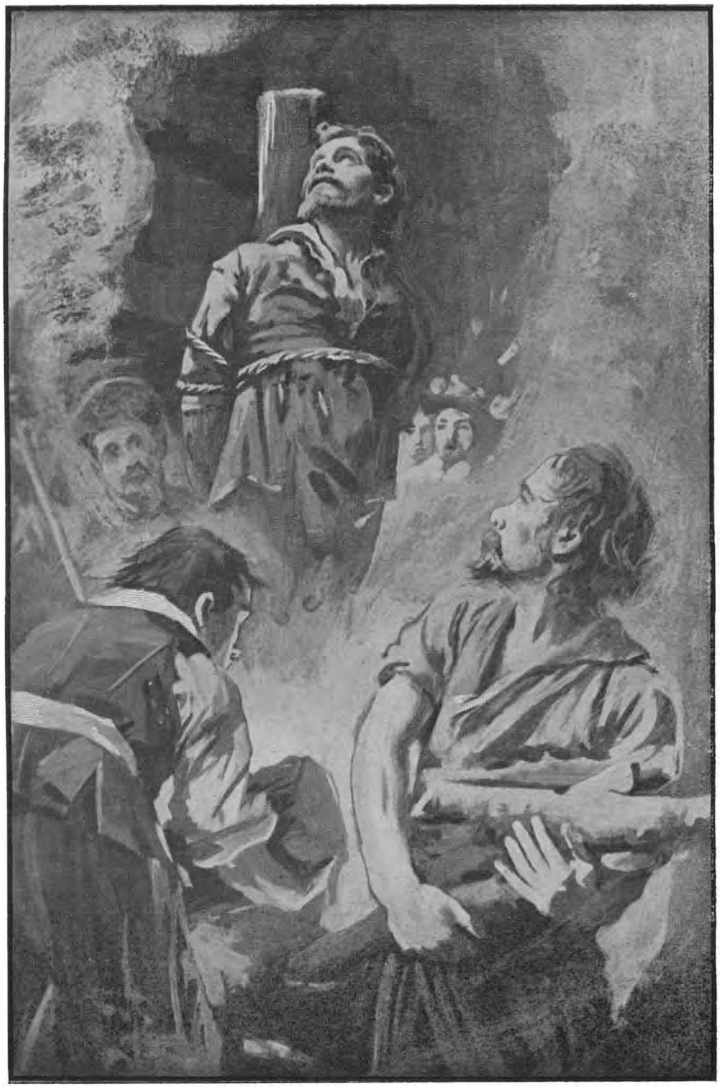

MARTELAARSCHAP VAN GETROUW.

Eindelijk werd hij aan een staak tot asch verbrand. Zoo kwam Getrouw aan zijn einde.

zijner vijanden beteugelt, beschikte het zóó, dat CHRISTEN aan hunne handen wist te ontkomen en zijn weg kon vervolgen. En terwijl hij voortging, zong hij:

> „GETROUWE, gij hebt trouw uw Heer beleden,
> En deelen zult gij in Zijn heerlijkheden,
> Terwijl de ontrouwen, na den korten duur
> Van schijnvreugd, weenen in het helsche vuur.
> Zing dan, GETROUWE, zing, Uw naam blijft groot.
> En gij, gij leeft, al hebben ze u gedood."

Nu zag ik in mijn droom, dat CHRISTEN niet alleen was, toen hij verder reisde, want iemand, wiens naam was HOOP, en die getroffen was door den indruk, dien de woorden en daden en het lijden van CHRISTEN en GETROUW op hem hadden gemaakt, had zich bij hem gevoegd. Ook had hij CHRISTEN voorgesteld een vriendschapsverbond te sluiten en gezamenlijk verder te gaan. Zoo stierf de een om der waarheid getuigenis te geven en het was als verrees uit zijne asch een ander om de ledige plaats naast CHRISTEN te vervullen. HOOP deelde CHRISTEN ook nog mede, dat er vele anderen waren van de lieden, die zij op de kermis hadden gezien, welke hen weldra zouden volgen.

Het duurde niet lang of zij haalden iemand in, die voor hen uit liep, en den naam BIJOOGMERK droeg. Zij zeiden tot hem: „Waar zijt gij vandaan, vriend? Zijt ge ook voornemens op dezen weg te blijven?" Hij deelde hun mede, dat hij kwam uit de stad *Mooipraat* en zich op weg bevond naar het hemelsch Jeruzalem. Zijn naam zeide hij echter niet.

„Van *Mooipraat*?" vraagde CHRISTEN. „Zijn dáár nog menschen, die het goede zoeken?"

BIJOOGMERK: „Dat willen we hopen!"

CHRISTEN: „Neem mij niet kwalijk, mijnheer, maar hoe heet gij?"

BIJOOGMERK: „Ik ben u vreemd en gij mij; indien gij dezen kant uitgaat, zal ik gaarne met u gaan; en verlangt gij dat niet, welnu, dan moet ik het ook goed vinden."

CHRISTEN: „Van die stad *Mooipraat* heb ik wel eens gehoord. Het moet een welvarende stad zijn."

BIJOOGMERK: „Dat kan ik u verzekeren, en ik heb er heel veel schatrijke bloedverwanten."

CHRISTEN: „Als het niet onbescheiden is, mag ik u dan eens vragen wie uwe bloedverwanten zijn?"

BIJOOGMERK: „O, de heele stad bijna; en in het bijzonder Jonker DRAAIBORD, Jonker TIJDDIENAAR, Jonker MOOIPRAAT (naar wiens voorouders de stad genoemd is), en dan ook nog de heeren VLEIER, DUBBELHARTIG en ALLEMANSVRIEND. De predikant van onze gemeente, de heer TWEETONGIG is de eigen broeder mijner moeder van vaders zijde. Om u de waarheid te zeggen, ik ben een welgesteld man, doch mijn overgrootvader was slechts een schuitevoerder, die den eenen kant uitkeek en den anderen kant oproeide. Ik heb met hetzelfde baantje het meeste geld verdiend."

CHRISTEN: „En zijt ge gehuwd?"

BIJOOGMERK: „Ja, en ik heb een zeer brave vrouw van heel ordentelijke afkomst. Hare moeder was eene freule SCHOONSCHIJN, dus iemand van deftige familie en zij heeft zulk een goede opvoeding ontvangen, dat ze met menschen van allerlei stand, met aanzienlijken en geringen op gemakkelijke, ongedwongen wijze weet om te gaan. Nu, wat het punt van godsdienst betreft, verschillen wij eenigszins van de menschen, die het zoo heel nauw nemen, doch slechts in tweeërlei opzicht. In de eerste plaats, we roeien nooit tegen den stroom op. En voorts zijn wij het ijverigst als de godsdienst op zilveren pantoffeltjes gaat. Wij wandelen gaarne met hem op de straat als de zon schijnt en het volk hem toejuicht."

Nu nam CHRISTEN zijn metgezel HOOP een weinig terzijde, zeggende: „het komt mij voor, dat deze man niemand anders is dan zekere BIJOOGMERK uit de stad *Mooipraat*. Als dat zoo is hebben wij te doen met den grootsten deugniet uit den heelen omtrek."

Toen zeide HOOP: „Vraag hem zijn naam, daar zal hij zich toch niet voor schamen." Nu voegde CHRISTEN zich weer bij hem, en zeide: „Mijnheer, gij spreekt alsof gij de wijsheid in pacht hebt; als ik mij niet vergis, geloof ik, dat gij mij niet onbekend zijt. Zijt gij niet mijnheer BIJOOGMERK uit de stad *Mooipraat?*"

BIJOOGMERK: „Dat is mijn naam niet, maar een bijnaam, mij gegeven door eenige lieden, die mij niet kunnen uitstaan. Ik moet dit geduldig dragen, evenals andere brave lieden dit vóór mij gedaan hebben."

CHRISTEN: „Hebt gij nimmer aanleiding gegeven, dat men u dien bijnaam gaf?"

BIJOOGMERK: „Nimmer. Het ergste, waarvan men mij zou kunnen beschuldigen is, dat ik altijd het geluk had mijne zienswijze en mijn oordeel te voegen naar de omstandigheden, en dat ik mij daar altijd goed bij bevonden heb. Maar als het mij is medegeloopen, beschouw ik dit als een zegen, en kwaadwilligen hebben niet het recht mij daarom te brandmerken."

CHRISTEN: „Ik dacht werkelijk, dat gij de man waart, van wien ik wel eens hoorde spreken, en om de waarheid te zeggen, schijnt de naam werkelijk beter voor u te passen, dan gij ons zoudt willen wijs maken."

BIJOOGMERK: „Nu, als gij er zoo over denkt, is dat mijne schuld niet. Maar gij zult in mij aangenaam gezelschap vinden, als gij mij wilt vergunnen bij u te blijven."

CHRISTEN: „Indien gij ons wilt vergezellen, moet gij tegen wind en stroom oproeien, en mij dunkt, dat valt niet in uw smaak. Ook moet gij den godsdienst eeren, al is hij in lompen gehuld, evengoed als ging hij op zilveren pantoffeltjes. Gij moet hem evenzeer trouw blijven, hetzij hij geklonken is in ijzeren ketenen, of toegejuicht wordt door de menigte."

BIJOOGMERK: „Gij moet u geen gezag aanmatigen over mijn geloof; laat mij volkomen vrij en dan zal ik u vergezellen."

CHRISTEN: „Geen stap verder, tenzij gij doen wilt gelijk wij."

„Wel," zeide BIJOOGMERK, „ik zal nooit mijn oude beginselen prijsgeven, omdat ze onschuldig en voordeelig zijn. Als gij mijn bijzijn niet op prijs stelt, dan zal ik mijn weg alléén vervolgen, zooals ik daareven deed, totdat ik iemand ontmoet, die het aangenaam vindt met mij te gaan."

Ik zag nu in mijn droom, dat CHRISTEN en HOOP hem aan zijn lot overlieten en hem weldra een goed eind weegs vooruit waren. Toen een hunner toevallig eens omkeek,

zag hij drie mannen, die BIJOOGMERK volgden, en toen zij hem hadden ingehaald, maakte hij een zeer diepe buiging voor hen, die zij even beleefd beantwoordden. De namen dezer mannen waren WERELDVRIEND, GELDWOLF en VREKKIG, allen nog oude bekenden van BIJOOGMERK, daar ze in hunne jeugd dezelfde school hadden bezocht. Zij waren nl. onderwezen door meester GRIJPVOGEL te *Winzucht*, eene marktplaats in het noorden van het graafschap *Hebzucht* gelegen. Deze leermeester had hun de kunst om zich te verrijken geleerd, 'tzij door geweld, list, vleierij, leugen óf door het masker van den godsdienst, en deze vier mannen hadden zooveel partij getrokken van zijn onderwijs, dat zij zeer goed ieder aan het hoofd van zulk een school hadden kunnen staan.

Toen ze elkander, zooals ik zeide, zoo hoffelijk begroet hadden, zeide GELDWOLF tot BIJOOGMERK: „Wie gaan daarginds voor ons uit?" (wijzende op CHRISTEN en HOOP.)

BIJOOGMERK: „Dat zijn een paar boeren, die op hunne manier als pelgrims op reis zijn."

GELDWOLF: „Ach, waarom hebben ze niet gewacht, want dan hadden we allen te zamen de reis kunnen maken. Ik zie, dat ze evengoed als gij en ik den pelgrimstocht hebben aanvaard."

BIJOOGMERK: „Ja zeker, maar die mannen zijn zóó gestreng en zoo gehecht aan hun eigen begrippen, dat zij iedereen en alles verwerpen, wat niet daarmede strookt, men moge zoo vroom zijn als men wil."

VREKKIG: „Dat is zeker heel slecht, maar we lezen van menschen, die al te rechtvaardig zijn en iedereen veroordeelen behalve zichzelf. Maar hoeveel punten van verschil waren er?"

BIJOOGMERK: „Wel, hardnekkig als zij zijn, is het hunne meening, dat men de reis moet voortzetten in alle wind en weer en *ik* ben van oordeel, dat men goed weder moet afwachten. Zij vinden, dat men alles voor God moet over hebben en ik vind, dat men alles moet in 't werk stellen om zijn leven en goed te beveiligen. Zij willen aan hun gevoelens vasthouden al mocht ook ieder hun tegen zijn; wat mij betreft, ik houd het met den godsdienst als de

tijd en mijn veiligheid dit gedoogen. Zij zijn er vóór ook al is hij gehuld in lompen en geheel in minachting bij de menschen, maar ik ben er vóór als hij in prachtige kleedij gaat en vele volgers heeft en wandelt in den gouden zonneschijn."

WERELDVRIEND: „Houd u daaraan, mijn vriend, want, wat mij betreft, ik houd hem voor een dwaas, die als hij de vrijheid heeft om het zijne te houden, zoo dom zal zijn om het prijs te geven. Laat ons voorzichtig zijn als de slangen, en ons hooi binnenhalen terwijl de zon schijnt. Gij weet hoe de bij den geheelen winter rust neemt en zich alleen ijverig bezig houdt, als het haar voordeel en genoegen kan aanbrengen. God zendt nu eens regen, dan eens zonneschijn: als zij zoo dwaas zijn in den regen te loopen, laten wij dan blijde zijn van den zonneschijn te genieten. Wat mij aangaat, ik heb dien godsdienst lief, die mij verzekert, dat ik de zegeningen van het aardsche leven kan genieten. Ieder die zijn verstand gebruikt moet inzien dat God ons de goede dingen van dit leven wil doen genieten en Hij wil ook, dat wij ze om zijnentwil bijeenhouden; Abraham en Salomo zijn in vroomheid rijk geworden. En Job zegt, dat de rechtvaardige het goud oplegt als stof. Maar men moet niet handelen zooals die mannen daar voor ons, wanneer ze zijn zooals gij ze beschrijft."

VREKKIG: „Ik geloof, dat wij het allen eens zijn op dit punt, zoodat wij er verder niet over behoeven te spreken."

GELDWOLF: „Neen, daarover behoeven wij geen woorden meer te verspillen. Wie noch de Schrift, noch de rede gelooft, die wij beide op onze hand hebben, kent zijn vrijheid niet en verlangt niet naar verlossing."

BIJOOGMERK: „Mijne broeders, wij zijn allen op dezelfde pelgrimsreis, en om niet te worden afgeleid door slechte dingen, moet gij mij toestaan de volgende vraag tot u te richten:

Ondersteld, dat iemand, hetzij een leeraar, een koopman of wie dan ook, eenige van de begeerlijke zegeningen van dit leven zou kunnen verkrijgen, maar alleen door voor het uiterlijke zeer ijverig zich te bemoeien met godsdienstige aangelegenheden, waarom hij zich te voren niet bekommerde,

mag hij dan dat middel niet gebruiken om zijn doel te bereiken en toch een eerlijk man blijven?"

GELDWOLF: „Ik begrijp volkomen de strekking van uwe vraag en met goedvinden van deze heeren zal ik trachten u naar behooren te antwoorden. In de eerste plaats zullen wij dan eens spreken over een leeraar. Indien zoo iemand nu eens een klein inkomen heeft en hij heeft een aanmerkelijke verbetering van omstandigheden in 't vooruitzicht, maar er bestaat geen middel om daartoe te geraken dan eenige beginselen en inzichten prijs te geven of te wijzigen, dan zie ik geen enkele reden, waarom hij dat niet doen zou en toch eerlijk man blijven.

1. Zijn begeerte om grooter inkomen te genieten is billijk, (dat kan niet tegengesproken worden), want Gods Voorzienigheid heeft hem den weg daartoe aangewezen.

2. De begeerte naar dat grooter inkomen vermeerdert zijn ijver, zoodat hij meer gloed bijzet aan zijne prediking. Op die wijze wordt hij een beter mensch, hetgeen geheel overeenkomstig Gods wil is.

3. En wanneer hij nu eenige inzichten prijs geeft of wijzigt om de menschen te behagen, blijkt daaruit èn zijn zelfverloochenend karakter èn zijn begeerte om allen te dienen, zoodat hij dus grooter geschiktheid krijgt voor de uitoefening van zijn ambt.

4. Uit dit alles maak ik de gevolgtrekking, dat een leeraar, die liever een groot dan een klein inkomen heeft, volstrekt niet geldgierig genoemd mag worden. Integendeel, daar hij geschikter is voor zijn werk, moet hij beschouwd worden als iemand die zijn roeping verstaat en doet al wat zijn hand vindt om te doen.

En nu wat het tweede punt betreft, de zaak van den koopman. Ondersteld, hij heeft maar een klein zaakje, maar nu kan hij zijn markt verbeteren door godsdienstig te worden, misschien kan hij zoodoende een rijke vrouw krijgen of groote handelsbetrekkingen aanknoopen. Nu zie ik volstrekt niet in, waarom zulks niet geoorloofd zou zijn.

1. Godsdienstig te worden is eene deugd, onverschillig wat de reden daarvan zij.

2. Eene rijke vrouw te trouwen of meer klanten in den

winkel te krijgen is volstrekt niet iets dat afkeuring verdient.

3. Iemand, die deze dingen verkrijgt door godsdienstig te worden, ontvangt, door zelf goed te worden, goede dingen van menschen, die goed zijn. Hij verkrijgt dus eene goede vrouw of goede klanten of goede winsten door godsdienstig te worden, dat, op zich zelf beschouwd, toch iets goeds is. Dus: godsdienstig te worden om al deze dingen te verkrijgen is een goed en alleszins loffelijk beginsel."

Dit antwoord, dat GELDWOLF gaf op de vraag van BIJOOGMERK viel bij allen ten zeerste in den smaak en allen waren het er over eens, dat soortgelijke praktijken werkelijk aan te bevelen waren. En daar volgens hun zienswijze niemand dat zou kunnen tegenspreken en CHRISTEN en HOOP nog binnen hun bereik waren, kwamen zij overeen hen met die vraag als 't ware te overrompelen, zoodra zij hen ingehaald zouden hebben, vooral omdat deze vroeger zich verzet hadden tegen BIJOOGMERK. Zij riepen hun dus toe en wenkten hen om stil te staan, terwijl zij overeenkwamen, dat niet BIJOOGMERK maar WERELDVRIEND de vraag zou voorleggen. Zij vonden dit beter, opdat de vroegere woordenwisseling met BIJOOGMERK den twist niet weder zou gaande maken.

Weldra waren zij bij elkander en na een korte begroeting legde WERELDVRIEND CHRISTEN en zijn metgezel de vraag voor en wenschte hunne meening daaromtrent te weten. Daarop gaf CHRISTEN ten antwoord: „zelfs een kind in den godsdienst kan duizenden zulke vragen beantwoorden. Want als het onbetamelijk is Christus om aardsche spijze te volgen, (Joh. VI : 26) dan is het nog véél slechter den godsdienst te gebruiken als een stijgbeugel om in de wereld vooruit te komen en van haar te genieten.

Wij zien dan ook, dat alleen heidenen, huichelaars, duivelen en toovenaars er anders over denken.

1. Heidenen: want toen Hemor en Sichem lust hadden in de dochter en het vee van Jacob en zagen, dat er geen ander middel was om daartoe te geraken dan zich te laten besnijden, zeiden zij tot hunne gezellen: Zoo al wat mannelijk is onder ons besneden wordt gelijk zij besneden

zijn, zal niet hun vee en hun beesten en alles wat zij hebben, het onze zijn? Hunne dochters en hun vee was het doel, dat zij wenschten te bereiken en de godsdienst slechts het middel om daartoe te geraken. Lees de geheele geschiedenis (Genesis XXXIV : 20—24.)

2. De huichelachtige Farizeën waren ook van die meening. Zij deden lange gebeden, maar het doel was de huizen der weduwen op te eten, daarom wachtte hun te zwaarder oordeel. (Lukas XX : 46, 47.)

3. Judas, de verrader was ook van die meening; hij was godsdienstig omdat hij de beurs had, en gaarne den inhoud daarvan wenschte te bezitten, maar hij was een verlorene, een verworpene, een zoon des verderfs.

4. Simon, de toovenaar, had hetzelfde gevoelen, want hij wilde den Heiligen Geest ontvangen, om door diens kracht aardsche winst te behalen, maar het vonnis, door Petrus uitgesproken, was zijne daad waardig.

5. Daarenboven ben ik van meening, dat hij, die godsdienstig wordt om de wereld te gewinnen, ook gereed zal zijn den godsdienst weg te werpen voor de wereld. Even zeker als Judas de wereld bedoelde, toen hij den Heere volgde, even zeker verkocht hij ter wille van die wereld zijn godsdienst en zijn Meester. Om dus uwe vraag bevestigend te beantwoorden zooals ik bemerk, dat gij gedaan hebt en zulk een antwoord als gezaghebbend aan te merken is heidensch, huichelachtig en duivelsch, en uw loon zal zijn naar uwe werken."

De mannen staarden elkander verbaasd aan, maar wisten hierop niets te antwoorden. HOOP stemde van harte in met hetgeen CHRISTEN gezegd had en gedurende eenigen tijd heerschte er groote stilte. BIJOOGMERK en zijn vrienden gingen schoorvoetend verder en bleven eindelijk achter. Daarop zeide CHRISTEN tot zijn vriend: „Indien deze mannen het oordeel van een mensch niet kunnen doorstaan, hoe zullen ze dan bestaan voor Gods rechterstoel? Indien zij reeds verstommen, waar ze slechts te doen hebben met vaten van leem, wat zal het dan zijn als zij beproefd worden in de vlam van een verterend vuur?"

CHRISTEN en HOOP kwamen hun een heel eind weegs

DEMAS.

Toen zeide Hoop: Laat ons eens gaan kijken.

vooruit, tot zij een mooi dal bereikt hadden, dat *Rust* heette en waar zij aangename oogenblikken doorbrachten. Dat dal was echter niet groot, zoodat zij spoedig aan het eind waren en zoo kwamen zij bij een heuvel, genaamd *Winstbejag*. In dien heuvel was eene zilvermijn, en meer dan één pelgrim, die vroeger langs dien weg was gekomen, was door de bekoring daarvan terzijde afgeweken. Sommigen waren te dicht aan den rand van den put (de ingang tot de mijn) genaderd, met den losbrokkelenden grond naar beneden gestort en hadden zoo den dood gevonden of waren zóó verminkt door den val, dat ze gedurende hun gansche leven hulpbehoevend waren.

Daarop zag ik in mijn droom, dat aan de andere zijde van den weg, tegenover de zilvermijn, een zekere DEMAS stond, iemand met een zeer deftig voorkomen. Hij noodigde de voorbijgangers om naderbij te komen, daar hij hun iets wilde toonen. Ook CHRISTEN en zijn makker riep hij toe: „Komt dezen kant uit, dan zult gij wat schoons zien!"

CHRISTEN: „Wat kan belangrijk genoeg zijn, dat wij er den rechten weg voor zouden verlaten?"

DEMAS: „Hier is eene zilvermijn en sommigen houden zich bezig met het opdelven der schatten. Indien gij hierheen komt, kunt gij met een weinig inspanning schatten verkrijgen."

HOOP: „Laat ons eens gaan kijken."

CHRISTEN: „Neen! Ik heb reeds over deze plaats hooren spreken en vernomen, dat velen reeds zijn omgekomen, en daarenboven, die schat is een strik voor degenen, die er naar zoeken, daar hij slechts een belemmering is op de reis."

Nu riep CHRISTEN DEMAS toe, zeggende: „Is dat geen gevaarlijke plaats? Zijn niet velen belemmerd op hun reis?"

DEMAS: „Zoo heel gevaarlijk niet, behalve voor zorgeloozen." Doch hij bloosde, toen hij dit zeide.

CHRISTEN tot HOOP: „Laten wij geen schrede zijwaarts doen, maar zorgvuldig in het rechte spoor blijven."

HOOP: „Ik verzeker u, dat, indien BIJOOGMERK hier komt, en dezelfde uitnoodiging ontvangt als wij, hij er ongetwijfeld het oor aan zal leenen."

CHRISTEN: „Daar behoeft gij niet aan te twijfelen, want zijn beginselen drijven hem daartoe en honderd tegen een vindt hij daar zijn einde."

Nu riep DEMAS nog eens: „Wilt gij nu niet een oogenblik komen om te zien?"

Hierop gaf CHRISTEN rondborstig ten antwoord: „DEMAS gij zijt een vijand van de rechte wegen van den Heer dezes wegs en gij zijt reeds gevonnist voor uw eigen afwijking door een van de rechters des Konings (2 Tim. IV : 10;) en waarom wilt ge nu over ons eenzelfde oordeel brengen? Zoo wij ter zijde zouden durven afwijken, zou onze Heer en Koning zulks ongetwijfeld vernemen en ons daar te schande maken waar wij met vrijmoedigheid voor Hem hopen te verschijnen."

DEMAS riep hun nu toe, dat hij ook tot hunne broederschap behoorde en dat, zoo zij slechts een oogenblik wilden wachten, hij met hen zoude gaan.

Nu vraagde CHRISTEN: „Hoe is uw naam? Is het niet dezelfde, waarmede ik u genoemd heb?"

DEMAS: „Ja, mijn naam is DEMAS; ik ben de zoon van Abraham."

CHRISTEN: „Ik ken u wel. Gehazi was uw overgrootvader en Judas uw vader, en gij hebt gewandeld in hunne wegen. Gij volgt het voetspoor van den duivel. Uw vader stierf als verrader een smadelijken dood en gij verdient geen beter lot. (2 Kon. V : 20; Matth. XXVI : 14—15; XXVII : 3—5.) Gij kunt er zeker van zijn, dat wij, wanneer wij voor uw Koning verschijnen, Hem omtrent uw gedrag zullen inlichten." En met deze woorden vervolgden zij hun weg.

Omstreeks dien tijd hadden zij BIJOOGMERK en zijn gezelschap weer in het oog gekregen en op de eerste uitnoodiging van DEMAS gingen dezen naar hem toe. Of zij nu in den kuil zijn gestort, toen zij over den rand heen naar beneden keken, òf dat zij naar beneden gingen om te graven, òf dat ze verstikt zijn door de dampen, die gewoonlijk opstijgen, daarvan ben ik niet zeker; maar dit éene heb ik bemerkt: niemand heeft hen ooit weer gezien.

Wat CHRISTEN aangaat, deze hief het lied aan:

„BIJOOGMERK en geldzucht'ge DEMAS streven
Naar 'tzelfde doel; hun deel is in dit leven.
Als de eene roept, snelt de ander aan.
Zij denken niet aan verder gaan."

Nu zag ik, dat juist aan den anderen kant van deze vlakte de pelgrims op een plaats kwamen, waar terzijde van den weg een oud monument stond, dat ten zeerste hunne aandacht trok. Vooral verwonderden zij zich over den zonderlingen vorm, want het geleek wel eene vrouw, die in een pilaar veranderd was. Zij stonden het dan ook eenigen tijd aan te staren, maar wisten een tijdlang niet wat er van te denken. Eindelijk ontdekte HOOP aan het bovenste gedeelte van het beeld een vreemd schrift, dat hij niet wist te ontcijferen. Hij vraagde dus aan CHRISTEN, die een geleerde opvoeding had ontvangen, of hij den zin kon verstaan, en na eenig nadenken legde hij dien aldus uit: „Gedenkt aan de vrouw van Lot!" Nu kwamen zij tot het besluit, dat het niet anders kon zijn dan de zoutpilaar, waarin de vrouw van Lot veranderd was, toen zij met een begeerig hart terugblikte naar Sodom. (Gen. XIX : 26.) Dit onverwacht en vreemd schouwspel was de aanleiding tot het volgend gesprek:

CHRISTEN: „O, mijn broeder! wat komt dit gezicht ter goeder uur, en wel juist na de uitnoodiging, door DEMAS tot ons gericht om den heuvel *Winstbejag* te bezien. Hadden wij aan zijn verlangen voldaan, waartoe gij reeds eenigszins geneigd waart, dan zouden wij ongetwijfeld een waarschuwend voorbeeld zijn geworden voor degenen, die na ons komen."

HOOP: „Het spijt mij, dat ik zoo dwaas was en ik moet er mij over verwonderen, dat ik nog niet ben geworden als de vrouw van Lot, want waarin is mijn zonde van de hare onderscheiden? Zij zag achterwaarts en ik koesterde den wensch om te gaan zien. Het is genade alleen, die mij bewaarde en ik schaam mij, dat ooit zoodanige begeerte in mijn hart is opgekomen."

CHRISTEN: „Laten wij in 't vervolg ons voordeel doen met hetgeen wij hier zien. Deze vrouw ontkwam aan het éene oordeel, want zij kwam niet om in de verwoesting

van Sodom; maar zij werd gedood door het tweede, zooals wij zien: zij veranderde in een zoutpilaar."

HOOP: „Diene zij ons tot waarschuwing en tot een voorbeeld. Tot waarschuwing, opdat wij hare zonden zouden vlieden of tot een teeken welk oordeel hun zal overkomen, die deze waarschuwing niet ter harte nemen; zoo werden ook Korach, Dathan en Abiram met de tweehonderd vijftig, die in hunne zonden omkwamen, tot een teeken of waarschuwend voorbeeld gesteld. (Num. XVI : 31, 32; XXVI : 9, 10.) Maar ééne zaak verbaast mij vooral, n.l. hoe DEMAS en zijn volgelingen zoo vermetel daarginds kunnen staan kijken naar dienzelfden schat, om welke deze vrouw, enkel door er naar om te zien (want wij lezen niet, dat zij ook maar één stap zijwaarts deed) in een zoutpilaar werd veranderd; voornamelijk daar het oordeel, dat over haar kwam, haar tot een voorbeeld stelde, dat binnen het bereik van hun gezicht valt; want als zij hun oogen slechts opslaan, moeten zij haar zien."

CHRISTEN: „Ja, men moet zich daarover verbazen, en het toont ten duidelijkste, hoe verhard zij zijn. Ik kan ze bij niemand beter vergelijken dan bij hen, die zakkenrollen in de tegenwoordigheid des rechters of die willen beurzensnijden onder de galg. Van de mannen van Sodom wordt ons gezegd, dat zij „groote zondaars" waren, omdat zij zondaars waren „tegen den Heere," dat is, als in zijne tegenwoordigheid en in weerwil van al de goedertierenheden, die Hij hun had bewezen; want het land van Sodom was toen gelijk de hof van Eden te voren. (Genesis XIII : 10—13.) Dit wekte Hem te meer tot naijver op, en maakte hun plaag zoo heet als het vuur van den Heer uit den hemel die kon maken. En het is het billijkst, dat degenen, die zondigen in het aangezicht van, ja, wat meer zegt in weerwil van zulke voorbeelden, die voortdurend voor hen geplaatst zijn om hen te waarschuwen, ook het strengste oordeel moeten ondergaan."

HOOP: „Wat gij daar zegt, is ongetwijfeld de waarheid; en welk een groote genade is ons geschied, dat gij en voornamelijk ik niet tot zulk een voorbeeld gesteld zijn! Dit geeft ons reden om God te danken, te vreezen voor

Zijn aangezicht en altijd te gedenken aan de vrouw van Lot."

Ik zag nu, dat zij hun weg vervolgden naar een schoonen stroom, door David genoemd: *de rivier Gods;* maar door Johannes: *de stroom van het water des levens.* (Ps. LXV : 10; Openb. XXII : 1; Ezechiël XLVII : 1—9.)

Hun weg voerde juist langs den oever, en daarom bewandelden CHRISTEN en HOOP hem met groote vreugde des harten. Zij dronken ook van het water der rivier en gevoelden zich daardoor versterkt en verfrischt. Bovendien stonden aan beide oevers groene boomen, die allerlei vrucht voortbrachten; de bladeren aten zij ter voorkoming van overlading en andere ongemakken, die hun overkwamen, wier bloed door het reizen verhit wordt. Aan beide zijden der rivier was ook een weide, met schoone leliën bezaaid. In die weide, welke het geheele jaar door groen was, legden zij zich neder en sliepen, want hier mochten zij gerust nederliggen. (Ps. XXIII : 2; Jes. XIV : 30.) Bij het ontwaken aten zij weder van de vrucht der boomen en dronken weder van het water uit de rivier en vlijden zich wederom neder. Zoo vertoefden zij verscheidene dagen en nachten en zij zongen:

„Zie hoe kristallen stroomen vlieten,
Opdat de pelgrims aan den weg
De frissche lafenis genieten;
Terwijl uit groene wei en heg
De liefelijkste geuren stijgen,
En aan der boomen groene twijgen
Het heerlijk ooft wenkt: plukt en eet. —
Gewis, wie deze dingen weet,
Wat schoone vrucht de boomen geven,
Hoe zelfs de blad'ren zijn ten leven,
Verkoopt met vreugd er alles voor,
Dat hem deez' akker toebehoor'."

Toen zij weer lust kregen om verder te gaan, (want zij waren nog niet aan het einde hunner reis), aten en dronken zij en vertrokken.

Nu zag ik in mijn droom, dat zij nog niet ver waren, toen hun weg voor een tijd van de rivier scheidde, wat hun niet weinig droefheid veroorzaakte. Toch durfden zij

den weg niet verlaten. De weg nu, die van de rivier afvoerde was ruw en hun voeten waren gevoelig door het reizen, zoodat hunne ziel verdrietig werd vanwege den weg (Numeri XXI : 4.) Daarom verlangden zij onder het loopen naar een beteren weg. Nu was er een eindweegs voor hen uit ter linkerzijde van den weg eene weide en een hek, dat men over moest, om er in te komen. De weide was genaamd: *Bijpadweide.* Toen CHRISTEN dit bemerkte, zeide hij tot zijn reisgenoot: „indien deze weide langs onzen weg loopt, laten wij dan daarover gaan." Toen ging hij naar het hek om te zien en zie, een pad liep aan de andere zijde van de heining in dezelfde richting. „Dat is nu juist wat ik verlang," zeide CHRISTEN; „daar loopt het veel gemakkelijker; kom, mijn vriend! laten we aan de overzijde gaan!"

HOOP: „Maar als dit pad ons nu eens van den weg zou afvoeren?"

„Dat is niet waarschijnlijk," hernam de ander. „Kijk, loopt het niet geheel evenwijdig met den weg?"

Nu ging HOOP, zoo door zijn broeder overreed, eveneens over het hek. Nauwelijks waren zij aan de overzijde, of zij vonden, dat het pad heel effen en gemakkelijk was om te bewandelen. Vóór zich uit zagen zij iemand loopen, genaamd IJDELVERTROUWEN; zij riepen hem toe en vraagden hem, waar het pad op uit liep. „Op de hemelpoort," was zijn antwoord. „Ziet ge wel?" zeide CHRISTEN, „juist wat ik u zeide. Ge ziet, dat wij op den goeden weg zijn." Zij volgden dus den man, terwijl deze vóór hen uitging. Maar weldra viel de duisternis in en het was hun niet mogelijk elkander te onderscheiden. Toen nu IJDELVERTROUWEN, want deze liep nog steeds vooruit, den weg niet meer kon zien, viel hij in een diepen kuil, die daar opzettelijk was gegraven door den eigenaar dier landerijen om ijdele dwazen daarin te vangen, zoodat hij geheel verminkt beneden kwam (Jes. IX : 16).

CHRISTEN en zijn reisgenoot hoorden dien val en riepen hem toe om te weten wat er gebeurd was, doch kregen geen antwoord. Het eenige, wat zij vernamen, was een dof gekreun. Toen zeide HOOP: „waar zijn we toch?"

Maar zijn vriend bewaarde het stilzwijgen, daar hij vreesde, zijn reisgenoot op den verkeerden weg te hebben gebracht. Het begon nu ook te regenen en te donderen, terwijl felle bliksemstralen de lucht doorkliefden en het water wies met kracht.

Nu begon HOOP te zuchten: „Ach, was ik toch maar op den goeden weg gebleven!"

CHRISTEN: „Wie had nu toch ook kunnen denken, dat dit pad ons van den rechten weg zou afbrengen?"

HOOP: „Daar was ik al terstond bevreesd voor en daarom gaf ik u een bedekten wenk om u te waarschuwen. Ik zou zeker met meer beslistheid gesproken hebben, maar gij zijt zooveel ouder dan ik."

CHRISTEN: „Lieve broeder, duid het mij niet ten kwade. Het doet mij ten zeerste leed, dat ik u op een verkeerden weg heb gebracht en aan groote gevaren heb blootgesteld. Ach, vergeef het mij toch; het was geen boos opzet!"

HOOP: „Stel u gerust, broeder, ik vergeef het u. Ik geloof, dat er voor ons nog iets goeds uit zal voortkomen."

CHRISTEN: „Het verblijdt mij, dat gij zoo vriendelijk gezind zijt jegens mij. Doch laat ons hier niet blijven staan; wij moeten trachten den weg terug te vinden."

HOOP: „Maar, lieve broeder, laat *mij* dan vooropgaan!"

CHRISTEN: „Neen, laat mij asjeblieft vooruitgaan, opdat, zoo ons eenig gevaar ontmoet, dit mij het eerst moge treffen. Het is mijne schuld dat wij beiden van den weg zijn afgedwaald."

HOOP: „Neen, gij moogt niet vooruitgaan, want daar uw hart zoo bekommerd is, zoudt gij licht den verkeerden weg kunnen inslaan." Nu hoorden zij eene stem, die tot hen zeide: „Zet uw hart op de rechte baan, op den weg, dien gij gewandeld hebt, keert weder," (Jeremia XXXI : 21.) Het water stond echter zeer hoog op den weg zoodat het gaan zeer gevaarlijk en moeilijk was. (Ik begreep hoe veel gemakkelijker het is van den rechten weg af te wijken dan er weer op te komen.)

Toch waagden zij de terugreis, maar het was zóó donker en het water stond zóó hoog, dat zij op den terugweg wel negen- of tienmaal gevaar liepen van te verdrinken.

Het was hun ook niet mogelijk, hoeveel inspanning zij zich ook getroostten, vóór den nacht het hek te bereiken, waarom zij eindelijk, toen zij toevallig een kleine schuilplaats ontdekten zich daar nederzetten tot de dag zou aanbreken. Door vermoeienis overmand vielen zij weldra vast in slaap. Nu was er, niet ver van de plaats, waar zij zich bevonden, een kasteel, genaamd *Twijfel*, en dat toebehoorde aan den reus WANHOOP. En het was zijn grond, waarop zij nu sliepen. Toen hij dus in den vroegen morgen zijne akkers eens doorwandelde, vond hij CHRISTEN en HOOP, die daar lagen te slapen. Met een grimmende en norsche stem gebood hij hun wakker te worden. Daarna vraagde hij van waar zij kwamen en wat zij daar uitvoerden. Zij deelden hem mede, dat zij arme, verdwaalde pelgrims waren.

Hierop sprak de reus tot hen: „Gij hebt tegen mij overtreden, door op mijn grond te loopen en u hier te slapen te leggen, gaat dus met mij mede." Zij waren genoodzaakt hem te gehoorzamen, omdat hij sterker was dan hij. Ook hadden zij niet veel in te brengen, want zij wisten, dat zij ongelijk hadden. De reus dreef hen nu voor zich uit en sloot hen op in zijn kasteel in een zeer donker, vunzig, onrein kerkerhol. Hier bleven zij liggen van Woensdagmorgen tot Zaterdagavond, zonder dat men hun een bete broods of een dronk waters bracht. Ook hadden zij hoegenaamd geen licht en niemand kwam naar hen omzien. Hun toestand was dus hoogst treurig, verwijderd als zij waren van hun vrienden en bekenden. (Ps. LXXXVIII: 19.) CHRISTEN vooral was zeer bedrukt, omdat hij door zijn ondoordachten raad de oorzaak was van het onheil, dat zij over zich gebracht hadden.

De reus WANHOOP had een vrouw, genaamd WANTROUWEN, en aan haar vertelde hij, toen hij te bed lag, wat hij gedaan had, namelijk dat hij een paar mannen in zijn kerker had opgesloten, omdat hij ze gevonden had op zijn grond. Hij vraagde haar daarop om raad, wàt met hen aan te vangen. Zij liet zich nu omtrent hen inlichten, wie zij waren, van waar zij kwamen en wat het doel van hun tocht was. Daarop gaf zij hem den raad hun den volgenden morgen eene flinke kastijding toe te dienen. Zoodra hij dan ook

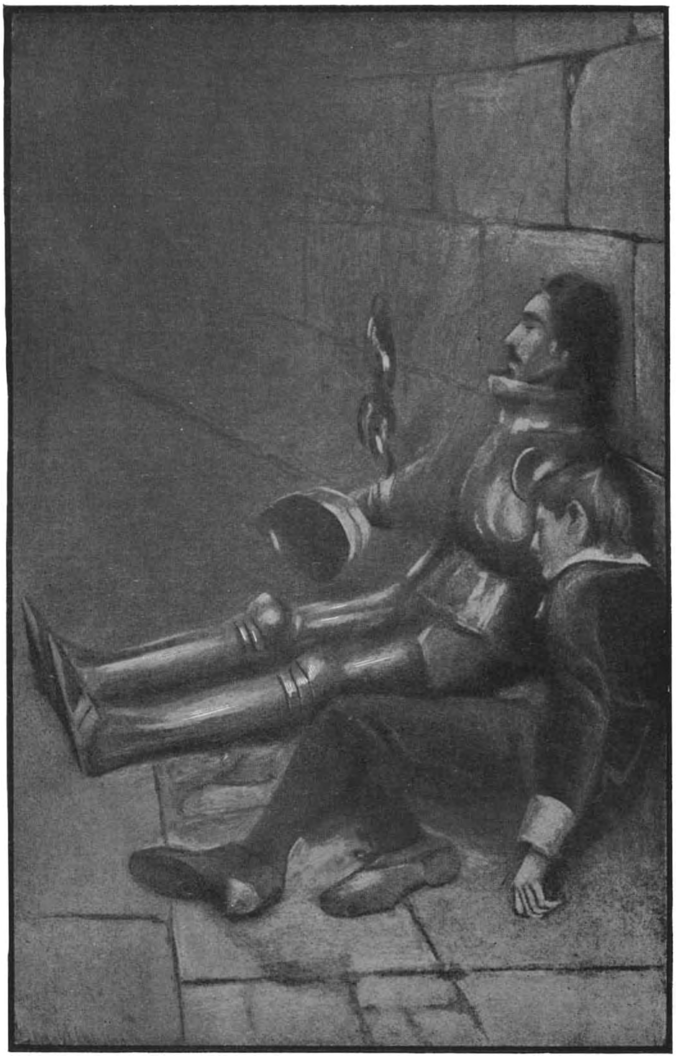

IN HET KERKERHOL VAN REUS WANHOOP.

Hier bleven zij liggen van Woensdagmorgen tot Zaterdag-avond zonder dat men hun een bete broods of een dronk waters bracht.

den volgenden morgen ontwaakt was, voorzag hij zich van een knuppel, en begaf zich in het kerkerhol, waar hij hen schold als waren zij honden, ofschoon zij hem geen onvertogen woord zeiden. Toen viel hij op hen aan en sloeg ze vreeselijk, zoodat zij zelfs niet in staat waren zich op te richten of zich op den grond om te keeren. Daarna ging hij heen en liet hen daar om hunne ellende te betreuren en hun jammer te beweenen. Den geheelen dag brachten zij verder door met zuchten en bittere klachten. Den volgenden avond toen de vrouw van den reus vernam, dat de gevangenen nog in leven waren, gaf zij hem den raad hen aan te sporen zelf een eind aan hun leven te maken. Zoodra de morgen was aangebroken, begaf hij zich wederom tot hen en hunne wonden en striemen ziende, zeide hij tot hen, dat, daar zij toch nooit uit deze plaats zouden komen, het eenige middel was, zich, hetzij met een mes, hetzij door middel van een strop of door vergif van het leven te berooven; „want waarom," zeide hij, „zoudt gij langer willen leven, daar niets dan ellende u wacht?" Maar zij verzochten hem slechts hun de vrijheid te hergeven. Dit verbitterde hem nog meer en hen aanvallende, zou hij hen ongetwijfeld vermoord hebben, indien niet plotseling een zenuwtoeval, waaraan hij bij warm weder dikwijls onderhevig was, hem eenigen tijd de handen krachteloos had gemaakt.

Daarom sloop hij weg en liet hen aan zichzelf over, om te overleggen wat hun te doen stond. Toen overlegden de gevangenen met elkander, wat het best zou zijn, zijn raad op te volgen of niet. Zij begonnen dus het volgende gesprek. „Broeder," zei CHRISTEN, „wat zullen wij doen. Het leven, dat wij nu hebben, is een ellendig leven. Wat mij betreft, ik weet niet wat beter is, zoo te leven of op staanden voet te sterven Mijne ziel kiest de verworging boven het leven, (Job 7 : 15) en het graf is mij liever dan dit kerkerhol. Zullen wij ons door dezen reus laten overheerschen?"

HOOP: „Waarlijk, onze tegenwoordige toestand is verschrikkelijk, zoodat ik den dood zou verkiezen boven een verblijf in dezen kerker. Maar herinner u, dat de Heer van het land, waarheen wij op weg zijn, gezegd heeft:

„gij zult niet doodslaan." Dus mogen wij niemand dooden, hoeveel te meer is het ons dan verboden den raad aan te nemen en ons zelf van het leven te berooven. En bovendien hij, die een ander doodslaat, doodt alleen diens lichaam, maar die de hand aan zich zelf slaat, doodt beide lichaam en ziel. En dan, mijn broeder, gij spraakt van rust in het graf, maar vergeet gij dan, dat de eeuwige pijn der hel den moordenaar wacht; want geen doodslager zal het eeuwige leven beërven. En dan moeten wij niet uit het oog verliezen, dat reus WANHOOP niet almachtig is.

Voor zoo ver mij bekend is, zijn anderen, die in zijn handen gevallen waren, niettemin aan zijn geweld ontkomen. Wie weet, wat God, in wiens hand alle dingen zijn, beschikt heeft? Hij kan dien verdrukker doen sterven of bewerken, dat hij te eeniger tijd vergeet onze gevangenis te sluiten of dat hij binnenkort weder een toeval krijgt, zoodat hij het gebruik zijner ledematen verliest. En als dat weer eens mocht gebeuren, dan ben ik voor mij besloten, al mijn moed samen te rapen en mijn uiterste best te doen om onder zijne handen uit te komen. Dwaas, die ik was, om dat niet eerder te beproeven! Doch in elk geval, broeder, laat ons geduldig zijn en een wijle verdragen. Misschien is de tijd niet ver meer, dat wij in vrijheid gesteld worden, doch laten wij niet onze eigene moordenaars zijn."

Op deze wijze wist HOOP het gemoed van zijn broeder tot bedaren te brengen, en zoo doorleefden zij het overige van dien dag in kommer en droefenis.

Toen de avond gevallen was, verscheen de reus weder in den kerker om te zien of de gevangenen zijn raad hadden opgevolgd; doch toen hij kwam vond hij hen in leven, en inderdaad, dat was het éénige, dat van hen gezegd kon worden. Gekweld als zij waren door honger en dorst, en uitgeput door de vreeselijke wonden, hun toegebracht, konden zij ternauwernood iets meer doen dan ademhalen. Maar, gelijk ik zeide, hij vond hen levend, waarop hij in een vreeselijke woede verviel en hun zeide, dat, nu hij zag, dat zij zijn raad niet hadden opgevolgd, het erger voor hen zou zijn dan indien zij nooit geboren waren geweest.

Deze woorden deden hen ineénkrimpen van angst en ik geloof, dat CHRISTEN in zwijm viel. Toen zij zich echter eenigszins hersteld hadden, begonnen zij opnieuw over den raad van reus WANHOOP te spreken en te overleggen wat beter was: dien op te volgen of niet. Het scheen alsof CHRISTEN er nog toe neigde, maar HOOP bemoedigde hem weder, zeggende: „Lieve broeder, herinnert gij u niet hoe moedig gij te voren waart? APOLLYON kon u niet ten onder brengen, en evenmin liet gij u ternederslaan door al wat u is ontmoet in het *dal der schaduwe des doods*. Wat al beproevingen, angsten, verschrikkingen hebt gij doorgemaakt, en kent gij nu niets dan vrees? Gij ziet mij evenzeer in den kerker opgesloten als u zelf, terwijl ik veel vreesachtiger van aard ben dan gij; die reus heeft mij evengoed verwond als u, mij ook bijna van honger en dorst doen omkomen en mij evengoed als u in duisternis gezet. Doch oefenen wij slechts een weinig meer geduld; herinner u hoe kloek gij waart op de *IJdelheidskermis* en hoe ge in het minst niet bevreesd waart voor ketenen noch kooi noch voor een gewelddadigen dood. Laat ons dus, ten einde onzen christennaam niet te onteeren, met lijdzaamheid al datgene dragen, wat over ons komt!"

Toen nu de nacht weer was aangebroken en de reus en zijn vrouw te bed lagen, vraagde zij hem naar de gevangenen, en of zij zijn raad hadden opgevolgd.

„Neen," gaf hij ten antwoord, „het zijn verharde booswichten, en liever willen zij de grootste smarten trotseeren dan zichzelf van het leven te berooven." Nu hernam zij: „Breng hen morgen op de binnenplaats van het kasteel en toon hun de beenderen en de schedels dergenen, die gij reeds hebt omgebracht en tracht hun dan te doen gelooven, dat, eer er een week voorbij is, gij hen in stukken zult scheuren, gelijk gij reeds zoovelen vóór hen gedaan hebt."

Toen de morgen nu was aangebroken, begaf de reus zich weer tot zijn gevangenen, voerde hen naar de binnenplaats en toonde hun, zooals zijn vrouw hem geraden had, de beenderen der gedooden.

„Eens," sprak hij, „waren zij pelgrims, evenals gij nu zijt, en zij zetten den voet op mijn grond, hetgeen gij ook gedaan hebt, doch ik vermorzelde hen, en datzelfde lot zult gij ondergaan, eer tien dagen verloopen zijn. Keert nu naar uw hol terug."

Zoo sprekende, dreef hij hen met zweepslagen terug naar den kerker. Zij brachten den geheelen volgenden dag, een Zaterdag, in den meest beklagenswaardigen toestand door. Toen nu de nacht was aangebroken en mevrouw WANTROUWEN en haar man, de reus, naar bed waren gegaan, hernieuwden zij hun gesprek over de gevangenen. Bovenal gaf hij zijne verbazing er over te kennen, dat noch slagen noch raadgevingen hen van hun stuk konden brengen. „Ik houd het er voor," hernam zijne vrouw, „dat zij de hoop koesteren dat iemand hen zal komen verlossen, of dat zij loopers bij zich hebben, door middel waarvan zij hopen te ontsnappen." „Zoudt gij dat denken, mijn lieve," antwoordde de reus, „dan zal ik hen morgen onderzoeken."

Maar op Zaterdag, tegen middernacht, begonnen de gevangenen te bidden en daarin volhardden zij tot de dag aanbrak. Doch even voor het aanbreken van den dag brak de goede CHRISTEN, als iemand in de grootste vervoering, in deze hartstochtelijke woorden uit: „Wat ben ik toch een dwaas! Daar blijf ik nu in dit vunzig kerkerhol liggen, terwijl ik vrij zou kunnen rondloopen! Ik bezit den sleutel *Belofte*, en ik weet zeker, dat ik daarmede elk slot van dit kasteel *Twijfel* vermag te openen."

„Wel," zeide HOOP, „dat is goed nieuws, mijn broeder, haal dien sleutel te voorschijn en beproef hem eens!"

Nu nam CHRISTEN den sleutel, stak hem in het slot van de kerkerdeur, draaide hem om en ziet, het slot sprong terug en de deur ging met gemak open en CHRISTEN en HOOP kwamen beiden er uit. De deur, die naar het voorplein voerde, was ook spoedig geopend, en toen bereikten zij de ijzeren poort, die ook geopend moest worden. Maar dat slot ging verbazend moeilijk; toch opende de sleutel het. Nu wierpen zij de poort open, om met spoed te ontvluchten, maar het knarsen van de hengsels deed den reus WANHOOP ontwaken, die de vluchtelingen, zoo snel hij kon,

wilde achterhalen. Hij werd echter weer door een toeval overvallen, zoodat hij ze met geen mogelijkheid kon achterna zetten. Weldra bevonden de pelgrims zich nu op de koninklijke heirbaan, en konden vrij ademhalen, omdat zij zich buiten het gebied en het geweld van den reus bevonden.

Zoodra zij veilig waren aangekomen bij de plaats, waar zij van den rechten weg waren afgeweken, overlegden zij wat zij zouden kunnen doen om te voorkomen, dat anderen in de macht van den reus WANHOOP zouden geraken. Zij besloten een paal op te richten en daarop deze woorden te schrijven: „Deze weg voert naar het kasteel *Twijfel,* bewoond door den reus WANHOOP, die een verachter is van den Koning der Hemelstad, en de heilige pelgrims om het leven wil brengen.” Velen, die na hen kwamen, lazen hetgeen geschreven was, en ontkwamen het gevaar. Toen zij dit gedaan hadden, zongen zij het volgende lied:

Wij weken van den weg, doch wij bevonden
Wat 't zegt, te treden op verboden gronden.
  Gij die hier na ons komt, neem u in acht
  En wijk niet af; opdat niet onverwacht
Door hem, die WANHOOP heet, ge wordt gegrepen,
Die u gevangen naar zijn Twijfelburg zal sleepen.

Daarop vervolgden zij hun weg, totdat zij de *Liefelijke Bergen* bereikten, die het eigendom zijn van den Heer des heuvels, van wien wij vroeger reeds gesproken hebben. Zij bestegen nu de hoogten om het oog te laten weiden over de tuinen en de boomgaarden, de wijngaarden en de waterfonteinen. Zij dronken van het water, zij reinigden zich, zij aten vrijmoedig van de vrucht des wijnstoks. Op de toppen dezer bergen waren herders, die hunne kudden weidden en zich nu vlak bij den heirweg bevonden. De pelgrims gingen tot hen, en op hun staf geleund, (zooals vermoeide reizigers doen, wanneer zij op den weg stil staan), vraagden zij: „Wien behooren deze liefelijke bergen en wien behooren de schapen, die daarop grazen?”

De herders: „Deze bergen zijn het land van Immanuel en zij liggen in het gezicht zijner stad! De schapen zijn

óók zijn eigendom, en Hij heeft zijn leven voor hen gegeven." (Joh. X : 11—15.)

CHRISTEN: „Voert deze weg naar de Hemelstad?"

Herders: „Ja, dit is de weg daarheen."

CHRISTEN: „Hoe ver zijn wij er nog van verwijderd?"

Herders: „Te ver voor iedereen, behalve voor hen, die daar zullen aankomen."

CHRISTEN: „Is de weg veilig of gevaarlijk?"

Herders: „Veilig voor hen, aan wien het gegeven is, veilig te zijn, (Hos. XIV : 10) maar de overtreders zullen daarin vallen."

CHRISTEN: „Is hier eenige gelegenheid tot uitrusten voor de pelgrims, die vermoeid zijn van de reis?"

Herders: „De Heer, wien deze bergen toebehooren, heeft ons opgedragen de herbergzaamheid niet te vergeten, (Hebr. XIII : 2) dus al het goede, dat deze plaats oplevert, is voor u."

Ook zag ik in mijn droom, dat de herders, zoodra zij bemerkt hadden, dat deze mannen pelgrims waren, hun de vragen deden, die vroeger ook reeds tot hen gericht en door hen beantwoord waren als: „Van waar komt gij?" „hoe zijt gij op dezen weg gekomen?" „hoe zijt gij op dien weg staande gebleven? Want slechts weinigen dergenen die den weg hierheen begonnen, hebben het tot deze bergen gebracht."

Toen de herders hunne vragen beantwoord zagen, waren zij ten zeerste daarmede ingenomen en hen vriendelijk aanziende, zeiden zij: „Weest welkom op de *Liefelijke Bergen!*"

De herders, wier namen waren: KENNIS, ERVARING, WAAKZAAM en OPRECHT, namen hen bij de hand, brachten hen in hunne tenten en boden hun aan van alle dingen, die daar gereed stonden. Ook zeiden de herders: „het zal ons aangenaam zijn, indien gij hier eenigen tijd wilt vertoeven om samen eens nader kennis te maken en u van het goede te doen genieten, dat deze bergen opleveren." De pelgrims namen deze uitnoodiging gaarne aan en daar het reeds laat in den avond was, begaven zij zich ter ruste. Vervolgens zag ik in mijn droom, dat de herders CHRISTEN en HOOP wekten om met hen eene wandeling te doen over

de bergen. Zij gingen dus met hen mede en genoten geruimen tijd van het heerlijke vergezicht, dat zich voor hunne blikken ontvouwde. Daarop zeiden de herders: „Zullen wij dezen pelgrims ook nog eenige merkwaardigheden laten zien?" En nu voerden zij hun eerst naar den top van een heuvel, genaamd *Dwaling*, die aan de eene zijde zeer steil was. Hier deden zij hen een blik slaan in den afgrond. CHRISTEN en HOOP keken in de diepte en ontwaarden de lijken van vele personen, die van boven neergestort, verpletterd en verminkt op den bodem lagen. Nu vraagde CHRISTEN: „Wat beteekent dit?" Het antwoord luidde: „Hebt gij niet gehoord van degenen, die tot dwaling zijn gekomen door het oor te leenen aan Hymenéus en Filétus aangaande het geloof in de opstanding des lichaams?" (2 Tim. II : 17, 18.) „Ja," was het antwoord. En toen zeiden de herders: „deze zijn het, die hier verpletterd liggen op den bodem des afgronds. Zij liggen daar, gelijk gij ziet, onbegraven; tot een waarschuwend voorbeeld voor anderen, opdat zij mogen toezien om toch niet te hoog te willen stijgen of zich te dicht aan den rand des afgronds te wagen."

Nu zag ik, dat zij hen leidden naar den top van een anderen heuvel, die den naam droeg *Behoedzaamheid*. De herders noodigden hen uit eens heel in de verte te zien en dit doende, kwam het hun voor, als zagen zij verscheidene menschen, die heen en weer liepen tusschen de graven. Zij kwamen tot het besluit, dat die menschen blind moesten zijn, daar zij telkens struikelden over de graven en blijkbaar geen uitweg konden vinden. CHRISTEN vraagde: „Wat beteekent dat?"

De herders antwoordden: „Zaagt gij niet, voordat gij aan deze bergen kwaamt een hek, dat naar een weide voerde, links van den weg?" Op het bevestigend antwoord zeiden de herders: „Welnu, daar is een pad, dat uitkomt bij het kasteel *Twijfel*, bewoond door den reus WANHOOP. Gindsche menschen, die daar ronddwalen tusschen de graven, kwamen eens, evenals gij, op hun reize aan het hek. En omdat de goede weg daar op die plaats ruw was gaven zij de voorkeur aan den weg in de weide. Hier

werden zij gegrepen door den reus WANHOOP en opgesloten in het kasteel *Twijfel*. En nadat zij daar binnen een heelen tijd bleven opgesloten, heeft hij hun de oogen uitgestoken, en hen te midden der graven gevoerd, waar zij ronddolen tot den huidigen dag, zoodat in hen het woord vervuld is van den Wijze der Oudheid: „Een mensch, die van den weg des verstands afdwaalt, zal in de gewesten der dooden rusten," (Spreuken XXI : 16.) Toen zagen CHRISTEN en HOOP elkander aan en tranen ontvloeiden aan hunne oogen, doch zij zeiden niets tot de herders.

Daarop zag ik in mijn droom, dat de herders hen naar een dieper liggende plaats voerden, waar een deur was in de helling van den heuvel. Deze deur werd geopend en nu noodigden de herders hen uit naar binnen te zien. Toen zij hieraan gevolg gaven, zagen zij hoe donker en vol rook die ruimte was, en ook was het, alsof zij een geluid hoorden als van knetterend vuur en kreten als van iemand, die vreeselijke pijnen lijdt, terwijl een reuk als van zwavel uit de diepte opsteeg. Nu vraagde CHRISTEN: „Wat kan dit beteekenen?" De herders zeiden tot hen: „Dit is een der paden, die naar de hel voeren; de weg, waarop de huichelaars worden gevonden, degenen, die het eerstgeboorterecht verkoopen, gelijk Ezau; die hun meester verraden, zooals Judas; die het evangelie lasteren, zooals Alexander, en die liegen en veinzen, zooals Ananias en Saffira, zijne vrouw."

Toen zeide HOOP: „Ik bemerk, dat deze allen, evenals wij nu, eenige overeenkomst hadden met de pelgrims, of althans vertoonden, nietwaar?"

Herders: Ja, en dat zelfs een geruimen tijd."

HOOP: „Hoelang hebben zij wel in hun pelgrimstocht volhard, daar zij ten slotte toch nog jammerlijk zijn omgekomen?"

Herders: „Sommigen kwamen verder dan deze bergen, doch anderen kwamen niet zoo ver."

Toen zeiden de pelgrims tot elkander: „hoezeer hebben wij van noode tot den Almachtige om kracht en sterkte te roepen."

Herders: „Ja, en die zult gij ten zeerste van noode hebben, ook indien gij ze reeds verkregen hebt."

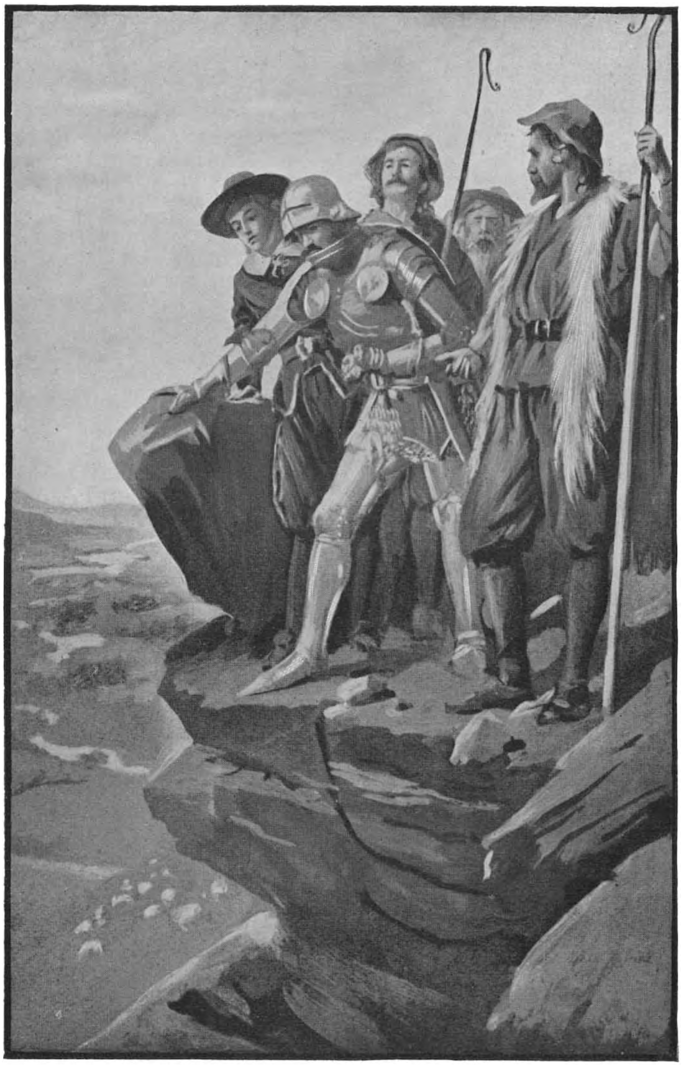

DE HEUVEL DWALING.

Nu voerden zij hen eerst naar den top van een heuvel, genaamd Dwaling, die aan de eene zijde zeer steil was.

De pelgrims hadden nu een sterke begeerte om verder te reizen en de herders wenschten ook, dat zij zich niet langer zouden ophouden. Zoo begaven zij zich samen tot aan de grens der bergen. Toen zeiden de herders tot elkander: „Laat ons hier aan deze pelgrims de poort der hemelsche stad toonen, indien hun oog ten minste geoefend is om door onzen kijker te zien.” De pelgrims namen dit aanbod gaarne aan, en nu begaven zij zich eerst nog op den top van een heuvel, genaamd: *Helder Uitzicht*, en daar gaven zij hun den kijker.

Zij beproefden nu in de verte te zien, maar de herinnering aan het laatste, dat de herders hun getoond hadden, deed hun handen beven. Dit belette hun den kijker zoo vast te houden, dat zij er goed doorheen konden zien, maar zij meenden toch wel eenigszins eene poort te onderscheiden en iets te bespeuren van de heerlijkheid der plaats. Zij gingen nu verder, al zingende:

Dus worden door de herdren ons
  Verborgenheên geopenbaard,
  Aan niemand nog verklaard.
Wenscht ge u 't geheime ontdekt te zien,
  't Verborgne en diepe te verstaan,
  Wil tot de herders gaan.

Toen zij op het punt waren van te scheiden, gaf een der herders hun een aanwijzing mede. Een ander zeide: „neemt u in acht voor den VLEIER!” Een derde waarschuwde hen, zich niet neder te leggen op den betooverden grond. Een vierde wenschte hun een goede reis. En daarna ontwaakte ik uit mijn droom.

Weldra sliep ik weer in en droomde verder. Ik zag dan dezelfde twee pelgrims de bergen afdalen en zich op den weg begeven, die naar de stad leidt.

Nu ligt niet ver van den voet der bergen aan de linkerhand de streek *Inbeelding* en een kronkelpad leidt van deze plaats naar den weg, waarop de pelgrims zich bevonden. Hier ontmoetten zij een langen, opgeschoten jongen, die uit die streek kwam en ONKUNDE heette.

CHRISTEN vraagde hem, van waar hij kwam, en waar hij heen ging.

ONKUNDE: „Mijnheer, ik ben geboren in het land, dat daar aan den linkerkant ligt en ik ben op reis naar de Hemelstad."

CHRISTEN: „Maar op welke wijze denkt gij binnen de poort te komen, want dat zou wel eens moeilijk kunnen zijn?"

ONKUNDE: „Evengoed als anderen, zou ik denken."

CHRISTEN: „Maar wat kunt gij toonen bij die poort, opdat zij u ontsloten worde?"

ONKUNDE: „Ik weet, wat mijn Heer verlangt en ik heb altijd braaf geleefd: ik geef een ieder, wat hem toekomt; ik bid, ik vast, ik geef tienden van al wat ik bezit; ik geef aalmoezen, ik heb mijn geboortegrond verlaten om mij hierheen te begeven."

CHRISTEN: „Maar gij zijt niet binnengekomen door de enge poort aan het begin van dezen weg. Gij zijt dit kronkelpad afgekomen en daarom vrees ik, dat, hoe gunstig gij ook over u zelf moogt denken, gij, als de dag der afrekening daar is, gevaar loopt te worden heengezonden als een dief en moordenaar, instede van toegelaten te worden in de stad."

ONKUNDE: „Heeren, gij zijt mij volkomen onbekend, en ik u. Stel er u mede tevreden den godsdienst van uw land te volgen terwijl ik mij bij den mijnen houd. Wij kunnen waarlijk niets beters doen. En wat de enge poort betreft, waarvan gij spreekt, ieder weet wel, dat die een heel eind van ons land verwijderd ligt. Ik kan mij niet voorstellen, dat iemand, uit onze landstreek afkomstig, er den weg heen zou weten en dat doet er dan ook niets toe, omdat, zooals gij ziet, wij door een fraaie, aangename, lommerrijke laan hierheen kunnen wandelen, die van onze landstreek wel de naaste weg is tot dezen weg."

Toen CHRISTEN zag, hoe wijs deze jonge man was in zijn eigen schatting, sprak hij fluisterend tot HOOP: „Van een dwaas is meer verwachting dan van hem!" (Spr. XXVI : 12.) „En," voegde hij er bij, „ook wanneer de dwaas op den weg wandelt, ontbreekt hem zijn hart, en hij zegt tot een iegelijk, dat hij dwaas is." (Pred. X : 3.) Zullen wij nu nog verder met hem praten of hem aan

zichzelf overlaten om na te denken over hetgeen hij alreede heeft gehoord? Wij kunnen dan later weer op hem wachten en zien of wij langzamerhand nog iets goeds aan hem kunnen doen." Daarop hernam HOOP:

„Laat ONKUNDE nu eens een wijle overdenken
Wat tot hem gezegd is; hij late ook niet na
Aan heilzamen raad zijn vertrouwen te schenken,
Dat 't hoogste, door onkunde, hem niet ontga. —
Ofschoon God ook hun Maker zij,
Verstandeloozen red Ik niet, spreekt Hij.

En," voegde hij er aan toe, „ik geloof niet, dat wij hem te veel opeens moeten zeggen; laten we hem een poos alleen laten dan kunnen we later nog met hem spreken als hij ten minste in staat is om het te dragen."

Nu gingen zij beiden voor en ONKUNDE kwam achteraan. Toen zij een eindweegs gegaan waren, traden zij een zeer donkere laan in, waar zij een man ontmoetten, die door zeven duivelen met zeven sterke touwen gebonden was en door hen werd medegesleept naar de deur, die zij aan de zijde van den heuvel gezien hadden. (Matth. XII : 45; Spr. V : 22.) Nu begon CHRISTEN te beven en HOOP eveneens; toen de duivelen den man wegleidden, trachtte CHRISTEN te zien of hij hem kende en hij meende een zekeren AFWIJKER te zien uit de stad *Afval,* maar hij kon zijn gelaatstrekken niet duidelijk onderscheiden, daar hij het hoofd liet hangen als een misdadiger, die op heeterdaad betrapt is. Toen hij voorbij was, zag HOOP hem achterna en ontdekte op zijn rug een papier, waarop de woorden te lezen waren: *Lichtzinnig Belijder, verfoeilijk Geloofsverzaker.*

Nu zeide CHRISTEN tot zijn vriend: „ik herinner mij thans iets, dat mij eens is verhaald als zijnde hier in deze streek aan een goed man overkomen. De naam van dien man was KLEINGELOOF, doch hij was van een betrouwbaar karakter en hij woonde in de stad *Oprecht.* De zaak was deze: Dicht bij deze plaats loopt een laan op dezen weg uit, *Doodenlaan* genoemd, omdat er zooveel moorden gepleegd worden. Toen nu KLEINGELOOF, die zich evenals wij op de pelgrimsreis bevond, bij die gevaarlijke plek was gekomen,

waagde hij het om daar te gaan zitten slapen. Nu kwamen er drie ruwe booswichten aan van *Breedewegspoort.* Zij waren broeders en heetten LAFHARTIG, WANTROUWEN en SCHULD. Toen zij KLEINGELOOF bemerkten, kwamen zij met groote haast op hem toeloopen. Juist was de goede man ontwaakt en op het punt zijne reis voort te zetten. Op dit oogenblik nu kwamen zij bij hem en geboden hem op dreigenden toon te blijven, waar hij was. Zóó overrompeld, stond KLEINGELOOF daar bleek als een doode, en had noch de kracht om zich te verdedigen noch om te vluchten. Toen gebood hem LAFHARTIG: „Geef hier uwe beurs!" en toen hij dit niet spoedig genoeg deed (want hij had geen lust om zijn geld af te staan), greep WANTROUWEN hem aan, en beroofde hem van een beurs met geldstukken. Nu begon KLEINGELOOF uit alle macht te roepen: „Dieven! dieven!" Doch SCHULD sloeg hem met een zwaren knuppel op het hoofd, zoodat KLEINGELOOF ter aarde stortte en zoo bloedend daar nederlag, dat hij den dood nabij scheen. De roovers stonden eenigen tijd dit schouwspel gade te slaan, maar weldra hoorden zij iemand naderen, en vreezende, dat het eene zekere GROOTE GENADE mocht zijn uit de stad *Goed Vertrouwen,* gingen zij ijlings op de vlucht en lieten den armen man aan zijn lot over. Na eenigen tijd kwam KLEINGELOOF weer wat bij en trachtte zoo goed hij kon zijn weg te vervolgen."

HOOP: „En hadden zij hem van alles beroofd?"

CHRISTEN: „Neen, de plaats, waar hij zijne juweelen bij zich droeg, hadden zij niet kunnen vinden. Die bleven dus in zijn bezit. Maar, gelijk ik zeide: zijn verlies smartte hem zeer, want de dieven hadden hem van al zijn geld beroofd. Hij had niets meer dan zijn edelgesteenten en nog eenig klein geld, maar dit was niet voldoende tot aan het eind zijner reis. (1 Petr. IV : 18.) Als ik goed onderricht ben, moest hij nu en dan onderweg bedelen om niet van honger om te komen, want zijne juweelen mocht hij niet verkoopen. Maar in weerwil van alle pogingen om wat te verkrijgen, moest hij toch menigmaal met een ledige maag den weg vervolgen."

HOOP: „Maar het verbaast mij, dat zij hem het getuig-

schrift niet ontnamen, dat hem den toegang tot de Hemelstad moest ontsluiten."

CHRISTEN: „Ja, dat is wel een wonder, maar zij vonden het niet. Dat had hij echter niet te danken aan zijn moed of zijn verstandig overleg, want hij was zóó overbluft door hun aanval, dat het hem aan alle beleid ontbrak om iets voor hen verborgen te houden. Het was door Gods beschikking en niet door *zijn* voorzichtigheid, dat zij hem dat gewichtig stuk niet ontroofden." (2 Tim. I: 14; 1 Petr. I : 5, 9.)

HOOP: „Maar welk een troostvolle gedachte voor hem, dat ze hem zijn juweelen niet hadden ontnomen."

CHRISTEN: „Die gedachte had hem grootelijks kunnen vertroosten indien hij zich daaraan maar had vastgeklemd. Maar men heeft mij verzekerd, dat hij dit slechts zelden deed gedurende het overige gedeelte van den weg, alleen uit droefheid over het ontstelen van zijn geld. Het grootste gedeelte der reis bracht hij door met daarover te tobben. Wel werd hij nu en dan vertroost door de wetenschap, dat zijn schat hem toch was gebleven, maar telkens werd de herinnering aan zijn geleden verlies hem toch weer te machtig."

HOOP: „Helaas! die arme man. Hij moet wel zeer terneergeslagen zijn geweest!"

CHRISTEN: „Terneergeslagen, ja zeker, zou het òns niet gegaan zijn evenals hem, indien wij zoo mishandeld, verwond en van alles beroofd waren geworden en dat in een geheel vreemde plaats? Het moet ons verbazen, dat hij niet van smart is omgekomen, de arme kerel! Ik heb hooren zeggen, dat hij den overigen tijd bijna niets anders gedaan heeft dan bitter klagen en dat hij aan allen, met wie hij in aanraking kwam, vertelde, waar hij zoo geplunderd was geworden, wie hem hadden aangevallen en wat hij had verloren; voorts, hoe zij hem hadden verwond, zoodat hij er ternauwernood het leven had afgebracht."

HOOP: „Het verwondert mij nog, dat hij zich niet door den nood gedrongen zag eenige zijner juweelen te verkoopen of te verpanden, ten einde in zijn dagelijksche behoeften te voorzien."

CHRISTEN: „Gij spreekt nu als iemand, die pas uit den dop komt. Waarvoor zou hij ze verpanden, of aan wien zou hij ze verkoopen? In die geheele streek was niemand met de waarde van de juweelen, die hij bezat, bekend en dan wilde hij zich op die manier ook niet uit de ongelegenheid redden. Wat meer is, hij wist zeer goed, dat, indien er bij zijn komst aan de poort der Hemelstad juweelen vermist werden, hem de erfenis, die daar voor hem bewaard werd, zou ontgaan, en dat zou duizend maal erger geweest zijn dan al wat tien duizend dieven en moordenaars hem hadden kunnen aandoen."

HOOP: „Dat is toch wat heel kras, mijn broeder! Ezau verkocht zijn eerstgeboorterecht voor een schotel linzen, (Hebr. XII : 16) en dat eerstgeboorterecht was zijn grootste schat; kon nu KLEINGELOOF niet evenzoo gedaan hebben?"

CHRISTEN: „Ja, Ezau verkocht zijn eerstgeboorterecht, en velen doen evenals hij en berooven zich op die wijze van hun grootste en rijkste zegeningen, evenals die woestaard deed. Maar gij moet onderscheid maken tusschen Ezau en KLEINGELOOF en ook tusschen beiderlei toestand. Ezau's geboorterecht was de afschaduwing van iets, dat nog komen moest, maar dit waren de kostbaarheden van KLEINGELOOF niet. Ezau maakte van den buik zijn god, maar dit was bij KLEINGELOOF niet het geval. Bij Ezau was de wortel van het kwaad zijn vleeschelijke lust, en dat was de zonde van KLEINGELOOF allerminst. Daarenboven, Ezau begeerde niets anders dan de oogenblikkelijke vervulling zijner lusten. „Zie, ik ga sterven, (sprak hij) en wat heb ik dan aan mijn eerstgeboorterecht?" (Genesis XXV : 32.) Maar KLEINGELOOF, al bezat hij maar een weinig geloof, werd toch door dat geloof bewaard voor zulke buitensporigheden. Hij besefte beter de waarde zijner edelgesteenten en wist ze te goed op prijs te stellen, om ze te verkoopen, gelijk Ezau zijn eerstgeboorterecht verkocht. Gij leest nergens dat Ezau geloof bezat, geen sprankje zelfs, en daarom kan men er zich volstrekt niet over verwonderen, dat daar, waar het vleesch de alleenheerschappij bezit (gelijk het geval is bij dengene, in wien geen geloof aanwezig is), men zijn eerstgeboorterecht, zijne ziel en alles

wat men heeft, aan den duivel verkoopt. Want het gaat met dezulken als met de ezelin. Wie zou hare ontmoeting afkeeren? (Jeremia II : 24) Wanneer hunne zinnen op hunne lusten zijn gezet, willen ze er aan voldoen, wat het ook kosten moge. Maar zoo was het niet met KLEINGELOOF; hij had zijn hart gezet op de dingen, die onvergankelijk zijn; hij zocht de geestelijke goederen, de dingen die boven zijn. Waarom zou dan zulk een man zijne kostbaarheden verkoopen, (ondersteld, dat hij er een kooper voor had kunnen vinden), om er dingen, die geen waarde voor hem hebben, voor in de plaats te krijgen? Wie zal een penning geven om zijn buik te vullen met hooi? Wie zal de tortelduif bewegen om van aas te leven, gelijk de kraai? Degenen, die geen geloof bezitten, zullen tot bevrediging hunner zinnelijke lusten alles, wat zij hebben, verkoopen, verhypothekeeren of verpanden en zichzelf als slaven onderwerpen; doch degenen, die een waarachtig geloof bezitten, hoe klein dit overigens ook zijn moge, kunnen zulks onmogelijk doen. Daarin, mijn broeder, ligt uwe dwaling."

HOOP: „Ik erken, dat gij gelijk hebt, maar de gestrengheid uwer zienswijze had mij bijna toornig gemaakt!"

CHRISTEN: „Wel, ik vergeleek u slechts bij sommige van die al te vlugge vogels, die nog met den schaal op den kop reeds heen en weer draven op onbekende wegen. Maar daarbij zullen wij ons niet langer ophouden; laat ons liever de zaak, die wij bespreken, goed bezien en dan zullen wij het spoedig eens zijn."

HOOP: „Maar CHRISTEN, ik houd mij overtuigd, dat die drie roovers toch eigenlijk groote lafaards waren, anders zouden ze toch zeker niet bij het minste gerucht, dat zij op den weg hoorden, op de vlucht zijn geslagen. Waarom heeft KLEINGELOOF zich toch niet dapperder gedragen? Hij had, dunkt mij, ten minste éene worsteling met hen moeten wagen, en het eerst moeten opgeven als hij niet langer kon volhouden."

CHRISTEN: „Dat zij lafaards zijn, hebben velen reeds gezegd, doch weinigen bevonden dat op het oogenblik der beproeving. Wat moed betreft, KLEINGELOOF bezat dien niet, en ik bespeur wel aan u, mijn broeder, dat, indien

gij in zijn geval waart geweest, gij begonnen zoudt zijn met u te verdedigen om ten slotte toch te zwichten. Inderdaad, nu gij er zóó over denkt, terwijl ze ver weg zijn, zouden zij u misschien gansch anders voorkomen indien gij vlak voor hen stondt. Maar buitendien moet gij bedenken, dat zij als roovers slechts ondergeschikten zijn van hun hoofdman, den koning des afgronds, die, zoo noodig, hun zelf te hulp zal snellen met de stem eens brullenden leeuws. (Ps. VII : 2 en 1 Petr. V : 8.)

Ik heb eens in dezelfde omstandigheden verkeerd als deze KLEINGELOOF en vond het een vreeselijk iets. Deze drie roovers overvielen mij eens en ik begon met den moed eens Christens hen te weerstaan, doch zij gaven slechts één sein en terstond kwam hun meester toesnellen.

Ik zou, zooals men wel eens zegt, geen cent voor mijn leven hebben gegeven, doch Gode zij dank, ik droeg eene beproefde wapenrusting. En zelfs toen nog viel het mij onbeschrijflijk zwaar, mij als een man te gedragen. Niemand weet, wat zulk een strijd beduidt, dan alleen hij, die hem zelf heeft doorgemaakt."

HOOP: „Maar gij weet toch, dat zij reeds weg liepen, toen ze nog maar vermoedden, dat een zekere GROOTE GENADE in de nabijheid was."

CHRISTEN: „Dat is zoo, zij zijn dikwijls op de vlucht geslagen zoodra GROOTE GENADE zich maar *even* vertoonde, en geen wonder, want hij is de kampvechter des Konings. Gij begrijpt echter, dat er wel eenig onderscheid is tusschen KLEINGELOOF en den kampvechter des Konings. Al degenen, die onderdanen des Konings zijn, zijn daarom nog geen kampvechters, en ze zouden ook, indien zij het zelfs wilden beproeven, zulke heldenfeiten niet kunnen uitrichten als hij. Kunt gij verwachten, dat een knaap Goliath zou kunnen neervellen gelijk David eens deed, of dat een winterkoninkje de sterkte zou bezitten van een os? Er zijn sterke en zwakke personen; sommigen hebben een groot, anderen een klein geloof. Nu behoorde deze man tot de kleinmoedigen, daarom bezweek hij spoedig."

HOOP: „Ik had voor die aanvallers wel gewild, dat het GROOTE GENADE geweest ware."

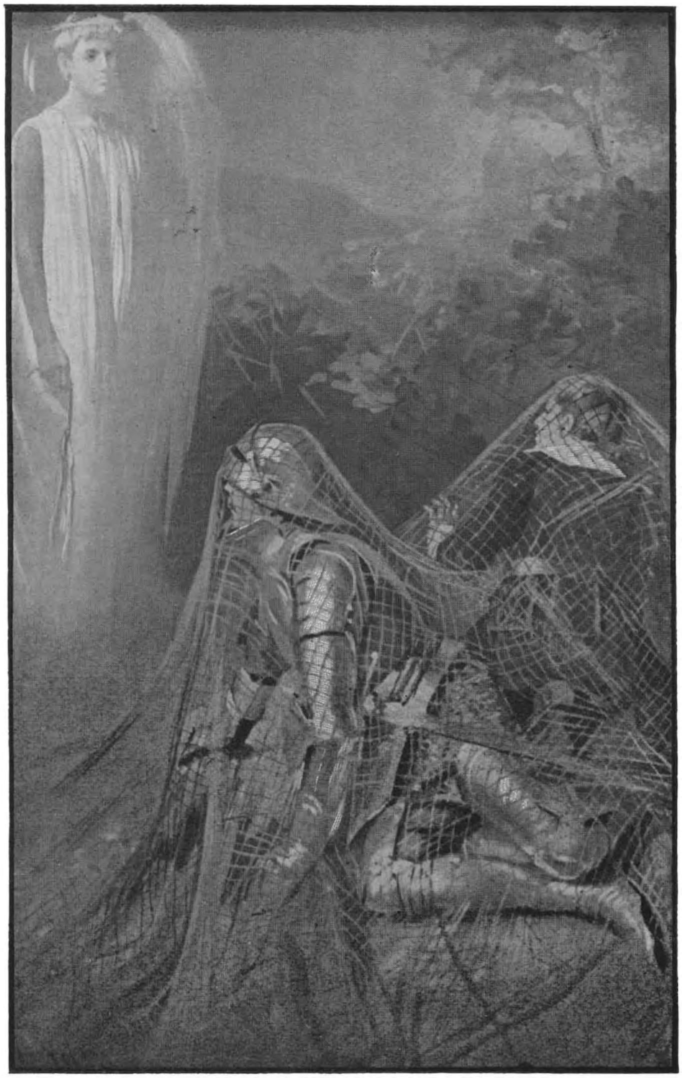

VERWARD IN HET NET.

Eindelijk bemerkten zij eene blinkende gestalte die naar hen toe kwam met een geesel van touwtjes in zijne hand.

CHRISTEN: „In dàt geval zou hij de handen vol gehad hebben, want om u de waarheid te zeggen, hoe bekwaam GROOTE GENADE ook moge zijn in het hanteeren der wapenen, wanneer hij zijn vijanden van zich af kan houden zoover als de lengte van een zwaard reikt, toch zou het kunnen gebeuren, dat het aan LAFHARTIG of WANTROUWEN gelukte zelfs *hem* terneder te werpen en hem onder den voet te krijgen, en wat vermag de beste strijder in dat geval? Als gij GROOTE GENADE eens goed aanziet, zult gij op zijn gelaat vele litteekenen zien, die de waarheid mijner woorden zullen bevestigen. Eens zelfs moet hij in het heetst van den strijd gezegd hebben: „wij zijn in twijfel van het leven." (2 Cor. I : 8.) Hoe hebben deze afschuwelijke booswichten David doen weenen, zuchten en jammeren! Ook zelfs Heman (Ps. LXXXVIII) en Hiskia, hoewel kampvechters in hunnen tijd, moesten wel eens het onderspit delven als zij door die vijanden werden aangevallen, en hadden zware slagen te verduren. En Petrus, die wel eens blijk wilde geven, wat hij boven anderen vermocht, en van wien sommigen zeggen, dat hij de prins der apostelen is, werd zóó door hen behandeld, dat hij ten slotte bevreesd werd voor een geringe dienstmaagd. Wat meer is, de koning hoort elk teeken, dat zij hem geven; hij is nimmer buiten hun gehoor, en zoodra zij het alleen niet kunnen volhouden snelt hij hun te hulp. Er staat van hem geschreven: raakt hem iemand met het zwaard, dat zal niet bestaan, spies, schacht noch pantser. Hij acht het ijzer voor stroo, en het staal voor verrot hout. De pijl zal hem niet doen vlieden, de steenen worden hem in stoppelen veranderd; de werpsteenen worden door hem geacht als stoppelen, en hij belacht de drilling der lans (Job XLI : 17—20.) Wat vermag een man tegen hem als de zaken zoo staan? Het moet gezegd worden: had iemand altijd tot zijne beschikking het paard, waarvan wij bij Job lezen, en had men dan tevens bekwaamheid en moed om het te berijden, dan ware hij zeker tot groote dingen in staat, want de hals van dat ros is bekleed met donder. Kunt gij hem doen huppelen als een sprinkhaan? De pracht van zijn gesnuif is eene verschrikking. Het graaft

in den grond en is vroolijk in zijne kracht; en trekt uit, den geharnasten tegemoet. Het belacht de vreeze en wordt niet ontsteld; en het keert niet wederom vanwege het zwaard. Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlammig ijzer der spies en der lans. Met schudding en beroering slokt het de aarde op en gelooft niet, dat het is het geluid der bazuin. In het volle geklank der bazuin zegt het: heah! en het riekt den krijg van verre, den donder der vorsten en het gejuich! (Job XXXIX : 19—25.) Maar wat zulke voetknechten betreft als gij en ik zijn, laat ons maar nooit verlangen met den vijand in aanraking te komen, of ons verheffen als zouden wij het er beter afbrengen wanneer wij hooren van anderen, dat zij het onderspit hebben moeten delven; laten wij ons ook niet laten prikkelen door de gedachte aan onze eigen kracht, want de zoodanigen brengen het er doorgaans het slechtst af als zij op de proef worden gesteld. Denk maar eens aan Petrus, van wien ik daareven reeds sprak; hij voelde zich sterk, ja hij zou, zooals zijn zelfvertrouwen hem ingaf, het beter maken en beter opkomen voor zijn Meester dan alle andere discipelen, en wie is nu door die roovers meer overwonnen dan juist hij?

Wanneer wij dus hooren, dat op den koninklijken heirweg zulke aanrandingen voorkomen, behooren wij twee dingen te doen: ten eerste moeten wij zorgen goed geharnast te zijn en een schild met ons te voeren. Uit gebrek daaraan heeft hij, die zoo moedig optrok tegen LEVIATHAN, dezen toch niet kunnen verslaan. Hebben wij dat schild niet, dan koestert hij niet de minste vrees. Daarom zegt hij, die van deze dingen kennis had: boven dit alles, doet aan het schild des geloofs, waarmede gij al de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen. (Ef. VI : 16.)

Het is ook goed, dat wij van den Koning een geleide vragen, wat meer is, dat wij begeeren, dat Hij zelf met ons ga. Dit deed David juichen in de *vallei der schaduwe des doods;* en Mozes wilde liever sterven dan een enkele schrede verder gaan zonder zijn God. O mijn broeder, indien Hij slechts met ons gaat, behoeven wij niet te vreezen, al trokken tienduizenden tegen ons op! (Ps. III :

5—8; XXVII : 1—3.) Maar zonder Hem zullen de trotsche helpers zelf onder de gedooden vallen. (Jesaja X : 4.) Wat mij betreft, ik ben reeds vroeger in den strijd geweest en hoewel ik door de goedheid van mijn beschermer het er, gelijk gij ziet, levend heb afgebracht, kan ik mij toch niet beroemen op mijne heldhaftigheid.

Ik zal blijde zijn, als zulke worstelingen mij niet meer wachten, al vrees ik, dat wij alle gevaren nog niet te boven zijn. Echter, aangezien de leeuw en de beer mij nog niet hebben verscheurd, hoop ik op God, dat Hij mij ook nog zal verlossen uit de macht van den onbesneden Filistijn."

Nu zong CHRISTEN:

Arm KLEINGELOOF! heeft u 't gespuis beroofd?
Bedenk wat is beloofd aan die gelooft,
En sterk 't geloof. Tienduizend jaagt hij heen
Die alzoo doet. Wie anders doet nauw één.

Zoo vervolgden zij hunne reis en ONKUNDE volgde hen. Zij liepen tot zij aan een punt kwamen, waar de weg zich splitste, doch zóó, dat de beide paden, voor zoover zij zien konden, parallel liepen. Zij bleven dus eens staan om te overwegen welk van beide paden te kiezen. Terwijl zij daar zoo stonden te beraadslagen, kwam er iemand naar hen toe met een zwarte gelaatskleur, maar in een helder wit kleed gehuld. Deze vraagde hun, waarom zij daar zoo stonden. Zij antwoordden, dat ze op reis waren naar de Hemelstad, maar niet wisten welken weg te kiezen. „Volgt mij maar," zeide de man, „want ik ga denzelfden weg." Dit deden zij, maar weldra had het pad, waarop zij zich bevonden, zulke bochten en kronkelingen, en de stad, waarheen zij hun koers richtten, geraakte zóózeer uit het gezicht, dat zij haar na eenigen tijd bijna uit het oog hadden verloren.

Toch bleven zij dien man nog volgen. Maar eensklaps had hij zonder dat zij er iets van bemerkt hadden, hen in een net gelokt, en zij zaten er zoo zeer in verward, dat zij ten einde raad waren.

Op, hetzelfde oogenblik wierp de man zijn wit gewaad af. Toen zagen zij, waar zij waren. Daarom lagen zij daar

eenigen tijd te klagen, want zij konden er zich niet uit redden.

Nu sprak CHRISTEN tot zijn metgezel: „Thans zie ik mijne dwaling in! Hebben de herders ons niet ten zeerste gewaarschuwd voor den VLEIER? Het is juist geschied zooals de Wijze voorzegd heeft: Eèn man, die zijn naaste vleit, spreidt een net voor zijne gangen." (Spr. XXIX : 5.)

HOOP: „Zij hebben ons immers nog aanteekeningen medegegeven, opdat wij beter den weg zouden kunnen vinden, maar wij hebben vergeten ze in te zien, en zoodoende hebben wij ons niet verre gehouden van den weg des verdervers. David was hierin wijzer dan wij, want hij zegt: aangaande de handelingen der menschen, ik heb mij naar het woord uwer lippen gewacht voor de paden des verdervers." (Ps. XVII : 4.)

Zoo jammerden zij over hun toestand, terwijl zij daar zoo verstrikt lagen in het net. Eindelijk bemerkten zij een blinkende gestalte die naar hen toekwam met een geesel van touwtjes in zijne hand. Gekomen bij de plaats, waar zij zich bevonden, vraagde hij hun van waar zij kwamen en wat zij daar deden. Zij zeiden hem, dat zij arme pelgrims waren en zich op weg bevonden naar *Sion,* doch dat ze op een verkeerden weg waren gevoerd door een zwarten man in een wit gewaad. Deze man had hen overreed hem te volgen, daar hij op weg was naar dezelfde stad. Maar nu zeide degene, die den geesel in de hand had: „dat was VLEIER, een valsch profeet, die zich veranderd heeft in een engel des lichts." (Spr. XXIX : 5, Daniel XI : 32, 2 Cor. XI : 13, 14.) Hierop scheurde hij het net zoodat de mannen er uit konden gaan. Daarop gebood hij hun te volgen, opdat hij hen weer op den goeden weg konde brengen. En zoo werden zij door hem weer teruggebracht op het pad, dat zij verlaten hadden om VLEIER te volgen. Nu vraagde hij hun: „Waar hebt gij den laatsten nacht doorgebracht?" Zij antwoordden: „bij de herders op de *Liefelijke Bergen.*" Daarop vraagde hij of zij dan van de herders geen nadere aanduiding van den weg hadden ontvangen. „Ja," was het antwoord. „Maar," zoo vraagde hij verder, „hebt gij dan bij die splitsing van den weg dien

wegwijzer niet eens geraadpleegd?" „Neen," luidde het antwoord. „En waarom niet?" Zij zeiden dat zij het vergeten hadden. Verder vraagde hij of de herders hen dan niet gewaarschuwd hadden voor VLEIER. Ja, dat hadden zij wel gedaan, maar zij konden niet denken, dat deze man, die zich zoo aangenaam voordeed, hen op een dwaalspoor wilde leiden. (Rom. XVI : 18.) Verder zag ik in mijn droom, dat hij hun gebood te knielen en nu kastijdde hij hen op gestrenge wijze om hun te leeren in den rechten weg te wandelen. (Deut. XXV : 2; 2 Chron. VI : 27) en terwijl hij hen kastijdde, sprak hij: „Zoo wien ik liefheb, dien bestraf en kastijd ik, weest dan ijverig en bekeert u." (Openb. III : 19.) Hierna gelastte hij hun de reis voort te zetten en goed acht te geven op de andere aanwijzingen van de herders. En zij dankten hem voor al zijne vriendelijkheid en wandelden zachtkens op den rechten weg, zingende:

O gij, wier weg hier henen leidt,
Zie, hoe het pelgrims gaat
Wier voet het rechte pad verlaat:
Een net wordt listig hun gespreid;
Ze zijn gevangen. Goede raad
Was al te licht door hen versmaad.
Wel kwam hen Een in 't eind bevrijden,
Maar loonde 't dwalen door kastijden,
Laat dit u leering zijn ten baat.

Na eenigen tijd zagen zij in de verte iemand, die langzaam en eenzaam hun op den weg tegemoet kwam. Nu zeide CHRISTEN tot zijn reisgenoot: „daarginds komt iemand aan, die den rug naar *Sion* heeft toegekeerd, hij komt ons tegemoet!"

HOOP: „Ik zie hem al; laten wij toch voorzichtig zijn, wie weet of hij ook geen verleider is." Hij kwam al dichter bij en eindelijk was hij vlak in hunne nabijheid. Zijn naam was ATHEÏST en hij vraagde hun werwaarts zij zich begaven.

CHRISTEN: „Wij zijn op weg naar *Sion*."

Nu begon ATHEÏST luidkeels te lachen.

CHRISTEN: „Waarom lacht gij?"

ATHEÏST: „Ik lach, omdat ik zie wat voor dwazen gij zijt

om zulk een vervelende reis te ondernemen, die u niets dan teleurstelling brengen zal."

CHRISTEN: „Waarom? denkt gij dat men ons niet zal binnen laten?"

ATHEÏST: „Binnenlaten! Gij moet weten, dat die plaats, waarvan gij droomt, op de heele wereld niet te vinden is."

CHRISTEN: „Neen, maar in de toekomende wereld."

ATHEÏST: „Toen ik nog in mijn eigen land was, hoorde ik hetzelfde beweren, wat gij zegt, en ik heb twintig jaar lang naar die stad gezocht, doch ik heb er niet meer van ontdekt dan den eersten dag, dat ik op reis ging." (Jeremia XXII : 12; Pred. X : 15.)

CHRISTEN: „Wij hebben het beiden gehoord en gelooven inderdaad, dat die plaats bestaat."

ATHEÏST: „Indien ik het vroeger niet evenzeer geloofd had, zou ik niet zooveel tijd hebben besteed met zoeken. Nu al mijn pogen echter vruchteloos is, en ik de plaats niet heb kunnen ontdekken, hoewel ik een heel eind verder ben geweest dan gij, keer ik terug en zal beproeven mijn hart eens op te halen aan de dingen, die ik eerst heb veracht om te zoeken wat niet bestaat."

Nu zeide CHRISTEN tot HOOP: „Zou het waar zijn, wat deze man zegt?"

HOOP: „Wees toch voorzichtig, want wij hebben met een verleider te doen; herinner u hoe wij er al voor hebben geboet, dat wij reeds eens aan zulk een man het oor leenden. Wat, er zou geen berg *Sion* zijn? En hebben wij van de *Liefelijke Bergen* de stad niet van verre mogen aanschouwen? Moeten wij dan nu niet wandelen door geloof? (2 Cor. V : 7.) Laten wij ons toch haasten, opdat hij, die ons getuchtigd heeft, ons hier niet vinde! Gij hadt mij moeten onderrichten, terwijl het nu mijn taak is tot u te zeggen: laat af, mijn zoon, hoorende de tucht, af te dwalen van de rede der wetenschap. (Spr. XIX : 27.) Ik herhaal u, mijn broeder, laat ons niet naar hem luisteren, maar laat ons gelooven tot behoudenis onzer ziel." (Hebr. X : 39.)

CHRISTEN: „Mijn broeder, ik deed u die vraag niet om-

dat ik twijfel koester omtrent de waarachtigheid van uw geloof, maar omdat ik u op de proef wilde stellen en om het bewijs van de oprechtheid uws harten te voorschijn te brengen. Wat dien man betreft, ik weet, dat de god dezer eeuw zijne zinnen verblind heeft. Laten wij dus voortgaan, wetende dat wij de waarheid gelooven, en dat geen leugen uit de waarheid is." (1 Joh. II : 21.)

HOOP: „Nu verblijd ik mij in de hope der heerlijkheid Gods."

Daarop keerden zij zich af van den man, en deze ging, lachend om hetgeen hij hunne dwaasheid noemde, zijn eigen weg.

Vervolgens zag ik in mijn droom, hoe zij verder gingen tot ze in een streek kwamen, waar de lucht een verdoovenden invloed heeft op degenen, die aan dat klimaat niet gewoon zijn. HOOP begon dan ook al spoedig loom en slaperig te worden, daarom zeide hij tot CHRISTEN: „ik kan ternauwernood mijne oogen openhouden, laten we ons hier een poosje neervlijen en wat sluimeren."

CHRISTEN: „Volstrekt niet, we moesten eens niet meer ontwaken!"

HOOP: „Hoe nu, broeder? De slaap is zoet voor den arbeider, wij zullen er door verkwikt worden."

CHRISTEN: „Herinnert gij u niet, dat een der herders ons gewaarschuwd heeft voor den betooverden grond? Hij bedoelde, dat wij ons in acht zouden nemen daarop in te slapen. Laat ons niet slapen, gelijk de anderen, maar laat ons waken en nuchteren zijn." (1 Thess. V : 6.)

HOOP: „Ik zie in, dat ik gedwaald heb. Ware ik alléén hier geweest, ik zou stellig ingeslapen zijn en dat had mij het leven kunnen kosten. Het is een waar woord, wat een wijze heeft gesproken: twee zijn beter dan een. (Pred. IV : 9.) Tot hiertoe was uw nabijheid mij ten zegen, en zeker, gij zult een heerlijk loon op uwen arbeid ontvangen."

CHRISTEN: „Welnu dan, opdat de loomheid dezer plaats niet de overmacht over ons verkrijge, is het goed een nuttig gesprek aan te vangen."

„Volgaarne" zeide de ander.

CHRISTEN: „Waarmede zullen wij aanvangen?"

HOOP: „Daar, waar God met ons is aangevangen. Doch — begin gij!"

CHRISTEN: „Luister dan eens naar dit lied:

Voelt soms Gods volk door slaapzucht zich bedreigd
't Koom hier, en hoor deez' pelgrims samen spreken,
En zij elks hart tot leeren maar geneigd,
Ras is de sluim'ring dan van 't oog geweken.
Der heiligen gemeenschap, wel betracht,
Houdt wakker ze allen tijd, spijt satans macht.

Daarop zeide hij: „ik zal u eerst eens eene vraag doen: hoe hebt gij er het eerst aan gedacht om te doen, zooals gij nu doet?"

HOOP: „Bedoelt gij hoe ik er het eerst toe kwam over het heil mijner ziel te denken?"

CHRISTEN: „Ja, dat is juist mijn bedoeling."

HOOP: „Ik schepte geruimen tijd vermaak in de dingen, die er op de *IJdelheidskermis* te zien waren, dingen, die mij ten slotte in het verderf gestort zouden hebben."

CHRISTEN: „Wat voor dingen waren dat alzoo?"

HOOP: „Al de schatten en rijkdommen dezer wereld. Ik had een vermaak in dartelheid en gekkernij, in drinken, vloeken, liegen, onreinheid, ontheiliging van den dag des Heeren en wat niet al, dat strekte om mijne ziel te verderven. Maar eindelijk ontdekte ik, door de goddelijke dingen, die ik hoorde van u en van onzen dierbaren GETROUW, die terwille van zijn geloof en godzaligheid op de *IJdelheidskermis* ter dood werd gebracht, dat het einde dezer dingen de dood is, (Rom. VI : 21—23) en dat om deze dingen de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid." (Efeze V : 6.)

CHRISTEN: „En kwaamt gij terstond onder de macht dezer overtuiging?"

HOOP: „Neen, ik was niet terstond bereid om het kwaad der zonde en het rechtvaardig oordeel, dat daarop volgt, te erkennen. Integendeel, ik trachtte, zoodra mijn ziel verontrust begon te worden door den invloed van het Woord, mijne oogen voor het licht, dat mij bescheen, te sluiten."

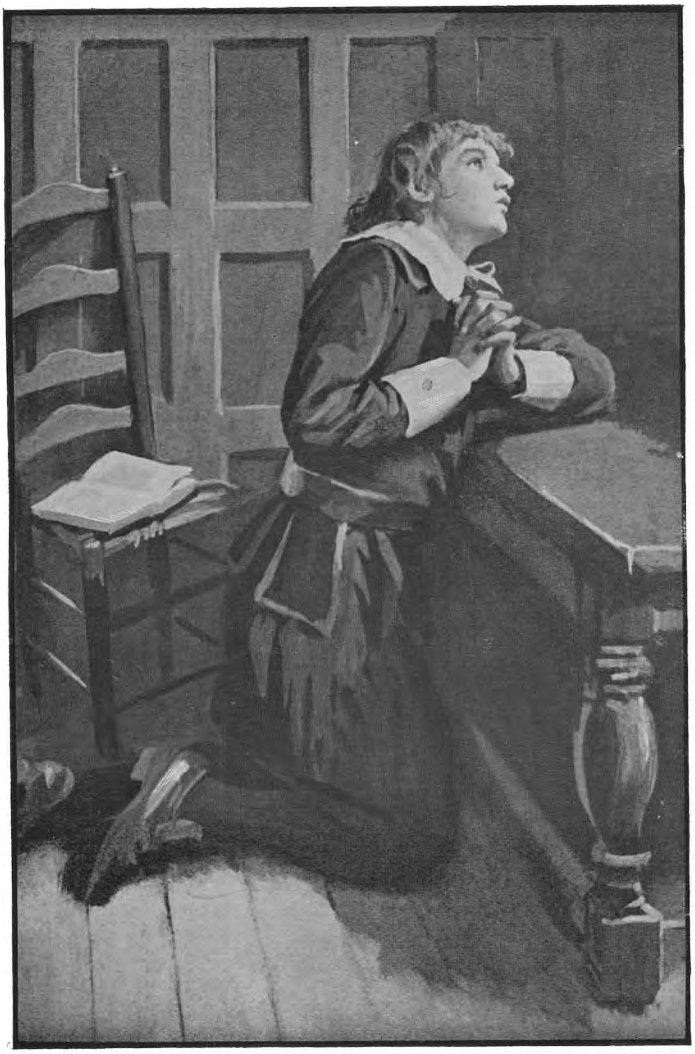

DE BEKEERING VAN HOOP.

Heere, ik ben een groot, een zeer groot zondaar.

CHRISTEN: „Maar waarom verzettet gij u zoo tegen de eerste werkingen van Gods goeden Geest?"

HOOP: „In de eerste plaats, geloof ik, omdat ik niet wist, dat het een werk Gods in mijne ziel was. Het was mij niet bekend, dat God het werk der bekeering in een zondaar aanvangt met hem van zonde te overtuigen. Ook was de zonde nog zeer aangenaam voor het vleesch en ongaarne wilde ik er afstand van doen. Dan zag ik er ook zeer tegenop van mijn vroegere bekenden te scheiden, aan wier gezelschap ik zoo gewoon was. Maar het ergste was, dat de tijden, waarin ik zoo krachtig van mijne zonde overtuigd was, zóó angstig en benauwend waren, dat zij mij nu nog ondraaglijk toeschijnen, als ik er aan terugdenk."

CHRISTEN: „Dus naar het mij toeschijnt, raaktet gij uwe zorgen somtijds wel eens kwijt?"

HOOP: „O ja, maar dan keerde dat bewustzijn met vernieuwde kracht terug, en dan was het even erg, ja erger dan te voren met mij gesteld."

CHRISTEN: „Wat bracht u dan uwe zonden weder voor den geest?"

HOOP: „Velerlei.

1e. Als ik slechts een vromen man op de straat ontmoette; of

2e. als ik iemand uit den Bijbel hoorde voorlezen; of

3e. als ik hoofdpijn kreeg; of

4e. als ik hoorde, dat eenige van mijn buren ziek waren; of

5e. als ik de doodsklok hoorde luiden; of

6e. als ik aan mijn eigen dood dacht; of

7e. als ik hoorde dat iemand plotseling dood gebleven was; of

8e. maar vooral wanneer ik dacht aan mijzelf, dat ik spoedig in het oordeel moest verschijnen."

CHRISTEN: „En viel het u wel eens licht u van dat gevoel van zonde en schuld te bevrijden, wanneer dit op de eene of andere wijze in u levendig werd?"

HOOP: „O neen, want zij drukten steeds zwaarder op mijn geweten, en als ik dan bedenk, hoe ik telkens weer zondigde, al had ik er ook innerlijk een afkeer van, dan was het een dubbele kwelling voor mij."

CHRISTEN: „En wat deedt gij dan?"

HOOP: „Ik dacht, dat ik moest beproeven mijn leven te beteren en dat ik anders zeker verloren zou gaan."

CHRISTEN: „En hebt gij ook beproefd u te beteren?"

HOOP: „Ja, ik vlood niet slechts mijn zonden, maar ook de zondige gezelschappen en legde mij toe op het vervullen mijner godsdienstplichten, zooals bidden, lezen, weenen over de zonde, over de waarheid spreken met mijne buren, enz. Al die dingen deed ik, en nog vele andere, te veel om hier op te noemen."

CHRISTEN: „En dacht gij toen, dat het met u in orde was?"

HOOP: „Ja, voor eenigen tijd, maar eindelijk werd ik toch weer door mijn vroegere bekommernis overvallen en dat in weerwil van al mijn verbeteringen."

CHRISTEN: „Hoe kwam dat, daar gij nu toch een geheel ander leven waart begonnen te leiden?"

HOOP: „Verschillende oorzaken werkten hiertoe mede, voornamelijk uitspraken als deze: al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. (Jes. LXIV : 6.) Door de werken der wet zal geen vleesch gerechtvaardigd worden. (Gal. II : 16.) Wanneer gij zult gedaan hebben, al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen, (Luk. XVII : 10) en nog vele andere.

En nu begon ik zóó met mijzelf te redeneeren: indien *al* mijne eigen gerechtigheid verwerpelijk is in Gods oog; indien door de werken der wet geen vleesch gerechtvaardigd kan worden; en indien al ons pogen om ons bij God aangenaam te maken vruchteloos is, dan is het een dwaasheid, door eigen werken den hemel te willen verdienen. Ook bedacht ik: als iemand honderd gulden schuldig is aan zijn winkelier, dan vermindert hij de schuld met geen enkelen penning, al betaalt hij ook van heden af al, wat hij koopt, zoolang die oude schuld blijft staan. Ja, de schuldeischer zou hem zelfs in de gevangenis kunnen werpen, totdat hij alle schuld zou betaald hebben!"

CHRISTEN: „En hoe pastet gij dat toe op uzelf?"

HOOP: „Wel ik dacht zoo bij mij zelf: Ik heb door al

mijne zonden een groote schuld in Gods boek, en dat ik mij nu verbeter, zal die schuld niet uitdelgen. Daarom moet ik toch te gronde gaan, ondanks al mijne tegenwoordige verbeteringen. Hoe zou ik dus nu verlost worden van de verdoemenis, in gevaar waarvan ik mij zelf door mijne vroegere overtredingen gebracht had?"

CHRISTEN: „Een zeer juiste toepassing; maar ga voort."

HOOP: „Iets anders, dat mij verontrustte, zelfs sinds mijn laatste verbeteringen, was, dat wanneer ik nauwkeurig acht geef op het beste dat ik doe, ik nog altijd zonde zie, nieuwe zonden, die zich vermengen met mijne beste daden; zoodat ik nu genoodzaakt ben te besluiten dat, niettegenstaande mijne vroegere ingenomenheid met mijzelf en mijne plichten, ik in één dag zonde genoeg gedaan heb, om ter helle te moeten gaan, al ware mijn vorig leven geheel vlekkeloos geweest."

CHRISTEN: „En wat hebt gij toen gedaan?"

HOOP: „Gedaan? Ik wist niet wat te doen, tot ik mijn hart uitstortte aan GETROUW, want wij waren oude bekenden. Hij zeide mij, dat, tenzij ik de gerechtigheid kon verwerven van iemand, die nimmer eenige zonde begaan had, noch mijne eigen gerechtigheid, noch die der gansche wereld mij zou kunnen behouden."

CHRISTEN: „En geloofdet gij aan de waarheid zijner woorden?"

HOOP: „Indien hij op die wijze tot mij gesproken had toen ik op mijzelf vertrouwde, zou ik hem stellig een dwaas genoemd hebben; doch nu ik mijzelf ken in mijn zwakheden en gebreken, en weet, hoe alles, wat ik doe, met zonde bevlekt is, nu moest ik hem wel gelijk geven."

CHRISTEN: „En dacht gij wel, toen hij die zaak u het eerst onder 't oog bracht, dat er zulk een man te vinden ware, van wien men in waarheid kon getuigen, dat hij nimmer eenige zonde gedaan had?"

HOOP: „Ik moet erkennen, dat het mij aanvankelijk zeer vreemd in de ooren klonk, maar toen ik wat langer met hem gesproken en met hem omgegaan had, was ik er ten volle van overtuigd."

CHRISTEN: „En hebt gij hem gevraagd, wat voor man

dat was, en op welke wijze gij door hem gerechtvaardigd kondt worden?"

Hoop: „Ja, en hij zeide mij, dat het de Heere Jezus was, die gezeten is aan de rechterhand des Allerhoogsten (Hebr. X : 12) en dat ik door Hem gerechtvaardigd moest worden, door te vertrouwen op hetgeen Hijzelf in de dagen zijns vleesches gedaan en geleden heeft, toen Hij gehangen werd aan het hout. (Rom. IV; Col. I; 1 Petr. I.) Daarop vraagde ik hem, hoe het mogelijk ware, dat door de rechtvaardigheid van dien eenen, andere menschen voor God gerechtvaardigd konden worden. En daarop gaf hij mij ten antwoord, dat deze mensch ook waarachtig God was en dat Hij den smadelijken dood des kruises was gestorven, niet om zijn eigen zonde maar om mijne zonde te verzoenen, en — dat zijn werk mij zou toegerekend worden, indien ik in Hem geloofde."

Christen: „En wat deedt gij toen?"

Hoop: „Ik maakte bedenkingen, want ik dacht, dat Hij niet gewillig was om mij te redden."

Christen: „Wat zeide Getrouw toen tot u?"

Hoop: „Hij zeide mij, dat ik zelf tot Hem gaan moest om mij te overtuigen. Doch ik vond deze aanmatiging te groot. Hij wierp mij echter tegen, dat ik *genoodigd* werd om te komen. (Matth. XI : 28.) Daarop gaf hij mij een boek, waarin ik die noodiging van Jezus kon lezen, om mij aan te sporen met vrijmoedigheid tot Hem te komen, en hij zeide mij, dat elke tittel en jota van dat boek vaster stonden dan hemel en aarde. (Matth. XXIV : 35.) Ik vraagde hem toen, wat ik doen moest als ik tot Hem ging. En hij antwoordde, dat ik op mijne knieën, met mijn gansche hart den Vader moest smeeken Hem aan mij te openbaren. (Ps. XCV : 6; Dan. VI : 11; Jer. XXIX : 12, 13.) Toen vraagde ik hem verder, hoe ik mijn smeekingen voor Hem moest uitstorten. En hij zeide: „Ga tot Hem, en gij zult Hem vinden, gezeten op een troon van genade, waar Hij gedurende het geheele jaar gezeten is om genade en vergiffenis te schenken aan allen, die tot Hem komen." (Ex. XXV : 22; Lev. XVI : 2; Num. VII : 89; Hebr. IV : 16.) Ik zeide hem, dat ik niet wist wat te zeggen, wanneer ik

ging. Hij zeide nu tot mij: „Spreek op deze wijze: O God, wees mij, zondaar, genadig! Geef mij Jezus Christus te kennen en in Hem te gelooven, want ik zie in, dat ik zonder zijne gerechtigheid en zonder geloof, geheel verloren ben; Heere, ik heb gehoord, dat Gij een barmhartig God zijt en dat Gij hebt gewild, dat uw Zoon Jezus Christus de Zaligmaker der wereld zijn zou; wat meer is, dat Gij gewillig zijt Hem te schenken aan zulk een arm zondaar als ik ben (en waarlijk, mijn zonden zijn veel en groot.) Heere, laat dit mij dan ten goede mogen gedijen, en verheerlijk uwe genade in de verlossing mijner ziel door uwen Zoon Jezus Christus, Amen."

CHRISTEN: „En hebt gij dien raad opgevolgd?"

HOOP: „Ja, telkens en telkens weer."

CHRISTEN: „En heeft toen de Vader zijn Zoon aan u geopenbaard?"

HOOP: „Niet terstond, ook niet bij de eerste, tweede, derde, zelfs niet op mijn zesde smeeking."

CHRISTEN: „Wat hebt gij toen gedaan?"

HOOP: „Wel, ik wist niet wat te doen."

CHRISTEN: „Dacht gij niet, dat gij het bidden maar op moest geven?"

HOOP: „Wel honderden malen kwam die gedachte in mij op."

CHRISTEN: „En wat was de reden, dat gij het niet deedt?"

HOOP: „Ik geloofde vast, dat hetgeen mij was gezegd, de waarheid was, n.l. dat zonder de gerechtigheid van Christus de geheele wereld mij niets kon baten, en daarom, zoo dacht ik bij mijzelf, indien ik het bidden nalaat, sterf ik, en ik kan slechts sterven aan den voet van den genadetroon! Daarbij overdacht ik het woord des Heeren: Zoo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen; Hij zal komen en niet vertoeven. (Hab. II : 3.) Op deze wijze volhardde ik in het gebed tot het den Vader behaagde mij den Zoon te doen aanschouwen."

CHRISTEN: „En hoe werd Hij u geopenbaard?"

HOOP: „Ik zag Hem niet met mijn lichamelijk oog, maar met de oogen mijns geestes" (Ef. I : 18, 19,) en dat ge-

schiedde op deze wijze: Op zekeren dag was ik zeer bedroefd, — ik geloof meer dan ooit te voren, en de oorzaak hiervan was, dat de grootheid en de onreinheid mijner zonden mij klaarder dan ooit voor oogen stonden. En terwijl ik niets anders voor oogen had dan de hel en de eeuwige verdoemenis mijner ziel, was het mij eensklaps, als zag ik den Heere Jezus Christus van den hemel op mij nederzien; en hoorde ik zijn woord: Geloof in den Heere Jezus en gij zult zalig worden. (Hand. XVI : 31.) Maar ik antwoordde: Heere, ik ben een groot, een zeer groot zondaar. En Hij zeide: Mijne genade is u genoeg. (2 Cor. XII : 9.) Toen vraagde ik: Maar Heere, wat is gelooven? En Hij deed mij het woord verstaan: die tot Mij komt, zal niet hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten, (Joh. VI : 35) en ik zag in, dat gelooven en komen hetzelfde zijn, en dat degene, die komt, dat is, *hij* wiens hart en genegenheid naar Christus uitgaat, om door Hem behouden te worden, inderdaad gelooft in Christus. Nu kwamen de tranen mij in de oogen, en ik vraagde wederom: Maar Heere, kan zulk een groot zondaar als ik ben, waarlijk door U aangenomen en zalig gemaakt worden? En ik hoorde het woord: die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. (Joh. VI : 37.) Toen zeide ik: Maar Heere, hoe moet ik, in mijn komen tot U, op U zien, opdat mijn geloof op de rechte wijze op U gevestigd worde? En Hij zeide: Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken. (1 Tim. I : 15); Hij is het einde der wet tot rechtvaardiging van een iegelijk, die gelooft, (Rom. X : 4); Hij is gestorven voor onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking (Rom. IV : 25); Hij heeft ons liefgehad en van onze zonden gewasschen in zijn bloed (1 Tim. II : 5.) Hij is Middelaar tusschen God en ons. Hij leeft altijd om onze voorspraak te zijn. Uit al deze woorden kwam ik tot het inzicht, dat ik de gerechtigheid in zijn persoon, de verzoening mijner zonden in zijn bloed moest vinden; dat alles, wat Hij had gedaan om Gods wet te vervullen en het ondergaan van de straf daarvan, niet was voor Hemzelf maar voor dengene, die in geloof zijne zoenverdienste aanneemt en haar dankbaar aanvaardt.

En toen werd mijn hart vol van vreugde, mijne oogen vol van tranen en mijne genegenheden liepen over van liefde tot den naam, het volk en de wegen van mijnen Heere Jezus Christus!"

CHRISTEN: „Dit was waarlijk eene openbaring van Christus aan uwe ziel. Maar zeg mij vooral eens, welk eene uitwerking deze ervaring had op uw gemoed?"

HOOP: „Ik zag duidelijk in, dat de geheele wereld met al haar eigengerechtigheid onder het vonnis der wet ligt. Ook werd het mij volkomen duidelijk, hoe God de Vader rechtvaardig zijnde, den zondaar, die in Christus gelooft, wegens de hem toegerekende gerechtigheid, volkomen rechtvaardig verklaart. Hoezeer was ik met schaamte vervuld wegens de verdorvenheid van mijn vroeger leven en tevens was ik verbaasd over mijn eigen onwetendheid, want nooit te voren was er in mijn hart een gedachte opgekomen, die mij zóó de schoonheid van Jezus Christus deed aanschouwen. Hierdoor kreeg ik lust een heilig leven te leiden en begeerte iets te mogen doen tot eer en heerlijkheid van den naam des Heeren. Ja, al had ik duizend levens te verliezen, ik zou ze willig geofferd hebben voor de zaak des Heeren."

Ik bespeurde in mijn droom, dat HOOP, omziende, ONKUNDE in het oog kreeg, dien zij achtergelaten hadden en die hun nu achterop kwam. „Zie," zeide hij tot CHRISTEN, „hoe die jonge man ons op een afstand volgt!"

CHRISTEN: „Ja, ja, ik zie hem; hij bekommert zich blijkbaar niet om ons gezelschap."

HOOP: „Maar ik geloof, dat het hem niet gehinderd zou hebben als hij aan onze zijde was gebleven."

CHRISTEN: „Dat is waar, maar ik ben er zeker van, dat hij er anders over denkt."

HOOP: „Dat geloof ik ook, maar laten wij toch even op hem wachten."

Dit deden zij nu.

Daarop zeide CHRISTEN tot hem: „Kom vriend, waarom blijft gij zoo achter?"

ONKUNDE: „Ik vind het aangenaam alleen te wandelen. Het staat mij beter aan dan in gezelschap te gaan,

tenzij dit bijzonder in mijn smaak mocht vallen."

Nu zeide CHRISTEN op fluisterenden toon tot HOOP: „Heb ik u niet gezegd, dat hij zich niet veel om ons gezelschap bekommerde? Maar hoe dit zij, laten wij trachten dezen eenzamen weg te korten door goede gesprekken." En daarop zich tot ONKUNDE richtende, vraagde hij: „Nu, hoe gaat het u? Hoe staat het nu tusschen God en uwe ziel?"

ONKUNDE: „Ik hoop goed, want ik heb gedurig goede gedachten, die bij mij opkomen, en die vertroosten mij als ik zoo mijn weg vervolg."

CHRISTEN: „Wat zijn dat voor goede gedachten. Zeg ons dat eens!"

ONKUNDE: „Wel, ik denk aan God en aan den hemel."

CHRISTEN: „Dat doen de duivelen eveneens en ook degenen, die verloren zijn."

ONKUNDE: „Maar ik denk met verlangen aan de hemelsche dingen."

CHRISTEN: „Dat doen er velen, die ze nimmer zullen aanschouwen. De ziel van den luiaard begeert veel en hij heeft niet met al." (Spr. XIII : 4.)

ONKUNDE: „Maar ik denk er aan, en verlaat er alles voor."

CHRISTEN: „Dat betwijfel ik zeer, want het is een zware zaak alles te verlaten, veel zwaarder dan velen wel denken. Maar waaruit maakt gij op, dat gij alles hebt verlaten voor God en den hemel?"

ONKUNDE: „Mijn hart zegt mij dat."

CHRISTEN: „De Wijze zegt: die op zijn hart vertrouwt, is een zot." (Spr. XXVIII : 26.)

ONKUNDE: „Dat wordt gezegd van een *boos* hart, maar ik heb een goed hart!"

CHRISTEN: „Waaruit bewijst gij dat?"

ONKUNDE: „Het troost mij met de hoop op den hemel."

CHRISTEN: „Dat zou kunnen zijn omdat het zoo bedrieglijk is. Het kan ons doen hopen op zaken, waarop wij niet de minste hoop kunnen stellen."

ONKUNDE: „Maar mijn hart en wandel stemmen overeen en daaruit besluit ik, dat mijn hoop welgegrond is."

CHRISTEN: „Wie zeide u, dat uw hart en uw wandel overeenstemmen?"

ONKUNDE: „Mijn hart zegt mij dit."

CHRISTEN: „Vraag mijn heler of ik een dief ben! Uw hart zegt u dit! Tenzij het Woord van God in deze zaak mede getuigt, is alle andere getuigenis van geenerlei waarde."

ONKUNDE: „Maar is het dan geen goed hart, waarin goede gedachten opkomen? En is een wandel overeenkomstig Gods geboden dan geen *goede* wandel?"

CHRISTEN: „Ja, het is een goed hart, dat goede gedachten heeft, en de wandel is goed, die in overeenstemming is met Gods wet, maar het is nog iets anders iets te *hebben* dan te *meenen,* dat men iets heeft."

ONKUNDE: „Mag ik dan eens weten wat gij er onder verstaat?"

CHRISTEN: „Er zijn velerlei goede gedachten: wij kunnen goede gedachten hebben betreffende onszelf, of omtrent God of Christus, of wel omtrent andere dingen."

ONKUNDE: „Wat noemt gij goede gedachten betreffende onszelf?"

CHRISTEN: „Die, welke overeenstemmen met Gods Woord."

ONKUNDE: „Wanneer komen onze gedachten ten opzichte van onszelf overeen met het Woord van God?"

CHRISTEN: „Als ons oordeel over onszelf overeenstemt met hetgeen Gods Woord van ons zegt. Zoo zegt dit Woord van den natuurlijken mensch: er is niemand rechtvaardig, er is niemand, die goed doet. (Rom. III: 10 en 12.) Ook zegt het: het gedichtsel van des menschen hart is te allen dage alleenlijk boos. (Gen VI : 5.) En wederom: het gedichtsel van 's menschen hart is boos van zijne jeugd aan. (Gen. VIII : 21.) Nu, als wij zoo over onszelf denken, en dat diep gevoelen, dan zijn onze gedachten goed, omdat zij overeenstemmen met Gods Woord."

ONKUNDE: „Ik zal nooit gelooven, dat mijn hart zoo slecht is."

CHRISTEN: „Dan hebt gij nog nooit in uw leven eene goede gedachte omtrent uzelf gehad. Maar laten wij voortgaan! Evenals het Woord een oordeel uitspreekt over ons hart, zoo doet het dit ook over onze wegen, en wanneer nu de gedachten van ons hart en onze wegen overeen-

stemmen met het oordeel, dat Gods Woord over beide velt, dan zijn ze beide goed, omdat zij daarmede overeenstemmen."

ONKUNDE: „Maak mij dat eens duidelijk."

CHRISTEN: „Wel, het Woord van God zegt, dat de wegen des menschen kromme wegen zijn, geen goede, maar verkeerde wegen. Het zegt, dat de mensch is afgeweken van den weg der gerechtigheid en dat hij dien van nature niet kent. (Ps. CXXV : 5; Spr. II : 15; Rom. III : 17.) Wanneer nu een mensch dit oordeel velt over zijn wegen, wanneer hij dit doet met verootmoediging des harten en met oprechte schaamte, dan heeft hij te dien opzichte goede gedachten, omdat zij overeenstemmen met Gods Woord."

ONKUNDE: „Wat zijn goede gedachten omtrent God?"

CHRISTEN: „Hiermede gaat het juist gelijk ik daar straks zeide. Indien onze gedachten over Hem overeenstemmen met hetgeen het Woord ons van Hem zegt: als wij van zijn Wezen en eigenschappen denken, wat zijn Woord van dezelve getuigt, iets, waarover wij thans niet kunnen uitweiden. Maar met betrekking tot onszelf, ben ik van oordeel, dat wij *recht* van God denken als wij meenen, dat Hij ons beter kent dan wij onszelf kennen; dat Hij zonde in ons kan zien, wanneer en waar wij die in onszelf niet zien; dat Hij onze meest verborgen gedachten kent en dat de diepste schuilhoeken van ons hart voor Hem openliggen. Daarenboven, als wij gelooven, dat al onze eigen gerechtigheid afzichtelijk is in zijne heilige oogen en Hij daarom niet kan dulden, dat wij ons voor Hem stellen met eenig vertrouwen op onszelf, zelfs op onze beste verrichtingen."

ONKUNDE: „Houdt gij mij nu voor zoo dwaas, dat ik niet zou weten, dat God verder kan zien dan ik, of dat ik tot God zou willen komen in vertrouwen op mijn beste daden?"

CHRISTEN: „Wel, hoe denkt gij er dan over?"

ONKUNDE: „Om mij zoo kort mogelijk uit te drukken: ik meen, dat men in Christus moet gelooven tot rechtvaardiging."

CHRISTEN: „Hoe meent gij, dat gij in Christus moet gelooven, zonder dat gij weet, dat gij Hem noodig hebt?

Gij zijt blind voor uw aangeboren en uw werkelijke zonden; gij hebt zulk een gedachte van uzelf en van uwe daden, dat er duidelijk uit spreekt, dat gij nog nimmer hebt ingezien, dat gij in *Christus* uwe gerechtigheid voor God moet hebben. Hoe kunt gij dan zeggen, dat gij in Christus gelooft?"

ONKUNDE: „Ook zonder dat laatste is mijn geloof toch goed!"

CHRISTEN: „Hoe gelooft gij dan?"

ONKUNDE: „Ik geloof, dat Christus voor zondaars is gestorven en dat ik voor God gerechtvaardigd zal worden van den vloek door zijn genadig aannemen van mijne gehoorzaamheid aan de wet. Of liever: Christus maakt mijne plichtsvervulling in zake den godsdienst aangenaam voor zijn Vader door zijne verdiensten en zóó word ik rechtvaardig verklaard."

CHRISTEN: „Laat mij nu eens zeggen hoe ik over deze belijdenis van uw geloof denk.

1. Uw geloof is een denkbeeldig geloof, want nergens wordt het ons in de Schrift op die wijze beschreven.

2. Uw geloof is valsch, want gij ontneemt de rechtvaardigmaking aan de persoonlijke gerechtigheid van Christus en brengt ze over op uw eigen goede werken.

3. Dit geloof maakt Christus niet tot de Rechtvaardigmaker van uw persoon, maar van uw daden; en van uw persoon ter wille van uwe daden; dit toch is geheel en al valsch.

4. Uw geloof is dus niets dan zelfbedrog, en zoodanig geloof zal u in den grooten dag des oordeels onder den toorn Gods laten.

Een waar, rechtvaardigmakend geloof drijft de ziel, in het besef van haar verloren toestand onder de wet uit om eene schuilplaats te zoeken onder de vleugelen van Christus' gerechtigheid. Deze gerechtigheid is niet eene daad van genade, waarmede Hij uwe gehoorzaamheid als eene rechtvaardigheid, die *gij* bezit, bij God aangenaam maakt, maar zijne persoonlijke gehoorzaamheid aan de wet Gods, in het *doen* en *lijden* wat *wij* hadden moeten doen en lijden. Nu neemt een oprecht geloof die *gerechtigheid van Christus*

aan, en de ziel, die daarmede bekleed is, kan onbevlekt voor God verschijnen en is zóó vrijgesproken van alle schuld."

ONKUNDE: „Wat? Zoudt gij ons dan willen doen vertrouwen op hetgeen Christus in zijn eigen persoon buiten ons heeft gedaan? Zulk een zelfbedrog moet aan onze lusten den vrijen teugel laten en ons toelaten naar eigen welgevallen te leven. Want wat zou het er toe doen, hoe wij leven indien wij slechts gelooven, dat wij toch door Christus' persoonlijke gerechtigheid van alles gerechtvaardigd kunnen worden?"

CHRISTEN: „ONKUNDE is uw naam, en gelijk uw naam is, zijt gij! Uw antwoord toont de waarheid aan van hetgeen ik zeg.

Gij zijt onkundig wat den waren aard van rechtvaardigende gerechtigheid betreft, en dus even onkundig hoe uwe ziel te behouden van den zwaren toorn Gods door het geloof. Ja, gij zijt ook onkundig van de ware uitwerking van een zaligmakend geloof in Christus' gerechtigheid, die de macht heeft het hart over te buigen en voor God te winnen en ons zijn naam, zijn Woord, zijne wegen en zijn volk te doen beminnen en niet slechts om te doen, wat gij u dwaselijk inbeeldt."

HOOP: „Vraag hem eens of ooit Christus van den hemel in hem geopenbaard werd?"

ONKUNDE: „Wat? Denkt gij, dat God zich nog in den mensch openbaart? Ik houd het er voor, dat gij beiden met allen, die op zoodanige wijze spreken, lijdt aan zinsbegoocheling."

HOOP: „Maar vriend, Christus is zoo in God verborgen voor het vleeschelijk verstand, dat Hij onmogelijk door iemand zaligmakend gekend kan worden, tenzij God de Vader Hem in den zondaar openbare."

ONKUNDE: „Dat is *uw* geloof, maar niet het mijne. Maar ik twijfel er niet aan, dat mijn geloof niet evengoed zou zijn als het uwe, al heb ik niet zooveel grillen in mijn hoofd."

CHRISTEN: „Laat mij nog een woord in het midden mogen brengen. Gij moet niet zoo lichtvaardig spreken over deze

zaak, want dit durf ik vrijmoedig bevestigen, evenals mijn goede reisgenoot dit deed, dat niemand den Heere Jezus Christus kan kennen tenzij Deze hem worde geopenbaard door den Vader. Ja, ook het geloof, waarmede hij Christus aangrijpt (zal het echt zijn) moet in hem gewerkt zijn door de uitnemende grootheid van zijne almachtige kracht. (Matth. XI : 27; 1 Cor. XII : 3; Efeze I : 17, 19.) Van deze werking des geloofs, bemerk ik, arme ONKUNDE, dat gij geheel en al onwetend zijt. Ontwaak dan, en zie den ellendigen staat, waarin gij verkeert en vlied tot den Heere Jezus, opdat gij door zijne gerechtigheid, die de gerechtigheid Gods is, (want Hij is God geopenbaard in het vleesch), bevrijd worden moogt van het oordeel."

ONKUNDE: „Gij loopt zoo snel, ik kan u niet bijhouden; gij moet maar liever vooruitloopen, dan kom ik wel achter u aan."

Toen zeiden zij:

Waarom toch, o ONKUNDE, blijft ge zoo dwaas,
  Op heilzamen raad niet te achten,
Wel tienmaal vergeefs u gegeven, helaas!
  Maar blijft gij hem stadig verachten,
Eerlang dan berouwt u zoo roekloos een daad;
Bedenk het, vriend, eer het voor u is te laat.
  Wil niet wederstreven, noch vreezen.
Een heilzame raad, wel betracht, brengt behoud.
Zoo let op de reednen, door ons u ontvouwd.
  Maar zoo ge steeds wijzer wilt wezen,
Verachtend den raad, het zal zijn tot uw scha;
Daarvan wees verzekerd. — Straks is het te spa.

Daarop wendde CHRISTEN zich tot zijn reisgenoot en sprak: „Kom, mijn goede HOOP, ik zie, dat gij en ik samen onzen weg moeten vervolgen!"

Nu zag ik in mijn droom, dat zij zich beiden voortspoedden en dat ONKUNDE langzaam achteraan kwam. Toen zeide CHRISTEN tot zijn reisgezel: „het doet mij wel leed voor dien armen man, het zal ten slotte nog slecht met hem afloopen."

HOOP: „Helaas, velen in onze stad, geheele huisgezinnen en straten, ja ook pelgrims, zijn in dien toestand, en als

het zoo is in deze streken, hoevelen moeten er dan wel zijn in de plaats, waar hij geboren werd!"

CHRISTEN: „Terecht zegt het Woord: Hij heeft hunne oogen verblind, dat zij niet zouden zien. Maar nu wij alleen zijn, zeg mij eens, wat denkt gij toch van zulke menschen? Zouden zij nimmer eenige overtuiging van zonde en dus vrees voor hun gevaarlijken toestand hebben?"

HOOP: „Beantwoord gij die vraag zelf eens; gij zijt de oudste."

CHRISTEN: „Dat zal wel eens het geval zijn, maar daar zij van nature onkundig zijn, beseffen zij niet, dat zulke overtuigingen tot hun welzijn dienen. Zij trachten daarom op allerlei wijze ze te onderdrukken en zij vleien zich met de gedachte, dat hun weg goed is."

HOOP: „Ik geloof, evenals gij zegt, dat de vrees in den mensch iets goeds moet uitwerken, en hem kan doen besluiten de pelgrimsreis naar de Hemelstad te aanvaarden."

CHRISTEN: „Zonder twijfel, indien het de rechte vreeze is, want er staat geschreven: de vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid." (Spr. I : 7; IX : 10; Ps. CXI : 10; Job XXVIII : 28.)

HOOP: „Hoe zult gij de *rechte* vrees beschrijven?"

CHRISTEN: „De ware vreeze onderscheidt zich door drie dingen.

1. Zij ontstaat door eene zaligmakende overtuiging van zonde.

2. Zij drijft de ziel uit naar Christus om door Hem behouden te worden.

3. Zij verwekt en onderhoudt in de ziel een grooten eerbied voor God, voor zijn Woord en zijne leidingen; zij houdt de ziel teeder en bevreesd om af te wijken ter rechter- of ter linkerhand en iets te doen, dat God zou onteeren, haar innerlijken vrede zou verstoren, den Heiligen Geest bedroeven en den vijand aanleiding geven om den naam des Heeren te lasteren."

HOOP: „Ik geloof dat gij naar waarheid hebt gesproken. — Zouden wij nu den betooverden grond bijna ten einde zijn?"

CHRISTEN: „Waarom? Zijt gij dit onderhoud dan moede?"

HOOP: „Volstrekt niet, maar ik zou gaarne weten, waar wij ons bevinden."

CHRISTEN: „Wij behoeven nog slechts een geringen afstand af te leggen. Maar om tot de zaak terug te keeren. Nu verstaan die onwetenden niet, dat zulke overtuigingen moeten dienen om vrees in hen te verwekken tot hun eeuwig welzijn en daarom doen zij al wat zij kunnen om ze te onderdrukken."

HOOP: „Op welke wijze doen zij dit?"

CHRISTEN: „1. Zij denken, dat deze vrees in hen gewekt wordt door den duivel, hoewel ze inderdaad door God verwekt is. Daarom meenen zij haar te moeten weerstaan, als iets, dat hen ten verderve zou kunnen brengen. 2. Ook meenen zij, dat deze vrees hun geloof aan 't wankelen zou kunnen brengen, terwijl de ongelukkigen niet eens geloof bezitten; en zoo verharden ze er hun hart tegen. 3. Zij beelden zich in, dat er geene oorzaak tot vrees bestaat, en daarom sterken zij zich in een overmoedig zelfvertrouwen. 4. Zij bemerken, dat deze vrees hunne armzalige oude zelf-heiligheid dreigt weg te nemen, en daarom zetten zij er zich tegen in met alle macht."

HOOP: „Ik versta daar iets van, want eer ik mij zelf recht leerde kennen, was het met mij evenzoo gesteld."

CHRISTEN: „Wel, wij zullen nu onzen buurman ONKUNDE laten rusten en een ander nuttig onderwerp gaan behandelen."

HOOP: „Van ganscher harte, maar gij moet beginnen."

CHRISTEN: „Welnu, hebt gij voor eenige jaren in uwe buurt niet een zekeren TIJDGELOOF gekend, van wien men meende, dat de godsdienst hem zeer ter harte ging?"

HOOP: „Ja, zeker. Hij woonde in de stad *Genadeloos*, op korten afstand van *Eerlijkheid* en hij woonde naast een zekeren AFWIJKER.

CHRISTEN: „Juist, zij woonden onder één dak. Nu, die man was eens zeer aangedaan; ik geloof, dat hij eenig inzicht in zijne zonde en in het oordeel had."

HOOP: „Dat geloof ik eveneens, want daar mijn huis niet ver van het zijne gelegen was, kwam hij dikwijls

onder het storten van vele tranen bij mij. Waarlijk, ik had medelijden met den armen man, en ik was niet zonder goede hoop voor zijn toestand, maar het is wel gebleken, dat niet allen, die „Heere, Heere" roepen, gekenden des Heeren zijn!"

CHRISTEN: „Hij vertelde mij eens, dat hij besloten was om evenals wij, den pelgrimstocht te aanvaarden, maar op eens werd hij bekend met een zekeren ZELFREDDER en toen zag hij niet meer naar mij om."

HOOP: „Nu wij toch over hem spreken, zeg mij eens uwe meening, waarom hij en anderen zoo gemakkelijk terugkeeren."

CHRISTEN: „Dat kan zeer nuttig zijn, maar vang gij dan nu eens aan!"

HOOP: „Ik ben van meening, dat er vier oorzaken opgenoemd kunnen worden.

1. Al is bij zulke menschen het geweten ontwaakt, toch is hun hart niet veranderd. Zoodra het beschuldigend geweten niet meer kwelt, is ook de begeerte om godsdienstig te zijn, verdwenen, zoodat ze het vroegere leven weer voortzetten. Het gaat hun als den hond, die zoolang hij krank is, alles uitbraakt. Maar nauwelijks wijkt zijne ongesteldheid, of het Woord der Schrift wordt bewaarheid: de hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel. (2 Petr. II : 22.) Zóó is het met degenen, die naar den hemel willen uit vrees voor de hel, maar die, zoodra die angst een weinig bedaard is, geen verlangen naar den hemel meer kennen, zoodat zij naar hun oude levenswijs terugkeeren.

2. Eene andere oorzaak is, dat zij eene slaafsche vreeze koesteren, die hen geheel en al overmeestert. Hiermede bedoel ik hunne vrees voor menschen, want de siddering der menschen brengt een strik. (Spr. XXIX : 25.) Dus, hoewel zij eene vurige begeerte hebben naar den hemel, zoo lang zij meenen de vlammen der hel te hooren, komen zij terstond tot andere gedachten, zoodra die schrik slechts een weinig verdwenen is. Zij bedenken dan, dat zij toch een weinig moeten toezien, en voor een goed, dat zij niet kennen, niet alles moeten wagen of zich allerlei noodelooze

HET OVERTREKKEN DER RIVIER.

Hoop beproefde gedurig hem te troosten, zeggende: Broeder, ik zie de poort.

moeite op den hals halen, en zoo keeren zij dan weder tot de wereld terug.

3. Ook de schande, die den godsdienst vergezelt, is een steen des aanstoots op hun weg. Zij zijn trotsch en hoogmoedig en de godsdienst is in hun oogen laag en verachtelijk. Zoodra zij dus de vrees voor de hel en het toekomende oordeel hebben verloren, keeren zij weer terug tot hun vroeger leven.

4. Gevoel van schuld en vrees voor de gevolgen zijn hun tot een last. Zij zijn afkeerig van het zien hunner ellende vóór zij er in zijn, en toch zou misschien dat gezicht, hadden zij het slechts aangedurfd, hen er toe gebracht hebben te vluchten naar de plaats, waar de rechtvaardigen heen vluchten en behouden worden. Maar daar zij, gelijk ik zeide, zelfs de gedachte aan schuld en schrik ontwijken, zijn zij ternauwernood ontkomen aan het oordeel en de wraak van God, of zij verharden gaarne hun hart en verkiezen zulke wegen, die hen hoe langer hoe meer tot verharding zullen leiden."

CHRISTEN: „Gij hebt een juist inzicht in de zaak, want de oorzaak van alles is, dat zij geen vernieuwing des gemoeds kennen. En daarom komen zij overeen met den booswicht, die voor den rechter staat: hij beeft en siddert en schijnt een levendig berouw te gevoelen, maar de zaak is, dat hij afkeerig is van den strop, *niet* van de misdaad. Dit blijkt genoegzaam hier uit: hergeef dien man slechts zijne vrijheid en hij zal evenals voorheen weder een dief en een booswicht zijn, hetgeen niet het geval zou zijn, indien hij veranderd ware van gemoed."

HOOP: „Nu ik u de redenen van hun terugkeeren heb aangetoond, moet gij mij eens toonen op welke wijze zij dit doen."

CHRISTEN: „Dat wil ik gaarne.

1. Zij trekken, zooveel zij kunnen, hun gedachten af van de voorstelling van God, van den dood en van het toekomende oordeel.

2. Daarna veronachtzamen zij gaandeweg hun bijzondere godsdienstplichten, als het eenzaam gebed, het beteugelen hunner lusten, waakzaamheid, bekommering over de zonde en wat dies meer zij.

3. Verder vermijden zij het gezelschap van levende, opgewekte Christenen.

4. Zij worden onverschillig voor de openbare godsdienstoefening, voor het hooren, het lezen en het bespreken van Gods Woord!

5. Dan beginnen zij sommige vromen over den hekel te halen en dat op een duivelsche wijze, om ter wille van de eene of andere zwakheid, die zij in anderen opsporen een dekmantel te hebben voor hun eigen breken met den godsdienst.

6. Zij verbinden zich met vleeschelijke, lichtzinnige menschen, wier gezelschap zij op prijs stellen.

7. Dan geven zij in 't geheim toe aan vleeschelijke en lichtzinnige gesprekken; en zij zijn blij, als zij zulke dingen opmerken, in hen, die voor eerlijk doorgaan, opdat zij het door hun voorbeeld des te erger mogen doen.

8. Zoo beginnen zij eerst openlijk met kleine zonden te spelen. En dan, als zij verhard zijn, vertoonen zij zich in hun ware gedaante. Op deze wijze vervallen in een poel van ellende, gaan zij, tenzij een wonder van genade het voorkome, door eigen schuld voor eeuwig verloren."

Ik zag nu in mijn droom, dat de reizigers den betooverden grond waren doorgetrokken en in het land *Beulah* aankwamen (Jes. LXII : 4.)

De lucht in dat land was liefelijk en mild en daar hun weg midden door die streek voerde, zagen zij een heerlijken tijd tegemoet. Voortdurend hoorden zij het heerlijk gezang der vogels, zij zagen elken dag de aarde hare bloemen voortbrengen en zij hoorden de stem der tortelduif. (Hoogl. II : 10—12.) Hier schijnt de zon nacht en dag, want het is aan de overzijde van de *Vallei van de schaduwe des doods* en dus buiten bereik van den reus WANHOOP. Het kasteel *Twijfel* konden zij van daar niet eens zien. Zij aanschouwden nu uit de verte de stad, waar zij heengingen: ook ontmoetten zij reeds eenige van hare inwoners, want in dit land wandelden gewoonlijk de lichtende gestalten, omdat hier de nabijheid des hemels was. Hier werd ook het verbond vernieuwd tusschen de Bruid en den Bruidegom; ja, gelijk de bruidegom vroolijk is over de

bruid, zoo verheugt God zich over hen. (Jes. LXII : 5.) Hier hadden zij overvloed van koren en most, want in deze plaats vonden zij in milden overvloed alles, wat zij op hun pelgrimstocht gezocht hadden. Hier vernamen zij stemmen uit de stad, die luide riepen: Zegt der dochter Sions: zie, uw heil komt! Zie, zijn loon is met hem! Hier noemden hen al de inwoners des lands: het heilige volk, de verlosten des Heeren, de gezochten. (Jes. LXII: 11 en 12.) Toen zij deze landstreek doorwandelden, genoten zij meer dan in andere, meer afgelegen plaatsen des rijks, en nu zij dichter bij de stad kwamen hadden zij er een duidelijk gezicht op. Zij was gebouwd van paarlen en kostelijke steenen, de straten waren geplaveid met goud, zoodat de heerlijkheid der plaats, verhoogd door den gouden zonnegloed, CHRISTEN krank maakte van verlangen om haar te mogen binnengaan. Ook HOOP gevoelde een innig heimwee. Zij vlijden zich neder en riepen uit naar de poorten der stad ziende: „als gij mijn Liefste ziet, zeg hem, dat ik krank ben van liefde!" (Hoogl. V : 8.)

Na eenigen tijd, toen ze zich een weinig konden bedwingen, wandelden zij verder en kwamen al nader en nader voorbij boomgaarden, wijngaarden en tuinen, die aan den grooten weg uitkwamen. Zij zagen den hovenier aan den ingang staan, en nu zeiden de pelgrims tot hem: „Wien behooren die heerlijke wijngaarden en tuinen?" Het antwoord luidde: „Zij behooren den Koning en zijn hier aangelegd voor zijn eigen genot en tot verkwikking der pelgrims." De hovenier noodigde hen uit in den wijngaard te komen en zich met de heerlijke druiven te verkwikken. (Deut. XXIII : 24.) Ook toonde hij hun de wandeldreven des Konings en de prieëlen, waarin Hij gaarne vertoefde; en hier mochten zij zich ophouden en wat uitrusten.

Nu bemerkte ik in mijn droom, dat zij meer spraken in den slaap dan zij gedurende hun gansche reis hadden gedaan. Terwijl ik daarover nadacht, zeide de hovenier tot mij: „Waarom peinst gij over deze zaak? Het is de aard van de vrucht dezer wijnstokken, dat zij zoo aangenaam en zoet zijn, dat de lippen der slapenden spreken."

Daarop zag ik, dat zij bij hun ontwaken zich gereed

maakten om naar de stad op te gaan. Maar, zooals ik zeide, de zonneglans op de stad van zuiver goud (Openb. XXI : 18) was zoo buitengewoon heerlijk, dat zij er niet op konden zien, tenzij dan door een opzettelijk daarvoor vervaardigden kijker. (2 Cor. III : 18.) Vervolgens zag ik, toen zij verder gingen, hoe twee mannen naar hen toekwamen, wier kleeding schitterde als goud en hun gelaat als het licht. Deze mannen vraagden den pelgrims, van waar zij kwamen, en dit deelden zij hun mede. Ook vraagden zij, waar zij een onderkomen hadden gevonden, aan welke moeilijkheden en gevaren zij waren blootgesteld geweest en ook welke aangename ontmoetingen zij op den weg hadden gehad; en omtrent dit alles gaven zij bericht. Toen zeiden de mannen tot hen: „gij zult nog twee moeilijkheden moeten overwinnen en dan zijt gij in de stad!"

Toen verzochten CHRISTEN en zijn reisgezel dien mannen om hen te vergezellen. Hierin bewilligden zij. „Maar," zeiden zij „gij moet er komen *door uw eigen geloof.*" Nu zag ik hen in mijn droom samen verder gaan tot zij de poort in 't gezicht kregen.

Verder bespeurde ik, dat tusschen hen en de poort een rivier stroomde, maar er lag geen brug om er over te gaan. De rivier was zeer diep. Op het gezicht van dezen stroom waren de pelgrims ontsteld, maar de mannen, die hen vergezelden, zeiden: „gij moet dezen stroom doorgaan, anders kunt gij onmogelijk de poort bereiken!"

De pelgrims vraagden nu of er geen andere weg was, die naar de poort leidde. Zij ontvingen ten antwoord: „ja, maar slechts twee hebben dien weg mogen betreden, nl. Henoch en Elia, en dat sedert de grondlegging der wereld, en er zal ook geen andere weg zijn totdat de laatste bazuin zal klinken." (1 Cor. XV : 51, 52.)

Op deze woorden begonnen de pelgrims, en vooral CHRISTEN, zeer twijfelmoedig te worden; zij zagen in elke richting om zich heen maar ontdekten geen enkelen weg, waardoor zij den tocht door de rivier konden vermijden. Nu vraagden zij hun geleiders, of de wateren overal even diep waren. Deze antwoordden: „neen, maar wij kunnen u toch in dat geval niet helpen. Gij zult de wateren meer

of minder diep vinden naarmate van uw geloof in den Koning der plaats."

Hierop gingen zij naar de rivier, en de voeten in het water zettende, begon CHRISTEN te zinken, zoodat hij zijn vriend HOOP toeriep: „Ik zink in diepe wateren, de golven gaan over mijn hoofd en al de baren bedekken mij!"

Toen zeide de ander: „Wees goedsmoeds, mijn broeder, ik voel den bodem en ik heb dus grond onder mijn voeten." Maar CHRISTEN sprak: „Ach, mijn vriend, de angsten des doods hebben mij omgeven; ik zal het land, dat overvloeit van melk en honig, niet zien!" En nu kwam er over CHRISTEN zulk een groote duisternis en benauwdheid, dat hij niets kon onderscheiden. Hij geraakte ook eenigermate buiten kennis, zoodat hij zich de liefelijke verkwikkingen, die hij op den weg had genoten, niet kon herinneren. Maar uit de woorden, die hij uitte, sprak genoegzaam zijn angst en schrik, dat hij in de rivier zou omkomen en nimmer door de poort zou ingaan in de stad. Ook bemerkten degenen, die hem omringden, dat hij zeer gekweld werd door de zonden, die hij had bedreven, zoowel sedert als vóór den tijd, waarop hij den pelgrimstocht had aanvaard. Ook bespeurde men, dat het was alsof booze geesten hem benauwden, want dat kon men opmaken uit de woorden, die hij sprak. HOOP had dus alle moeite om het hoofd van zijn broeder boven water te houden, ja, soms was hij bijna weggezonken in de diepte en bracht hij hem meer dood dan levend aan de oppervlakte des waters. HOOP beproefde gedurig hem te troosten, zeggende: „Broeder, ik zie de poort en mannen staan gereed om ons te ontvangen!" Doch CHRISTEN hernam: „*U, U* wachten zij, gij zijt altijd vol hoop geweest zoolang ik u gekend heb." „En gij evenzeer," sprak hij tot CHRISTEN. „Ach, mijn broeder," hernam deze, „zekerlijk, indien mijn hart recht ware, zou Hij nu opstaan tot mijne hulp, maar om mijner zonden wil heeft Hij mij in deze benauwdheid gebracht en mij verlaten." Toen zeide HOOP: „Mijn broeder, nu hebt gij geheel en al het woord vergeten, dat van den goddelooze zegt: Er zijn geene banden tot hunnen dood toe en hunne kracht is frisch. Zij zijn niet in moeite als andere menschen

en worden met andere menschen niet geplaagd. (Ps. LXXXIII : 4, 5.) Deze moeiten en angsten, die gij hebt te doorworstelen, zijn geen bewijs, dat God u heeft verlaten, maar zij moeten dienen om u te beproeven of gij u zoudt herinneren alles wat zijne goedertierenheid u heeft doen ondervinden en of gij in uwe benauwdheid op Hem zoudt vertrouwen."

Toen zag ik in mijn droom, dat CHRISTEN eenigen tijd in stille overdenking doorbracht, en ik hoorde, dat HOOP tot hem zeide: „Heb goeden moed: Jezus Christus maakt u gezond." Daarop begon CHRISTEN opeens met luider stem te spreken: „O, ik zie Hem weder en Hij spreekt tot mij: Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroomen." (Jes. XLIII : 2.) Nu waren beiden weer goedsmoeds, en de vijand liet hen thans met rust totdat zij overgetrokken waren. Nu voelde CHRISTEN terstond vasten grond onder zijn voeten, en hieruit bemerkende, dat het water zeer ondiep was, kwamen zij ongehinderd aan den oever.

Daar aan de overzijde der rivier zagen zij weer de twee lichtgestalten, die hen opwachtten. Deze traden hun dan ook terstond tegemoet, zeggende: „wij zijn gedienstige geesten, uitgezonden tot dienst dergenen, die de zaligheid zullen beërven." (Hebr. I : 14.) Zoo begaven zij zich te zamen naar de poort.

Nu moet gij weten, dat de stad op een hoogen berg ligt, doch de pelgrims bestegen dien zonder moeite omdat die beide mannen hen krachtig steunden. Zij hadden daarenboven hun sterfelijk kleed in de rivier achtergelaten, hoewel zij daarmede wel den stroom waren ingegaan. Hierdoor traden zij met groote vlugheid en met spoed den berg op, hoewel de grondslagen der stad hooger lagen dan de wolken. Zij werden al hooger opgevoerd in de lucht, en spraken samen vol blijdschap, verheugd omdat zij veilig door de rivier waren gekomen en nu zulk een heerlijk geleide hadden.

Zij spraken met de lichtgestalten over de heerlijkheid van de stad, waar zij heengingen en deze vertelden hun, dat haar schoonheid en glans met geen woorden waren

uit te spreken. „Dáár," zeiden zij, „is de berg *Sion,* het hemelsche Jeruzalem, daar zijn de vele duizenden engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen, (Hebr. XII : 22, 24.) Gij zijt nu op weg," zeiden zij, „naar het paradijs Gods, waar gij den boom des levens zien zult, en van deszelfs onverderfelijke vrucht zult eten. Zoodra gij aankomt, zullen u witte kleederen worden gegeven, en gij zult den Koning zien en spreken al de dagen tot in eeuwigheid. (Openb. II : 7; III : 4; XXII : 5.) Gij zult niet weder de dingen zien, die gij gezien hebt toen gij op aarde waart in lagere streken, n.l. moeiten, ziekte, verdrukking en dood, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan! (Jes. LXV : 16, 17.) Gij gaat nu tot Abraham, Isaäc, Jakob en de profeten, mannen, die God heeft weggeraapt voor den dag des kwaads, en die nu rusten op hunne legersteden, een iegelijk wandelende in zijne gerechtigheid." (Jes. LVII : 1, 2.)

Nu vraagden zij aan die mannen: „Wat moeten wij doen in die heilige plaats?" En nu gaven deze ten antwoord: „Gij zult daar ontvangen den troost van al uwen arbeid; gij zult daar vreugde hebben voor al uwe droefheid; gij zult daar oogsten wat gij gezaaid hebt, zelfs de vrucht van al uw gebeden en tranen en van al wat gij hebt geleden voor den Koning toen gij op den weg waart. (Gal VI : 7, 8.) In die plaats zult gij gouden kronen dragen en de voortdurende aanschouwing genieten van den alleen Heilige, want gij zult Hem zien gelijk Hij is. (1 Joh. III : 2.) Daar zult gij Hem ook gedurig dienen met lof, met gejuich en met dankzegging. Hem, dien gij wenschtet te dienen in de wereld, hoewel dit met vele moeilijkheden gepaard ging vanwege de zwakheid uws vleesches. Daar zullen uwe oogen zich verlustigen in het zien van den Almachtige en uwe ooren in het hooren van zijne stem. Daar zult gij uwe vrienden wederzien, die u daarheen zijn voorgegaan en met blijdschap zult gij ontvangen allen, die na u daar aankomen en binnengelaten worden in die heilige plaats. Dáár zult gij bekleed worden met eere en heerlijkheid, en mogen rijden op den zegewagen met den Koning der eere. Wanneer Hij zal komen op de wolken als op de vleugelen des winds met het geluid der bazuin, dan zult gij weder-

komen met Hem, en wanneer Hij gezeten zal zijn op den rechterstoel zult gij nevens Hem zitten; ja, wanneer Hij het vonnis zal uitspreken over alle werkers der ongerechtigheid, hetzij engelen, hetzij menschen, zult ook gij eene stem in dat oordeel hebben, omdat zij *zijne* en *uwe* vijanden waren. En als Hij dan tot de stad zal wederkeeren, zult gij medegaan onder het geklank der bazuin en voor eeuwig met Hem zijn!" (1 Thess. IV : 13—17; Judas 14, 15; Dan VII : 9, 10; 1 Cor. VI : 2, 3.)

Toen zij nu bij de poort gekomen waren, ziet, een menigte des hemelschen heirlegers kwam hun tegemoet en nu zeiden de beide mannen, die in blinkende kleeding waren, tot hen: „dit zijn de mannen, die onzen Heere liefhadden toen zij in de wereld waren en die alles hebben verlaten voor zijn heiligen naam. Nu heeft Hij ons uitgezonden om hen af te halen en wij hebben hen tot hiertoe gebracht op hun begeerde reize, opdat zij mogen ingaan en hun Verlosser aanschouwen van aangezicht tot aangezicht." Toen juichte het koor der hemelingen met een groote stemme, zeggende: „Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams." (Openb. XIX : 9.) Nu kwamen ook verscheidene trompetters des Konings tot hen uit om hen te begroeten. Deze waren gekleed in witte, blinkende kleederen, en hun welluidende stemmen deden de hemelen weergalmen van lof. Zij verwelkomden CHRISTEN en zijn reismakker en het bazuingeschal werd tienduizend maal herhaald.

Daarop omringden zij hen aan alle zijden. Sommigen gingen voor, anderen volgden, eenigen gingen ter rechter-, anderen ter linkerzijde. Zij allen wilden hun tot eene wacht verstrekken door de hoogere sferen, en het heerlijkst bazuingeklank weergalmde naar alle zijden. Het scheen als ware de gansche hemel nedergekomen om hen te ontvangen. Zoo gingen zij steeds voort onder de tonen der hemelsche muziek en allen gaven als om strijd hun verrukking te kennen, dat zij CHRISTEN en HOOP in hun midden mochten ontvangen.

Nu waren deze beide mannen als 't ware reeds in den hemel nog vóór zij er waren binnengegaan, omringd als

zij waren door de duizenden van engelen en medegevoerd op de tonen der liefelijkste muziek! Zij aanschouwden de stad zelve, en het was hun als hoorden zij het gelui der klokken, om hen te verwelkomen. Maar wat hen het meest verkwikte was de heerlijke gedachte, dat zij ook hunne woning daar hadden en in dat voortreffelijk gezelschap eeuwiglijk zouden verkeeren. O, welke tong, welke pen zou hun vreugde kunnen beschrijven! En zoo hadden zij eindelijk de poort bereikt. Daarboven lazen zij in gouden letteren: Zalig zijn zij, die zijne geboden doen, opdat hunne macht zij aan den boom des levens en zij door de poorten mogen ingaan in de stad! (Openb. XXII : 14.)

Toen zag ik in mijn droom, dat de lichtgestalten hun bevalen aan te kloppen aan de poort, hetgeen zij nu deden. Daarop zagen zij boven de poort Henoch, Mozes, Elia en anderen, tot wie gezegd werd: „deze reizigers zijn gekomen uit de stad *Verderf*, gedreven door de liefde, die zij voor den Koning dezer plaats koesteren." Nu reikten de pelgrims, ieder voor zichzelf, den brief over, dien zij bij 't begin van hun tocht hadden ontvangen. Deze werd toen aan den Koning gebracht en nadat Hij de rol had gelezen, zeide Hij: „Waar zijn die mannen?" Men antwoordde Hem: „Zij staan buiten voor de poort." Terstond gaf de Koning bevel de poort te openen, „opdat", zoo sprak Hij, „het rechtvaardige volk, dat de getrouwigheden bewaart, daardoor inga." (Jes. XXVI : 2.)

Nu zag ik in mijn droom, dat de twee mannen door de poort naar binnen gingen en zie, op datzelfde oogenblik werden zij van gedaante veranderd en werden zij bekleed met een gewaad, schitterend als goud. Ook kwam men hun tegemoet met harpen en kronen, en gaf hun die in de hand; de harpen om daarmede des Heeren lof te verkondigen en de kronen als teeken der eere. En toen hoorde ik in mijn droom alle klokken der stad luiden als van vreugde en de woorden werden gehoord: „Gaat in, in de vreugde uws Heeren." (Matth. XXV : 23.) Ik hoorde ook de pelgrims zelf met luider stem zingen: „Hem, die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging en de eere en de heerlijkheid en de kracht tot in eeuwigheid, Amen!" (Openb. V : 13.)

Op hetzelfde oogenblik, dat de poorten werden geopend om de mannen in te laten, wierp ik een blik naar binnen, en ziet, de stad blonk gelijk de zon, de straten waren van goud en daarop wandelden velen met kronen op hunne hoofden en palmtakken in hunne handen en gouden harpen om daarop lof te zingen.

Ook waren er die vleugelen hadden en zij zongen bij beurten zonder ophouden, zeggende: „Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen!" (Openb. IV : 8.)

Toen werden de poorten gesloten en na dit gezicht wenschte ik zeer óók daarbinnen te mogen zijn!

Terwijl ik nog een poos had staan staren op al deze dingen wendde ik het hoofd om en zag ONKUNDE bij den oever der rivier komen en hij was weldra aan de overzijde, wat hem niet half zooveel moeite kostte als den twee anderen. Want er bevond zich vlakbij een veerman, genaamd IJDELE HOOP, en deze zette hem met zijne boot over. Daarop begon hij óók den berg te bestijgen evenals de anderen hadden gedaan om naar de poort te gaan, maar hij ging heel alleen en niemand kwam hem tegemoet om hem te helpen. Toen hij bij de poort was gekomen, las hij het opschrift, dat daarboven stond, en begon toen aan te kloppen, denkende, dat men hem wel spoedig zou opendoen. Maar de mannen, die over de poort zagen, vraagden hem: „Waar komt gij vandaan, en wat verlangt gij?"

Hij antwoordde: „Ik heb in de tegenwoordigheid des Konings gegeten en gedronken en Hij heeft in onze straten geleerd!" Nu vraagden zij hem naar zijn rol, opdat zij die den Koning mochten toonen. Hij begon er naar te zoeken in zijn boezem, maar tevergeefs. Toen vraagden zij hem: „Hebt gij er geen?" Doch hij antwoordde geen enkel woord. Dit deelden zij den Koning mede en deze wilde hem niet in zijne tegenwoordigheid dulden. Hij gaf bevel aan de twee dienaars, die CHRISTEN en HOOP in de stad hadden geleid, naar buiten te gaan en ONKUNDE te binden aan handen en voeten en hem weg te voeren. Toen namen zij hem op en droegen hem door de lucht naar de deur, die ik aan de zijde van den heuvel zag en wierpen hem

daarin. En *toen* werd het mij duidelijk, dat er een weg naar de hel is evengoed van de poort des hemels als van de stad *Verderf*.

Toen ontwaakte ik, en ziet, het was een droom!

'k Heb u verhaald wat in mijn droom ik zag.
Nu, lezer, zeg mij wat 't beduiden mag;
Of zeg 't u zelf en andren. Maar ik raad
Ten beste u, zorg dat gij 't niet mis verstaat.
't Deed dan geen goed, licht wierdt ge er door geschaad,
Mijn droom, verkeerd door u geduid, wrocht kwaad.

Voorts wacht u wel voor de oppervlakkigheid,
Die zich in 't uiterlijk mijns drooms vermeit,
Maar 't doel niet vat. Beeld noch gelijkenis
Prikkle u tot lachen of tot ergernis.
Laat dat voor kindren en voor zotten. Gij,
Merk op, wat van mijn werk het wezen zij.

Schuif op 't gordijn, bezie mijn binnenwerk,
Denk beeld en leenspreuk weg, en daarna merk
Op alles wat gij, zoekend, samenleest,
Dat nut zal zijn voor een oprechten geest.

Vindt ge er zoo goud als schuim, welnu, behoud
Terwijl gij 't schuim verwerpt, voor u het goud.
Wat nood, als soms mijn goud in erts zit! Zeg,
Wie werpt om 't klokhuis ooit den appel weg?
Maar werpt gij 't al als nutloos weg, niets meer,
Misschien, wie zegt het, droom ik dan niet weer.

DE PELGRIMSREIS

van deze wereld naar de toekomende, voorgesteld in den vorm van een droom door JOHN BUNYAN.

TWEEDE DEEL

waarin vertoond wordt het vertrek van Christens vrouw en kinderen; hun gevaarlijke reis en behouden aankomst in het begeerde land.

Ik zal gelijkenissen voorstellen. Hosea XII : 11.

DE PELGRIMSREIS

in den vorm van een droom.

TWEEDE DEEL.

Waarde lezer.

Eenigen tijd geleden heb ik u verhaald, hoe ik in een droomgezicht den pelgrim CHRISTEN zag op zijn gevaarlijke reis naar het hemelsch Vaderland. Dit was *u* nuttig en *mij* aangenaam. Ik deelde u toen ook mede, wat ik wist van zijne vrouw en kinderen en hoe ongezind zij waren hem op zijn tocht te vergezellen, zoodat hij genoodzaakt was alleen de reis te ondernemen. Hij durfde niet langer vertoeven in de stad *Verderf*, omdat hij zoo zeker was, dat die stad zou ondergaan en begaf zich dus alleen op weg.

Nu werd ik door veelvuldige bezigheden langen tijd verhinderd die streken te bezoeken, welke hij had verlaten en daarom kon ik ook niet onderzoeken, wat er geworden was van degenen, die hij daar had achtergelaten, ten einde iets van hen te kunnen mededeelen. Maar nu had ik onlangs daar zaken te doen en begaf mij dus daarheen. Toen ik nu mijn intrek genomen had op een half uur afstands van de stad in een woud, sliep ik in en droomde weder.

In dien droom nu zag ik een bejaard heer, die den kant uitging, waar ik lag, en daar hij dus blijkbaar denzelfden weg moest gaan, droomde ik, dat ik opstond en met hem ging. Nu, zooals reizigers gewoonlijk doen, knoopten wij een gesprek aan, en al spoedig was CHRISTEN en zijne reis daarvan het onderwerp. Ik begon nl. met den ouden man op de volgende wijze te spreken:

„Mijnheer," zeide ik, „wat is dat voor eene stad, die daarginds ligt aan onze linkerhand?"

Toen zeide de heer SCHERPZINNIG (want zoo heette hij): „Daar ligt de stad *Verderf*, een zeer bevolkte plaats, maar de inwoners zijn zeer ongunstig bekend om hun levenswijze."

„Ik dacht al, dat het die stad moest zijn," hernam ik. „Eens ben ik er door gekomen, en daarom weet ik, dat hetgeen gij er van zegt, de waarheid is."

SCHERPZINNIG: „Helaas, maar al te waar! Ik wenschte wel, dat ik wat beters van die menschen kon zeggen."

„Wel, mijnheer," zeide ik, „ik bemerk, dat gij iemand zijt, die het goede liefhebt, en gaarne over ernstige zaken spreekt. Zeg mij eens, hebt gij wel eens hooren spreken van een zekeren CHRISTEN, die den pelgrimstocht heeft aanvaard naar hoogere streken?"

SCHERPZINNIG: „Of ik van hem heb hooren spreken! En ik hoorde ook van zijn overlast, moeiten, oorlog, gevangenschappen, kommer, zuchten, verschrikkingen en vreezen, welke hem op zijn weg zijn overkomen. Daarenboven moet ik u zeggen, dat iedereen hier den mond vol heeft van hem, want weinigen zijn er, die van hem en zijn wedervaren vernomen hebbende, er niet het grootste belang in stellen te weten hoe het hem op zijne reis is gegaan. Ik meen te mogen zeggen, dat zijn gewaagde tocht menigeen te zijnen gunste heeft gestemd, want al werd hij hier voor een dwaas uitgemaakt, toch staat zijn naam thans, nu hij is heengegaan, in hooge achting. Men zegt, dat hij het zeer goed heeft, waar hij nu is, en velen spreken over zijn heerlijk lot, al hebben zij dan ook niet het voornemen hem te volgen."

„Als zij ooit iets waars hebben gedacht," hernam ik, „dan is het wel dit, dat hij goed is aangeland, want hij leeft nu bij de fontein des levens, en hij kent geen moeite meer noch verdriet, want alle tranen zijn daar weggewischt. Maar vertel mij eens, wat zeggen zij al zoo van hem?"

SCHERPZINNIG: „Wat zij zeggen? O, de wonderlijkste dingen. Sommigen beweren, dat hij nu wandelt in witte kleederen (Openb. III : 4; VI : 11); dat hij een gouden keten om den hals draagt en een gouden kroon, ingelegd met parelen, op het hoofd. Anderen zeggen, dat de lichtgestalten, die op zijne reis hem wel eens verschenen zijn,

DE BOODSCHAPPER BIJ CHRISTINNE.

Heer, wilt gij mij en mijne kinderen met u nemen, opdat wij ook mogen gaan en dien Koning aanbidden.

nu met hem als met hun vriend verkeeren. Men verzekert ook, dat de Koning van die plaats, waar hij nu is, hem een heerlijke, een vorstelijke woning heeft geschonken, en dat hij dagelijks aan de koninklijke tafel eet en drinkt, en dat de Koning met hem spreekt en dat hij de gunst geniet van Hem, die de rechter is van alles. (Zach. III : 7; Luk. XIV : 15.) Wat meer is, ik verneem, dat die Vorst, de Koning van dat land, binnenkort deze streken zal bezoeken en vragen zal naar de reden, waarom zoo weinigen van zijn buren met hem gingen en waarom zij CHRISTEN zooveel smaadheid hebben aangedaan, toen zij bemerkten, dat hij den pelgrimstocht ging aanvaarden. (Judas: 14, 15.) Zij zeggen, dat hij in zoo hooge achting staat bij zijn Vorst, dat deze zeer verontwaardigd is over de beleedigingen, CHRISTEN aangedaan, toen hij een pelgrim werd, dat Hij ze beschouwt, als waren ze Hem zelf aangedaan; en geen wonder, want al wat hij waagde, deed hij uit liefde voor zijn vorst."

„Ik moet zeggen," was mijn antwoord, „dat het mij verheugt dit alles te hooren. Ik ben blijde voor den man, dat hij nu mag rusten van zijn arbeid, en dat hij nu met blijdschap mag oogsten, wat hij in tranen heeft gezaaid, en dat geen vijand hem meer kan bereiken. (Openb. XIV : 13; Ps. CXXVI : 5, 6.) Ook verblijdt het mij, dat het in zijne stad niet onbekend is gebleven, welk een lot hem ten deel is gevallen. Wie weet, of dit niet voor sommigen nog iets goeds uitwerkt!

Maar, mijnheer, er is nog iets, dat ik niet gaarne zou vergeten. Hebt gij nog iets vernomen van zijne vrouw en kinderen? Ik stel er ten zeerste belang in te weten, hoe het daarmede gegaan is."

SCHERPZINNIG: „Wie? CHRISTINNE en hare zonen? Zij zijn denzelfden weg opgegaan als CHRISTEN vóór hen deed. In 't eerst dreven zij er den spot medè, en wilden zich noch door zijn tranen noch door zijn smeekingen laten bewegen met hem te gaan. Ook zij zijn tot nadenken gekomen, en hebben zich reisvaardig gemaakt en zijn CHRISTEN gevolgd."

„Heerlijk! heerlijk!" riep ik uit. „Zijn vrouw en kinderen, allemaal?"

SCHERPZINNIG: „Ja, allen. Ik kan u de zaak in bijzonderheden verhalen, want ik was juist daar ter plaatse, toen zij gingen, en ben er dus geheel van op de hoogte."

„Dus," zeide ik, „kan het als volkomen waar worden oververteld?"

SCHERPZINNIG: „Dat kunt gij gerust doen, nl. dat zij allen de pelgrimsreis hebben aanvaard, zoowel de goede vrouw als haar vier jongens. En daar wij, zooals ik bemerk, een goed eindweegs samen zullen gaan, zal ik u de heele zaak mededeelen."

„CHRISTINNE dan, (want dien naam droeg zij van den dag af, dat zij met hare kinderen den pelgrimstocht aanvaardde), begon zeer ernstig na te denken toen haar echtgenoot de rivier over was gegaan en zij niet meer van hem hooren kon. Zij gevoelde zeer zijn gemis en dat de band, die hen had verbonden in dit leven, nu voor altijd verbroken was. Want gij weet," zeide hij tot mij, „dat liefhebbende betrekkingen dikwijls eerst na hun dood naar waarde geschat worden. En nu stortte ook zij vele tranen. Doch dit was niet alles, want zij begon zich af te vragen of haar onbetamelijk gedrag jegens haar echtgenoot niet eene oorzaak was, waarom hij van haar was weggenomen. En nu bracht zij zich te binnen al haar onvriendelijke, onnatuurlijke, goddelooze handelingen jegens haar dierbaren vriend en haar geweten was hierdoor bezwaard en liet haar geen rust. Zij herinnerde zich nu de onafgebroken zuchten en de bittere tranen van haren man. Zij wist, hoezeer zij zich verhard had tegen al zijn smeekingen, zijn aandrang om hem toch met hare kinderen te vergezellen; ja, al wat CHRISTEN gezegd of gedaan had in dien tijd toen hij gebukt ging onder zijn last, kwam haar nu weer te binnen en doorvlijmde haar de ziel; vooral zijn bange kreet klonk haar allerdroevigst in de ooren: „Wat moet ik doen om zalig te worden?"

Toen zeide zij tot hare kinderen: „Mijne zonen, wij zijn allen verloren. Om mijne zonden is uw vader weggenomen; hij wenschte, dat wij met hem gaan zouden, maar ik wilde zelf niet, en ik heb u ook verhinderd hem te volgen." Nu begonnen de knapen te schreien en riepen, dat

zij hun vader wilden volgen. „O," zeide CHRISTINNE, „was het ons deel toch maar geweest met hem te gaan! Hoe goed zou dat voor ons geweest zijn, veel beter dan nu het geval is. Want, hoewel ik eerst dwaselijk dacht, dat al de droefheid van uw vader slechts denkbeeldig was en uit zwartgalligheid voortsproot, nu kan ik de gedachte niet van mij afzetten, dat de oorzaak een gansch andere was, nl. dat het licht des levens hem was geschonken, (Jacobus I : 23—25) waardoor hij aan de banden des doods is ontkomen." (Spr. XIV : 27.) Toen begonnen zij allen opnieuw te weenen en te roepen: „O, wee, wee onzer!"

Den volgenden nacht had CHRISTINNE een droom, en zie, het was als zag zij een breede perkamenten rol, die voor haar ontrold werd, en waarin al haar daden en woorden stonden opgeteekend. Al wat zij daar las getuigde zeer tegen haar en nu begon zij in haar slaap luide te roepen: „O God, wees mij, arme zondares, genadig!" (Lukas XVIII : 13), zoodat hare kinderen door haar geroep wakker werden.

Nu was het haar, als zag zij twee mannen met een zeer ongunstig voorkomen bij haar bed staan, en als hoorde zij hen zeggen: „Wat zullen wij met die vrouw aanvangen? Want zij roept om genade, zoowel wanneer zij wakker is als wanneer zij slaapt; als zij voortgaat, zooals zij begonnen is, zullen wij haar evenals haar man verliezen. Wij moeten dus op de eene of andere wijze trachten haar gedachten af te trekken van de dingen hiernamaals, anders zal niets ter wereld er haar van kunnen afhouden haar echtgenoot op zijn reis te volgen."

Bij het hooren van deze woorden werd zij wakker en het angstzweet parelde op haar voorhoofd, terwijl zij over haar geheele lichaam beefde. Maar na eenigen tijd viel zij weder in slaap en nu meende zij CHRISTEN te zien in de plaats der heerlijkheid te midden der gezaligde geesten, met eene harp in de hand, zingende en spelende voor Hem, die op den troon zit, en een regenboog was boven zijn hoofd. En toeziende zag zij, hoe hij het hoofd boog met het aangezicht ter aarde, zeggende: „ik dank u, mijn Heere en Koning, dat Gij mij hebt gebracht aan deze plaats."

Toen hief de gansche schare een luid gejubel aan en zij speelden op hunne harpen, doch niemand op aarde kon verstaan wat zij zongen, dan alleen CHRISTEN en degenen, die bij hem waren.

Toen zij den volgenden morgen was opgestaan en gebeden had en eenigen tijd met hare kinderen had gesproken, werd er hard aan de deur geklopt. Zij antwoordde: „Zoo gij komt in den naam des Heeren, kom dan binnen!" Hierop hoorde zij iemand zeggen: „Amen," terwijl de deur geopend werd en iemand binnentrad, met de woorden: „Vrede zij dezen huize!" Toen hij dat gezegd had, zeide hij: „CHRISTINNE, weet gij waartoe ik hier ben gekomen?" Zij bloosde en beefde en haar hart trilde van verlangen om te weten van waar hij kwam en welke tijding hij voor haar had. Nu zeide hij: „Mijn naam is VERBORGENHEID; ik woon bij hen, die in den hooge zijn. Daar, waar ik woon, heb ik gehoord, dat gij begeerte hebt om ook daar te komen. Ook zegt men, dat gij leed gevoelt over het verdriet, uwen echtgenoot aangedaan door uw hart te verharden tegen zijn weg en door uwe kinderen in hunne onwetendheid te laten. CHRISTINNE, nu heeft Hij, die barmhartig is, mij tot u gezonden, om u te zeggen, dat Hij gereed is om te vergeven, gaarne en menigvuldig. Hij wil ook, dat gij zult weten, dat Hij u tot zich noodigt en u aan zijne tafel wil ontvangen en u verzadigen met het vette zijns huizes en met het erfdeel van uwen vader Jakob. CHRISTEN, uw echtgenoot, leeft nu reeds met duizenden gezaligden, altijd ziende het aangezicht des Heeren. Hoe zullen zij zich verblijden als zij uwe voetstappen zullen hooren op den drempel van het Vaderhuis."

Bij het hooren van deze woorden was CHRISTINNE zeer beschaamd en boog zij ootmoedig het hoofd. Nu ging de bezoeker voort, en zeide: „CHRISTINNE, hier is een brief, die tot u komt van den Koning uws echtgenoots." Zij nam den brief aan en opende hem, en er kwam een geur tot haar als van de welriekendste olie (Hoogl. I : 3). De brief was geschreven in letters van goud en de inhoud was, dat de Koning verlangde, dat zij het voorbeeld van CHRISTEN zou volgen, want dat was het middel om in zijne stad te

komen en in eeuwige vreugde voor zijn aangezicht te verkeeren. Hierdoor was de vrouw van aandoening geheel buiten zichzelve en zij riep uit: „Heer, wilt gij mij en mijne kinderen met u nemen, opdat wij ook mogen gaan en dien Koning aanbidden?"

Toen zeide de bezoeker: „CHRISTINNE, het bitter gaat vóór het zoet. Gij moet evenals hij, die u is voorgegaan, door vele verdrukkingen ingaan tot de Hemelstad. Daarom raad ik u aan te doen, wat CHRISTEN gedaan heeft: ga ginds over die vlakte naar de enge poort, want dat is het begin van den weg, dien gij moet bewandelen. En nu wensch ik u eene goede reis. Ik raad u ook dezen brief steeds bij u te dragen en gedurig daarin te lezen, ook met uwe kinderen, totdat gij hem geheel van buiten kent. Hij behelst een der liederen, die gij zingen moet in het land uwer vreemdelingschappen. (Ps. CXIX : 54.) Ook moet gij hem afgeven aan de laatste poort."

Nu zag ik in mijn droom, dat die oude heer, terwijl hij mij dit alles mededeelde, er zeer door bewogen was. Hij ging echter voort en zeide: „CHRISTINNE riep nu haar zonen bijeen, en sprak hun aldus toe: „Mijne kinderen, gij zult bemerkt hebben, dat den laatsten tijd mijne ziel zeer bedroefd was wegens den dood uws vaders. Niet, dat ik twijfel aan zijne zaligheid, want ik verheug er mij in te weten, dat hij veilig is. Maar ik ben zeer bekommerd over mijn eigen toestand en den uwen, die, zooals ik nu volkomen inzie, van nature ellendig is. Mijn geweten is ook grootelijks bezwaard wegens mijne schuld tegenover uwen vader, daar ik mij verzet heb tegen zijn aandringen om hem op zijn pelgrimsreis te vergezellen. De gedachte aan al die dingen zou mij tot vertwijfeling brengen, indien ik van nacht niet een droom had gehad en indien deze vreemdeling niet dezen morgen met een bemoedigende tijding tot mij ware gekomen. Komt, kinderen, laten wij ons gereed maken voor de reis en ons begeven naar het hemelsche Vaderland, opdat wij daar uwen vader mogen ontmoeten en naar de wetten van dat land in vrede met hem en de zaligen mogen wonen."

Hierop barstten de kinderen in tranen uit, verblijd hunne

moeder aldus gereed te zien. Toen hun bezoeker hun vaarwel had gezegd, begonnen zij zich reisvaardig te maken.

Nauwelijks waren zij hiermede aangevangen of twee vrouwen, de naaste buren van CHRISTINNE, kwamen en klopten aan de deur. Ook aan haar antwoordde zij: „indien gij komt in den naam des Heeren, komt binnen." De vrouwen keken verbaasd op, want zij waren niet gewend aan deze soort taal, die zij nimmer van de lippen van CHRISTINNE gehoord hadden. Maar toch kwamen zij binnen, en ziet, daar vonden zij de goede vrouw bezig aanstalten te maken voor de reis.

Nu riepen beiden tegelijk: „Wel, buurvrouw, wat moet dit alles beteekenen?"

CHRISTINNE antwoordde aan de oudste van de twee, eene vrouw VREESACHTIG: „ik sta gereed om op reis te gaan."

Deze vrouw VREESACHTIG was eene dochter van den man, dien CHRISTEN ontmoette op den heuvel *Moeilijkheid* en die hem uit vrees voor de leeuwen wilde doen teruggaan.

Vrouw VREESACHTIG: „Wat voor reis? Mag ik dat wel eens weten?"

CHRISTINNE: „Ik wensch denzelfden tocht te ondernemen als mijn echtgenoot." En zij barstte weder uit in tranen.

Vrouw VREESACHTIG: „Gij zult toch, hoop ik, wijzer zijn, buurvrouw! Denk toch om uwe kinderen en om hetgeen eene vrouw betaamt."

CHRISTINNE: „Mijne kinderen gaan allen met mij; niet één hunner wil achterblijven."

Vrouw VREESACHTIG: „Ik zou wel eens willen weten, wat u op dat denkbeeld heeft gebracht!"

CHRISTINNE: „O buurvrouw, als gij zoo van deze dingen afwist als ik, ik twijfel er geen oogenblik aan, of gij zoudt ook medegaan."

Vrouw VREESACHTIG: „En wat hebt gij dan voor nieuwe wijsheid opgedaan, die u zoo aftrekt van uwe vrienden en u beweegt om te gaan, niemand weet waarheen?"

Toen antwoordde CHRISTINNE: „Ik was diep bedroefd sedert mijn echtgenoot mij verliet en vooral sedert hij de rivier is overgegaan. Maar wat mij het meest kwelt is de

gedachte aan de onaangename wijze, waarop ik hem bejegende, toen hij zoo gebukt ging onder zijn zorg en kommer. En bovendien ben ik nu zelve onder den indruk van den angst, die hèm kwelde, en niets blijft mij òver dan, evenals hij, de pelgrimsreis te aanvaarden. Van nacht droomde ik, dat ik hem zag. O, was mijne ziele maar met de zijne! Hij leeft nu bij den Koning van dat land, hij heeft eene plaats aan zijn disch, hij woont bij de gezaligden, hij woont in een huis, waarbij het schoonste paleis hier op aarde slechts een armzalige hut is (2 Cor. V : 1—4.) En nu heeft de Vorst van dat land mij ook laten uitnoodigen met de heerlijkste beloften, indien ik aan die uitnoodiging gehoor geef. Daareven was hier nog een bode, die mij dezen brief bracht, waarin ik word uitgenoodigd om te komen." En meteen haalde zij den brief te voorschijn en toen zij hem had voorgelezen, zeide zij: „Welnu, wat zegt gij van deze zaak?"

Vrouw VREESACHTIG: „O, welk een dwaasheid heeft zich toch van u en uw man meester gemaakt, om u zooveel moeilijkheden op den hals te halen! Gij hebt toch gehoord, wat uw man al terstond overkomen is, zoodra hij zich op weg begaf, zooals buurman HALSSTARRIG kan getuigen, want die heeft hem een eindweegs vergezeld en PLOOIBAAR eveneens. Maar zij zijn, als verstandige lieden, teruggekeerd. Wat meer is, wij hebben gehoord, dat hij ontmoetingen heeft gehad met leeuwen, dat hij APOLLYON had te weerstaan en de *Vallei der schaduwe des doods* moest doortrekken!

En zijt gij vergeten aan welke gevaren hij heeft blootgestaan op de *IJdelheidskermis?* Welnu, indien hij, als man, het al zoo hard te verantwoorden heeft gehad, wat moet gij, die slechts een zwakke vrouw zijt, dan wel beginnen? En dan uwe arme kinderen, uw eigen vleesch en bloed? Daarom, al zoudt gij uzelf er aan wagen, blijf dan thuis terwille van die lieve panden."

Maar CHRISTINNE gaf haar ten antwoord: „Breng mij niet in verzoeking, buurvrouw. Ik kan een grooten prijs verwerven, en nu zou ik al heel dwaas zijn, indien ik mij dien liet ontgaan. En wat al die bezwaren betreft, waar-

mede ik misschien te kampen zal hebben, wel verre van mij af te schrikken, toonen zij mij juist aan, dat ik goed gekozen heb. Het bitter moet komen vóór het zoet, om het zoet nog zoeter te maken. Daar het blijkt, dat gij niet in mijn huis zijt gekomen in den naam des Heeren, zoo moet ik u nu wel verzoeken heen te gaan en het mij niet moeilijk te maken."

Maar nu begon vrouw VREESACHTIG haar te beschimpen, en zich tot haar gezellin wendende, zeide zij: „kom, buurvrouw BARMHARTIGHEID, laten wij haar aan haar lot overlaten, daar zij onze welmeenende raadgevingen en ons gezelschap versmaadt." Maar BARMHARTIGHEID aarzelde, want zij had medelijden met CHRISTINNE en zij zeide bij zichzelve: „als mijne buurvrouw dan volstrekt wil gaan, zal ik een eindweegs met haar medegaan en haar helpen," maar ook hadden de woorden van CHRISTINNE indruk gemaakt op haar eigen ziel. Ze overlegde dan ook bij zichzelve: ik moet eens uitvoerig deze zaak met CHRISTINNE bespreken, en als het mij duidelijk is, dat zij gelijk heeft, zal ik haar van ganscher harte volgen. Zij gaf dus aan haar buurvrouw VREESACHTIG ten antwoord: „Ja, buurvrouw, ik ben van morgen met u medegegaan om CHRISTINNE te bezoeken en daar zij, gelijk gij ziet, afscheid neemt van deze plaats, en het weder zoo fraai en uitlokkend is, zal ik op dezen zonnigen morgen een eindje met haar meegaan." Haar tweede gedachte sprak zij echter niet uit, die hield zij voor zich zelve.

Vrouw VREESACHTIG: „Wel ik zie, dat gij u ook al zulke dwaasheden in het hoofd hebt gehaald; maar neem u intijds in acht en wees wijs: als wij buiten gevaar zijn, zijn wij er buiten, maar als wij er in zijn, zijn wij er in." Met deze woorden ging zij terug naar huis en CHRISTINNE begaf zich op reis. Zoodra vrouw VREESACHTIG echter te huis was gekomen, liet zij eenige harer buurvrouwen roepen, en wel vrouw LICHTSCHUW, vrouw ONBEDACHTZAAM, vrouw LICHTZINNIG en vrouw WEETNIET. Zoodra dezen waren komen opdagen, ving zij aan de geschiedenis van CHRISTINNE en haar voorgenomen reis mede te deelen.

„Lieve buren," dus begon zij, „daar ik van morgen niet

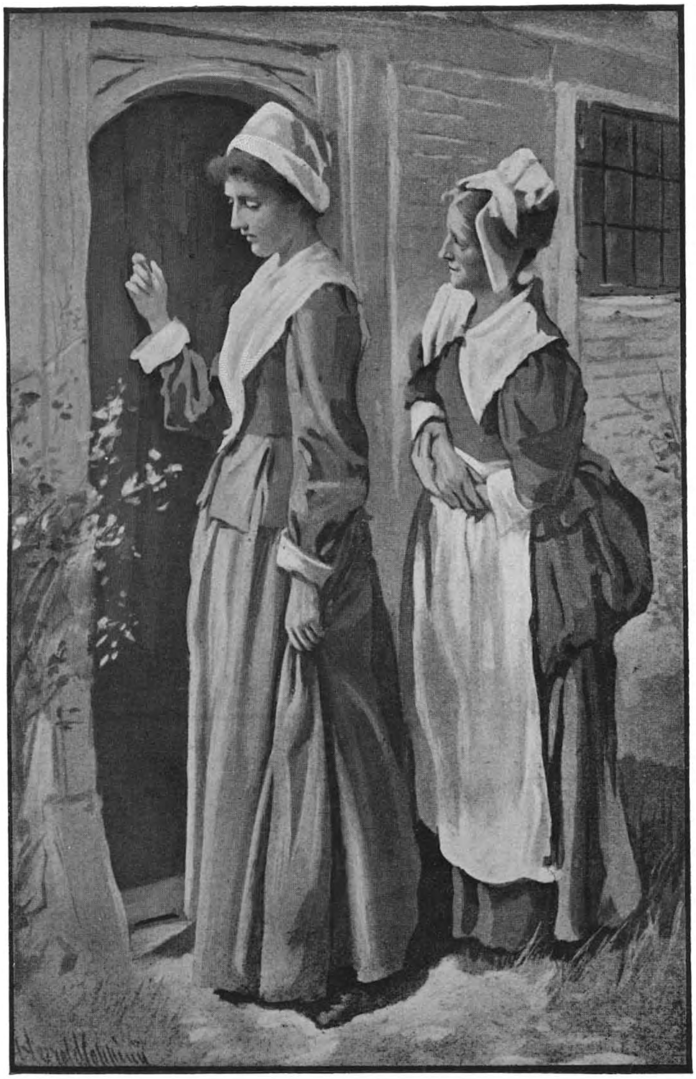

BARMHARTIGHEID EN VREESACHTIG KLOPPEN BIJ CHRISTINNE AAN.

Twee vrouwen, de naaste buren van Christinne, kwamen en klopten aan de deur.

veel te doen had, ging ik CHRISTINNE eens opzoeken. Ik klopte dan aan, en kreeg ten antwoord: „indien gij komt in den naam des Heeren, kom binnen." Ik ging dus binnen, niet anders wetende of alles was in orde.

Maar toen ik binnen kwam, zag ik, dat zij bezig was zich gereed te maken, ten einde met hare kinderen de stad te verlaten. Ik vroeg haar wat dit te beteekenen had, en toen deelde zij mij mede, dat zij van plan was haar man te volgen. Ook vertelde zij mij van een droom, dien zij had gehad en hoe de Koning van dat land, waar haar man was heengegaan, haar had laten uitnoodigen om zich óók daarheen te begeven."

„En denkt gij, dat zij gaan zal?" vraagde vrouw WEETNIET.

Vrouw VREESACHTIG: „Stellig, daar kunt gij op aan, wat er ook van komen moge. Ik maak het hieruit op, dat zij zich, welke argumenten ik ook mocht aanvoeren ten einde haar af te schrikken, zooals de moeilijkheden van den weg, juist te meer zag aangemoedigd om te gaan. Zij zeide eenvoudig: „het bitter gaat vóór het zoet, en maakt dit daardoor nog zoeter!""

Vrouw LICHTSCHUW: „O, wat is die vrouw dwaas en blind, om zich niet te laten waarschuwen door alles, wat haar man is overkomen! Wat mij betreft, ik zie duidelijk in, dat hij, indien hij nog hier ware, er de voorkeur aan zou geven rustig thuis te blijven in plaats van zich aan allerlei gevaren bloot te stellen."

Vrouw ONBEDACHTZAAM bracht óók een woord in 't midden, zeggende: „weg met al die dweepzieke dwazen; dat geeft een heele opruiming, en ik wensch haar een goede reis. Als zij hier bleef wonen en dat in zulk een stemming, wie zou het dan bij haar kunnen uithouden? Zij zou zoo domperig zijn en zoo ongezellig, of misschien allerlei praatjes hebben, waar niemand uit wijs kan worden. Dus, wat mij aangaat, ik zal niet klagen over haar vertrek. Laat zij maar gaan en laat iemand anders in hare plaats komen, want die menschen met hun dwaze grillen brengen de heele wereld in de war."

Nu viel vrouw LICHTZINNIG haar in de rede, met de

woorden: „komt, laat ons liever over wat anders praten! Gisteren was ik bij juffrouw WELLUST en wij hadden een dolle pret. Ge raadt nooit, wie ik daar aantrof! Behalve mijn persoon, waren daar nog juffrouw VLEESCHELIJKE LUST en drie of vier anderen met mijnheer LIEDERLIJK en juffrouw ONKUISCHHEID en nog eenigen. Wij hadden muziek en dans en volop pleizier. Ik moet zeggen, dat onze gastvrouw een aardige vrouw is en de kunst verstaat haar gezelschap aangenaam bezig te houden. En die mijnheer LIEDERLIJK, dat is ook een heele aanwinst!"

Maar CHRISTINNE had zich intusschen op reis begeven, vergezeld van BARMHARTIGHEID. Terwijl ze zoo voortging met de kinderen, sprak CHRISTINNE: „Wel, BARMHARTIGHEID, ik beschouw het als een groot en onverwacht voorrecht, dat gij mede zijt gegaan om mij een eindweegs te vergezellen."

Hierop hernam BARMHARTIGHEID (een jong meisje): „Indien ik wist, dat het ergens goed voor was u te vergezellen, dan ging ik nooit meer naar de stad terug."

„Wel, BARMHARTIGHEID," zeide CHRISTINNE, „ga gerust met mij mede; ik weet zeer goed hoe deze reis zal eindigen; mijn echtgenoot heeft een deel, dat hij voor al het goud der aarde niet zou willen ruilen. En gij zult ook niet worden afgewezen, al gaat gij slechts op mijne uitnoodiging. De Koning, die mij en mijne kinderen heeft laten ontbieden, is groot van goedertierenheid. Doch indien het u beter mocht bevallen, dan wil ik u wel in dienst nemen, dan kunt gij mij als mijne dienstmaagd volgen. Evenwel kunnen wij alle dingen gemeen hebben; ga slechts met mij mede."

BARMHARTIGHEID: „Maar hoe weet ik met zekerheid, dat ik daar zal worden toegelaten? Kon slechts iemand mij met zekerheid deze hoop geven, dan zou ik niet langer aarzelen, maar ik zou voortgaan in de kracht van Hem, die hulp en bijstand verleenen kan, al ware de weg overigens ook nog zoo moeilijk."

CHRISTINNE: „Wel, mijn goede BARMHARTIGHEID, ik zal u zeggen, wat gij doen moet! Ga met mij mede tot aan de enge poort en dan zal ik daar eens nader voor u onderzoeken. Vindt gij daar geen welkom onthaal, dan zal ik

er in moeten berusten, dat gij naar uw huis terugkeert; en tevens zal ik u beloonen voor uwe vriendelijkheid om mij en de kinderen zoo ver te begeleiden."

BARMHARTIGHEID: „Dan zal ik zoo ver medegaan en afwachten hoe het gaan zal. De Heere geve, dat ook ik mijn deel moge vinden, zooals de Koning voor mij zal willen beschikken."

CHRISTINNE verblijdde zich nu van harte, niet slechts omdat zij eene reisgezellin had, maar bovenal omdat zij dit jeugdige meisje had kunnen bewegen zich te bekommeren om het heil harer ziel. Zij gingen dus samen verder, maar eensklaps begon BARMHARTIGHEID te weenen, zoodat CHRISTINNE haar vraagde: „Waarom weent mijn zuster zoo?"

BARMHARTIGHEID: „Helaas! zou ik niet bedroefd zijn, als ik bedenk in welk een toestand mijn arme betrekkingen zich bevinden, die in onze zondige stad achterblijven. En wat mijne smart nog grooter maakt, is dat zij niemand hebben, die hen onderricht of hen bekend maakt met het lot, dat hun wacht."

CHRISTINNE: „Medelijden past aan de pelgrims en gij gevoelt dat voor uwe vrienden, gelijk mijn goede CHRISTEN dit voor mij heeft gevoeld, toen hij mij verliet. Zoo heeft ook CHRISTEN over mij geweend en rouw gedragen, omdat ik geen acht wilde slaan op zijne vermaningen en waarschuwingen. Maar God de Heere, die rijk is in barmhartigheid, heeft zijne tranen verzameld in Zijne flesch. En nu plukken gij en ik en deze mijne lieve kinderen de vruchten daarvan. Ik heb dus goede verwachting dat uwe tranen niet verloren zullen zijn, want de mond der Waarheid heeft gesproken: Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien; die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende; maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schooven. (Ps. CXXVI: 5, 6.)"

Toen zong BARMHARTIGHEID:

Dat Hij, wiens naam zij hoog geprezen,
Mij naar Zijn heilgen wil geleid',
Tot zijne poort, tot Zijne schaapskooi
Ten berge Zijner heiligheid.

Hij hoede mij van af te dwalen,
Of dat ik ooit verlieze uit 't oog,
Zijn vrije gunst en heilge leiding,
Wat mij ook overkomen moog.

De mijnen, die nog achterbleven,
Geef dat ze ook straks zijn toegebracht.
O Heere, laat ze U biddend zoeken
Met heel hun ziel, met al hun kracht!

„Doch," zoo vervolgde mijn bejaarde vriend, „toen CHRISTINNE nu bij den poel *Twijfelzucht* aankwam, begon zij te aarzelen; want, zeide zij, dit is de plaats, waar mijn dierbare echtgenoot bijna in de modder is weggezonken. Zij merkte ook op, dat in weerwil van 's Konings last om deze plaats beter begaanbaar te maken voor pelgrims, zij bijna nog in slechteren toestand was dan te voren."

„Is dit inderdaad het geval?" vroeg ik.

„Ja," hernam de oude heer, „dat is, helaas, maar al te waar, want velen doen het voorkomen, als waren zij 's Konings arbeiders, en de rechte personen om den weg des Konings te herstellen, terwijl zij slechts slijk en vuilnis aanbrengen, en den weg eer slechter dan beter maken." Daarom hield CHRISTINNE hier met hare jongens stil. „Maar," zeide BARMHARTIGHEID nu, „wij moesten toch maar wagen er door te gaan, doch heel voorzichtig." Zij gaven nu terdege acht op de plek, waar zij den voet zetten en zoo gingen zij langzaam en nu en dan eens struikelend voorwaarts. Toch dreigde CHRISTINNE meer dan eens te zullen uitglijden, maar nauwelijks hadden zij den overkant bereikt, of zij meenden deze woorden te hooren: Zalig is zij, die geloofd heeft, want de dingen, die haar van den Heere gezegd zijn, zullen geschieden (Lukas I : 45.)

Toen vervolgden zij haar weg en BARMHARTIGHEID zeide tot CHRISTINNE: „Als ik zoo goeden grond had als gij, dat ik even welwillend zou ontvangen worden aan de enge poort, ik geloof, dat geen poel *Twijfelzucht* mij ooit zou afschrikken."

„Wel," zeide CHRISTINNE, „gij kent uwe zwakke zijde en ik de mijne, en, lieve vriendin, eer wij aan het einde der reis zijn, zullen wij nog genoeg moeten ondervinden.

Want wij kunnen ons gemakkelijk voorstellen, dat menschen, die naar zulke voortreffelijke heerlijkheden streven, zooals wij doen, en die een geluk wenschen na te jagen, dat velen ons zullen benijden, ongetwijfeld met allerlei moeiten en beproevingen te kampen zullen hebben en tegenstand zullen ontmoeten van de zijde onzer vijanden."

En nu liet de heer SCHERPZINNIG mij verder aan mijn droom over. En zie, daar was het mij, als zag ik CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID en de jongens de poort naderen, en daar gekomen, overlegden zij, wat zij doen zouden om gehoor te krijgen en wat zij zouden zeggen tot hem, die de poort zou openen. Nu kwamen zij overeen, dat CHRISTINNE, als de oudste, zou aankloppen en uit naam van allen het woord zou doen.

CHRISTINNE klopte dus aan, en evenals haar man vóór haar gedaan had, klopte zij herhaaldelijk. Maar in plaats van antwoord te krijgen, meenden zij een geluid te hooren, alsof een groote hond blaffende op hen afkwam. Dit joeg vooral den vrouwen schrik aan, en zij durfden bijna niet meer kloppen, uit vrees, dat een bulhond op hen zou aanvliegen. Ze waren dus een wijle besluiteloos wat te doen. Aankloppen durfden zij niet, uit vrees voor den hond; teruggaan evenmin, denkende, dat de deurwachter dit zien zou en dit kwalijk zou nemen. Eindelijk besloten zij den klopper nog eens te laten vallen en zij lieten hem met nog meer kracht neerkomen dan den eersten keer. Nu riep de deurwachter: „Wie is daar?" Toen hield de hond op met zijn geblaf en de deur werd geopend.

CHRISTINNE neeg nu diep en zeide: „Mijnheer duide het zijnen dienstmaagden niet ten kwade, dat wij aan zijne vorstelijke poort hebben geklopt." Hierop vraagde de deurwachter: „Waar komt gij vandaan, en wat is er van uw begeeren?"

CHRISTINNE antwoordde: „Wij komen van dezelfde plaats als CHRISTEN en wij hebben hetzelfde doel als hij.

Wij zouden gaarne door u worden binnengelaten, ten einde op den weg te komen, die naar de Hemelstad voert. En dan wil ik u zeggen, mijnheer, dat ik CHRISTINNE ben, eens de vrouw van CHRISTEN, die nu daarboven leeft!"

Op het hooren van deze woorden gaf de deurwachter zijne verbazing te kennen, zeggende: „Wat hoor ik? Wil zij nu een pelgrim worden, die nog slechts voor korten tijd dit leven zoozeer verafschuwde?" Toen boog zij het hoofd en zeide: „Ja, en mijne kinderen ook."

Daarop nam hij haar bij de hand, leidde haar binnen en sprak: „Laat de kinderkens tot Mij komen," en dit zeggende, sloot hij de poort. Toen wendde hij zich tot een man, die boven de poort gezeten was met een bazuin en hij gaf hem last om CHRISTINNE en hare kinderen te verwelkomen met bazuingeschal. Dit geschiedde nu en weldra weerklonk een heerlijke en lieflijke muziek in het rond. (Lukas XV : 7.)

Maar de arme BARMHARTIGHEID stond al dien tijd buiten, bevende en weenende, uit vreeze, dat zij zou worden afgewezen. Zoodra echter CHRISTINNE toegang verkregen had voor haar en hare kinderen, begon zij voor BARMHARTIGHEID een woord te spreken.

„Ach, mijnheer," zeide zij, „ik heb eene vriendin bij mij, die nog buiten staat, en die met hetzelfde doel als ik hierheen is gekomen. Zij is zeer verslagen van geest, omdat zij meent, dat zij gekomen is zonder geroepen te zijn, terwijl ik eene uitnoodiging heb ontvangen van den Koning der plaats, waar zich mijn echtgenoot bevindt."

Intusschen begon BARMHARTIGHEID zeer ongerust te worden, want de minuten schenen haar uren toe; zij belette dus CHRISTINNE nog meer in haar belang te zeggen, door zelf den klopper te laten neervallen. En zij klopte zóó luid en met zóóveel kracht, dat CHRISTINNE er van opschrikte. Toen vraagde de deurwachter: „Wie is daar?" „Dat kan niemand anders zijn dan mijne vriendin," zeide CHRISTINNE.

Nu opende hij de deur en zag naar buiten, doch BARMHARTIGHEID was in zwijm ter aarde gevallen, van angst, dat de poort voor haar niet zou worden ontsloten.

Hij greep haar nu bij de hand, zeggende: „Dochter, ik zeg u: Sta op!"

„Ach, mijnheer," sprak zij, „ik gevoel mij zeer zwak, ik gevoel ternauwernood, dat ik nog leef." Maar hij wees

haar op hem, die eens gezegd had: „Als mijne ziele in mij overstelpt was, dacht ik aan den Heere; en mijn gebed kwam tot U in den tempel uwer heiligheid." (Jona II : 7.) „Vrees dus niet, maar sta op uwe voeten, en zeg mij, waartoe gij hier zijt gekomen."

BARMHARTIGHEID: „Ik ben gekomen om een deel te ontvangen, waartoe ik geen bijzondere uitnoodiging heb gekregen zooals mijne vriendin CHRISTINNE. *Zij* werd geroepen in den naam des Konings, *ik* kwam slechts op hare uitnoodiging! Ik ben bevreesd, dat ik mij te veel aanmatig."

DEURWACHTER: „Heeft zij er bij u op aangedrongen, dat gij met haar naar deze plaats zoudt gaan?"

BARMHARTIGHEID: „Ja, en zooals mijnheer ziet, ben ik gekomen; en indien er nog eenige gelegenheid is om genade en vergeving van zonden te erlangen, ach, ik smeek u, laat ze uw arme dienstmaagd dan ten deel mogen vallen!"

Toen nam hij weder hare hand, en leidde haar zachtkens naar binnen, zeggende: „ik bid voor allen, die tot mij komen, langs welken weg en door welk middel dan ook." En tot degenen, die dichtbij stonden, zeide hij: „haal eens iets om BARMHARTIGHEID te verkwikken, opdat zij niet bezwijme." Toen haalden zij haar een bundeltje myrrhe en door den geur hiervan was zij weldra hersteld.

Zoo werden nu CHRISTINNE en hare jongens, evenals BARMHARTIGHEID, vriendelijk ontvangen door den Heer van den weg, die minzaam met hen sprak. Zij zeiden tot hem: „Wij zijn bekommerd vanwege onze zonden en vragen onzen Heer vergiffenis en verzoeken hem ons te willen zeggen, wat wij moeten doen."

„Ik schenk u vergiffenis," zeide hij, „met woord en daad; met woorden, door de belofte van kwijtschelding, met de daad, door de wijze, waarop ik die heb verworven. De eerste bezegel ik u met een kus (Hoogl. I : 2); het tweede, door hetgeen u geopenbaard zal worden." (Joh. XX : 20.)

Verder zag ik in mijn droom, dat hij vele vriendelijke woorden tot hen sprak en dat zij zich hierover zeer verheugden. En toen bracht hij hen boven op de poort en toonde hun, door welk middel zij behouden waren geworden. Ook zeide hij hun, dat zij dit gezicht meer-

malen zouden hebben tot hunne vertroosting op den weg.

Daarop liet hij hen een poos vertoeven in een zomerhut beneden en nu begonnen zij samen te spreken. „O Heere," riep CHRISTINNE uit, „hoe dank ik u, dat wij hier gekomen zijn!"

BARMHARTIGHEID: „Dat moogt gij zeker, maar ik vooral heb reden om op te springen van vreugde."

CHRISTINNE: „Eerst dacht ik een oogenblik, toen ik aan de poort stond (omdat ik klopte en niemand antwoordde), dat al ons pogen vergeefsch was, vooral toen wij dat vreeselijk geblaf van dien hond hoorden."

BARMHARTIGHEID: „Maar mijn ergste vrees kwam, toen gij binnen werdt gelaten en ik alleen werd achtergelaten. Nu, dacht ik, wordt het woord vervuld, dat geschreven staat: Twee vrouwen zullen te zamen malen in den molen, de eene zal aangenomen, de andere zal verlaten worden. (Matth. XXIV : 41.) Ik moest mij inhouden, om het niet uit te schreeuwen: verloren! verloren! En ik had niet den moed andermaal te kloppen, doch toen ik zag, wat boven de poort geschreven stond, vatte ik moed. Ik dacht: ik moet kloppen of ik moet omkomen. En zoo klopte ik nog eens, maar ik weet zelf niet hoe ik het deed, want mijn geest zweefde tusschen leven en dood."

CHRISTINNE: „Weet gij niet hoe gij kloptet? Ik kan u verzekeren, dat uw kloppen zoo dringend en krachtig was, dat ik er van opschrikte. Mij dunkt, nog nooit heb ik iemand zoo luid hooren kloppen. Ik dacht dat ge met geweld hadt willen binnenkomen en het koninkrijk stormenderhand hadt willen veroveren." (Matth. XI : 12.)

BARMHARTIGHEID: „Ach! ieder zou in mijn geval hetzelfde hebben gedaan. Gij zaagt toch, dat de deur reeds gesloten was en in de nabijheid zich een vreeselijke hond ophield. Wie, die evenals ik, op het punt was te bezwijken van angst en vrees, zou niet uit alle macht hebben aangeklopt? Maar, zeg mij, wat zeide de Heer wel van mijn onstuimig kloppen? Was hij verstoord op mij?"

CHRISTINNE: „Toen hij uw vreeselijk geweld hoorde, glimlachte hij op de minzaamste wijze; ik geloof, dat uw doen hem welbehaaglijk was, want hij toonde in 't minst

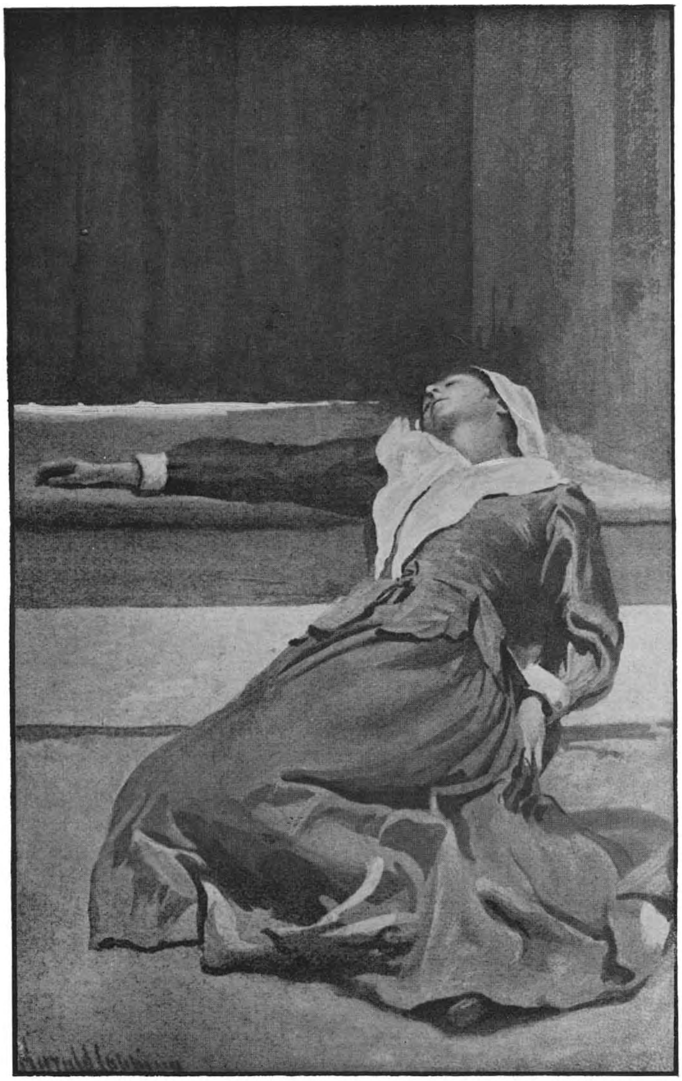

BARMHARTIGHEID AAN DE POORT.

Barmhartigheid was in zwijm ter aarde gevallen.

geen ongenoegen. Maar het verbaast mij, dat hier zulk een hond is. Indien ik dat eerder had geweten, de moed zou mij hebben ontbroken om mij hier te wagen. Maar nu zijn wij binnen en mijn hart is vol blijdschap."

BARMHARTIGHEID: „Ik zal, zoodra de Heer tot ons wederkeert, eens vragen, waarom hier zulk een gevaarlijke hond rondloopt op zijn grond. Hij zal mij, hoop ik, die vraag niet ten kwade duiden."

„Doe dat," zeiden de kinderen, „en vraag hem dan, of hij dat dier wil ophangen; wij zijn bang, dat het ons anders zal bijten als wij van hier gaan."

Eindelijk kwam de Heer weder tot hen, en BARMHARTIGHEID viel voor hem ter aarde en aanbad hem, zeggende: „de Heere neme aan het offer der dankzegging, dat ik hem breng."

En hij zeide tot haar: „Vrede zij u, sta op!" Maar zij ging voort, terwijl zij op den grond geknield lag, en zeide: „Gij zoudt rechtvaardig zijn, o Heere, wanneer ik tegen u zou twisten, ik zal nochtans van uwe oordeelen met u spreken. (Jerem. XII : 1.) Wat is de reden, dat hier op uw grond zulk een geweldige hond zich bevindt, waarvoor vrouwen en kinderen van deze poort zouden wegvlieden?"

Hij antwoordde nu en zeide: „Deze hond heeft een anderen eigenaar, en wordt door dezen ook op zijn erf gehouden, doch de pelgrims hooren alleen zijn geblaf. Hij behoort op het kasteel, dat gij daarginds ziet, maar hij kan vlak bij de muren komen, die deze plaats omgeven. Inderdaad heeft hij reeds menig oprecht pelgrim door zijn geblaf in het nauw gebracht. Doch zijn eigenaar houdt hem niet uit liefde tot mij en de mijnen, maar wèl om den pelgrims te beletten tot mij te komen door hen af te schrikken van het kloppen aan deze poort. Enkele malen is die hond dan ook wel eens losgebroken en heeft aan sommige mijner vrienden veel last berokkend, doch dat maakt mij niet ongerust, want ik kom mijn pelgrims tijdig te hulp, zoodat hij niet in staat is, hun zooveel leed te doen als hij naar zijn woesten aard wel zou wenschen. Maar hoe, hebt gij zóó weinig ondervinding, dat gij u laat afschrikken door een hond? Zelfs de bedelaars aan den weg

maar wenschen geheel iets anders," herhaalden de mannen.

„Ja," riep CHRISTINNE uit, „gij zoudt ons willen verderven naar ziel en lichaam, dàt is uw toeleg; maar wij willen liever hier op deze plaats omkomen dan onze zaligheid op het spel zetten, door zóó groote zonde te plegen." En nu begonnen beide vrouwen luide te roepen: „Moord! moord!" en zoo stelden zij zich onder bescherming van die wetten, die gegeven zijn om de vrouw te beschermen en te beveiligen. (Deut. XXII : 25—27.) Maar de mannen drongen maar steeds op haar aan om haar geweld aan te doen, zoodat zij uit alle macht schreeuwden.

Daar zij nog niet ver van de poort waren, waar zij waren doorgegaan, werd haar hulpgeschrei daar vernomen, en nu kwamen eenigen, die daar woonden, en CHRISTINNE's stem herkennende, snelden zij toe om haar te ontzetten. Doch vóór zij dicht bij gekomen waren, verkeerden de vrouwen in groot gevaar en de kinderen stonden te schreien. Op hetzelfde oogenblik riep hij, die was gekomen om hulp te bieden, den booswichten toe: „Wat vermeet gij u te doen? Zoudt gij des Heeren volk willen dwingen om te zondigen?" Tevens deed hij eene poging om hen te grijpen, maar zij ontsnapten over den muur in den tuin des eigenaars van den grooten hond, zoodat die hond hen nu kon beschermen. Degene, die de vrouwen had bevrijd, kwam nu naar haar toe en vraagde hoe 't haar ging. „O," was het antwoord, „dank zij uwen vorst, het gaat ons nu goed, maar wij waren zeer verschrikt; wij zijn u ook zeer dankbaar, want indien gij ons niet te hulp waart gesneld, weten wij niet, wat er van ons geworden zou zijn."

Nu ging haar bevrijder aldus voort: „Het verbaast mij *zeer*, dat, toen u bij de poort ververschingen werden aangeboden en gij u daar verkwikt hebt, gij toen niet van den Heer der plaats een geleider hebt gevraagd, daar gij toch zulke zwakke vrouwen zijt. Gij hadt dan al die moeiten en gevaren kunnen vermijden."

„Helaas!" zeide CHRISTINNE, „wij waren zoo vervuld van onze tegenwoordige zegeningen, dat wij er geen oogenblik aan dachten, welke gevaren ons zouden kunnen bedreigen. En dan, hoe konden wij vermoeden, dat in de

nabijheid van des Konings paleis zulke booswichten zich zouden ophouden! Zeker, het ware goed geweest als wij onzen Heer om een gids hadden verzocht, maar eigenlijk begrijp ik niet goed, waarom hij ons niet werd medegegeven, daar wij er zoo groote behoefte aan hadden."

BEVRIJDER: „Het is niet altijd nuttig dat ons dingen, die wij behoeven, worden *geschonken*, zonder dat wij er om vragen, want zij worden dan wel eens van weinig waarde geacht. Maar wanneer de mensch dringend behoefte gevoelt aan eene zaak en hij zijne innige begeerte kenbaar maakt, dan zal hij de vervulling daarvan des te hooger schatten en er met meerdere waardeering gebruik van maken. Wanneer mijn Heer u een gids had gegeven, dan zoudt gij er niet toe gekomen zijn uw verzuim te betreuren, dat gij er Hem geen hadt gevraagd, daar gij toch meendet er geen te behoeven. Zoo moeten alle dingen medewerken ten goede ten einde u te oefenen in waakzaamheid."

CHRISTINNE: „Zullen wij teruggaan naar onzen Heer om hem onze dwaasheid te belijden en een gids te vragen?"

BEVRIJDER: „Ik zal hem zeggen hoezeer gij uw verzuim betreurt. Gij behoeft niet terug te keeren, want op elke plaats, waar gij zult aankomen, zult gij vinden, al wat gij zult behoeven, en alles is daar gereed om de veiligheid der pelgrims tegen elken aanval te verdedigen. Maar gelijk ik zeide: Hij wil verzocht worden; dat Hij het hun doe. (Ez. XXXVI : 37.) En de zaak moet al zeer nietig zijn, die niet waard is, dat men er om vraagt." Nadat hij dit gezegd had, ging hij terug en de pelgrims vervolgden hunne reis.

Toen zeide BARMHARTIGHEID: „Welk een onverwachte teleurstelling is dit! Ik had er vast op gerekend, dat wij alle gevaar te boven waren, en dat wij geen tegenspoed meer zouden ontmoeten."

„Uw gebrek aan ervaring, lieve zuster," zeide CHRISTINNE tot BARMHARTIGHEID, „kan tot uwe verontschuldiging dienen, maar wat mij betreft, mijne schuld is zooveel te zwaarder, want ik had het gevaar moeten voorzien en op hulp bedacht moeten zijn. Ik ben wel zeer te veroordeelen."

„Wel," hernam BARMHARTIGHEID, „hoe hebt gij dat kun-

nen voorzien? Wees zoo goed mij dat raadsel eens op te lossen!"

CHRISTINNE: „Dat wil ik u gaarne zeggen. Vóór ik een voet buiten de deur heb gezet om de reis te aanvaarden, had ik 's nachts een droom. Ik zag nl. twee mannen, volkomen gelijk aan die twee booswichten, en ik hoorde hen samen beraadslagen, wat zij zouden doen om mijne redding van het eeuwig verderf te verhinderen. Ik zal u hun eigen woorden mededeelen, die ik vernam te midden mijner angsten. „Wat zullen wij toch met deze vrouw doen," zeiden zij, „want zij roept voortdurend, hetzij zij waakt of slaapt, om vergeving van zonden. Indien zij zoo voortgaat als zij begonnen is, zullen wij haar verliezen evenals wij haar man hebben verloren." Deze woorden hadden mij voorzichtig moeten maken, en mij moeten doen omzien naar een beschermer."

„Wel," zeide BARMHARTIGHEID, „evenals wij door dit verzuim een beter inzicht hebben gekregen in onze tekortkomingen, zoo heeft de Heere ons daartegenover een ruimer blik gegeven op den rijkdom zijner genade. Hoe duidelijk blijkt het, dat hij ons op onzen weg heeft gevolgd met zijn ongevraagde gunstbewijzen, en dat hij ons uit loutere genade heeft verlost van het geweld dergenen, die sterker waren dan wij."

Toen ze nog eenigen tijd zoo samen hadden gesproken, kwamen zij in de nabijheid van een huis, dat aan den weg was gebouwd ten dienste en tot verkwikking van pelgrims, en dat u reeds bekend is uit het eerste gedeelte van dit boek. Zij begaven zich dus daarheen (het was het huis van UITLEGGER) en toen zij bij de deur waren gekomen, hoorden zij binnen een levendig gesprek. Het kwam haar voor als hoorden zij den naam van CHRISTINNE uitspreken, want gij moet weten, dat het gerucht reeds vóór haar uitging, dat zij zich met hare kinderen op reis had begeven. En dit gaf te meer oorzaak tot blijdschap, omdat men gehoord had, dat zij de vrouw was van CHRISTEN; dezelfde, die er vroeger niet van wilde hooren den pelgrimstocht te aanvaarden. De vrouwen bleven dus staan en hoorden, dat de goede menschen daar binnen over haar

spraken, weinig vermoedende wie daar buiten voor de deur stonden. Eindelijk klopte CHRISTINNE, evenals vroeger CHRISTEN, aan de poort. Weldra verscheen er dan ook een jong meisje, genaamd ONSCHULD, die de deur opende, en naar buiten keek, en zie, daar stonden twee vrouwen.

Dit meisje nu vraagde: „Wien wenscht gij hier te spreken?"

CHRISTINNE: „Wij meenen, dat hier een onderkomen wordt verleend aan pelgrims en daar wij ons op de pelgrimsreis bevinden, verzoeken wij vriendelijk hier te worden ontvangen; want, gelijk gij ziet, begint het reeds donker te worden, en kunnen wij met het oog op den invallenden nacht moeilijk verder reizen."

Het meisje: „Mag ik dan uwe namen weten, dan kan ik uw verzoek aan mijnen heer overbrengen?"

CHRISTINNE: „Mijn naam is CHRISTINNE, de vrouw van den pelgrim, die eenige jaren geleden dezen kant uit kwam, en dit zijn onze vier kinderen. Dit meisje is eene vriendin van mij, en is, evenals ik, op de pelgrimsreis."

Op het hooren van deze woorden liep ONSCHULD naar binnen, en zeide tot degenen, die zich daar bevonden: „Raadt eens wie hier voor de deur staat! Daar is CHRISTINNE met haar kinderen en haar vriendin, allen verlangende hier te worden binnengelaten."

Toen sprongen zij op van blijdschap en gingen het hun Meester vertellen. En terstond kwam hij naar buiten, en haar aanziende, zeide hij: „Zijt gij die CHRISTINNE, welke CHRISTEN, die goede man, heeft moeten achterlaten, toen hij de pelgrimsreis ging aanvaarden?"

CHRISTINNE: „Ja, ik ben die echtgenoote, die zoo hardvochtig was, dat ik mij aan zijn kommer en verdriet niet gelegen liet liggen, en hem alleen liet trekken; en dit zijn onze vier kinderen. Maar nu ben ik óók gekomen, want ik ben overtuigd, dat dit de eenige, goede weg is."

UITLEGGER: „Dan wordt vervuld, hetgeen geschreven staat van den man, die tot zijn zoon zeide: Werk heden in mijn wijngaard, en hij zeide tot zijn vader: ik wil niet; maar daarna heeft hij berouw gehad en is heengegaan." (Matth. XXI : 28, 29.)

„Amen," zeide CHRISTINNE, „God geve, dat dit woord

aan mij bevestigd worde en dat ik eindelijk door Hem moge worden bevonden zonder vlek en zonder rimpel!"

UITLEGGER: „Maar waarom blijft gij zoo buiten staan? Kom binnen, gij dochter Abrahams. Wij spraken juist over u, want wij hadden reeds vernomen, dat gij een pelgrim geworden waart. Komt, kinderen, komt binnen, en gij ook, jongedochter! — En op deze vriendelijke uitnoodiging traden zij allen het huis binnen. Hier werden zij uitgenoodigd plaats te nemen en wat uit te rusten, hetgeen zij gaarne deden. En nu kwamen allen, die gewoon waren voor de pelgrims te zorgen, die daar hun intrek namen, binnen, om hen te begroeten en welkom te heeten. Zij lachten de vrouwen zoo vriendelijk toe van blijdschap, dat CHRISTINNE nu ook het goede deel had gekozen. En zij zagen de knapen ook aan met de innigste belangstelling en ontvingen hen hartelijk. Maar niet minder genegenheid betoonden zij aan BARMHARTIGHEID, zoodat allen gevoelden, hoe welkom zij waren in het huis van den Meester.

Na eenigen tijd noodigde UITLEGGER, daar het avondeten nog niet gereed was, de nieuwe bezoekers uit met hem *de beteekenisvolle kamers* te beschouwen, en daar toonde hij hun de dingen, die CHRISTEN vroeger ook had gezien. Hier zagen zij den man in de ijzeren kooi; den man, die zich zegevierend door de vijanden heensloeg, en al die zinnebeelden, waarvan de verklaring voor CHRISTEN zoo nuttig was geweest.

Nadat zij al deze dingen gezien en daarna eenigen tijd rust genoten hadden, bracht UITLEGGER CHRISTINNE en haar gezelschap nog in een ander vertrek. Daar zagen zij een man, die slechts naar beneden kon zien. In zijn hand had hij een vuilnishark, en boven zijn hoofd stond Iemand met een hemelsche kroon, welke hij hem aanbood in ruil voor die vuilnishark. Maar de man keek niet op en deed niets anders dan de strootjes, de stokjes en het vuil van den grond bijeen en naar zich toe te harken.

Toen zeide CHRISTINNE: „Ik geloof, dat ik wel eenigszins begrijp, wat hiervan de beteekenis is: dit is het beeld van Wereldling, nietwaar Heer?"

UITLEGGER: „Dat hebt gij terecht opgemerkt, en de hark,

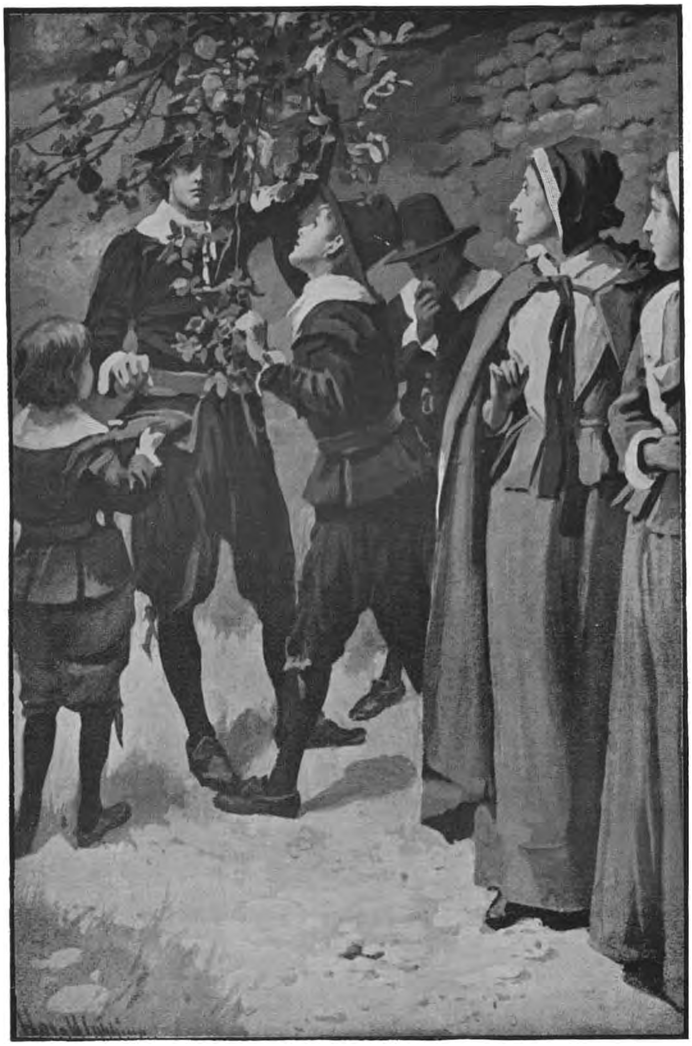

DE JONGENS BIJ DE VRUCHTEN.

Christinne's zonen werden door het gezicht der vruchten bekoord, en zoo vingen zij om 't hardst aan er van te eten.

die hij vasthoudt, wijst op hun vleeschelijke gezindheid. En dat gij dezen man meer ziet letten op strootjes en stokjes en vuilnis op den grond dan op hetgeen hem wordt toegeroepen door dengene, die hem de kroon des levens aanbiedt, beteekent, dat voor velen de hemel slechts een *fabel* is, terwijl zij de dingen dezer aarde alleen als werkelijkheid beschouwen. Ook hebt gij gezien, dat de man slechts naar beneden het oog kon richten; dit geeft u te kennen, dat, wanneer de wereldsche dingen iemands hart geheel en al in hunne macht hebben, zij het oog niet meer opheffen naar de onzienlijke dingen."

Toen zeide CHRISTINNE: „O, verlos mij van deze vuilnishark."

„Dat gebed," zeide UITLEGGER, „wordt maar al te zeer verwaarloosd. Duizenden worden er gevonden, van wie er nauwelijks één bidt: „Rijkdom geef mij niet," (Spr. XXX : 8) maar de meesten leggen zich met den grootsten ijver toe op het bijeenzoeken van strootjes en stokjes."

Met tranen in de oogen luisterden BARMHARTIGHEID en CHRISTINNE toe. „Helaas!" zeiden zij, „het is maar al te waar."

Nadat UITLEGGER hun deze zaak had getoond, bracht hij hen in de mooiste kamer van het huis, een prachtige zaal, en verzocht hun eens rond te kijken of zij ook iets bespeurden, dat tot leering kon strekken. Ze keken rond naar alle kanten, maar zagen niets anders, dan een groote spin, die langs den muur kroop, en dit trof hun niet bijzonder. BARMHARTIGHEID zeide dan ook: „ik zie niets." Maar CHRISTINNE bewaarde het stilzwijgen.

„Kijkt nu eens goed rond," zeide UITLEGGER, en toen BARMHARTIGHEID dit gedaan had, zeide zij: „het eenige wat ik zie, is een leelijke spin, die zich aan den muur vasthoudt." Toen vraagde hij: „Is er maar ééne spin in deze groote zaal?" Op deze vraag vulden de oogen van CHRISTINNE zich met tranen, en zij zeide: „Ja, Heere, hier is er meer dan een, en spinnen, welker venijn doodelijker is dan dat, hetwelk deze spin met zich omdraagt." Nu zag UITLEGGER haar vriendelijk aan, en zeide: „dat hebt gij naar waarheid gezegd."

Deze woorden deden BARMHARTIGHEID en ook de knapen van verlegenheid blozen, want allen verstonden nu eenigszins den zin dezer woorden.

Nu ging UITLEGGER voort: „De spin grijpt met de pooten, gelijk gij ziet, en zij is in de paleizen der koningen, (Spr. XXX : 28.) En dat wordt u hier voorgesteld, opdat gij weten zoudt, dat de mensch, hoezeer ook verontreinigd door het inwonend bederf, toch de hand des geloofs mag leggen op Gods genade in Christus en wonen in des Konings paleis."

„Ik begreep hier wel iets van," antwoordde CHRISTINNE, „maar geheel en al was het mij toch niet duidelijk. Wel verstond ik, dat wij gelijken op de leelijke spinnen in dit fraaie vertrek, maar het denkbeeld kwam niet bij mij op, dat wij uit de daad van dit giftige dier kunnen leeren geloof te oefenen, en zooals ik hier zie, de heerlijkste voorrechten te genieten. Waarlijk, God heeft geen ding tevergeefs gemaakt."

Toen schenen zij allen blij, maar tranen stonden in hunne oogen: toch zagen zij elkander aan, en bogen zich neder voor UITLEGGER.

Nu bracht UITLEGGER hen weer in een ander vertrek. Daar bevond zich eene hen met haar kiekens. Hier werd hun door hun gids gevraagd eens toe te zien. Zij merkten nu op, hoe een der kiekens telkens bij het drinkbakje kwam en als het gedronken had het kopje ophief en naar boven zag. „Zie," zeide hij, „wat dit kieken doet, en leer van dat diertje hoe de mensch dankbaar heeft te erkennen, dat alle goede gaven van boven komen. En nu moet gij nog eens goed opmerken, wat de hen doet." Toen bemerkten zij dat deze op vierderlei wijze hare meening te verstaan gaf aan haar kiekens. 1e had zij een *gewoon geroep*, dat zij den geheelen dag door liet hooren; 2e een *bijzonder geroep*, dat zij slechts nu en dan liet hooren; 3e een *klokstem;* 4e een *noodgeschrei.* (Matth. XXIII : 37.)

„Vergelijk nu eens," zeide hij, „deze hen bij uw Koning en deze kiekens bij zijne gehoorzame kinderen. Want ook hij heeft verschillende wijzen om zijn volk tot zich te roepen. Door zijn *gewoon roepen* geeft hij niets; door zijn *bijzon-*

der geroep heeft hij altijd iets te geven; ook heeft hij een *klokstem* voor hen, die onder zijn vleugelen zijn, en een *noodgeschrei*, dat hen dringt om acht te geven als de vijand dreigt.

En nu heb ik u met opzet in deze kamer gebracht, omdat gij vrouwen zijt, en zij gemakkelijk door u verstaan zullen worden."

„Och, mijnheer," zeide CHRISTINNE, „wees zoo goed ons nog meer dingen uit te leggen." Toen bracht hij hen in het slachthuis, waar de slager bezig was een schaap te slachten en zie, het schaap was geduldig en onderging gedwee den dood. Nu zeide UITLEGGER: „gij kunt van dit schaap leeren, hoe gij zonder murmureeren en klagen ongelijk verdragen moet. Zie eens, hoe gelaten het den dood ondergaat. En nu noemt uw Koning u *zijne* schapen!"

Daarop leidde hij hen naar den tuin, waarin een groote verscheidenheid van bloemen groeide. „Ziet gij al deze bloemen?" vraagde hij. „Ja," antwoordde CHRISTINNE. „Nu," hernam hij, „die bloemen zijn alle verschillend van vorm, kleur, geur en eigenschappen; sommige hebben veel meer waarde dan andere; maar waar de hovenier haar plaatst, daar staan zij, zonder elkander te benijden of met elkander te twisten."

Daarna bracht hij hen naar een akker, waarop gerst en tarwe gezaaid waren. Maar ziet, van al de aren was de top afgesneden, en niets dan het stroo stond op het land. „Ziet," zeide hij, „deze grond werd gemest, geploegd en bezaaid, maar wat moeten we met dezen oogst beginnen?"

„Daar is niets mede uit te richten," zeide CHRISTINNE, „dan het stroo te verbranden en het overige als mest te gebruiken." Toen hervatte UITLEGGER: „gij ziet dus, dat vruchten het wezenlijke van den oogst zijn en dat het andere alleen dient om verbrand of onder den voet vertreden te worden. Ziet dus toe, dat gij in dezen nimmer een oordeel velt over uw eigen daden!" Nu gingen ze weer in huis, en toen bemerkten zij een roodborstje, dat een groote spin in den bek hield. Zij keken hier verbaasd naar, doch CHRISTINNE zeide: „Welk een tegenstrijdigheid in zulk een aardig klein vogeltje als het roodborstje is, en dat zoo

gaarne bij menschen schijnt te zijn! Ik dacht, dat het alleen leefde van broodkruimels, en van ander onschadelijk voedsel. Ik vind het nu lang zulk een lief diertje niet meer."

UITLEGGER antwoordde nu: „Dit roodborstje is een zeer treffend zinnebeeld van sommige belijders. Oppervlakkig beschouwd, hebben dezen een schoon voorkomen, en zoeken schijnbaar gemeenschap met de oprechte belijders, doch in werkelijkheid is het hun slechts om uitwendig voordeel te doen. Zoo schijnen zij ook gaarne de huizen der godzalige lieden te bezoeken, doch dit geschiedt alleen om van hun gaven te genieten. Als zij onder elkander zijn, handelen zij geheel anders en drinken zij de zonde in als water."

Toen zij weder binnen gekomen waren en het avondmaal nòg niet gereed was, verzochten zij UITLEGGER hun nog eenige nuttige zaken te leeren. Hierop ving deze aldus aan:

„Hoe vetter de zeug is, des te meer zoekt zij het slijk; hoe vetter de os is, des te vroolijker gaat hij ter slachting; hoe meer voorspoed de zinnelijke mensch heeft, des te meer is hij tot kwaad geneigd. Er is in de vrouw een begeerte om netjes en sierlijk te zijn en het is betamelijk versierd te zijn met datgene, wat groote waarde heeft in Gods oog."

„Het is gemakkelijker een of twee nachten te waken, dan een geheel jaar wakende te blijven; en zoo is het ook gemakkelijker een christelijken wandel te *beginnen* dan te volharden ten einde toe."

„Ieder scheepskapitein zal in den storm gaarne over boord werpen wat slechts geringe waarde heeft, maar wie zal eerst het beste overboord werpen? Alleen hij, die God niet vreest!"

„Eén lek zal een schip doen zinken en ééne zonde kan een zondaar verderven."

„Hij, die zijn vriend vergeet, is ondankbaar jegens hem, maar wie zijn Zaligmaker vergeet is onbarmhartig jegens zichzelf. Wie in de zonde leeft en toch hoopt op de zaligheid hiernamaals, is gelijk een mensch, die brandkoren zaait en dan goede gerst en tarwe denkt te oogsten. Wenscht iemand goed te leven, dan zij zijn laatste dag hem gedurig

voor oogen en hem als reismakker voortdurend ter zijde."

„Het gefluister en het gedurig veranderen onzer gedachten bewijzen, dat de zonde in de wereld is."

„Indien de wereld, waarin Gods licht schijnt, door de menschen begeerlijk geacht wordt, wat moet de hemel, waar God alles in allen is, dan niet heerlijk zijn! Indien wij van dit aardsche leven, dat zooveel lasten en moeiten met zich brengt, zoo moeilijk kunnen scheiden, wat moet het leven daarboven dan niet zijn?"

„Ieder is geneigd, de goedheid van menschen ten zeerste te verheffen, maar wie verheft de goedheid Gods naar waarde?"

„Wij verlaten zelden den disch of er is nog spijze overig; zoo is er in Jezus Christus meer gerechtigheid en verdienste dan de geheele wereld behoeft."

Toen UITLEGGER geëindigd had al deze lessen te geven, bracht hij hen weder naar zijn tuin en toonde hun daar een boom, die van binnen geheel vermolmd maar toch nog groen was en bladeren droeg. Nu vraagde BARMHARTIGHEID, wat dit te beduiden had. „Deze boom," zeide hij, „die van buiten schoon, maar van binnen vermolmd is, is het beeld dergenen, wier mond vol is van God, maar die inderdaad niets voor Hem over hebben. Hun hart is alleen nog goed tot tondel voor des duivels tondeldoos."

Intusschen was het avondeten gereed, de tafel gedekt en de spijzen opgediend; allen zetten zich dus neder en toen het gebed was uitgesproken begon men te eten. Het was de gewoonte, dat UITLEGGER voor zijne gasten, als zij waren aangezeten, muziek liet maken. Ook nu speelden de speellieden. Ook was er een die zong met een zeer schoone stem. Zijn lied was:

De Heer is mij tot steun en sterkte,
  Die me onderhoudt is Hij.
Hoe zou mij dan ook iets ontbreken,
  Dat noodig is voor mij?

Toen dit lied en ook de muziek geëindigd was, vraagde UITLEGGER aan CHRISTINNE, wat haar wel het eerst had bewogen de pelgrimsreis te ondernemen. CHRISTINNE ant-

woordde: „In de eerste plaats was ik zeer getroffen door het verlies van mijn echtgenoot en ik treurde innig over zijn heengaan, doch dit alles was slechts natuurlijke genegenheid. Daarna kwamen de moeilijkheden en de strijd van zijn pelgrimstocht mij voor den geest, en ik bedacht, hoe hardvochtig ik hem onder die omstandigheden had bejegend. Nu maakte zich een gevoel van schuld in zóó hevige mate meester van mijn gemoed, dat ik tot vertwijfeling zou zijn vervallen, indien ik niet in een droomgezicht een blik had mogen slaan op den gelukstaat van mijn man, en ik niet een uitnoodiging had ontvangen van den Koning van dat land om ook derwaarts te reizen. De droom en de brief beide werkten zoo op mijn geest, dat zij mij dwongen dezen weg te gaan."

UITLEGGER: „Maar was er niemand, die zich daartegen verzette?"

CHRISTINNE: „Ja, eene buurvrouw, eene zekere vrouw VREESACHTIG, (ze is verwant aan den man, die mijn echtgenoot van de reis wilde afschrikken). Zij hield mij voor half dwaas, omdat ik zulk een onzinnige zaak ging ondernemen, en deed al wat zij kon om mij te ontmoedigen. Zij bracht mij vooral onder 't oog, wat mijn man had moeten lijden en doorworstelen, maar dit alles kon mij toch niet afschrikken. Wat mij vooral *zeer* verontrustte, was een droom, waarin ik twee booswichten zag, die naar het mij toescheen, voornemens waren mijn reis te doen mislukken; ja, zij hebben mij zulk een schrik aangejaagd, dat ik ieder, die mij tegenkomt, met vrees zie naderen, of hij mij eenig leed mocht doen of mij van den weg afbrengen. Ja, ik wil u, mijnheer, wel zeggen (hoewel ik het niet gaarne aan iedereen zou vertellen), dat wij tusschen dit huis en de poort, waardoor wij op dezen weg kwamen, zoo zijn aangevallen, dat wij genoodzaakt waren „moord!" te roepen, en die twee aanvallers hadden groote overeenkomst met hen, die ik in mijn droom had gezien."

UITLEGGER: „Uw begin is goed, en doet onderstellen, dat gij in uw laatste grootelijks zult toenemen." En nu wendde hij zich tot BARMHARTIGHEID met de woorden: „En gij, lieve, wat bewoog u om herwaarts te komen?"

Maar BARMHARTIGHEID bloosde en beefde, en kon gedurende een poosje niet antwoorden.

UITLEGGER: „Nu, wees maar niet bevreesd; geloof alleen, en zeg maar, wat u op het hart ligt."

Toen begon zij, en zeide: „Waarlijk, mijnheer, mijne geringe ervaring maakt, dat ik liever het stilzwijgen bewaar, en juist dat doet mij wel eens vreezen, dat ik ten slotte nog bedrogen zal uitkomen. Ik kan niet, zooals mijne vriendin CHRISTINNE, spreken van gezichten en van droomen, en ik heb er geen ondervinding van wat het zegt den raad van goede vrienden in den wind te hebben geslagen."

UITLEGGER: „Wat heeft u dan bewogen, lief kind, om dezen weg in te slaan?"

BARMHARTIGHEID: „Wel, toen mijne vriendin zich gereed maakte om de stad te verlaten, ging ik met eene andere kennis uit de buurt haar bezoeken. Wij klopten aan haar deur en traden binnen. Toen wij haar zoo bezig zagen, vraagden wij, wat dat moest beteekenen. En nu deelde zij ons mede, dat zij geroepen was om haar echtgenoot te volgen en dat zij hem gezien had in een droom, en hoe hij woonde in een heerlijk oord, te midden van zalige geesten, een kroon op het hoofd dragende. Ook had zij in den droom aanschouwd, hoe hij den lof des Heeren verkondigde op de harp, hoe hij gespijzigd werd aan des Konings tafel en dien Koning eeuwig lof en eere mocht toebrengen.

Toen ik haar dit alles hoorde verhalen, was mijn hart brandende in mij, en ik overlegde bij mijzelf: indien dit alles waarheid is, dan wil ook ik mijn vader en moeder en mijn geboorteland verlaten en indien zij 't mij toelaat met CHRISTINNE optrekken.

Dus ondervraagde ik haar verder naar de waarheid van deze dingen en of ik met haar gaan mocht; want ik zag nu in, dat er in onze stad geen woning meer was, die niet met ondergang werd bedreigd. Toch ben ik met een bezwaard hart weggegaan; niet omdat ik onwillig was om te gaan, maar omdat zoovelen van mijn betrekkingen achter bleven. En ik ben gekomen met al de begeerten mijns

harten, en ik zal, als ik mag, met CHRISTINNE gaan tot haar echtgenoot en zijn Koning."

UITLEGGER: „Uw begin is goed, want gij hebt de stem der Waarheid gehoor verleend; gij zijt gelijk aan Ruth, die uit liefde tot Naomi en tot den Heere, haren God, haar vader en moeder en het land harer geboorte verliet om uit te gaan naar een volk, dat zij te voren niet kende. De Heere zegene uwen arbeid en de God van Israël, onder wiens vleugelen gij met vertrouwen de toevlucht genomen hebt, zij uw overvloedig loon!" (Ruth. II : 11—12.)

Nu was de avondmaaltijd afgeloopen en men maakte toebereidselen om zich ter ruste te begeven. De vrouwen kregen elk een afzonderlijke slaapplaats, en de knapen kregen samen ééne kamer. Toen BARMHARTIGHEID zich te bed had begeven, kon zij van blijdschap niet slapen, omdat haar twijfel, van ten slotte bedrogen te zullen uitkomen, meer dan ooit van haar was weggenomen. Zij dankte en loofde God, die alles zoo wèl had gemaakt.

Met het opgaan der zon verlieten zij hunne legersteden en maakten zich gereed om te vertrekken. UITLEGGER verzocht hun echter nog een wijle te toeven, want, zeide hij: „gij moet naar den regel van dit huis van hier gaan." Toen riep hij het dienstmeisje, dat hun het eerst de deur had geopend, en zeide: „Breng onze gasten in den tuin naar de badkamer, opdat zij daar gereinigd worden van het stof, dat hun nog van den weg aankleeft." Daarop bracht ONSCHULD hen naar den hof en onderrichtte de vrouwen, hoe zij zich moesten baden en reinigen om de reis zóó voort te zetten als de heer des huizes dit verlangde. Toen gingen zij binnen en waschten zich, zij en de jongens; zij kwamen uit het bad, niet slechts rein en frisch en helder, maar ook geheel verkwikt en versterkt in hunne leden.

Toen zij weer in huis kwamen en UITLEGGER hen aanschouwde, gaf hij zijn tevredenheid te kennen en zeide tot hen: „helder als het maanlicht." Toen vroeg hij om het zegel, waarmede allen, die gereinigd waren, verzegeld werden. Het zegel werd dus gebracht en nu zette hij zijn merkteeken op hunne voorhoofden, opdat zij herkend zouden

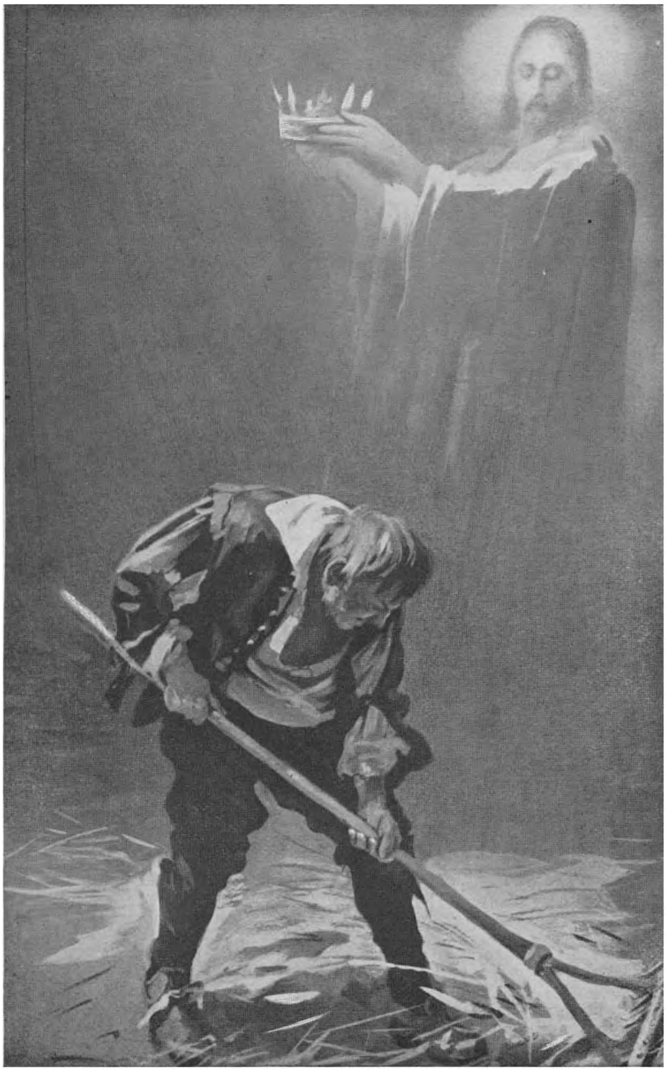

DE MAN MET DE VUILNISHARK.

Daar zagen zij een man, die slechts naar beneden kon zien. In zijn hand had hij een vuilnishark en boven zijn hoofd stond Iemand met een hemelsche kroon, welke hij hem aanbood in ruil voor die vuilnishark.

worden in de plaatsen, die zij moesten doortrekken. Dit zegel was geheel overeenkomstig het Pascha, dat de kinderen Israëls moesten eten, toen zij uit Egypte togen, (Ex. XIII : 8—10.) Het verhoogde zeer hunne schoonheid, want het was een sieraad op hun aangezichten. Ook verhoogde het hun ernst en maakte hun voorkomen meer gelijk aan dat der engelen.

Daarop zeide UITLEGGER tot het dienstmeisje, dat voor deze vrouwen moest zorgen: „ga nu uit de kleedkamer kleederen halen voor deze pelgrims." Dus ging zij en haalde witte kleederen en legde die voor hem neder. Toen gebood hij, dat ze daarmede bekleed zouden worden. Het was fijn linnen, wit en helder. Toen de vrouwen zoo sierlijk waren uitgedost, zagen zij elkander vol eerbied aan, want zij konden aan zichzelf niet de heerlijkheid waarnemen, die zij aan elkander zagen. Zij begonnen dus de een de ander uitnemender te achten dan zichzelve. „Gij zijt véél schooner dan ik," zeide de eene; „gij zijt véél bevalliger dan ik," zei de andere. Ook de kinderen waren verbaasd over hetgeen aan hen geschied was.

Nu gebood UITLEGGER een zijner dienstknechten, STOUTMOEDIG genaamd, zijn zwaard, helm en schild te nemen en zeide hem: „geleid deze mijne dochters naar 't paleis *Liefelijkheid*, hare volgende rustplaats." Hij gordde dus zijn wapenen aan en ging voor hen uit, nadat UITLEGGER hun Gods zegen had toegewenscht en de geheele familie hen met vele goede wenschen uitgeleide had gedaan. Nu gingen zij op weg en hieven het lied aan:

Hoe werden oog en oor verkwikt
Ter tweede rustplaats ons beschikt,
Door dingen, die veel honderd jaren
Voor anderen verborgen waren.

De vuilnisharker en de spin,
De hen, het kieken — 't al heeft zin;
Ze geven nutte lessen, wenken.
Mocht ik er aandacht maar aan schenken.

De slachter, als de tuin en 't veld,
't Roodborstje, dat de spin beknelt,
De boom, inwendig gansch vergaan,
Hoe doen zij ernstig mij verstaan,

Dat 'k toch naar waken, bidden streef,
Dat ik oprecht van harte leef,
God dien met beving, alle dagen,
Gewilliglijk Zijn kruis moog dragen.

Nu zag ik in mijn droom, dat zij voortgingen en dat STOUTMOEDIG voor hen uit liep. Zoo kwamen zij bij de plaats, waar de last aan CHRISTEN was ontvallen en in het geopend graf was terecht gekomen. Hier stonden zij stil en zonden een dankgebed op tot God. „Nu," zeide CHRISTINNE, „komt mij te binnen wat ons aan de poort gezegd is, nl. dat wij vergeving zouden ontvangen door woord en daad; door het woord, dat is de belofte, door de daad, dat is in den weg, waarin het was verkregen. Wat nu de belofte aangaat, daar weet ik iets van, maar wat beteekent het, vergeving te hebben door de daad of in den weg, waarin het was verkregen?

Mijnheer STOUTMOEDIG, ik veronderstel, dat gij er iets van weet, laat ons er dus als 't u belieft een en ander van hooren."

STOUTMOEDIG: „Vergeving aangebracht door een daad, is vergeving, die door iemand verkregen is voor een ander, die daaraan behoefte heeft; niet door den persoon, waaraan vergeving geschonken is, maar in den weg, zegt de ander, in denwelken ik die heb verkregen. Dus met betrekking tot uzelf, het bewustzijn van schuldvergeving, waarin gij u moogt verblijden evenals BARMHARTIGHEID en deze jongens, hebt gij evenals de vergeving zelve te danken aan Hem, die u door de poort deed ingaan; Hij heeft ze verkregen in dezen dubbelen weg: Hij heeft gerechtigheid vervuld om u te bedekken, en bloed gestort om u te wasschen."

CHRISTINNE: „Maar indien Hij zijne gerechtigheid met ons deelt, wat heeft hij dan voor zich zelf?"

STOUTMOEDIG: „Hij heeft meer gerechtigheid, dan gij noodig hebt en dan Hij zelf behoeft."

CHRISTINNE: „Maak mij dat als 't u belieft eens duidelijk?"

STOUTMOEDIG: „Gaarne. Maar dan moet ik vooropstellen, dat Hij, van wien wij spreken, zijns gelijke niet heeft. Hij vereenigt twee naturen in één persoon, die wel van elkander *onder*scheiden, maar niet *ge*scheiden kunnen worden. Tot elk dezer naturen behoort eene gerechtigheid en

elke gerechtigheid is onafscheidelijk van die natuur: zoodat men even gemakkelijk die natuur zou kunnen dooden als die gerechtigheid of rechtvaardigheid er van scheiden. Nu worden wij van deze tweeërlei gerechtigheid geen deelgenoot gemaakt, in dien zin, dat zij op ons gelegd zouden kunnen worden, en wij dan gerechtvaardigd zouden zijn, en het eeuwige leven bezitten. Behalve deze tweeërlei rechtvaardigheid bezit deze Persoon nog eene, aangezien deze twee naturen vereenigd zijn in één. En dit nu is niet de gerechtigheid zijner goddelijke natuur, als onderscheiden van de menschelijke; ook niet de gerechtigheid der menschelijke natuur, onderscheiden van de goddelijke; maar eene gerechtigheid, die behoort aan de vereeniging van beide naturen, en die daarom noodwendig behoort bij het werk van den Middelaar, dat hem was opgedragen. Indien Hij scheidt van zijn eerste gerechtigheid, scheidt Hij van zijn Godheid; indien Hij scheidt van zijn tweede, scheidt Hij van zijn reine menschheid; indien Hij scheidt van zijn derde, scheidt Hij van die volkomenheid, die Hem geschikt maakt voor het Middelaarsambt. Dus bezit Hij eene andere gerechtigheid, die bestaat in zijne gehoorzaamheid aan een geopenbaarden wil, en *dat* is de gerechtigheid die Hij op den zondaar legt, en waarmede hunne zonden bedekt worden. Daarom zegt Hij: „Gelijk door de ongehoorzaamheid van éénen velen tot zondaars zijn gesteld geworden, alzoo zullen door de gehoorzaamheid van éénen velen tot rechtvaardigen gesteld worden." (Rom. V : 19.)

CHRISTINNE: „Zijn de beide andere gerechtigheden voor ons van geenerlei nut?"

STOUTMOEDIG: „Ja; want hoewel zij noodzakelijk behooren bij zijne naturen en zijn ambt, en dus niet aan een ander kunnen worden medegedeeld, is het toch uit kracht van die eigenschappen, dat de gerechtigheid, die den zondaar rechtvaardigt, aan dat doel beantwoordt. De gerechtigheid van zijn Godheid geeft kracht aan zijne gehoorzaamheid, de gerechtigheid van zijne menschheid maakt, dat hij met zijne gehoorzaamheid kan rechtvaardigen en de gerechtigheid, die behoort aan de vereeniging der beide naturen tot zijn ambt, geeft gezag aan die gerechtigheid om het werk

te doen, waarvoor zij bestemd was. Hier is dus eene gerechtigheid, die Christus als God niet noodig heeft, want ook *zonder* dezelve is Hij God. Hier is eene gerechtigheid, die Christus als mensch niet behoeft, want hij is volkomen mensch *zonder* haar. Dan is er eene gerechtigheid, die Christus als God-mensch niet behoeft, want Hij is dit volkomen *zonder* haar. Er is dus eene gerechtigheid, die Christus als God, als mensch en als God-mensch, niet voor zichzelf behoeft en die Hij dus kan weggeven; eene rechtvaardigende gerechtigheid, die Hij niet noodig heeft en daarom wegschenkt. Daarom wordt zij genoemd de gave der gerechtigheid. Daar nu Christus Jezus de Heere zichzelf onder de wet heeft gesteld, *moet* die gerechtigheid worden weggeschonken, want de wet verplicht hem, die onder haar staat, niet slechts om gehoorzaamheid te betoonen, maar om liefde te beoefenen. Zoo gebiedt de wet, dat hij, die twee rokken heeft, er één geve aan hem, die er geen heeft. Nu bezit onze Heere inderdaad twee rokken, een voor zichzelf en een om weg te schenken, daarom schenkt Hij er uit vrije gunst een weg aan hem, die niets heeft. En nu komt aan CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID en de overigen die hier zijn, de vergeving hunner zonden toe door de daad of het werk van een ander. Uw Heere Jezus Christus is degene, die gewerkt heeft, en Hij geeft het loon van zijn arbeid aan elken bedelaar, dien Hij ontmoet.

En wat nog de daad der vergeving betreft, er moet aan God een prijs worden betaald, evengoed als er iets moet worden gereed gemaakt om de schande onzer naaktheid te bedekken. De zonde heeft ons onderworpen aan den vloek eener rechtvaardige wet; nu moeten wij van dien vloek worden gerechtvaardigd door den weg van verlossing, zoo er een losprijs wordt betaald voor de schade, door ons aangericht. De prijs is het bloed van uwen Heer, die gekomen is om in uwe plaats te staan, en die den dood heeft ondergaan, dien gij hadt moeten sterven voor uwe overtredingen. Zoo heeft Hij u van uwe overtredingen vrijgemaakt door zijn bloed en uwe bezoedelde en bedorven zielen bekleed met zijne gerechtigheid (Rom. IV : 24), en om die reden spreekt God u vrij en veroordeelt u niet,

wanneer Hij komt om de wereld te oordeelen." (Gal. III : 13.)

CHRISTINNE: „Dat is voortreffelijk! Nu versta ik, wat het zegt, vergeving te hebben in woord en daad! Goede BARMHARTIGHEID, laten wij ons beijveren dit in gedachtenis te houden, en gij, mijne kinderen, evenzeer. Maar, mijnheer, was het deze zaak niet, waardoor aan CHRISTEN de last van de schouders werd gewenteld, en die hem driemaal deed opspringen van vreugde?"

STOUTMOEDIG: „Ja, het was het geloof hieraan, waardoor zijne banden werden losgemaakt, die door geen ander middel konden losgemaakt worden en het was om een bewijs te geven, van de deugdelijkheid hiervan, dat hij genoodzaakt was zijn last tot aan het kruis te dragen."

CHRISTINNE: „Dat dacht ik wel, want al was er te voren reeds licht en blijdschap in mijne ziel, nu zijn ze wel tienmaal grooter. En ik ben overtuigd, door wat ik heb gevoeld, al heb ik tot nu toe ook maar weinig gevoeld, dat, zoo de meest beladen man ter wereld hier ware, en zag en geloofde, als ik nu doe, het zijn hart vroolijk en blijde zou maken van vreugde."

STOUTMOEDIG: „Niet alleen worden, door deze zaken te zien en te gelooven troost en verlichting van een zwaren last geschonken, maar ook de innigste liefde wordt er door verwekt. Want wie, die over dezen weg des heils recht nadenkt, moet niet getrokken worden door liefde tot dit middel des behouds en tot Hem, die dit alles zoo heeft gewrocht?"

CHRISTINNE: „Ja waarlijk, de gedachte dat Christus voor mij zijn bloed heeft vergoten, maakt mijn hart week in mij. O, liefdevolle Heiland, gezegende Verlosser! Gij zijt waardig mij geheel en al te bezitten, want Gij hebt mij gekocht. Ik moet geheel en al *U* ten eigendom zijn, want Gij hebt tienduizend maal meer voor mij betaald dan ik waardig ben. Geen wonder, dat dit te weten mijn echtgenoot tranen van vreugde deed weenen, en dat hij voor niets ter wereld den pelgrimstocht wilde opgeven. Ik besef nu, hoe vurig hij moest verlangen, dat ik met hem ging, maar ach, ellendige die ik was, ik liet hem alléén gaan! O BARMHARTIGHEID, waren nu uw vader en uwe moeder óók maar hier!

Ja, en onze vriendin VREESACHTIG ook! Ik zou van ganscher harte wenschen, dat juffrouw WELLUSTIG ook maar wilde komen. Zeker, zeker, haar hart zou getroffen en aangedaan worden; noch de vreeze van de een, noch de vleeschelijke lust der andere zou haar kunnen beletten alles vaarwel te zeggen en goede pelgrims te worden."

STOUTMOEDIG: „Gij spreekt nu met den gloed eener eerste liefde; zijt gij er zeker van, dat dit gevoel u altijd zal bijblijven? En dan, het gezicht van den stervenden Jezus maakt niet altijd en op allen denzelfden indruk. Hoevelen stonden er niet bij het kruis, die zijn bloed ter aarde zagen vloeien uit zijne wonden, en die er toch zoo onverschillig voor waren, dat zij in plaats van medelijden te gevoelen, Hem bespotten; en in plaats van zijne discipelen te worden, hunne harten tegen Hem verhardden! Dus hebt gij, mijne dochters, al wat gij bezit verkregen door een bijzonderen indruk, welke gewekt werd door een goddelijke aanschouwing van datgene, waarvan ik u sprak. Herinnert u, hoe u was medegedeeld dat de hen door haar gewonen roep geen voedsel geeft aan hare kuikens. Dit hebt gij dus door eene bijzondere genade."

Vervolgens zag ik in mijn droom, dat zij kwamen aan de plaats, waar DWAAS, LUIAARD en VERMETEL lagen te slapen, toen CHRISTEN voorbij kwam, en ter zijde blikkende, zagen zij de lijken dier drie mannen aan ijzeren ketenen aan de galg hangen.

BARMHARTIGHEID vraagde nu aan haar geleider: „Wat zijn dat voor menschen, en waarom zijn zij daar opgehangen?"

STOUTMOEDIG: „Deze drie mannen waren *zeer* slecht van aard; niet alleen, dat zij zelf geen pelgrims wilden worden, maar zij verhinderden nog anderen zooveel zij maar konden. Zij waren verzot op een lui en lichtzinnig leven, trachtten ieder die hun het oor wilde leenen, ook daartoe te verleiden, en verzekerden dan nog brutaal weg, dat het einde van zulk een weg goed zou zijn. Toen CHRISTEN hen voorbij kwam, lagen zij in vadsige rust te slapen, en zooals gij ziet, nu zijn zij gehangen."

BARMHARTIGHEID: „En is het hun werkelijk nog gelukt anderen voor hun denkwijze te winnen?"

STOUTMOEDIG: „O ja, zij hebben meer dan een van den goeden weg afgetrokken. Zoo wisten zij een zekeren TRAAGVOET over te halen om te doen zooals zij. Ook hebben zij een zekeren KORTADEMIG, een ZONDERHART, een HUNKER NAAR LUST en een SLUIMERGEEST verleid, en ook nog een jonge vrouw, STOMPZINNIG genaamd, die zich allen van den rechten weg hebben afgekeerd om hen na te volgen. Daarenboven zeiden zij lasterlijke dingen van uwen Meester, anderen diets makende, dat Hij een harde Meester is. Ook verspreidden zij een kwaad gerucht van het goede land, zeggende, dat het op verre na niet zoo goed is als sommigen beweren. En dan smaadden zij de dienstknechten des Heeren, door hen te schelden voor bemoeizieke indringers. Dan noemden zij het brood Gods niets dan kaf; de vertroostingen zijner kinderen: dwaze inbeelding; de tochten en den arbeid van pelgrims: nuttelooze zaken."

„Ach," sprak CHRISTINNE, „als het zulke lieden waren, zal ik ze nimmer betreuren; zij hebben niets dan hun verdiende loon en ik geloof, dat het maar goed is, dat ze als een teeken ter waarschuwing dicht bij den weg zijn terechtgesteld. Zou het niet goed zijn geweest, indien hunne misdaden gegraveerd waren in ijzer of in koper en dan hier op deze plaats een gedenkteeken ware opgericht om anderen, die even slecht zijn als zij, te waarschuwen?"

STOUTMOEDIG: „Dat is inderdaad geschied, zooals gij zien kunt als gij maar eens den muur van naderbij beziet."

BARMHARTIGHEID: „Neen, neen, laat zij maar hangen en hun namen vergaan en hunne misdaden voor altijd tegen hen getuigen. Ik beschouw het als een groot voorrecht, dat zij opgehangen waren, voor wij hier kwamen. Wie weet, wat zij anders ons, weerlooze vrouwen, nog hadden aangedaan."

En nu zong zij het volgende lied:

Zoo hangt dan daar, gij drie, en weest voor allen
Een teeken, die Gods waarheid tegenstaan.
Gij, die hier komt, zie waartoe zij vervallen
Die 't pelgrims moeilijk maken op hun paân.
En gij, mijn ziele, wil u wachten
Voor allen, die de heiligheid verachten.

Zoo gingen zij voort tot zij aan den voet van den heuvel *Moeilijkheid* kwamen, en STOUTMOEDIG nam deze gelegenheid waar, om hun mede te deelen wat daar aan CHRISTEN was overkomen, toen hij er langs trok. „Zie," sprak hij, „dit is de bron, waaruit CHRISTEN dronk vóór hij den heuvel besteeg: toen was zij helder en rein, maar nu is het water troebel gemaakt door de voeten van hen, die niet willen, dat andere pelgrims zich aan deze bron zouden verkwikken." (Ezechiel XXXIV : 18, 19.) Daarop zeide BARMHARTIGHEID: „Hoe kan iemand toch zoo wangunstig zijn?" Nu merkte hun gids op: „Gij moet het water er maar uitscheppen in een zuiver drinkvat en het dan een poos laten staan tot het vuile en troebele bezonken is op den bodem, dan zal het drinkbare water overblijven." Deze raad werd door CHRISTINNE en de haren opgevolgd: zij schepten het uit de bron in steenen vaten, en lieten het staan tot het onreine naar den bodem gezakt was, en eerst toen dronken zij er van.

Hierna maakte STOUTMOEDIG hen opmerkzaam op de twee zijpaden, waarop VORMELIJK en SCHIJNHEILIG afgedwaald waren. „Dit zijn gevaarlijke wegen," zeide hij, „en toen CHRISTEN hier langs kwam, zijn er een tweetal op omgekomen. En hoewel deze paden nu versperd zijn met kettingen, palen en zelfs met een sloot, toch worden er nog altijd gevonden, die het liever hiermede beproeven dan het pad, dat naar boven voert, in te slaan."

CHRISTINNE: „De weg der trouweloozen is streng. (Spr. XIII : 15.) Het is verwonderlijk hoe zij op die paden kunnen geraken zonder gevaar te loopen den hals te breken."

STOUTMOEDIG: „Zij willen het toch wagen; wat meer is, wanneer een van 's Konings dienaren hen bespeurt en hun toeroept, dat zij zich op den verkeerden weg bevinden, zeggen zij spottend: „aangaande het woord, dat gij tot ons gesproken hebt, in des Heeren naam, wij zullen naar u niet hooren, maar wij zullen ganschelijk doen, al hetgeen uit onzen mond is uitgegaan." (Jer. XLIV : 16, 17.) Als gij goed toeziet, zult gij bemerken, dat het op dezen weg aan waarschuwingen niet ontbreekt, maar toch verkiezen ze dien te betreden."

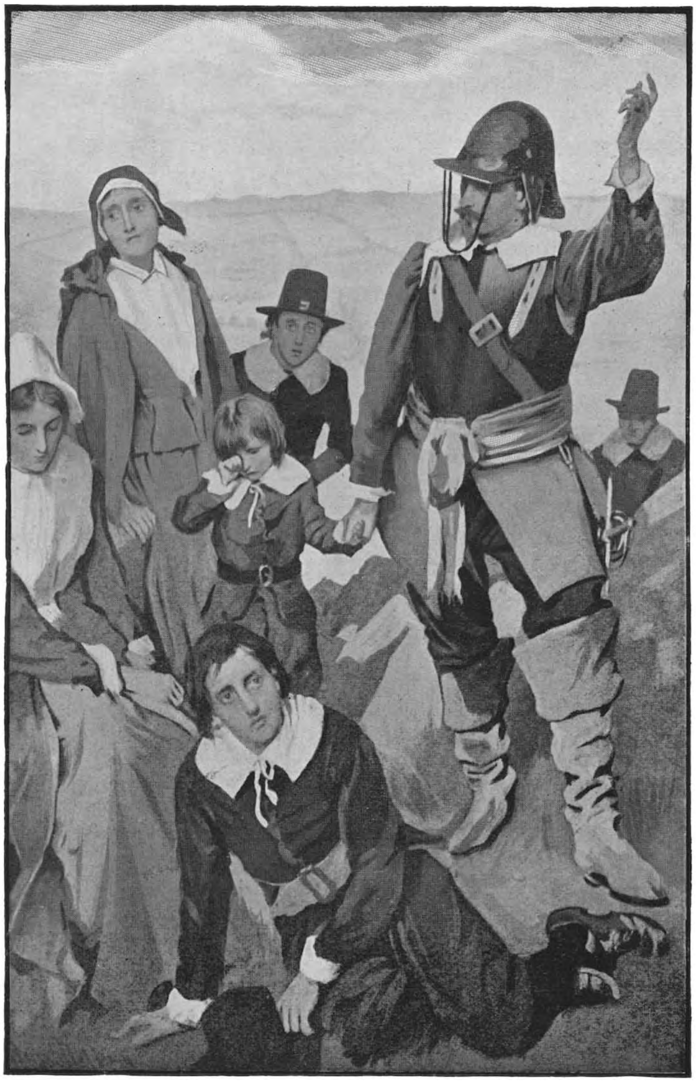

DE PELGRIMS BESTIJGEN DEN HEUVEL MOEILIJKHEID.

Kom, kom, — zeide nu Stoutmoedig, hier moet gij niet nederzitten; een weinig hooger is een priëel dat de Koning daar heeft laten plaatsen.

CHRISTINNE: „Zij zijn traag; zij willen zich geen inspanning getroosten en het beklimmen van den heuvel vinden zij onaangenaam. Zoo wordt aan hen vervuld, hetgeen geschreven staat: de weg des luiaards is als een doornheg. (Spr. XV : 19), Ja, zij zullen liever in een strik loopen dan de steilte opgaan, al voert deze weg ook naar de Hemelstad."

Nu togen zij verder en begonnen den heuvel te bestijgen, en zij klommen steeds hooger. Doch eer zij bij den top waren, begon CHRISTINNE te hijgen, en zij bracht met moeite uit: „Dat klimmen is een heele inspanning en het verwondert mij niet, dat zij, die hun gemak liever hebben dan het heil hunner zielen, een gemakkelijker pad kiezen."

En BARMHARTIGHEID zeide: „Ik wil hier gaarne een weinig rusten" en ook de kinderen begonnen reeds te schreien van vermoeidheid. „Kom, kom," zeide nu STOUTMOEDIG, „hier moet gij niet nederzitten; een weinig hooger is een priëel, dat de Koning daar heeft laten plaatsen." Met deze woorden nam hij den jongsten knaap bij de hand en leidde hem daarheen.

Zoodra zij dan ook het priëel bereikt hadden, vlijden zij zich neer om te rusten, want de hitte was afmattend. Toen zeide BARMHARTIGHEID: „hoe liefelijk is de rust voor de vermoeiden (Matth. XI : 28), en hoe goed is de Vorst der pelgrims, dat hij hun zulke rustplaatsen bereidde. Ik had veel van dit priëel gehoord, maar nooit te voren had ik zooiets aanschouwd. Maar o, laat ons toch toezien, dat wij hier niet in slaap vallen, want naar ik gehoord heb, heeft CHRISTEN daarvoor duur moeten boeten." Nu zeide STOUTMOEDIG tot de knapen: „Wel, beste jongens, hoe gaat het u? Wat zegt gij wel van deze reis?" „Heer," zeide de jongste, „ik had bijna den moed opgegeven, maar ik dank u, dat gij mij bij de hand hebt gevat, toen ik bijna niet meer voortkon. En ik herinner mij, wat mijne moeder mij gezegd heeft, dat de weg naar den hemel gelijk een ladder, maar dat die naar de hel als een hellend pad is. Maar ik ga liever de ladder op naar den hemel, dan naar beneden om in de hel te belanden."

BARMHARTIGHEID zeide nu: „Kent gij het spreekwoord

wel: het is licht werk den berg af te gaan?" „Ja," zeide JAKOBUS, (want zoo heette de knaap) „maar de dag komt ook, waarin het afgaan van den berg het zwaarst zal vallen." „Goed gezegd," zeide STOUTMOEDIG, „gij hebt het rechte antwoord gegeven!" BARMHARTIGHEID glimlachte, maar de knaap bloosde van verlegenheid. „Komt," zeide CHRISTINNE, „wilt gij iets eten om u te verfrisschen, terwijl gij hier zoo zit uit te rusten? Ik heb een granaatappel, dien de heer UITLEGGER mij medegaf, en ook een stukje honigraat en een fleschje met iets versterkends er in." „Ik dacht al, dat hij u iets gaf," zeide BARMHARTIGHEID, „omdat hij u terzijde riep."

„Dat deed hij," antwoordde CHRISTINNE, „maar het gaat zooals ik bij 't begin van onze reis heb gezegd: gij zult alles met mij deelen, omdat gij mijn trouwe gezellin zijt!" Nu gaf zij een deel aan BARMHARTIGHEID en aan de knapen en allen verkwikten zich daarmede. „En," vraagde CHRISTINNE aan STOUTMOEDIG, „wilt gij óók iets nemen?" Maar hij antwoordde: „Gij moet uwe reis nog vervolgen en ik keer huiswaarts; gij zult zelf wel noodig hebben wat gij nog bij u hebt, en ik heb tehuis dagelijks deze spijzen." Toen zij dus gegeten en nog wat gesproken hadden, zeide hun gids tot hen: „De dag snelt voorbij; als gij het goedvindt, zullen wij ons gereed maken om verder te gaan." Nu stonden zij op en de knapen liepen vooruit, maar CHRISTINNE vergat hare flesch mede te nemen, zoodat zij een der jongens terug moest zenden om haar te halen. Toen zeide BARMHARTIGHEID: „Ik geloof, dat dit eene plek is, waar men gevaar loopt de dingen te verliezen, want CHRISTEN verloor hier zijn rol en nu liet CHRISTINNE die flesch weer staan. Wat mag daarvan toch wel de oorzaak zijn?"

Nu antwoordde hun geleider: „De reden hiervan is geen andere dan slaperigheid of vergeetachtigheid; sommigen slapen als zij hadden moeten waken, en anderen vergeten, wat zij hadden moeten ter harte nemen, en zoo gebeurt het menigmaal, dat zulke pelgrims aan eene rustplaats gekomen, daar met schade vandaan komen. Pelgrims behooren altijd wakende te zijn en zich de voorrechten, die zij heb-

ben ontvangen, te binnen te brengen, ook onder de grootste genietingen. Daar menigeen dit niet doet, eindigt zijn blijdschap dikwijls in tranen, en de zonneschijn in nevelen, getuige de ervaring door CHRISTEN op deze plaats opgedaan."

Toen zij nu aan de plek genaderd waren, waar WANTROUWEN en VREESACHTIG CHRISTEN ontmoetten, en zij hem wilden overhalen terug te gaan uit vrees voor de leeuwen, zagen zij een soort van strafplaats, en daarvoor, naar de zijde van den weg was een groot bord opgericht, waarop eenige dichtregelen te lezen waren:

Dat elk zijn hart en tong bewaar'
Wiens weg hem voert hierheen;
Opdat hij zich het lot bespaar'
Dat andren trof voorheen.

En hieronder stonden ook nog de volgende woorden: „Deze strafplaats werd hier opgericht om allen te straffen, die uit wantrouwen of vreeze de pelgrimsreis niet durven voortzetten. Ook werd hier aan WANTROUWEN en VREESACHTIG met een gloeiend ijzer de tong doorpriemd, omdat zij gepoogd hadden CHRISTEN af te schrikken van zijn tocht."

Toen zeide BARMHARTIGHEID: „Deze woorden komen overeen met het Schriftwoord: wat zal u de bedrieglijke tong geven of wat zal zij u toevoegen? Scherpe pijlen eens machtigen, mitsgaders gloeiende jeneverkolen." (Ps. CXX : 3, 4.)

Op die wijze samen sprekende gingen zij voort, tot zij de leeuwen in 't zicht kregen. Nu was STOUTMOEDIG een kloek gebouwd man, die voor deze verscheurende dieren niet zoo spoedig bevreesd was. Maar de knapen, die een eind voor waren, waren vol angst en kwamen achter de anderen wegschuilen. Hun gids zag hen glimlachend aan, en zeide: „Hoe nu, mijn jongens, gaat gij gaarne vooraan als gij geen gevaar hebt te duchten, en kruipt gij weg, zoodra er leeuwen op den weg zijn?" Toen trok STOUTMOEDIG zijn zwaard, ten einde voor de pelgrims een pad te banen in weerwil van de leeuwen. Maar nu kwam er

iemand te voorschijn, die de leeuwen scheen te willen helpen, en die aan STOUTMOEDIG vraagde: „Wat komt gij hier doen?" De naam van dien man was BLOEDDORSTIG, omdat hij zooveel pelgrims had verslagen, en hij behoorde tot het geslacht der reuzen.

STOUTMOEDIG gaf hem ten antwoord: „Deze vrouwen en kinderen zijn op reis naar de hemelsche stad en zij moeten hier langs en daarom zal ik hen hier doorhelpen in spijt van u en de leeuwen."

BLOEDDORSTIG: „Zij hebben op dezen weg niets te maken en zullen hier dus niet voorbij komen. Ik ben hier om, geholpen door de leeuwen, hun dat te beletten!"

Nu, om de waarheid te zeggen, scheen menigeen reeds te zijn afgeschrikt dezen weg te gaan, want het pad was met gras begroeid en dus den laatsten tijd weinig betreden.

„Wel," zeide CHRISTINNE, „al werden de wegen verlaten, en hebben de reizigers zijpaden ingeslagen, dit zal in 't vervolg niet meer zoo zijn, nu ik als eene moeder in Israël opsta." (Richteren V : 6, 7.)

Daarop zwoer BLOEDDORSTIG bij de leeuwen, dat zij er niet door zouden, en hij wilde hen met geweld noodzaken terug te keeren. Doch STOUTMOEDIG drong op den reus BLOEDDORSTIG aan en dwong hem, met een stoot van zijn zwaard, om terug te keeren.

Nu riep BLOEDDORSTIG hem nog toe: „Wilt gij mij hier op mijn eigen grond verslaan?"

STOUTMOEDIG: „Wij bevinden ons hier op des *Konings* weg, en gij hebt op dezen weg de leeuwen geplaatst; maar hoe weerloos deze vrouwen en kinderen ook zijn mogen, zij zullen u en uwen leeuwen ten spijt, den tocht voortzetten."

En met deze woorden hieuw hij weer op hem in, zoodat de reus op de knieën ter aarde stortte; een tweede slag kliefde zijn helm in tweeën en met een volgenden sloeg hij hem een arm af. Toen brulde de reus zoo verschrikkelijk, dat zijn stem de vrouwen verschrikte; maar toch waren zij blij dat zij hem op den grond zagen spartelen. De leeuwen nu waren geketend en konden dus uit zichzelven niets doen. En toen nu ook de oude BLOEDDORSTIG dood

was, zeide STOUTMOEDIG: „Komt, volgt mij nu onbevreesd, want de leeuwen zullen u geen kwaad meer doen." Allen gingen nu, hoewel nog een weinig angstig, voorbij, zonder het geringste letsel te ondervinden.

Toen zij nu de woning van den deurwachter in 't oog kregen, hadden zij die spoedig bereikt. Zij versnelden dan ook hun tred, omdat het reizen bij nacht groote gevaren met zich brengt. Eindelijk stonden zij voor de poort, de gids klopte aan en de wachter riep: „Wie is daar?" Doch zoodra de gids antwoordde: „ik ben het," herkende hij de stem, en kwam naar beneden, omdat die gids al vele pelgrims derwaarts had geleid. Toen hij nu de poort had geopend en den gids zag staan, (de vrouwen zag hij niet terstond, omdat zij achter STOUTMOEDIG stonden), zeide hij tot hem: „Wel, mijnheer STOUTMOEDIG, wat brengt u op dit late uur herwaarts?" „Ik heb," hernam deze, „eenige pelgrims hier gebracht, en mijn meester verlangt, dat zij hier den nacht zullen doorbrengen. Ik zou al vroeger hier geweest zijn, als ik niet was tegengehouden door den reus, die den tegenstand der leeuwen nog hardnekkiger maakte. Na een hevigen strijd heb ik hem ten onder gebracht en de pelgrims veilig hierheen geleid."

DEURWACHTER: „Wilt gij hier niet binnenkomen en overnachten?"

STOUTMOEDIG: „Neen, ik zal nog heden naar mijn Meester terugkeeren."

CHRISTINNE: „Ach mijnheer, ik weet bijna niet, hoe wij zonder u den tocht zullen voortzetten. Gij zijt altijd zoo goed en trouw voor ons geweest; gij hebt zoo kloekmoedig voor ons gestreden en gij hebt ons zoo goed voorgelicht; nimmer zullen wij uwe goedheid voor ons vergeten!"

Toen zeide BARMHARTIGHEID: „Ach, waarom kunt gij ons niet tot het einde van onze reis vergezellen? Hoe kunnen zulke weerlooze vrouwen als wij zijn zulk een moeilijken en gevaarvollen weg zonder een vriend en beschermer ten einde brengen!"

Ook JAKOBUS, de jongste der knapen, sprak: „Och, mijnheer, laat u toch overreden om met ons te gaan, en help ons toch, want wij zijn zoo zwak en de weg is zoo vol gevaren."

STOUTMOEDIG: „Ik moet doen, wat mijn Heer mij beveelt. Indien hij mij aanwijst om tot den einde toe uw gids te blijven, dan zal ik mij van ganscher harte aan die taak wijden. In deze zaak echter zijt gij zeer nalatig geweest, want indien gij *van den beginne* aan gevraagd hadt of ik u gedurende de geheele reis mocht terzijde staan, zou uwe bede zijn verhoord geworden. Maar nu is mijn tijd gekomen om terug te keeren, en dus, vaartwel, goede CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID! en gij, mijn beste jongens, vaartwel!" Hierna begon de deurwachter, de heer WAAKZAAM, CHRISTINNE te ondervragen naar haar land en haar maagschap. „Ik kom van de stad *Verderf*," gaf zij ten antwoord, „en ben eene weduwe. Mijn overleden echtgenoot heette CHRISTEN, en ook hij was een pelgrim." „Wel," riep de deurwachter uit, „was hij uw echtgenoot?" „Ja," zeide zij, „en dit zijn zijne kinderen en (op BARMHARTIGHEID wijzende), dit is een mijner stadgenooten."

Op het hooren van deze woorden trok de deurwachter, gelijk zijn beroep dit medebracht, aan de bel, en nu kwam een der dienstmaagden, BESCHEIDENHEID genaamd, tot wie de deurwachter zeide: „Wees zoo goed binnen mede te deelen, dat CHRISTINNE, de vrouw van CHRISTEN, en haar kinderen op de pelgrimsreis hier zijn aangekomen." Terstond ging zij naar binnen om deze tijding over te brengen en wie zal de vreugde beschrijven, die daar heerschte, zoodra het meisje die heerlijke boodschap had gebracht!

Nu kwamen allen naar de poort snellen, want CHRISTINNE stond nog steeds daarbuiten. Eenige der ouderen zeiden tot haar: „Kom binnen, CHRISTINNE, kom binnen, echtgenoote van zulk een goeden man; kom binnen, gij gezegende! gij, en allen, die met u zijn!" Toen ging zij het huis binnen met haar vriendin en haar kinderen. Hier werden zij ontvangen in een zeer ruime zaal, en men noodigde hen uit plaats te nemen. Vervolgens kwamen de voornaamste leden van het huisgezin hen begroeten en hartelijk verwelkomen. Toen zij wisten wie zij waren, gaven zij elkander een kus en zeiden: „Welkom, gij uitverkorenen des Heeren, wij ontvangen u als onze vriendinnen!"

Het was echter reeds laat geworden en de pelgrims

waren zeer vermoeid van de reis en nog onder den indruk van den zwaren strijd, dien zij hadden zien voeren, zoodat zij wenschten zich vroegtijdig ter ruste te begeven. Maar de huisgenooten zeiden: „Eerst moet gij eenig versterkend voedsel nemen." Er was intusschen reeds een lam met de daarbij behoorende saus voor hen gereed gemaakt, (Ex. XII : 21; Joh. I : 29) want de deurwachter had namelijk al een poos vóór hunne aankomst bespeurd, dat de pelgrims in aantocht waren, zoodat men daarbinnen in het huis op de ontvangst had gerekend. Toen de maaltijd geëindigd was en zij een psalm hadden gezongen, gaven zij den wensch te kennen ter ruste te gaan. „Maar vergun mij," zeide CHRISTINNE, „indien het niet onbescheiden is, te verzoeken in dezelfde kamer te mogen rusten, waar vroeger mijn echtgenoot heeft vertoefd." Nu werden zij naar hunne vertrekken geleid, en toen CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID zich hadden nedergelegd, begonnen zij nog eens te spreken over den weg, dien zij achter zich hadden.

CHRISTINNE: „Weinig vermoedde ik, toen mijn man op reis ging, dat ik hem gevolgd zou zijn!"

BARMHARTIGHEID: „En nog veel minder dacht gij, dat gij in dezelfde kamer en op dezelfde legerstede als hij zoudt rusten."

CHRISTINNE: „Ja, maar nog minder dacht ik, dat ik *ooit* zijn aangezicht zou wederzien en eens met hem samen den Koning aanbidden, gelijk ik nu vast geloof, dat ik doen zal!"

BARMHARTIGHEID: „Stil! hoort gij niets?"

CHRISTINNE: „Ja, ik geloof, dat het muziek is; vreugdegezang, om ons welkom te heeten!"

BARMHARTIGHEID: „Wonderlijk! Muziek in dit huis, muziek in onze harten en muziek in den hemel uit blijdschap, dat wij hierheen zijn gekomen." Zoo spraken zij nog een tijdlang samen en vielen toen in een rustigen slaap. Toen zij in den morgen ontwaakten, zeide CHRISTINNE tot BARMHARTIGHEID: „Waarom hebt gij toch gelachen in uw slaap? Ik denk, dat gij een droom hadt?"

BARMHARTIGHEID: „Juist, een heerlijken droom, maar zijt gij er zeker van, dat ik lachte?"

CHRISTINNE: „Jazeker, gij hebt hartelijk gelachen; maar toe, vertel mij uw droom!"

BARMHARTIGHEID: „Ik droomde, dat ik op een eenzame plaats was gezeten, en de hardheid mijns harten beweende. Nog niet lang had ik daar zoo gezeten, toen het was, als verzamelden zich langzamerhand velen om mij heen om te hooren, wat ik zeide. Ik kon niets anders doen dan mij beklagen over mijn zondigen toestand. Sommigen lachten mij hierom uit, anderen noemden mij dwaas en weer anderen bejegenden mij met ruwheid.

Toen was het mij als hief ik het hoofd op, en zag ik eene gevleugelde gedaante naar mij toekomen. Zoodra zij dicht bij mij was gekomen, zeide zij: „BARMHARTIGHEID, wat deert u toch?" Toen ik mijn klacht had geuit, sprak zij tot mij het woord: „Vrede zij u!" en tevens wischte zij mij de tranen van de oogen en versierde mij met goud en zilver. (Ezech. XVI : 8—12.) Ook hing zij mij een keten om den hals, en deed zij ringen in mijne ooren en plaatste zij een sierlijke kroon op mijn hoofd. Daarop nam die gedaante mij bij de hand en zeide „Volg mij, BARMHARTIGHEID!" Nu ging zij mij voor en ik volgde, tot wij bij eene gouden poort kwamen. Daar klopte zij aan en toen de deur geopend was, ging zij naar binnen en ik volgde haar tot voor den troon. En Hij, die op den troon zat, zeide tot mij: „Wees welkom, mijne dochter!" De geheele plaats was schitterend van licht, gelijk de sterren, ja, gelijk de zon, en het was mij, als zag ik uw echtgenoot daar óók. Toen ontwaakte ik. Maar lachte ik waarlijk?"

CHRISTINNE: „Of gij lachtet! en daar hadt gij ook alle reden toe, daar gij zoo gelukkig zijt. Want ik moet u zeggen, dat ik het een heerlijken droom vind, en van oordeel ben, dat, daar gij de waarheid van het eerste gedeelte er van hebt mogen ervaren, het andere gedeelte ook aan u zal vervuld worden. God spreekt één- of tweemaal, doch men let niet daarop, in den droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger. (Job XXXIII : 14, 15.) Wij behoeven, als wij te bed liggen niet wakker te zijn om met God te spreken. Hij kan ons bezoeken in den slaap en ons zijne stem doen

WAKKER EN BARMHARTIGHEID.

Op zekeren dag vond hij haar weder bezig kleederen voor de armen te maken. Toen zeide hij: Wat, nog altijd daarmede bezig?

hooren. Dikwijls is ons hart wakende terwijl ons lichaam slaapt, en God is machtig tot dat hart te spreken, hetzij wij waken of slapen, zoo door woord als door beeld of gelijkenis."

Barmhartigheid: „Nu, ik ben blijde over mijn droom en ik hoop er spoedig de vervulling van te zien, dan zal mijne vreugde nog grooter zijn!"

Christinne: „Ik geloof, dat het nu hoog tijd is om op te staan en te vernemen wat wij moeten doen."

Barmhartigheid: „Als wij worden uitgenoodigd nog eene poos hier te vertoeven, moeten wij die uitnoodiging maar dankbaar aannemen. Ik zou gaarne wat langer hier blijven om nader kennis te maken met de jonge meisjes: mij dunkt, Voorzichtigheid, Godsvrucht en Liefde zien er zoo vriendelijk en innemend uit."

Christinne: „Wij zullen afwachten, wat men doen zal."

Toen zij nu gereed waren, gingen zij naar beneden en allen vraagden elkander of zij een goede nachtrust genoten hadden.

„Een heel goede," zeide Barmhartigheid, „het was een der heerlijkste nachten, die ik ooit heb gehad."

„Wel," zeiden Voorzichtigheid en Godsvrucht, „als gij lust hebt hier nog een weinig te toeven, zult gij genieten van al het goede, dat dit huis u kan bieden."

„En dat van ganscher harte," voegde Liefde er bij.

Gaarne namen zij nu het aanbod aan en zoo bleven zij daar omstreeks een maand, en dit was hun *zeer* ten zegen. En omdat Voorzichtigheid gaarne eens wilde zien hoe Christinne haar kinderen opvoedde, vraagde zij haar toestemming hen eens te ondervragen, welk verzoek gereedelijk werd toegestaan.

Zij wendde zich nu het eerst tot den jongste: „Wel Jakobus," begon zij, „kunt gij mij zeggen, wie u geschapen heeft?"

Jakobus: „God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest."

Voorzichtigheid: „Goed geantwoord. En kunt gij mij zeggen, wie u zalig maakt?"

„God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest."

„Goed, mijn jongen. Maar hoe maakt God de Vader u zalig?"

„Door zijne genade."

„En God de Zoon?"

„Door zijn gerechtigheid en zijn verzoenend lijden en sterven en door zijn leven."

„En God de Heilige Geest?"

„Door zijn voorlichting, door zijn vernieuwende en bewarende kracht."

Nu zeide VOORZICHTIGHEID tot CHRISTINNE: „Gij hebt uwe knapen goed onderwezen en daar de jongste zoo goed geantwoord heeft, twijfel ik niet of de anderen zullen uw onderricht alle eer aandoen." Daarop wendde zij zich tot den tweede, JOZEF, en vraagde hem: „Wat is de mensch?"

JOZEF: „De mensch is een redelijk schepsel, door God geschapen."

VOORZICHTIGHEID: „Wat wil het zeggen, dat de mensch verlossing noodig heeft?"

JOZEF: „De mensch heeft zich door de zonde gebracht in een staat van ellende en gebondenheid."

VOORZICHTIGHEID: „Wat beteekent het, dat God Drieëenig hem zalig maakt?"

JOZEF: „De zonde is zulk een groote en machtige tiran, dat niemand ons uit zijne kluisters kan verlossen dan God alleen. En die God is zoo goed en heeft den mensch zoo lief, dat hij hem inderdaad uit dien ellendigen toestand verlost."

VOORZICHTIGHEID: „Wat is Gods bedoelen met de behoudenis van zondaren?"

JOZEF: „De verheerlijking van zijn Naam, genade en recht, en de eeuwige gelukzaligheid van zijn schepselen."

VOORZICHTIGHEID: „Wie worden door Hem zalig gemaakt?"

JOZEF: „Zij, die zijne verlossing aannemen."

VOORZICHTIGHEID: „Goed, mijn jongen, uwe moeder heeft u goed onderwezen, en gij hebt alles goed onthouden. En gij, SAMUEL, zal ik u ook eens ondervragen?"

SAMUEL: „Zeer gaarne."

VOORZICHTIGHEID: „Wat is de hemel?"

SAMUEL: „De plaats der hoogste gelukzaligheid, omdat God daar woont."

VOORZICHTIGHEID: „En wat is de hel?"

SAMUEL: „De meest rampzalige plaats, omdat het de woonplaats is van zonde, duivel en dood."

VOORZICHTIGHEID: „Waarom wenscht gij naar den hemel te gaan?"

SAMUEL: „Opdat ik Gods aangezicht moge aanschouwen en Hem zonder ophouden moge dienen. Ook verlang ik vurig den Heere Jezus te zien en voor altijd zijne gemeenschap te genieten. En dan ben ik begeerig, die volheid des Heiligen Geestes te bezitten, die hier nimmer mijn deel kan zijn."

Ook over deze antwoorden gaf VOORZICHTIGHEID hare goedkeuring te kennen, en nu zich tot MATTHEUS wendende, vraagde zij:

„Zeg mij eens, MATTHEUS: Wat gelooft gij omtrent den Bijbel?"

MATTHEUS: „De Bijbel is Gods Heilig Woord."

VOORZICHTIGHEID: „En is daarin niets geschreven, dan wat gij verstaat?"

MATTHEUS: „Ja, heel veel."

VOORZICHTIGHEID: „Wat doet gij, wanneer gij zulke plaatsen ontmoet, die gij niet verstaat?"

MATTHEUS: „Dan denk ik, God is wijzer dan ik. Ook bid ik, dat het Hem behagen moge, mij alles te leeren verstaan, wat Hij weet, dat goed voor mij is."

VOORZICHTIGHEID: „En wat gelooft gij ten opzichte van de opstanding der dooden?"

MATTHEUS: „Ik geloof, dat zij zullen opstaan, dezelfde die begraven zijn, dezelfde in wezen, doch niet in verderfelijkheid. En dit geloof ik om tweeërlei reden: ten eerste omdat God het beloofd heeft, en ten tweede omdat Hij machtig is het te doen."

Hierop zeide VOORZICHTIGHEID tot de knapen: „Luistert steeds naar het onderricht uwer moeder, want zij kan u nog veel meer leeren. Ook moet gij naarstig letten op hetgeen andere godvreezende menschen u zullen zeggen, want het is vooral ter wille der jongeren, dat zij getuigenis afleggen van hetgeen hun van Godswege is geopenbaard.

Geeft ook nauwkeurig acht op Gods werken in de natuur, maar steeds onder den invloed van het boek, dat de oorzaak werd, dat uw vader zich op de pelgrimsreis begaf. Wat mij betreft, mijn jonge vrienden, ik wil u gaarne onderrichten, zoolang gij hier zijt, en het zal mij genoegen doen, uw vragen te mogen beantwoorden, die kunnen strekken tot verheerlijking van God."

Toen de pelgrims ongeveer een week aan deze plaats vertoefd hadden, ontving BARMHARTIGHEID bezoek van iemand, die voorgaf véél belang in haar te stellen. Zijn naam was WAKKER, en hij was iemand, die een goede opvoeding had genoten, en gaarne den schijn had van godsdienstig te zijn, maar die in den grond zijns harten uit begeerte naar tijdelijk goed aan de wereldsche dingen gehecht was. Hij bracht eenige keeren een bezoek aan BARMHARTIGHEID en eindelijk vraagde hij, of zij zijne vrouw wilde worden. BARMHARTIGHEID nu had een lief gelaat en was daarom des te aantrekkelijker. Zij was altijd bezig; wanneer zij niets te doen had voor zichzelf, maakte zij kousen of kleedingstukken voor anderen en gaf ze aan wie ze noodig hadden. En de heer WAKKER niet wetende, dat zij zooveel voor anderen deed, was zeer met haar arbeidzamen aard ingenomen, zeggende: „Ik ben er zeker van, een uitstekende huisvrouw in haar te zullen vinden."

BARMHARTIGHEID maakte het aanzoek, dàt haar gedaan was, aan de bewoonsters van het huis bekend, en vraagde of zij iets van den man wisten, daar zij hem beter moesten kennen dan dit met *haar* het geval was. Men deelde haar mede, dat hij iemand was van een zeer werkzamen aard, en die zich het voorkomen gaf van godsdienstig te zijn, maar dat zij vreesden, dat de ware kracht om goed te doen hem geheel ontbrak.

„Neen," zeide BARMHARTIGHEID, „dan wil ik niet meer naar hem omzien, want ik wil mijn ziel nimmer moeilijkheden in den weg leggen."

VOORZICHTIGHEID antwoordde toen, dat het niet noodig was hem erg te ontmoedigen. Want dat, als zij slechts voortging om voor de armen te werken zooals zij begonnen was, zijn liefde spoedig zou verkoelen.

Op zekeren dag vond hij haar weder bezig kleederen voor de armen te maken. Toen zeide hij: „Wat, nog altijd daarmede bezig?" „Wel," was het antwoord, „dit is een werk voor mij zelf of voor anderen." „En wat kunt gij wel daarmede verdienen?" „O," hernam zij, „ik hoop zoodoende rijk te worden in goede werken, mijzelve wegleggende een goed fondament tegen het toekomende, opdat ik het eeuwige leven verkrijge." (1 Tim. VI : 17—19.) „Wat doet gij er dan mede?" riep hij uit. „Zij dienen om er de naakten mede te kleeden," gaf zij blozend ten antwoord. Hij begon zich nu gaandeweg terug te trekken en als anderen hem naar de reden daarvan vraagden, zeide hij: „BARMHARTIGHEID is een aardig jong meisje, maar met ziekelijke begrippen."

Toen hij niet terug kwam zeide VOORZICHTIGHEID: „Heb ik u niet gezegd, dat WAKKER, als hij u meer van nabij had leeren kennen, u weldra in den steek zou laten? Hij zal nog slechte geruchten omtrent u gaan verbreiden, want al doet hij zich zeer godsdienstig voor en al scheen hij zelfs liefde voor u te gevoelen, toch is hij zoo verschillend van u wat karakter betreft, dat gij nooit bij elkander zoudt passen!"

BARMHARTIGHEID: „Ik had vroeger al meermalen een echtgenoot kunnen krijgen, ofschoon ik er met niemand over sprak, maar zij konden zich geen van allen met mijne begrippen vereenigen, al hadden zij op mijn persoon ook niets aan te merken. Dus konden wij het samen niet vinden."

VOORZICHTIGHEID: „BARMHARTIGHEID is in onze dagen bij velen niet erg in trek wanneer het meer dan den naam geldt. De praktijk, die gevolg is van hare begrippen, kunnen slechts weinigen verdragen."

BARMHARTIGHEID: „Wel, als niemand mij hebben wil, dan zal ik als maagd sterven, of mijne begrippen zullen mij tot echtgenoot zijn, want ik kan mijne natuur niet veranderen. En om iemand te nemen, die in dezen lijnrecht tegenover mij staat, neen, dat zou ik nooit willen. Ook weet ik zeer goed, waar het bij zulke verbintenissen op uitloopt. Ik had een zuster, LIEFDADIG genaamd, die gehuwd was met iemand als WAKKER, maar zij konden het

samen niet eens worden. Mijne zuster was besloten hare beginselen niet te verloochenen en eerst werd zij door haar man op allerlei wijze gekweld en ten slotte geheel verstooten."

VOORZICHTIGHEID: „En toch was hij een belijder der waarheid?"

BARMHARTIGHEID: „Ja, op zijne manier. En van zulk soort zijn er heel wat op de wereld. Maar ik pas niet bij een van die."

Nu werd in dien tijd MATTHEUS, de oudste zoon van CHRISTINNE, ziek en hij moest véél lijden, soms zelfs kromp hij van pijn geheel ineen. Niet ver van daar woonde een zekere Dr. KENNIS, een oud en alom geacht geneesheer. CHRISTINNE wenschte, dat men hem zou ontbieden en zoodra dit geschied was, kwam hij dan ook. Al heel spoedig ontdekte hij, dat de knaap iets schadelijks moest gegeten hebben en toen hij CHRISTINNE daaromtrent ondervraagde, antwoordde zij, dat zij zich daarvan niets bewust was. „En toch is het zoo," hernam de geneesheer, „uw zoon moet iets gebruikt hebben, dat vergif was. Wanneer het kwaad niet verwijderd wordt, kan daardoor zijn leven in gevaar komen."

Toen zeide SAMUEL: „Moeder, wat heeft mijn broeder toch afgeplukt en gegeten, toen wij nog pas door de enge poort waren? Gij weet wel, van die vruchten, die over den muur hingen!" „Dat is waar ook, mijn kind," zeide CHRISTINNE, „daarvan heeft hij geplukt en gegeten. Stoute jongen, die hij was, ik beknorde hem, en toch at hij er van?"

Dr. KENNIS: Ik dacht wel, dat hij iets schadelijks had gegeten, en dit is nog wel het schadelijkste van alles. Het zijn vruchten uit BEËLZEBUB's boomgaard. Dat niemand u daarvoor gewaarschuwd heeft, want reeds velen hebben er den dood door gevonden!"

Nu begon CHRISTINNE te weenen en zeide: O, ondeugende jongen en o, zorgelooze moeder! Wat zal ik nu doen?"

Dr. KENNIS: „Kom, laat nu den moed niet zakken; de jongen kan nog best genezen, maar hij moet afgaan en braken."

CHRISTINNE: „Och mijnheer, doe toch uw uiterste best voor hem, wat het ook kosten moge."

Dr. KENNIS: „Neen, ik zal het schappelijk maken." Toen bereidde hij een middel voor hem, doch dit was te zwak. Het was, volgens zeggen, bereid uit het bloed van een bok, de asch van een var en sap van de hysop. Toen Dr. KENNIS zag, dat dit middel te zwak was, maakte hij er een gereed, dat krachtiger was. Hij bereidde het *Ex carne et sanguine Christi,* [1]) (dokters geven soms vreemde medicijnen aan hun patienten) en het was in pillen met enkele beloften en een evenredige hoeveelheid zout. Drie tegelijk moest hij er innemen op nuchtere maag en dan op een kwart pint tranen van berouw. Toen het drankje klaar was, en het bij den jongen werd gebracht, wilde hij er niet van innemen, ofschoon de buikpijn hem verschrikkelijk plaagde. „Kom, kom," zei de dokter, „dat gaat niet, gij moet het innemen." „Maar ik kan het haast niet," zei de jongen. „Ik moet het u doen innemen," zeide zijn moeder. „Ik zal het weer overgeven," zei de jongen. „Hoe smaakt het, dokter?" vroeg CHRISTINNE aan Dr. KENNIS. „O, het heeft geen slechten smaak," zei deze, en hierop proefde CHRISTINNE een der pillen met de punt van haar tong. „O, MATTHEUS," zeide zij, „deze medicijn is zoeter dan honing. Indien gij van uw moeder en van uw broers en van BARMHARTIGHEID houdt, ja, zoo uw leven u lief is, neem het dan." Eindelijk, na heel veel moeite, en na een kort gebed, waarin Gods zegen er over werd gevraagd, nam hij het in en het werkte zeer weldadig. Hij kreeg ontlasting, viel in slaap en genoot een heerlijke rust. Hij werd lekker warm en begon te zweeten. Zoo kwam hij geheel van zijn buikpijn af.

Toen nu MATTHEUS beter was, stond hij op en wandelde wat rond, van kamer tot kamer gaande, en met VOORZICHTIGHEID, GODSVRUCHT en LIEFDE over zijn ziekte en genezing sprekende.

CHRISTINNE vroeg nu aan Dr. KENNIS: „Wat ben ik u schuldig voor al uw zorg en moeite aan mijn kind besteed?" Hij antwoordde: „Die rekening moet betaald wor-

[1]) Uit het vleesch en bloed van Christus.

den aan het Hoofd van het College van geneesheeren, naar de voorschriften, die betrekking hebben op dit geval."

CHRISTINNE: „Waarvoor," zeide zij, „kunnen deze pillen nog meer dienen?"

Dr. KENNIS: „Het is een uitstekend geneesmiddel: goed tegen alle soort kwalen, die pelgrims kunnen opdoen. Wanneer het met zorg is bereid, blijft het ook geruimen tijd goed."

CHRISTINNE: „Wel, dokter, wil u er twaalf doosjes van klaar maken, want nu ik weet, dat deze goed zijn, wil ik nooit andere medicijnen hebben."

Dr. KENNIS: „Deze pillen dienen niet alleen om iemand van zijn ziekte te genezen, maar kunnen ook worden gebruikt ter voorkoming van ziekte. Ja, ik durf zeggen, en houd vol, dat iemand, die dit middel maar wil gebruiken, zooals het behoort, leven zal in eeuwigheid. Doch, lieve CHRISTINNE, gij moet die pillen niet gebruiken dan op de voorgeschreven wijze, want anders doen zij geen nut." Daarop gaf hij CHRISTINNE medicijnen, voor haar zelve, haar jongens en BARMHARTIGHEID, en na MATTHEUS gewaarschuwd te hebben tegen het eten van onrijpe pruimen kuste hij hen en ging heen.

Wij hebben u reeds medegedeeld, dat VOORZICHTIGHEID den jongens verzocht, dat, als zij haar eens iets wilden vragen, dat nuttig voor hen zou kunnen zijn, zij hen zou antwoorden.

Toen MATTHEUS ziek geweest was, vroeg hij haar, waarom de geneesmiddelen, die ons worden toegediend, meestal zoo bitter smaken.

VOORZICHTIGHEID: „Om te toonen, hoe onwelkom voor het vleeschelijk hart het Woord van God is."

MATTHEUS: „Waarom moet dit geneesmiddel zal het goed doen ons doen afgaan en braken?"

VOORZICHTIGHEID: „Om te toonen, dat het woord, wanneer het goed werkt, het hart en het gemoed reinigt, want zie, wat het eene aan het lichaam doet, doet het andere aan de ziel."

MATTHEUS: „Wat valt hieruit te leeren, dat de vlammen van ons vuur altijd opwaarts gaan, terwijl de stralen der zon nederwaarts schieten?"

DE ZINGENDE HERDERSJONGEN.

Hij bracht den tijd door met zingen.

VOORZICHTIGHEID: „De opstijgende vlammen leeren ons, dat ons wenschen en begeeren hemelwaarts moet gericht zijn. En als wij de zon haar licht zien uitstralen naar beneden, moet dit ons indachtig maken, dat de Zaligmaker der wereld, schoon oneindig hoog, zijne liefde en genade tot ons neder zendt."

MATTHEUS: „Waaraan ontleenen de wolken hun water?"

VOORZICHTIGHEID: „Aan de zee."

MATTHEUS: „Wat kunnen wij hieruit leeren?"

VOORZICHTIGHEID: „Dat de leeraars hunne kennis moeten ontvangen van God."

MATTHEUS: „Waarom stroomt het water uit de wolken weer op de aarde?"

VOORZICHTIGHEID: „Om ons te toonen, dat de leeraars het van God ontvangen goed mildelijk moeten uitdeelen."

MATTHEUS: „Waarom wordt de regenboog door de zon veroorzaakt?"

VOORZICHTIGHEID: „Om aan te toonen, dat Gods genadeverbond voor ons in Christus is bevestigd."

MATTHEUS: „Waarom komen de bronnen van de zee tot ons door de aarde?"

VOORZICHTIGHEID: „Om ons aan te toonen, dat de genade Gods door het lichaam van Christus tot ons komt."

MATTHEUS: „Waarom ontspringen sommige bronnen op de toppen van hooge bergen?"

VOORZICHTIGHEID: „Om ons te leeren, dat de Geest der genade zich zoowel openbaart in groote en machtige geesten als in de kleine en geringe."

MATTHEUS: „Waarom hecht zich het vuur aan de pit der kaars?"

VOORZICHTIGHEID: „Om te toonen, dat, tenzij de genade het hart ontsteekt, er geen waar licht des levens in ons zijn zal."

MATTHEUS: „Waarom wordt de pit en het vet van de kaars verteerd om het licht te behouden?"

VOORZICHTIGHEID: „Om aan te toonen, dat lichaam en ziel in den dienst moeten zijn van en zich moeten opofferen tot onderhouding van die genade Gods, die in ons is."

MATTHEUS: „Waarom rijt de pelikaan zich de borst open met haar eigen snavel?"

Voorzichtigheid: „Om hare jongen te voeden met haar eigen bloed, en zoo is zij voor ons een zinnebeeld van onzen gezegenden Heiland voor zijn volk, dat Hij met zijn bloed heeft gekocht."

Mattheus: „Wat kunnen wij leeren uit het hanengekraai?".

Voorzichtigheid: „Het kan strekken om ons te herinneren aan den val en het berouw van Petrus. Ook toont het hanengekraai aan, dat de dag aanbreekt. Zoo herinnere u het hanengekraai aan den laatsten en vreeselijken dag des oordeels."

Zoo was langzamerhand eene maand verstreken, en nu gaven zij aan de bewoners van het huis te kennen, dat het tijd voor hen was om verder te gaan. Hierop zeide Jozef tot zijn moeder: „Vergeet toch niet een bode te zenden naar het huis van Uitlegger, om hem te verzoeken ons mijnheer Stoutmoedig te zenden, dat die ons het verdere van onzen weg geleide."

„Mijn beste jongen," antwoordde Christinne, „dat zou ik bijna vergeten hebben." Zij schreef nu een verzoekschrift en verzocht den deurwachter Waakzaam dit door een vertrouwd persoon aan haar vriend Uitlegger te laten bezorgen. Dit geschied zijnde, zond Uitlegger bericht, dat hij hem zou zenden.

Toen de huisgenooten bemerkten, dat Christinne voornemens was te vertrekken, riepen zij het gansche gezin bijeen om den Koning te danken, die hun zulke welkome gasten had gezonden. Hierna zeiden zij tot Christinne: „Nu zullen wij u nog een en ander toonen, zooals dat onze gewoonte is, als pelgrims ons bezoeken, opdat gij daar onderweg over kunt nadenken." Nu voerden zij Christinne en de kinderen en Barmhartigheid in een klein vertrek en toonden hun daar een vrucht van den boom, waarvan Eva gegeten en waarvan zij ook haar man gegeven had, zoodat zij uit het paradijs verdreven waren. Zij vraagden haar of zij deze vrucht kenden. Nu zeide Christinne: „Ik weet niet of deze vrucht goed is of vergiftig." En nu werd haar verklaard, wat dit voor eene vrucht was, en toen de vrouwen dit vernamen, waren ze

buiten zichzelf van verbazing en ontroering. (Gen. III : 6; Rom. VII : 24.)

Hierop werden zij geleid naar een open plaats, en daar aanschouwden zij de ladder Jakobs en de engelen Gods opklimmende en nederdalende. (Gen. XXVIII : 12.)

CHRISTINNE keek en keek om de engelen te zien opgaan en zoo deden ook de anderen. Daarna gingen zij naar een andere plaats om hun weer iets anders te toonen. Maar JACOBUS zeide tot zijne moeder: „Toe, vraag hun, hier nog wat langer te blijven, want dit is een wonderlijk gezicht." Dus keerden zij weder en verzadigden hunne oogen aan dit heerlijke schouwspel. Daarna brachten zij hen in een plaats, waar een gouden anker hing. Dit werd CHRISTINNE aangeboden, „en", zoo werd tot haar gezegd: „gij moet dit altijd bij u dragen, want gij zult het zeer noodig hebben om in het binnenste van het voorhangsel staande te kunnen blijven als gij onstuimig weer zult treffen op de reis." (Hab. VI : 19.) Over dit geschenk waren allen zeer verblijd. Vervolgens werd hun de berg getoond, waarop Abraham zijn zoon Izaäk offerde, en dan het altaar, het hout en het mes, want zij worden gezien tot op den huidigen dag. (Gen. XXII : 9.) Nadat zij dit alles beschouwd hadden, hieven zij de handen op en zeiden: „Hoe innig was de liefde van Abraham voor zijn God en hoe geheel heeft hij zich zelf verloochend!" Nu bracht VOORZICHTIGHEID hen naar een zaal, waar twee prachtige harpen stonden, en bij één daarvan staande, zong zij, terwijl zij op de snaren tokkelde, het volgende lied:

Wij toonden Eva's appel u:
  Leer denkend 't doel verstaan.
Ook Jakobs ladder zaagt ge nu,
  Waarop Gods englen gaan.
Voorts kreegt ge een anker. — Toch, bedenk,
  't Zij niet voldoend geacht,
Totdat ge als Abram 't dierst geschenk
  Den Heer ten offer bracht.

Nauwelijks was het lied geëindigd of er werd aan de deur geklopt en toen de deurwachter opendeed, ziet, daar was STOUTMOEDIG. Hoe groot was de blijdschap van allen

toen zij hem zagen! Want dit bracht hun weer te binnen, hoe hij slechts kort geleden den ouden BLOEDDORSTIG had verslagen en hen van de leeuwen had bevrijd. Toen zeide STOUTMOEDIG tot CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID: „Mijn Meester heeft mij voor ieder uwer een flesch wijn, eenig geroost koren en eenige granaat-appelen medegegeven, en tevens voor de jongens eenige vijgen en rozijnen, tot verkwikking op uwen tocht!"

Toen de vrouwen nu gereed waren om te vertrekken, deden VOORZICHTIGHEID en GODSVRUCHT hen uitgeleide. Bij de poort des huizes gekomen, vraagde CHRISTINNE den deurwachter of er kort te voren ook iemand was voorbijgekomen. Hij zeide: „Neen, maar wel kwam er eenigen tijd geleden iemand voorbij, die mij zeide, dat er kort geleden een brutale aanranding had plaats gehad op des Konings heirweg, dien gij gaat. Maar," voegde hij er bij, „de roovers zijn gevat en hun rechtmatige straf zullen zij niet ontgaan." Toch waren CHRISTINNE en BARMHARTIGHEID bevreesd, maar MATTHEUS zeide: „Moeder, vrees niet, zoolang STOUTMOEDIG bij ons is als onze leidsman."

Nu wendde CHRISTINNE zich tot den deurwachter en zeide: „Ook u ben ik zeer verplicht voor al de vriendelijkheid, die gij mij, sinds mijne komst alhier, hebt betoond, en ook voor de goedheid aan mijne vriendin en mijne kinderen bewezen. Ik kan uwe vriendelijkheid niet vergelden, en daarom verzoek ik u, dezen penning als aandenken te willen aannemen." Dit zeggende, legde zij een goudstuk in zijne hand; hij nam het welwillend aan en sprak: „Laat uwe kleederen te allen tijde wit zijn en laat op uw hoofd geene olie ontbreken. (Pred. IX : 8.) Leve BARMHARTIGHEID eeuwiglijk en laten hare werken vele zijn!" Deut. (XXXIII: 6.) En tot de knapen zeide hij: „Vliedt de begeerlijkheden der jonkheid, en jaagt met de wijzen en vromen naar godzaligheid, zoo zult gij het hart uwer moeder verblijden en door godvruchtigen worden geprezen." Zij betuigden den deurwachter hun dank voor deze heilbede en vertrokken.

Verder zag ik in mijn droom, dat zij voortgingen tot zij boven op den heuvel waren gekomen, waar GODSVRUCHT eensklaps uitriep: „Zie, ik had u iets willen medegeven

voor de reis en nu heb ik het vergeten. Ik loop snel terug om het te halen." Terwijl zij zich huiswaarts spoedde, scheen het CHRISTINNE toe, als hoorde zij in een boschje niet ver daar vandaan welluidende tonen weerklinken in de volgende woorden:

'k Ontving mijn gansche leven door
Zoo mild Uw gunstbetoon,
Dat, Heer, Uw huis nu voor altijd
Mij wezen zal ter woon.

Terwijl zij stond te luisteren, hoorde zij, hoe van een andere zijde deze woorden zich als tegenzang aansloten bij de eerste:

Want goedertieren is de Heer;
Zijn goedheid eindigt nimmermeer,
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht
Tot in het laatste nageslacht.

CHRISTINNE vraagde aan VOORZICHTIGHEID, wat dat voor lieflijke tonen waren, en wie dat lied zongen. (Hoogl. II : 11, 12.) „Dat zijn," antwoordde deze, „de vogels dezer streek. Zij zingen slechts zelden zoo schoon als nu, tenzij in de lente, als de bloemen opengaan en de zon met haar heerlijk schijnsel de aarde verkwikt; dan kunt gij ze den geheelen dag hooren. Ik ga dan dikwijls naar buiten om naar hen te luisteren, en ze zijn zoo mak, dat wij ze gemakkelijk in huis kunnen wennen. Ze zijn voor ons een opwekkend gezelschap en in menig droevig uur kunnen zij ons door hun lieflijk gezang verkwikken!"

Intusschen was GODSVRUCHT teruggekomen, en zeide tot CHRISTINNE: „Zie eens! ik heb hier voor u een teekening medegebracht van alles, wat gij in ons huis hebt mogen aanschouwen. En als gij in de verzoeking mocht komen te vergeten, wat u altijd voor oogen moest staan, laat dit u dan tot troost en stichting mogen zijn."

Nu begonnen zij den heuvel af te dalen tot in de vallei *Verootmoediging*. De helling was zeer steil en de weg glibberig; maar zij zagen nauwlettend toe en kwamen zonder ongeval beneden. Toen zij daar gekomen waren

zeide GODSVRUCHT tot CHRISTINNE: „Dit is de plaats, waar CHRISTEN, uw echtgenoot, den kwaadaardigen APOLLYON ontmoette en waar zij dien vreeselijken strijd hadden, waarvan gij stellig moet gehoord hebben. Maar wees goedsmoeds! zoolang gij iemand als STOUTMOEDIG tot gids en leidsman hebt, hopen wij, dat gij 't er beter af zult brengen." En nu bevalen deze twee de pelgrims nogmaals in zijn zorg aan, waarop hij voor hen uitging en zij hem volgden. Toen zeide STOUTMOEDIG: „Wij behoeven in deze vallei niet zoo bevreesd te zijn, want er is niets dat ons kan schaden, tenzij wij het ons zelf berokkenen. Het is waar, CHRISTEN had hier een zwaren strijd te voeren met APOLLYON, maar die kamp was een gevolg van zijn veelvuldig uitglijden, toen hij den heuvel afdaalde, want hoe meer misstappen, des te zwaarder de strijd. En daarnaar draagt de vallei dan ook haar naam! Zoodra de groote menigte hoort, dat dezen of genen hier iets vreeselijks is overkomen, geven zij daarvan altijd de schuld aan deze plaats, terwijl ze vergeten, dat *eigen schuld* er menigmaal de oorzaak van is. Deze *Vallei der Verootmoediging* is op zichzelf een plaats zóó vruchtbaar als er maar ergens eene te vinden is en ik ben overtuigd, dat, als wij goed opletten, wij wel eenig gedenkteeken zullen vinden, dat ons verklaart, waarom CHRISTEN het in deze plaats zoo hard te verantwoorden had."

En opeens riep JACOBUS uit: „Zie, daarginds staat een zuil en het komt mij voor, dat er iets op te lezen staat; laten wij eens gaan zien wat het is!" Zij gingen er heen en lazen: „Laat de afdwalingen van CHRISTEN, voor hij hier aankwam en de strijd, dien hij had te doorworstelen, een waarschuwing zijn voor allen, die na hem komen!" „Zie," zeide hun gids, „heb ik u niet gezegd, dat wij hier wel ergens eenig teeken zouden vinden, dat ons zijn aanvechtingen, die hij hier te verduren had, zou verklaren?" En zich nu tot CHRISTINNE wendende, zeide hij: „Wat CHRISTEN is overkomen moet hem niet geringer doen schijnen in uw oogen, evenmin als dezulken, aan wie een gelijk lot wedervoer. Het is gemakkelijker dezen heuvel op- dan af te gaan en dit kan niet van vele hoogten in deze wereld gezegd

worden. Doch wij zullen den goeden man nu met rust laten: hij is heengegaan. En hij heeft een moedige overwinning behaald op zijn vijand. Moge Hij, die boven woont, ons geven, dat het ons niet slechter ga dan hem, wanneer wij beproefd worden. Maar om tot deze vallei *Verootmoediging* terug te keeren: de grond behoort tot den besten en vruchtbaarsten in den omtrek. Het is vette aarde en gelijk gij ziet, bestaat zij voor het grootste gedeelte uit weiden. Als men hier komt in den zomer, zooals wij nu, en men heeft nimmer iets van deze plaats vernomen, en ziet naar alle zijden rond, dan zal men verrukt zijn over alles, wat men waarneemt! Ziet eens, hoe groen dit dal is, en hoe schoon de leliën bloeien (Hoogl. II : 1.) Ik heb menig landbouwer gezien, die uitgestrekte bezittingen in deze vallei *Verootmoediging* heeft verkregen: God wederstaat den hoovaardige, maar den nederige geeft Hij genade. (Jacobus IV : 6; 1 Petr. V : 5.) De grond is zeer vruchtbaar en de akkers brengen groote hoeveelheden koren voort. Sommigen hebben den wensch geuit, dat de weg naar het Vaderhuis rechtstreeks van hier mocht doorloopen, en zij geen bergen of heuvelen meer op hun weg mochten ontmoeten, maar zulke wenschen baten niet veel."

Terwijl zij nu zoo sprekende verder gingen, zagen zij een knaap, die de kudde zijns vaders hoedde. De jongen was zeer armoedig gekleed, maar hij zag er gezond en opgeruimd uit, en zooals hij daar eenzaam was nedergezeten, bracht hij den tijd door met zingen.

„Luistert eens," zeide STOUTMOEDIG, „naar het lied van dezen herdersjongen!" Toen zij acht gaven, konden zij de volgende woorden onderscheiden:

Hem, die beneên is, dreigt geen val,
Noch die gering is trots,
Den needrige besturen zal
De leiding zijnes Gods.

Meer dan ik heb ik niet begeer,
Of 't veel of weinig zij,
Maak mij steeds meer tevreden, Heer,
Dezulken zegent Gij.

Wat overlast geeft overvloed
  Aan wie zich pelgrim noemt!
Hier weinig, ginds het heerlijkst goed, —
  Is steeds als 't best geroemd.

En wederom zeide hun leidsman: „Hoort gij wel? Ik durf beweren, dat deze knaap een gemakkelijker leven leidt en meer geniet van het kruid, genaamd *Zielerust*, dan zij, die in zijde en fluweel gekleed gaan. Maar wij zullen ons gesprek van daareven weer voortzetten. In deze vallei had onze Heer voormaals zijn tijdelijk verblijf en Hij vertoefde hier zeer gaarne. Het was Hem een genot, deze schoone weiden te doorwandelen, want de lucht was Hem aangenaam. Daarenboven is men hier bevrijd van het gewoel en de zorgvuldigheden dezer wereld. Overal heerscht drukte en verwarring, maar in de vallei *Verootmoediging* is het eenzaam en stil! Men heeft hier dan ook lang zooveel afleiding niet en verstrooiïng. Ook wordt deze streek slechts betreden door de voeten dergenen, die het leven van een pelgrim begeeren te leiden. En al heeft CHRISTEN nu op deze plaats APOLLYON moeten weerstaan en zijn gramschap moeten verdragen, het is onbetwistbaar, dat in oude dagen menschen aan deze plaats engelen hebben ontmoet (Hos. XII : 4, 5), parelen van groote waarde gevonden (Matth. XIII : 46) en woorden des levens gehoord hebben. (Spreuk. VIII : 35.) Heb ik u gezegd, dat onze Heer hier in oude tijden een buitenverblijf had, en hier gaarne vertoefde, ik haast mij er thans nog bij te voegen, dat Hij voor het volk, dat deze gronden liefheeft en doorzoekt, een jaarlijksch inkomen heeft vastgesteld, dat op bepaalde tijden stipt moet worden uitgekeerd, en dat dienen moet om op den weg het leven te onderhouden en tot den pelgrimstocht aan te moedigen."

Toen de reizigers verder gingen, vraagde SAMUEL aan STOUTMOEDIG: „Mijnheer, ik hoor, dat in deze vallei mijn vader met APOLLYON heeft gestreden, maar op welke plek is dat gebeurd, want dit dal is zeer uitgestrekt."

STOUTMOEDIG: „Uw vader heeft dien strijd met APOLLYON gevoerd op gindsche plek, vlak bij *Vergeethoeve*. Dat is inderdaad de gevaarlijkste plek in den heelen omtrek. Als

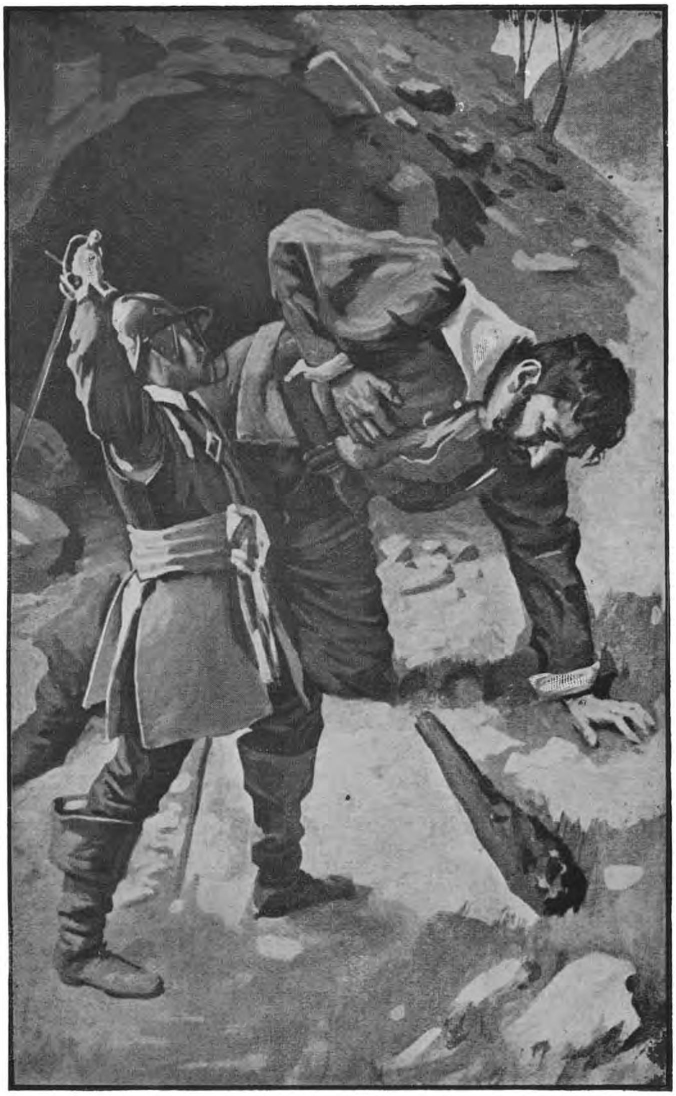

DE DOOD VAN REUS MOKER.

Door bloedverlies uitgeput zonk de reus ter aarde en de kracht begaf hem om de knots langer vast te houden. Met een volgenden slag scheidde hij het hoofd van het lichaam.

de pelgrims er onaangename ontmoetingen hebben, ligt het altijd daaraan, dat zij de ontvangen gunstbewijzen vergeten, en er niet aan denken, hoezeer zij ze verbeurd hebben. Ook anderen hebben het hier hard te verantwoorden gehad en het zou mij niet verbazen, als wij hier nog een of ander gedenkteeken vonden, om er op te wijzen, dat het hier bloedig is toegegaan"

Nu zeide BARMHARTIGHEID: „Ik meen te mogen zeggen, dat ik mij in deze vallei beter op mijne plaats gevoel dan ergens elders. Ik geniet op zulk een plek, zoo ver verwijderd van al het rumoer der wereld. Mij dunkt, hier is zulk een heerlijke gelegenheid om ongestoord na te denken over hetgeen men is, van waar men komt, wat men gedaan heeft en waartoe de Koning ons heeft geroepen. Hier is het de rechte plaats om in te keeren tot zichzelf en in verbrijzeling des harten tranen te storten. Want hun, die in de rechte stemming door het Bacadal gaan, wordt het tot eene fontein; regen, die God van den hemel nederzendt op hen, die hier zijn, verkwikt hen overvloedig. Deze vallei is die, waarin de Koning den zijnen hun wijngaarden zal geven. En zij, die er doorgaan, zullen zingen gelijk CHRISTEN deed, niettegenstaande hij APOLLYON ontmoette. (Ps. LXXXIV : 5—7; Hos. II : 15.)

„Gij spreekt de waarheid," sprak STOUTMOEDIG; „menigmaal ben ik deze vallei doorgegaan en immer was het mij goed. Ook heb ik vele pelgrims er door geleid en zij betuigden hetzelfde. Op dezen zal Ik zien, zegt onze Koning, op den arme en verslagene van geest en die voor mijn Woord beeft." (Jes. LXVI : 2.)

Zij waren nu op het punt gekomen, waar CHRISTEN te voren zulk een zwaren strijd had door te maken. „Hier is het," zeide STOUTMOEDIG. „Hier stond CHRISTEN en daarginds kwam APOLLYON op hem aan. En ziet, heb ik het u niet gezegd? Nog zijn er droppelen bloeds op deze steenen zichtbaar! En overal de splinters van APOLLYONS speren! Men kan zelfs nog zien hoe de grond is omgewoeld om vast te kunnen staan tegenover elkander en hoe hunne zwaardslagen steenen hebben vergruisd. Waarlijk, de oude geschiedenis kan op geen held wijzen, die zich kloeker

heeft gedragen dan CHRISTEN hier heeft gedaan. Toen APOLLYON moest aftrekken, trok hij zich terug in de doodsvallei, waar wij ook eenmaal moeten doortrekken. Maar ginds staat het gedenkteeken, waarop die strijd vermeld staat, en waarop de overwinning, door CHRISTEN behaald, wordt verkondigd aan het nageslacht." Daar die zuil nu vlak voor hen stond aan de zijde van den weg, traden zij er naar toe en lazen het opschrift, dat aldus luidde:

Een zware strijd eens hier begon,
— Vreemd klinkt het, toch is 't waar —
Toen CHRISTEN en APOLLYON
Fel kampten met elkaar.

Zoo manlijk bood de man verweer,
Dat straks zijn vijand zwicht.
Zijn zegepraal ter eeuwige eer
Is deze zuil gesticht.

Toen zij deze plaats voorbij waren, kwamen zij aan de grens van de *Vallei der schaduwe des doods.* Deze vallei was veel uitgestrekter dan die, welke zij juist waren doorgegaan. Menig ander pelgrim ontmoette daar vele verschrikkingen, maar deze vrouwen en kinderen gingen er gemakkelijk doorheen, omdat zij er doortrokken midden op den dag en omdat STOUTMOEDIG hun gids was.

In de vallei gekomen, meenden zij een gekerm te hooren als van stervenden, een angstig, klagend geluid. Zulk een akelig gekerm bereikte hun oor, dat de knapen begonnen te beven; ook de vrouwen zagen er bleek en angstig uit, doch hun gids sprak hun gedurig moed in.

Zoo gingen zij verder, en soms was het alsof de grond trilde onder hunne voeten en als ging zich een afgrond voor hen ontsluiten. Van tijd tot tijd drong een gesis als van slangen tot hen door, maar er kwam geen enkel dier te voorschijn. Toen vraagden de knapen: „Zijn wij nog niet aan het einde van deze droevige plaats?" Maar de gids spoorde hen aan toch goedsmoeds te blijven en goed voor zich uit te zien, „anders," zeide hij, „zoudt gij licht in een strik kunnen vallen." Maar in weerwil van zijn bemoedigingen werd JAKOBUS ziek, en ik geloof, dat het

louter vrees was, die hem vervulde. Zijne moeder gaf hem een weinig van den versterkenden drank, dien zij had medegekregen uit het huis van UITLEGGER en drie van de pillen van Dr. KENNIS. Nu werd hij spoedig wat beter en zij vervolgden hun weg.

Toen zij ongeveer halverwege de vallei gekomen waren, zeide CHRISTINNE: „Mij dunkt ik zie daarginds voor ons op den weg iets, als ik nog nooit heb gezien."

Toen zeide JOZEF: „Moeder, wat is het?"

„Een leelijk ding, kind, een leelijk ding," zei ze.

„Maar moeder, waar lijkt het op?" zei hij.

„Het lijkt op, ja, ik kan niet zeggen wat."

Nu was het slechts een klein eindje van hen af. Toen zeide zij: „Het is dichtbij."

„Komt," zeide STOUTMOEDIG, „laat allen, die beangst zijn, dicht achter mij blijven!" Nu kwam de vijandige gedaante vlak bij hem, maar op hetzelfde oogenblik was zij ook verdwenen en nu kwam hun te binnen wat er geschreven staat: „Wederstaat den duivel en hij zal van u vlieden!" (Jacobus IV : 7.)

Eenigszins verruimd gingen zij verder, toen BARMHARTIGHEID, even omziende, iets, dat wel het meest op een leeuw geleek, in pijlsnelle vaart zag naderen. Het dier brulde met een hol geluid en bij ieder gebrul weergalmde de vallei en krompen hunne harten ineen, behalve dat van hun gids. Toen het naderbij kwam ging STOUTMOEDIG in de achterhoede en liet de pelgrims voor zich uitgaan. De leeuw kwam in vliegende vaart naderbij en STOUTMOEDIG bereidde zich voor om slag te leveren. (1 Petr. V : 8, 9.) Nauwelijks bespeurde de leeuw, dat men op ernstigen tegenstand was bedacht, of hij trok zich terug.

Toen gingen zij weer voort en de gids ging voor hen uit, tot zij kwamen aan een plaats, waar een diepe sloot door de geheele breedte van den weg was gegraven, en eer zij wisten wat te doen, zagen zij zich door een dikken mist omringd, zoodat zij geen handbreed voor zich uit konden zien. „Ach," zuchtten de pelgrims, „wat nu te doen?" Maar hun gids zeide: „Vreest niet, staat stil en ziet, hoe ook dit voor u ten einde zal gebracht worden!" Nu hielden zij

stand omdat hun pad geheel en al belemmerd was. Telkens vernamen zij allerlei geluiden, het eene nog schrikwekkender dan het andere; ook zagen zij door den nevel heen nu hier dan ginds een rossen vuurgloed. „O," zeide CHRISTINNE tot BARMHARTIGHEID, „wat moet mijn arme echtgenoot hier doorgestaan hebben! Ik had van deze plaats veel gehoord, maar ik had er niet de minste voorstelling van. En hij, de arme man, was hier geheel alléén en dat bij nacht, en zijne vijanden bedreigden hem zonder ophouden, alsof zij hem wilden verscheuren. Velen spreken van de *Vallei der schaduwe des doods*, maar alleen hij, die er zelf is doorgegaan, kan er iets van weten. Het hart kent zijn eigen bittere droefheid. (Spr. XIV : 10.) 't Is hier vreeselijk!"

STOUTMOEDIG: „'t Is als bij hen, die met schepen ter zee afvaren, handel doende op groote wateren. Zij dalen neder tot in de afgronden; het is als het zijn in het hart der zee en als het nederdalen in de diepten der bergen. Nu schijnt het alsof de aarde met hare boeien ons voor altijd omknelt. Maar dat zij, die wandelen in de duisternis en geen licht hebben, vertrouwen op den naam des Heeren en zich vasthouden aan hunnen God. (Jes. I : 10.) Wat mij betreft, zooals ik u reeds verhaalde, ik ben meermalen door deze vallei getogen, en op véél zwaarder proef gesteld dan gij nu, en toch ziet gij, dat ik er het leven heb afgebracht. Ik zeg dit niet om mijzelf te verheffen, want niemand is zijn eigen verlosser, maar ik twijfel niet of wij zullen ook hier veilig doorgeholpen worden. Laat ons Hem om licht bidden, die onze duisternis in dag kan verkeeren en die alle machten der hel kan beschaamd maken."

Nu bogen zij zich ter aarde en riepen tot den Heere en God zond hun licht en uitkomst, want er was nu geen beletsel meer op hun weg, zelfs daar niet, waar zij zooeven nog waren tegengehouden door een kuil. Toch waren zij de vallei nog niet ten einde. Dus gingen zij verder, maar werden nu geplaagd door een verschrikkelijken stank. „Het is hier niet zoo gemakkelijk," zeide BARMHARTIGHEID tot CHRISTINNE, „als bij den ingang, of in het huis van UITLEGGER of daar, waar wij het laatst vertoefden."

„O," hernam een der knapen, „het is niet zoo erg hier *door te trekken* dan hier altijd te moeten vertoeven! Ik geloof dat een der redenen, waarom wij door dezen onaangenamen weg heen moeten, deze is, dat het huis, waar wij hopen aan te komen, voor ons te heerlijker zijn zal."

„Goed gezegd, SAMUEL," zeide de gids, „gij spreekt als een man!" „Dit weet ik," hernam de knaap, „als wij hier doorheen zijn, zal ik het licht en een goeden weg meer op prijs stellen, dan ik ooit heb gedaan." „Heb nog maar een poosje geduld," zeide de gids, „dan zijn wij er door heen!"

Zoo togen zij verder en JOZEF vraagde: „Kunnen wij het einde dezer vallei nog niet spoedig zien?" „Kijk vlak voor uw voeten," waarschuwde de gids, „want gij zult weldra te midden van de strikken zijn." Zij keken dus voor hunne voeten, terwijl zij voortgingen. Toen zij nu tusschen de strikken gekomen waren, zagen zij in een sloot aan hun linkerhand een man liggen, wiens vleesch geheel verscheurd en vaneen gereten was. Toen zeide de gids: „Dat is een zekere ACHTELOOS, die dezen weg ging. Hij heeft daar al een heelen tijd gelegen. Er was een zekere OPLETTEND bij hem, toen hij gegrepen en gedood werd, maar deze ontkwam aan hunne handen. Ach, gij zoudt niet gelooven, hoevelen er hier reeds zijn omgekomen, en toch gaan zoovelen achteloos op reis zonder zich om een goed geleide te bekommeren. De arme CHRISTEN! hoe is hij nog veilig hier door gekomen, maar hij was een beminde des Heeren en hij had goeden moed, anders was hij het verderf wis niet ontkomen!"

Zoo hadden zij dan het einde van den weg bereikt en nu moesten zij nog de spelonk voorbij, waar CHRISTEN ook langs was gekomen. Daar kwam eensklaps een reus uit te voorschijn, wiens naam was MOKER.

Deze MOKER had het er op toegelegd jonge menschen te lokken in de strikken eener valsche wijsbegeerte. Hij kende STOUTMOEDIG bij naam en riep hem toe: „Hoe dikwijls heb ik u verboden deze dingen te doen?"

„Welke dingen?" vraagde STOUTMOEDIG. „*Welke*," schreeuwde de reus, „dat weet gij maar àl te goed, maar ik zal er nu voor immer een eind aan maken!"

„Maar," zeide STOUTMOEDIG, „laten wij, voor wij beginnen, uitmaken, waarvoor wij moeten vechten." Gedurende deze woordenwisseling stonden de vrouwen en kinderen te beven en wisten niet wat te doen.

„Nu dan," schreeuwde MOKER, „gij berooft het land en wel met den zwaarsten roof!"

STOUTMOEDIG: „Dat zijn slechts algemeenheden, maar noem nu eens bijzonderheden!"

„Als gij het dan weten wilt," riep de reus uit, „gij zijt een kinderdief; ja, vrouwen en kinderen weet gij te vangen en dan voert gij ze mede naar een vreemd land, en zoo verzwakt gij het rijk van mijn vorst!"

„Maar nu heb ik u te zeggen," gaf STOUTMOEDIG ten antwoord, „dat ik een dienstknecht ben van den God des hemels, en dat het mijn werk is *zondaars* te roepen tot bekeering, en geen poging onbeproefd te laten om mannen, vrouwen en kinderen te roepen uit de duisternis tot het licht, en van de macht des Satans tot de vrijheid der kinderen Gods. Indien gij dáárover met mij strijden wilt, laat ons dan aanvangen hoe eer hoe liever."

Nu trad de reus naar voren en STOUTMOEDIG ging hem tegemoet; hij met uitgetrokken zwaard, maar de reus met een knots. Terstond vielen zij op elkander aan, en met den eersten slag van den reus viel STOUTMOEDIG op ééne knie ter aarde. Dat ziende, begonnen de vrouwen en de kinderen van vreeze te weenen, maar in minder dan geen tijd was STOUTMOEDIG weer op de been en sloeg zóó dapper op den vijand in, dat hij hem een wond aan den arm toebracht. Zoo hielden zij den strijd een uur lang vol, en wel met zulk een vuur, dat de damp, dien de reus uit zijn neusgaten blies, geleek op den wasem uit een kokenden ketel.

Eindelijk waren zij genoodzaakt eenigen tijd te rusten, maar STOUTMOEDIG nam de toevlucht tot het gebed. Ook deden de vrouwen en kinderen niets anders dan zuchten en bidden zoolang de strijd duurde.

Toen de strijders wat gerust hadden en weer op adem waren gekomen, vielen zij elkander opnieuw aan en nu velde STOUTMOEDIG zijn tegenpartij met één slag ter aarde.

„Geef mij tijd om weder op te staan!" schreeuwde deze. STOUTMOEDIG gunde hem werkelijk een oogenblik tijds om weer op de been te komen, en nu begon de strijd zoo fel te worden, dat het weinig scheelde of de reus had STOUTMOEDIG den schedel verbrijzeld. Maar deze stormde met vernieuwde kracht op hem in en wist hem behendig het zwaard onder de vijfde rib te stooten. Door bloedverlies uitgeput, zonk de reus ter aarde en de kracht begaf hem om de knots langer vast te houden. Met een volgenden slag scheidde hij het hoofd van het lichaam en nu ging er een vreugdekreet uit den mond der vrouwen en kinderen en allen te zamen dankten God voor de hun geschonken verlossing.

Toen dit geschied was, sloegen zij een paal in den grond en nagelden daaraan het hoofd van den reus, terwijl zij met groote letters daaronder schreven:

Hij, die dit hoofd droeg op zijn leên,
Deed vaak den pelgrims kwaad,
Hij hield hen tegen, spaarde er geen,
En heeft hun veel geschaad.

Tot ik, STOUTMOEDIG, eind'lijk kwam
Den pelgrims, fel geplaagd,
Ten leidsman, en de macht benam
Hem, die hen had belaagd.

Nu zag ik, dat zij een heuvel bestegen, die een weinig ter zijde van den weg was opgeworpen, opdat de pelgrims hiervan het uitzicht konden genieten. Dit was de plaats, waar CHRISTEN het eerst zijn broeder GETROUW had ontmoet. Hier zetten zij zich nu neder om wat uit te rusten. Ook aten en dronken zij en werden vroolijk, omdat zij van zulk een gevaarlijken vijand verlost waren. Toen zij daar zaten en zich verkwikten, vraagde CHRISTINNE haar gids of hij in den strijd geen letsel had bekomen. „Neen," zeide STOUTMOEDIG, „alleen het vleesch heeft wat geleden, maar dat berokkent mij geen nadeel, want het is voor het tegenwoordige een teeken van mijne liefde voor mijn Meester en voor u, en door zijne genade zal het mij eenmaal bij mijnen Heer ten goede komen."

CHRISTINNE: „Maar waart gij niet bevreesd, toen gij hem met zijn knots op u zaagt afkomen?"

STOUTMOEDIG: „Ik heb geleerd mijn eigen kracht te wantrouwen, om mij uitsluitend te verlaten op Hem, die sterker is dan ik ben."

CHRISTINNE: „Maar hoe was het u wel te moede, toen hij u met den eersten slag op den grond wierp?"

STOUTMOEDIG: „Wel, ik dacht er aan hoe mijn Meester hetzelfde ondervond en Hij ten slotte toch overwon."

MATTHEUS: „Wat gij allen ook moogt denken, ik gevoel, dat God bovenmate goedgunstig voor ons is geweest, èn door ons uit deze vallei te leiden èn door ons uit het geweld des vijands te bevrijden. Wat mij betreft, ik zie niet in, waarom wij ooit meer God zouden wantrouwen nu Hij ons op deze plaats zulk een heerlijk bewijs zijner liefde heeft geschonken."

Na een wijle stonden zij op en gingen voorwaarts. Zij waren nog niet ver gegaan toen zij onder een ouden eik een bejaarden pelgrim zagen liggen, in diepen slaap verzonken. Dat hij een pelgrim was, zagen zij aan zijne kleeding, aan zijn staf en aan zijn gordel.

STOUTMOEDIG ging naar den man toe en maakte hem wakker, en toen de grijsaard verschrikt de oogen open deed, riep hij uit: „Wat is er te doen? Wie zijt gij? Wat moet gij van mij?"

STOUTMOEDIG: „Wel, mijn vriend, wees bedaard, gij ziet hier slechts vrienden voor u staan." Maar de oude kwam overeind, en tegen den boom leunende, drong hij er op aan te weten wie zij waren. Nu maakte onze gids zich bekend als de heer STOUTMOEDIG, de leidsman, die de pelgrims voerde op den weg naar de Hemelstad.

„Ik vraag u vergiffenis," zeide nu de oude man, wiens naam EERLIJK was; „ik dacht eerst, dat gij behoordet bij de bende, die eenigen tijd geleden KLEINGELOOF van zijn geld beroofd hebben. Nu zie ik mijne vergissing in en ik bemerk, dat gij betere lieden zijt!"

STOUTMOEDIG: „Wat zoudt gij wel gedaan hebben indien wij inderdaad van die bende deel uitmaakten?"

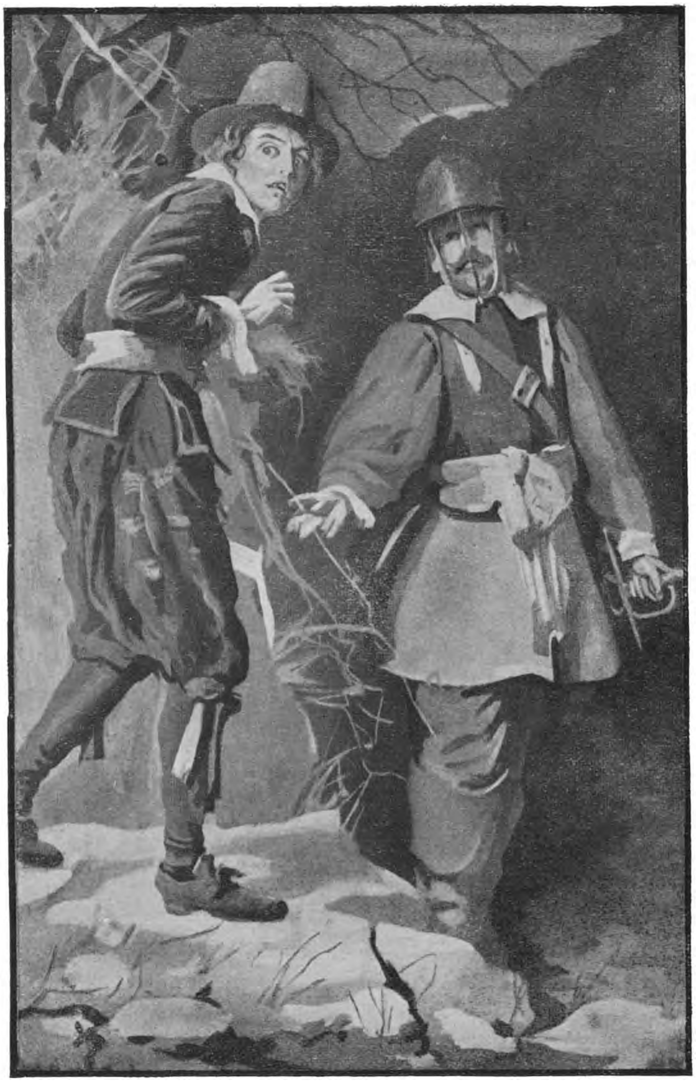

STOUTMOEDIG GELEIDT VREESACHTIG DOOR HET DAL DER SCHADUWE DES DOODS.

Ik dacht dat ik mijn man zou verloren hebben — hij scheen het van angst te zullen besterven.

EERLIJK: „Wat ik gedaan zou hebben? Wel, ik zou gevochten hebben zoolang er adem in mij was, en ik durf u de verzekering geven, dat ik het er goed zou hebben afgebracht, want een christen wordt niet overwonnen, zoolang hij zichzelf niet overgeeft."

STOUTMOEDG: „Goed gesproken, want nu weet ik, dat gij een pelgrim zijt van den echten stempel, omdat gij de waarheid spreekt."

EERLIJK: „En nu ben ik evenzeer overtuigd, dat gij weet, wat onder den geest van pelgrimschap verstaan wordt, want wie dien niet kennen, denken, dat wij een gemakkelijke prooi zijn."

STOUTMOEDIG: „Nu wij elkander zoo gelukkig ontmoet hebben, zou ik gaarne uw naam weten en den naam der plaats, waar gij vandaan komt."

EERLIJK: „Waartoe moet gij mijn naam weten? De plaats, van waar ik kom, heet *Stompzinnigheid;* zij ligt eenige uren verder dan de stad *Verderf.*"

STOUTMOEDIG: „O, zijt gij van dáár afkomstig! Dan begrijp ik reeds wie gij zijt. Dan zijt gij de oude EERLIJKHEID, nietwaar? Dan meen ik u wel te kennen."

De oude man bloosde op het hooren dezer woorden. „Neen, EERLIJKHEID is mijn naam niet, maar EERLIJK, en ik hoop zeer, dat ik steeds moge beantwoorden aan hetgeen mijn naam uitdrukt. Maar," ging de oude man voort, „hoe kondt gij mijn naam raden, daar ik van zulk een plaats kom als die ik daareven noemde?"

STOUTMOEDIG: „Ik had vroeger reeds van u hooren spreken door mijn Meester, want Hij weet alles wat op aarde voorvalt. Ik heb mij dikwijls verbaasd, dat er uit die stad nog pelgrims komen, want zij is nog erger dan de stad *Verderf.*"

EERLIJK: „Ja, wij liggen veel verder van de zon af en zijn dus veel kouder en ongevoeliger. Maar al ware een mensch in een ijsberg, als de Zon der Gerechtigheid over hem opgaat, dan *moet* zijn bevroren hart wel smelten, en zóó is het mij gegaan."

STOUTMOEDIG: „Ik geloof u, vader EERLIJK, want ik weet, dat de zaak, die gij zegt, waar is."

Nu begroette EERLIJK de overige reisgenooten met een heiligen kus en vraagde naar hunne namen, en hoe 't hun gegaan was, sedert zij de pelgrimsreis ondernomen hadden.

Toen zeide CHRISTINNE: „Ik denk, dat gij mijn naam wel eens gehoord hebt; want de goede CHRISTEN was mijn echtgenoot en dit zijn zijne vier kinderen." Maar gij kunt u de verrassing van den ouden man niet voorstellen, toen CHRISTINNE hem gezegd had wie zij was. Hij was buiten zichzelf van blijdschap, hij lachte van vreugde en had duizend goede wenschen voor haar. „Nu," zeide hij, „ik heb veel van uwen echtgenoot gehoord, en zijn reis en zijn wedervaren zijn mij niet onbekend. Het moge u tot bemoediging en troost verstrekken, dat zijn naam overal bekend en geëerd is. Zijn geloof, zijn moed en zijn volharding hebben zijn naam beroemd gemaakt." Hierop wendde hij zich tot de jongens en vraagde hunne namen, welke zij hem zeiden. Toen sprak hij tot MATTHEUS: „Moogt gij gelijk zijn aan den tollenaar, niet in zijn zonden, maar in zijn deugden; (Matth. X : 3); tot SAMUEL sprak hij: „Wees gij, gelijk Samuel de profeet, een man des geloofs en des gebeds;" (Ps. XCIX : 6); tot JOZEF: „Wees gij gelijk Jozef, in Potifars huis, rein en de verzoeking ontvluchtend; (Gen. XXXIX.) „En JACOBUS, moogt gij gelijken op Jacobus, den rechtvaardige, en op Jacobus, den broeder des Heeren." (Hand. I : 13.)

Eindelijk stelde men hem BARMHARTIGHEID voor en deelde hem mede hoe zij haar woonplaats en haar maagschap had verlaten om met CHRISTINNE en hare kinderen mede te gaan. Toen sprak de grijsaard, zich tot haar wendende: „BARMHARTIGHEID is uw naam? Moge de barmhartigheid en de genade, aan u geschied, u ondersteunen en u dragen door al de moeilijkheden heen, die gij op den weg zult ontmoeten, tot gij eenmaal in de bron van alle barmhartigheid uw beeltenis moogt aanschouwen!"

STOUTMOEDIG hoorde al deze woorden met welgevallen aan, en lachte den ouden man vriendelijk toe.

Nu vraagde hij hem, terwijl zij verder gingen, of hij niet een zekeren VREESACHTIG had gekend, die uit dezelfde streek geboortig was als hijzelf.

EERLIJK: „O ja, dien heb ik zeer goed gekend. Hij was een man, die den wortel der zaak bezat, maar hij was voor zijne medereizigers wel eens wat lastig."

STOUTMOEDIG: „Ik zie, dat gij hem goed gekend hebt, want gij geeft een juiste beschrijving van zijn karakter."

EERLIJK: „Of ik hem gekend heb! Ik was langen tijd zijn metgezel, toen hij voor 't eerst aanving zich om het ééne noodige te bekommeren."

STOUTMOEDIG: „En ik had het voorrecht zijn leidsman te mogen zijn van het huis mijns meesters af tot aan de poorten der hemelsche stad."

EERLIJK: „Dan weet gij ook, dat men soms heel wat moeite met hem had?"

STOUTMOEDIG: „Dat kan ik niet ontkennen, maar het viel mij niet zoo zwaar, omdat dikwijls zulke personen aan mijne leiding zijn toevertrouwd."

EERLIJK: „Och, vertel ons eens een en ander van hem, en hoe hij zich onder uwe leiding heeft gedragen."

STOUTMOEDIG: „Wel, hij was altijd bevreesd, dat hij het doel van zijne reis nimmer zou bereiken. Alles, wat ook maar een zweem van tegenstand had, vervulde hem met vrees. Ik heb hooren zeggen, dat hij langer dan een maand heeft liggen zuchten en kermen bij den poel *Twijfelzucht,* er niet over durvende gaan, al zag hij velen, die het waagden en die hem zelfs de hand tot steun aanboden. En toch zou hij niet te bewegen geweest zijn terug te keeren. De hemelsche stad niet te bereiken zou, zoo sprak hij, voor hem erger zijn dan de dood, en toch de geringste moeilijkheid sloeg hem ter neder, ja, hij struikelde over elk strootje, dat op zijn weg lag. Nu, toen hij een geruimen tijd aan de eene zijde van den poel had vertoefd, geraakte hij er op een zonnigen morgen over, hoe, dat begrijp ik zelf niet. Toen hij veilig aan de overzijde was, kon hij ternauwernood zijn oogen gelooven. Ik houd het er voor, dat hij een poel *Twijfelzucht* in zijn eigen brein had, en dien overal met zich medenam, want anders had hij toch niet zoo te moede kunnen zijn als hij gedurig was. Zoo kwam hij dan eindelijk bij de poort aan den aanvang van dezen weg, en daar bleef hij geruimen tijd staan zonder

aan te kloppen. Ging de poort open, dan week hij terug om voor anderen plaats te maken, zeggende, dat hij niet waardig was binnen te gaan. En hoewel hij vóór velen bij de poort was geweest, liet hij zich toch door velen voorgaan naar binnen. Zoo bleef de arme man daar staan beven en sidderen; het was om iemand het hart te breken als men hem daar zoo zag staan.

Maar aan teruggaan dacht hij niet. Eindelijk, daar greep hij den klopper en liet dien een paar maal heel zacht neervallen. En waarlijk, de deur werd terstond geopend, doch hij deinsde wederom terug. Maar hij, die de deur voor hem had opengedaan, trad naar buiten en sprak tot hem: „Gij vreesachtige, wat verlangt gij?" Toen hij deze woorden hoorde, stortte hij van schrik ter aarde, maar de ander was hierover verbaasd en sprak hem bemoedigend toe: „Vrede zij u! Sta op, ik heb de deur voor u ontsloten, kom binnen, want u is genade geschied." En nu stond hij op en trad bevende binnen, en toen hij in het huis was, durfde hij van verlegenheid het hoofd niet opheffen.

Toen hij hier, zooals dat de gewoonte is, eenige verkwikking had genoten, werd hij aangemoedigd om de reis voort te zetten, en tevens werd hem de weg, dien hij te volgen had, nauwkeurig aangeduid. Nu ging hij verder tot hij aan ons huis genaderd was, maar evenals hij zich gedragen had aan de poort bij den ingang van den weg, zoo handelde hij ook bij de poort van Uitleggers huis. Hij vertoefde daar geruimen tijd in de koude, vóór hij durfde aankloppen en toch vast besloten om niet terug te keeren, al was de nacht ook lang en koud. Hij had nog wel een brief van aanbeveling aan mijn Meester bij zich, die hem een gunstige ontvangst moest verzekeren en met de opdracht hem een moedigen en sterken geleider mede te geven, omdat hij zoo kleinmoedig en zoo vreesachtig was. En ondanks dit alles was hij toch te bevreesd om aan te kloppen. Gelukkig werd ik eindelijk, uit het raam kijkende, den man gewaar, die daar wachtende heen en weer liep. Ik begaf mij naar buiten en vraagde wie hij was. Maar ach, die arme man! de tranen stonden hem in de oogen, en daaraan bespeurde ik eenigszins wat er in

hem omging. Ik ging weder in huis en deelde mijn Meester mede, wat ik gezien had, en nu zond hij mij terug om hem te *dringen* binnen te komen, maar ik verzeker u, dat het heel wat in had hem daartoe te bewegen. Maar eindelijk kwam hij dan toch binnen, en ik moet getuigen, toen mijn Heer hem aanzag, beminde Hij hem, en liet hem van alles het beste geven. Hierop reikte hij zijn brief over, en toen mijn Meester dien gelezen had, zeide Hij, dat al zijne nooden zouden vervuld worden. Langzamerhand begon hij nu moed te vatten en zich meer op zijn gemak te gevoelen. Want mijn Meester, moet gij weten, is *zeer* goedertieren, en zéér teeder voor de vreesachtigen, daarom deed hij alles wat noodig was om hem op te beuren. Hij toonde hem dan ook alles wat de plaats voor merkwaardigs bevatte en toen de reis weder zou worden voortgezet, gaf mijn Meester hem, evenals vroeger aan CHRISTEN, alles mede wat tot versterking kon dienen en nu vertrokken wij samen, want ik moest hem tot gids verstrekken en voor hem uit gaan.

Hij sprak echter niet veel, het éénige wat ik vernam, waren zuchten, waarin hij zijn gemoed lucht gaf.

Toen wij gekomen waren op de plaats, waar de drie roovers zijn opgehangen, gaf hij zijn vrees te kennen, dat hun lot ook eenmaal het zijne zou wezen. Doch hoe blijde was hij, toen hij het kruis zag en het geopende graf! Hier had hij wel willen blijven staan, en nog een geruimen tijd daarna was hij verkwikt en blijmoedig.

Bij den heuvel *Moeilijkheid* gekomen, was hij echter volstrekt niet uit het veld geslagen, en ook joegen de leeuwen hem geen schrik aan, want gij moet begrijpen, dat zijn onrust geen betrekking had op die soort van dingen. Neen, wat hij vreesde was, dat hij ten slotte toch zou worden buitengesloten!

Ik bracht hem nu in het paleis *Liefelijkheid,* ik geloof eer dan hij het wenschte. Toen hij daar binnen was, bracht ik hem in kennis met de maagden in dat paleis, maar hij vond zich zeer ongeschikt om in haar gezelschap te verkeeren. Hij verlangde meestal alleen te zijn, en toch luisterde hij gaarne naar een goed gesprek, en als hij daar naar kon hooren, terwijl hijzelf voor 't oog van anderen ver-

borgen was, genoot hij daar het meest van. Hij hoorde ook gaarne spreken van dingen, die lang geleden geschied waren, en placht dan veel daarover na te denken. Zelfs verhaalde hij mij, dat hij gaarne veel zou weten van hetgeen op het huis betrekking had, maar dat hij niet veel durfde vragen.

Toen wij uit het paleis *Liefelijkheid* den heuvel afgingen en in de vallei *Verootmoediging* aankwamen, was hij zóó wel te moede als ik nog nimmer iemand zag. Het deerde hem niet, hoe laag hij gesteld werd, als hij maar veilig mocht aanlanden. Waarlijk, ik geloof, dat er een soort overeenstemming was tusschen deze vallei en zijn karakter, want nergens op de geheele reis zag ik hem zoo opgewekt als hier het geval was. Hier vlijde hij zich neder en kuste de bloemen dezer vallei. (Klaagl. III : 27—29.)

Iederen morgen was hij op bij het aanbreken van den dag, om het dal in alle richtingen te doorkruisen. Toen wij echter gekomen waren aan den ingang der *Vallei van de schaduwe des doods,* dacht ik, dat ik mijn man zou verloren hebben; niet omdat hij aan teruggaan dacht, die gedachte verfoeide hij ten eenenmale, maar hij scheen het van angst te zullen besterven. „O, de spoken zullen mij grijpen, de spoken zullen mij grijpen," riep hij uit, en dat kon ik hem niet uit het hoofd praten. Hij maakte zulk een leven, en schreeuwde hier zoo hard, dat, als zij hem slechts gehoord hadden, zij moed genoeg zouden hebben gehad, naar buiten te komen en op ons aan te vallen. Maar ik bemerkte, dat het in die vallei, toen wij er doorgingen, zoo kalm en rustig was, als ik nog nimmer had gezien. Ik houd het er voor, dat de machten der duisternis op eene bijzondere wijze door mijn Meester in bedwang werden gehouden, zoodat zij zich niet konden roeren noch bewegen gedurende den tijd, dien VREESACHTIG noodig had om er door te gaan!

Het zou te lang ophouden indien ik u alle bijzonderheden wilde mededeelen, doch een paar voorvallen moet ik u nog verhalen. Toen wij op de *IJdelheidskermis* kwamen dacht ik, dat hij met een ieder den strijd zou hebben aangebonden en ik vreesde, dat de lieden ons zouden vermoorden, zóó krachtig getuigde hij tegen hunne dwaasheden. Op

den *Betooverden Grond* was hij volkomen wakker. Maar toen wij aan de rivier waren gekomen, en hij bespeurde, dat geen brug naar de overzijde voerde was de moeilijkheid weer onoverkomelijk, naar hem docht. „Nu zal ik stellig jammerlijk verdrinken!" riep hij uit, „en nimmer zal de vreugde mij te beurt vallen dat gelaat te aanschouwen, waarvoor ik dezen langdurigen tocht heb ondernomen."

En wat was hier nu zoo merkwaardig? Het water der rivier was op dat tijdstip lager dan ik ooit tevoren had gezien, zoodat, toen hij den overgang eindelijk waagde, hij nauwelijks tot aan de enkels in het water kwam. Toen hij dicht bij de poort gekomen was, nam ik afscheid van hem, en wenschte ik hem een goede ontvangst daarboven toe. „Ja," sprak hij, „die wacht mij! die wacht mij!" Toen scheidden wij en ik zag hem niet meer."

EERLIJK: „Dus hij is toch goed aangeland!"

STOUTMOEDIG: „Welzeker. Daar had ik trouwens nooit aan getwijfeld. Hij was een man van edelen zin, maar hij achtte zichzelf altijd zeer gering, en dat maakte zijn leven zoo moeilijk voor hemzelf en dikwijls lastig voor anderen. (Ps. LXXXVIII.) Daarenboven had hij een zeer teeder geweten, en was zoo bevreesd anderen te ergeren, dat hij met de grootste gewilligheid zich ontzeide, wat op zichzelf volkomen geoorloofd is, alleen omdat hij anderen geen aanleiding tot zonde wilde geven." (Rom. XIV : 21; 1 Cor. VIII : 13.)

EERLIJK: „Maar wat zou de reden zijn, dat zulk een uitnemend man zulk een groot deel van zijn leven in het duister heeft moeten doorbrengen?"

STOUTMOEDIG: „Er kan tweeërlei reden voor worden aangegeven. De ééne is, dat het Gods bestel is, dat de een tot snarenspel, de ander tot weenen geneigd is. (Matth. XI : 16, 17.) Nu was onze goede VREESACHTIG een dergenen, die enkel de baspartij kunnen zingen. Zijn stemgeluid was diep en droefgeestig, en nu heb ik wel eens gehoord, dat de bastoon eigenlijk de grond en het uitgangspunt van alle muziek is. En wat mij betreft, ik heb niet veel op met eene belijdenis, die niet geworteld is in verslagenheid des geestes. Als de musicus zijn speeltuig wil

stemmen, begint hij doorgaans met de bas en wanneer God de Heere eene menschenziel op den rechten toon wil stemmen, doet Hij eveneens. Alleen was dit het onvolmaakte in VREESACHTIG, dat er bijna tot aan het einde der reis geen andere muziek aan zijne ziel te ontlokken was. [Ik gebruik deze beeldspraak, ook omdat in het boek der Openbaring de verlosten worden voorgesteld als spelende op de harp en lofliederen zingend voor den troon van God! (Openb. V : 8, XIV : 2, 3).]"

EERLIJK: „In weerwil van dat alles was hij een man vol ijver, zooals ik opmaak uit hetgeen gij mij mededeelt. Geen moeiten, geen leeuwen op den weg, geen *IJdelheidskermis* konden hem afschrikken of bekoren; alleen zonde, dood en hel waren hem een schrik, omdat hij twijfelde of zijn deel aan de eeuwige zaligheid wel zeker was."

STOUTMOEDIG: „Juist, die dingen verontrustten hem meermalen en gelijk gij terecht hebt opgemerkt, die vrees ging samen met eene schroomvalligheid, die hem deed twijfelen of zijne liefde wel oprecht was en die niets gemeen had met zwakheid van geest, als het op strijden en arbeiden aankwam. Ik geloof, dat zooals het spreekwoord zegt, hij door een vuur zou zijn gegaan, als het noodig was geweest. Maar de dingen, die hem drukten, kon nooit iemand gemakkelijk van zich afschudden."

„Dat gesprek over VREESACHTIG," zeide CHRISTINNE, „heeft mij goed-gedaan; ik dacht eerst, dat niemand mij gelijk was, maar nu bespeur ik, dat er groote overeenkomst bestaat tusschen dezen man en mij. Alleen in tweeërlei opzicht verschillen wij. Zijne angsten waren zoo groot, dat zij zich naar buiten openbaarden, terwijl *mijne* onrust altijd meer voor anderen verborgen bleef. Ook ging hij onder zijne vrees zoo gebukt, dat hij aan de plaats, waar wij rust konden genieten, niet durfde aankloppen, terwijl ik juist door innerlijke vrees gedreven, des te luider klopte."

BARMHARTIGHEID: „Als ik mijn hart recht uitspreek, dan moet ik zeggen, dat ik die vreeze ook wel ken. Nog telkens ben ik meer bevreesd voor het oordeel en het verliezen der hemelsche erfenis, dan dat ik bezorgd ben over het verlies van tijdelijke dingen. Indien ik dáár slechts mag

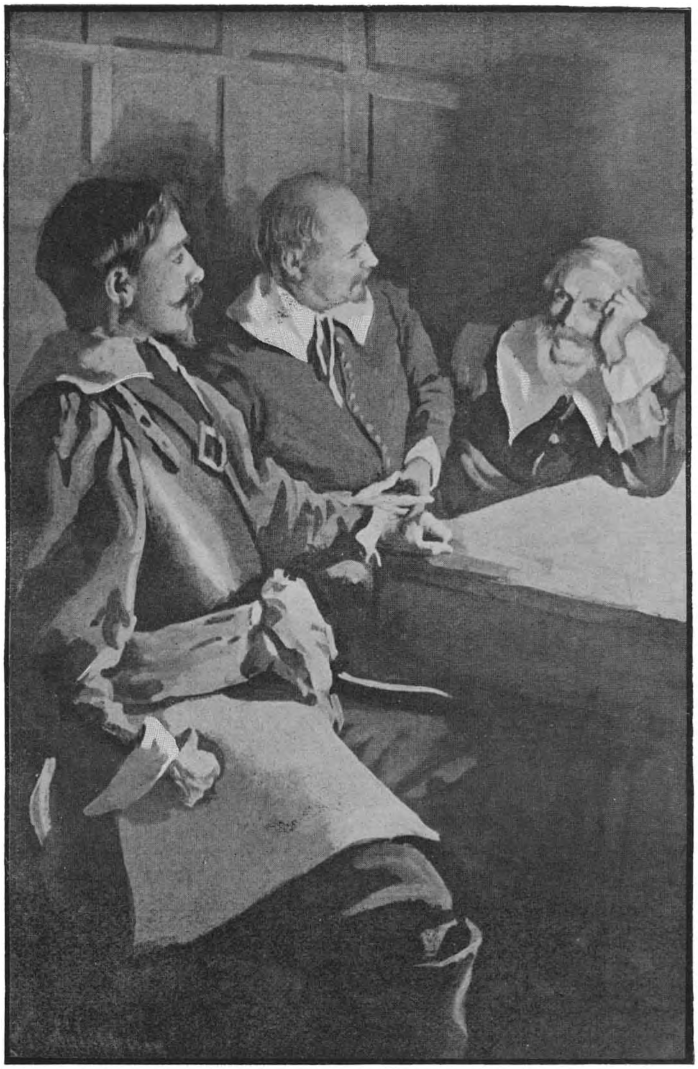

STOUTMOEDIG EN EERLIJK IN HET HUIS VAN GAJUS.

Nu, zei Eerlijk, dat is lastig om op te lossen, en nog lastiger om in toepassing te brengen.

aanlanden, waar geen zonde meer gekend wordt, dan zou ik de gansche wereld wel willen geven!"

Nu zeide MATTHEUS: „Mijn gedurig vreezen heeft mij al dikwijls met bekommering vervuld of het onmisbaar vereischte om de zaligheid te beërven mij niet ontbrak, maar als zùlk een man zoo met vreeze vervuld was, dan behoef ik mij daardoor niet te laten ontmoedigen."

„Geen vrees, geen genade!" zeide JACOBUS, „ofschoon er nog wel niet altijd genade wordt gevonden, waar vrees voor het oordeel bestaat. Maar dit is zeker, er kan geen genade zijn, waar de vreeze des Heeren niet gekend wordt."

STOUTMOEDIG: „Juist opgemerkt, JACOBUS, uw woord heeft het juiste doel getroffen. De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid en voorzeker, zij die den wortel der zaak missen, kunnen noch de plant, noch de vrucht hebben.

En nu zullen wij ons gesprek over VREESACHTIG eindigen, terwijl wij afscheid van hem nemen met de volgende regelen:

Gij, vriend VREESACHTIG, vreesdet God,
En vreesdet te allen tijd
Te doen, wat u een treurig lot
Hiernamaals had' bereid.

Gij vreesdet poel en afgrond; — och,
Volge elk daarin u na,
Dat zoo ook hij zich hoeden mag
Voor eigen, eeuw'ge scha.

Niet lang nadat STOUTMOEDIG zijn verhaal betreffende VREESACHTIG had ten einde gebracht, begon EERLIJK te spreken over een zekeren EIGENZINNIG. „Deze gaf zich uit voor een pelgrim," zeide hij, „maar ik heb altijd volgehouden, dat hij nimmer door de poort, die aan 't begin van den weg zich bevindt, is binnengegaan."

STOUTMOEDIG: „Hebt gij daarover wel eens met hem gesproken?"

EERLIJK: „Ja, meer dan eens, maar hij bleef altijd op zijn stuk staan. Hij bekommerde zich om niemands oordeel of overtuiging, maar volgde steeds zijn eigen meening en deed wat hij goed vond en daar bleef het bij."

STOUTMOEDIG: „Maar wat had hij voor beginselen? Kunt gij mij daarvan iets vertellen?"

EERLIJK: „Hij was onder anderen van meening, dat wij evengoed de zonden als de deugden van pelgrims mogen navolgen; als wij maar beide deden, zouden wij zeker zalig worden."

STOUTMOEDIG: „Hoe is het mogelijk! Als hij gezegd had, dat het voor de besten mogelijk is met zonden bevlekt te zijn, die ook andere pelgrims hebben aangekleefd, dan zou hij eene waarheid hebben gezegd; want de zonde blijft ons bij zoolang wij leven. Maar ik begrijp, dat dit zijn bedoeling niet was, hij meende alles te mogen doen, waarin vorige pelgrims gezondigd hebben."

EERLIJK: „Juist, dat beweerde hij en hij handelde dienovereenkomstig."

STOUTMOEDIG: „Maar op welke gronden verdedigde hij die wijze van doen?"

EERLIJK: „Wel, hij zeide, dat hij de Schrift op zijne hand had."

STOUTMOEDIG: „Maar wees zoo goed, mij daarvan eens een voorbeeld te geven!"

EERLIJK: „Gaarne. Hij zeide, dat David, de man naar Gods hart, overspel had gepleegd, en dat dit hèm dus ook geoorloofd was. Salomo, beweerde hij, had meer vrouwen dan ééne, dit stond hèm dus ook vrij! Sara en de vrome vroedvrouwen in Egypte hadden gelogen, en Rachab eveneens, het was hèm dus óók niet verboden; de discipelen, zeide hij, namen op het bevel huns Meesters eens anders ezel en daarom mocht hij het ook wel doen; Jakob, zeide hij, verkreeg de erfenis zijns vaders door list en bedrog, en waarom zou 't hèm dan niet geoorloofd zijn tot zulke middelen de toevlucht te nemen?"

STOUTMOEDIG: „Een fraaie redeneering. En zou hij dat waarlijk gemeend hebben?"

EERLIJK: „Ik heb er hem voor hooren pleiten, terwijl hij er de Schrift en voorbeelden voor aanhaalde."

STOUTMOEDIG: „Zulk een meening wordt door niets gewettigd."

EERLIJK: „Wel, hij zeide niet, dat iemand zoo doen

moest, maar hij beweerde, dat ieder, die de deugden dier pelgrims uit den ouden tijd bezat, zich niet behoefde te verontrusten, wanneer hij in hunne zonden verviel."

STOUTMOEDIG: „Welk een valsche gevolgtrekking! Want het beteekent niets minder dan dit: omdat anderen uit zwakheid hebben gezondigd, zouden wij het opzettelijk mogen doen, of omdat iemand in het slijk gevallen is en zich bezoedeld heeft, daarom zouden wij opzettelijk ons in de modder mogen wentelen? Wie zou kunnen vermoeden, dat iemand zóó verblind kan zijn door vleeschelijke lusten en begeerlijkheden! Hoe wordt al wederom het Schriftwoord bewaarheid: Zij stooten zich aan het Woord, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn (1 Petr. II : 8.) En hoe zou het mogelijk zijn de deugden der godzaligen te bezitten, als men hen opzettelijk navolgt in hunne afdwalingen! Zij, die de zonde van Gods volk opeten, en met hunne ziel naar hunne ongerechtigheid verlangen, (Hos. IV : 8), hoe zouden zij in waarheid iets van hunne deugden in zich kunnen omdragen? Ik kan ook niet gelooven, dat iemand, die zoo spreekt, waarachtige liefde of oprecht geloof zou bezitten. Maar ik weet, dat gij hem ernstig wederlegd hebt en wat had hij dan daartegen in te brengen?"

EERLIJK: „Wel, hij zeide dan, dat het veel beter is eerlijk voor zijn meening uit te komen, dan zoo te leven en te gelijker tijd anders te belijden."

STOUTMOEDIG: „Een goddeloos antwoord. Want de vleeschelijke lusten bot te vieren, terwijl wij ze in ons binnenste veroordeelen, is *slecht*, maar te zondigen en die zonde goed te spreken is slechter, en dient slechts tot een bedeksel van eigen schande."

EERLIJK: „Er zijn er velen, die er evenzoo over denken als hij, al missen zij ook zijne bespraaktheid en dat is de oorzaak, dat zoovelen laag neerzien op het leven van een pelgrim."

STOUTMOEDIG: „Dat is waar en dan ook te betreuren; maar hij, wien het om de goedkeuring des Heeren te doen is, laat zich daardoor niet afschrikken."

CHRISTINNE: „Er zijn heel wat vreemde meeningen in de

wereld. Zoo heb ik eens iemand hooren zeggen, dat het tijds genoeg is zich te bekeeren, als het op sterven aankomt."

STOUTMOEDIG: „De zoodanigen geven geen blijk van veel verstand te bezitten. Wat zouden wij zeggen van iemand, wien eene week wordt gegeven om tien uren af te leggen en die het afleggen van dien weg moedwillig verschoof tot het laatste uur?"

EERLIJK: „Ach, wie zal ze tellen, die zich pelgrims *noemen*, en toch dien regel volgen! Ik ben, gelijk gij ziet, een oud man, en wandel reeds vele jaren op dezen weg, zoodat ik al vrij wat heb gezien. Velen heb ik zien aanvangen, die de wereld schenen te zullen bewegen en wier ijver na korten tijd verflauwde, terwijl ze stierven in de woestijn, zonder het beloofde land ook maar van verre aanschouwd te hebben. Weer anderen zag ik, van wie in den beginne weinig te verwachten scheen, en die het geen dag schenen te zullen volhouden en die toch uitnemende pelgrims zijn geworden. Weer anderen zag ik, die in den beginne de schoonste verwachtingen uitspraken en die later even vermetel hun ongeloof beleden. Weer anderen hadden eerst den mond vol van een heerlijk leven hiernamaals en later beweerden zij, dat er noch hel, noch hemel bestaat."

Nog had hij niet uitgesproken, of er kwam hun ijlings iemand achterop, roepende: „Vrienden, als gij uw leven liefhebt, vlucht! want er zijn roovers in de nabijheid!"

STOUTMOEDIG: „Dat zijn zij, die KLEINGELOOF beroofd hebben. Welnu, laat hen komen, we zijn gereed hen te ontvangen." Zij keken nu naar alle kanten rond, maar waarschijnlijk hadden zij de stem van STOUTMOEDIG herkend, ten minste er was niets van hen te bespeuren.

CHRISTINNE begon zich nu zeer vermoeid te gevoelen en nu wenschte zij een onderkomen voor haar en voor haar kinderen. Toen EERLIJK dit vernam, sprak hij: „Niet ver hier vandaan is een goede rustplaats, namelijk ten huize van een zekeren GAJUS, een zeer achtenswaardig discipel." (Rom. XVI : 23.) Men besloot dus bij dezen zijn intrek te nemen, te meer omdat de oude EERLIJK zich zeer gunstig over hem uitliet. Toen zij aan de deur van zijn huis kwamen, gingen zij de gastvrije woning binnen en terwijl zij naar

den heer des huizes vraagden, trad deze hun reeds te gemoet. Nu verzochten zij hem een nacht in zijn huis te mogen vertoeven.

GAJUS: „Gaarne, als gij goed volk zijt, want mijn huis is slechts bestemd om pelgrims te ontvangen." Dit was een blijde verrassing voor CHRISTINNE en de haren en op hare verzekering, dat zij pelgrims waren, leidde hij hen rond en wees hun een vertrek aan voor CHRISTINNE, hare kinderen, voor BARMHARTIGHEID en voorts nog afzonderlijke vertrekken voor STOUTMOEDIG en den ouden EERLIJK.

Nu zeide STOUTMOEDIG: „Waarde GAJUS, wat hebt gij voor ons avondeten, want mijne vrienden hebben een lange en moeilijke reis achter den rug en ze zijn zeer vermoeid."

„Het is reeds laat," antwoordde GAJUS, „dus ik heb op dit oogenblik niet veel om u aan te bieden, maar wat ik heb, is tot uwe beschikking."

STOUTMOEDIG: „Wij zullen dankbaar zijn voor hetgeen gij ons geeft, want ik weet, dat gij een man zijt, die altijd zorgt, dat het den pelgrims niet aan het noodige ontbreekt."

Nu ging GAJUS heen en raadpleegde met zijn hofmeester, SMAAK-HET-GOEDE genaamd, wat hij nog voor het avondeten zou kunnen gereed maken. Toen dit in orde was, kwam GAJUS weer bij zijn gasten, zeggende: „Komt, lieve vrienden, gij zijt mij hartelijk welkom en ik ben blijde, dat mijn huis ruimte genoeg biedt voor u allen. Terwijl men bezig is den maaltijd te bereiden verzoek ik u zelf terstond met eenig goed gesprek te verkwikken." Allen waren hiermede ten zeerste ingenomen.

Eerst vraagde GAJUS: „Wiens echtgenoote is deze bejaarde zuster en dit jonge meisje, van wie is zij de dochter?"

STOUTMOEDIG: „Deze zuster is de vrouw van CHRISTEN, een pelgrim, die reeds vroeger op reis is gegaan en dit zijn haar vier kinderen. Dit jonge meisje is een harer vriendinnen, die op haar raad tot den pelgrimstocht heeft besloten. De jongens hebben het karakter van hun vader en zijn begeerig in zijn voetstappen te wandelen. Als zij maar een plaats zien, waar hun vader geweest is, en waar hij den voet heeft gezet, dan springt hun hart op van vreugde, en zij wenschen te wandelen zooals hij gedaan heeft."

„Wel," zeide GAJUS, „is dit CHRISTENS vrouw en zijn dit zijn kinderen? Ik heb den vader en den grootvader van uw echtgenoot zeer goed gekend. Hij behoort tot een goed geslacht, hunne voorouders woonden eerst te Antiochië. (Hand. XI : 26.) De voorouders van uw man waren zeer geachte, eerbiedwaardige lieden, die alles over hadden voor den dienst huns Meesters. Van velen hunner heb ik gehoord, dat zij hun leven willig hebben geofferd in zijn dienst. Een der eersten was Stefanus, en hij werd ter dood gesleurd en gesteenigd. (Hand. VII : 59, 60.) Jacobus, een ander van dat geslacht, werd gegrepen en met het zwaard gedood. (Hand. XII : 2.) En dan Petrus en Paulus, hoe zijn hun namen niet algemeen bekend geworden! Dan hebt ge Ignatius, die voor de leeuwen geworpen werd; Romanus, wien zij levend de stukken vleesch uit het lichaam sneden, en Polycarpus, die in de vlammen stierf. Het zou onmogelijk zijn u de namen op te noemen van al degenen, die smarten en den dood hebben verdragen uit liefde tot hun Heer. Ik hoop, dat al uwe zonen den naam huns vaders eer mogen aandoen en in zijne voetstappen mogen treden en dat hun einde zij gelijk het zijne!"

STOUTMOEDIG: „Ik vertrouw, dat het zoo zal wezen, want ik heb opgemerkt, dat zij gaarne wandelen in de wegen huns vaders."

GAJUS: „Ik hoop, dat het geslacht, waartoe zij behooren, zich nog voortdurend zal uitbreiden, ja ik weet, dat het eenmaal de gansche aarde erfelijk zal bezitten.

Ik geef CHRISTINNE dan ook den raad, naar goede vrouwen voor hare zonen om te zien, opdat de naam huns vaders en zijn geslacht steeds meer over de geheele wereld verbreid moge worden."

EERLIJK: „Het zou zeer te betreuren zijn indien zulk een geslacht moest uitsterven."

GAJUS: „Dat laatste kan niet gebeuren, maar het kan door eigen schuld afnemen. Daarom gaf ik aan CHRISTINNE bovengenoemden raad, dien ik hoop, dat zij zal opvolgen. En CHRISTINNE," ging hij voort, zich tot haar wendende, „ik ben blijde u zoo hier te zien, in gezelschap van BARMHARTIGHEID. Als ik u een goeden raad mag geven, neem

dit jonge meisje dan op in uwe familie. Indien zij er toe geneigd is, geef haar dan aan MATTHEUS, uw oudsten zoon, tot huisvrouw. Op die wijze zult gij u een nakomelingschap op aarde verkrijgen."

Hiertoe werd aanvankelijk besloten, en na verloop van tijd werden die beiden door den band des huwelijks vereenigd. Doch later meer hiervan.

Intusschen vervolgde GAJUS, zich nu meer tot allen richtende: „Gelijk zonde en dood door de vrouw in de wereld zijn gekomen (Gen. III), zoo ook leven en zaligheid. God heeft zijn Zoon in de wereld gezonden, geworden uit eene vrouw. (Gal. IV : 4.) De vrouwen van den ouden dag waren begeerig naar kinderen, in de hoop, dat de uit haar geborenen den dag des Heeren zouden mogen aanschouwen. En vóór de Zaligmaker was verschenen, mochten vrouwen zich in zijne komst verblijden, vóór mannen of engelen dit deden (Luk. I : 42—45.) Ik vind nergens in de Schrift vermeld, dat eenig man aan Christus ook maar een penning heeft geschonken, maar vrouwen volgden hem en dienden hem van hare goederen, (Luk. VIII : 2, 3.) Het was eene vrouw, die zijn voeten wiesch met hare tranen (Luk. VII : 37—50), en eene vrouw, die zijn lichaam zalfde als voorbereiding voor zijne begrafenis. (Joh. XI : 2; XII : 3.) Vrouwen weenden, toen de Heiland werd uitgeleid naar Golgotha, (Luk. XXIII : 27), en vrouwen volgden zijn lijk naar den hof (Matth. XXVII : 55, 56; Luk. XXIII : 55) en zaten tegenover de grafspelonk, nadat Hij daarin was ter ruste geleid (Matth. XXVII : 61.) En al wederom waren het vrouwen, die de eersten aan het graf waren op den Opstandingsmorgen, en die den discipelen de eerste tijding brachten, dat Hij verrezen was. (Luk. XXIV : 9, 10.) Dus de vrouwen staan in hooge eere bij onzen Meester en door deze voorbeelden wordt ons duidelijk aangetoond, hoe ook zij deelgenooten zijn in de genade dezes levens."

Nu berichtte de kok, dat de maaltijd weldra gereed zou zijn, waarop iemand binnentrad, die een wit lijnwaad over de tafel spreidde, messen rondlegde en brood en zout op tafel plaatste.

MATTHEUS zeide: „Deze voorbereidingen tot den maaltijd verdubbelen mijn honger!"

GAJUS: „Moge alles wat de Heere u in dit leven schenkt als voorbereiding in u een dubbele begeerte wekken om mede aan te zitten aan den maaltijd des grooten Konings in zijn Koninkrijk. Alle onderwijs en prediking en inzettingen van 's Heeren wege hier op aarde zijn gelijk aan de toebereidselen tot het maal in verhouding tot hetgeen hiernamaals zijn zal."

Weldra werden nu de spijzen binnengebracht. Het eerste, dat werd opgezet, was een beweegborst en een hefschouder, om te herinneren, dat zij hun spijsgebruik met gebed en dankzegging aan God moesten aanvangen. Met een hefschouder hief David zijn hart op tot God en met de beweegborst, waar zijn hart lag, leunde hij op zijn harp, wanneer hij speelde. Deze twee schotels waren zeer smakelijk en goed en zij aten er allen met genot van. (Lev. VII : 32—34; X : 14, 15; Ps. XXV : 1; Hebr. XIII : 15.)

Nu werd er een flesch wijn opgebracht, rood als bloed (Deut. XXXII : 14; Richteren IX : 13; Joh. XV : 5.) „Komt" zeide GAJUS, „drinkt naar hartelust, dit is de ware vrucht des wijnstoks, die u zal versterken en vroolijk maken!"

Hierop kwam er een schotel met melk en brood; en GAJUS zeide: „Dit is spijs voor de jeugdigen, want daardoor zullen zij kracht krijgen en groeien." (1 Petr. II : 1, 2.)

„Daarop werd een schaal opgezet met boter en honig. En nu zeide GAJUS: „Laat deze niet ongebruikt, want het is een spijs, die uw hart zal verkwikken en uw oordeel verhelderen. Dit was de spijze onzes Heeren toen hij een kind was; van Hem staat geschreven: „boter en honig zal Hij eten, totdat Hij wete te verwerpen het kwade, en te verkiezen het goede." (Jes. VII : 15.)

Hierna werd er een schotel met prachtige appelen op tafel gezet, heerlijk uitgezocht ooft. „Mogen wij *appelen* eten?" vraagde MATTHEUS, „en het was door deze vrucht, dat de slang ons aller moeder verleidde."

GAJUS:

Door applen was 't, dat we in den strik eens vielen,
Toch zonde — applen niet — wierd ons 't verderf der zielen,

Verboden applen te eten schaadt het bloed;
Ze te eten als 't bevolen is, doet goed.
Drink uit Zijn flesschen, kerk, Gods duive, Hem gewijd,
Eet van Zijn applen, gij die krank van liefde zijt.

MATTHEUS zeide: „Ik opperde mijn bezwaar, omdat ik eenigen tijd geleden door het eten van eene vrucht ziek ben geweest."

GAJUS: „*Verboden* vrucht maakt ziek, maar niet wat onze Heer heeft toegestaan."

Gedurende dit onderhoud was er een schotel noten op de tafel geplaatst, (Hoogl. VI : 11.) Iemand zeide nu: „Noten bederven de tanden, vooral van jonge lieden;" doch GAJUS antwoordde:

Een Schriftwoord zwaarlijk te verstaan
— Al mag 't geen dwaling heeten —
Is als de noot, wier harde schaal
Belet de kern te eten.
Verbrijzel dan die schaal; geniet
De smakelijke beten.
De noten bracht men hier, dat gij
Ze kraken zoudt en eten.

Er heerschte aan den disch een ongedwongen vroolijkheid en zij zaten geruimen tijd te spreken over allerlei dingen. „Mijn waarde gastheer," zeide de oude EERLIJK, „terwijl wij onze noten kraken, zal ik u een raadsel opgeven, dat gij moet oplossen:

Daar was een man, die hier en daar
Den naam van dwaashoofd had.
Hoemeer hij wegwierp — 't klinkt wel vreemd —
Hoemeer de man bezat.

Allen luisterden met de grootste belangstelling, en begrepen niet, wat hiervan de oplossing zou zijn. GAJUS dacht een poos na; toen sprak hij:

Wie met zijn goedren de armen helpt,
En staat ze in nood ter zij,
Krijgt, wat hij wegschonk, straks terug
En tienmaal meer daarbij.

„O mijnheer," riep JOZEF uit, „ik had waarlijk niet gedacht, dat dit de oplossing zijn zou."

„Wel," hernam GAJUS, „mijn eigen ervaring heeft mij den zin doen verstaan. De Heere heeft mij geleerd herbergzaam te zijn en ik weet bij ervaring, dat ik er bij gewonnen heb. Er is een, die uitstrooit, denwelken nog meer toegedaan wordt, en een, die meer inhoudt dan recht is, maar het is tot gebrek. Er is een, die zichzelf rijk maakt, en niet met al heeft, en een, die zich zelf arm maakt, en heeft veel goed." (Spr. XI : 24; XIII : 7.)

Nu wendde SAMUEL zich tot zijne moeder en fluisterde haar toe: „Moeder, wij zijn hier bij zulk een goeden man aangeland, dat ik hier wel gaarne lang zou blijven. Misschien zouden MATTHEUS en BARMHARTIGHEID wel uit dit huis kunnen trouwen voor wij verder reizen."

De gastheer verstond deze woorden en hechtte er terstond zijne goedkeuring aan. Zij bleven hier dus langer dan eene maand, en nu werd weldra het huwelijk tusschen MATTHEUS en BARMHARTIGHEID vastgesteld. Doch BARMHARTIGHEID vergat hare armen niet, maar vervaardigde als naar gewoonte kleederen en rokken om onder hen uit te deelen, zoodat er een goed gerucht van de pelgrims onder het volk uitging. Maar om tot ons verhaal terug te keeren. Toen de maaltijd geëindigd was, verlangden de jongeren zich ter ruste te begeven, want zij waren vermoeid van de reis. GAJUS wilde hun nu hun kamer wijzen, maar BARMHARTIGHEID zeide, dat zij hen naar bed zou brengen. Dat deed zij en spoedig waren zij rustig ingeslapen. Maar de overigen bleven den geheelen avond op, want GAJUS en zij waren zulk bij elkaar passend gezelschap, dat zij maar niet konden scheiden. Na veel gesproken te hebben van hun Heer, hun zelf en hun reis begon de oude heer EERLIJK, hij, die het raadsel opgegeven had, te knikkebollen.

„Wel, mijnheer," zeide STOUTMOEDIG tot hem, „begint gij slaperig te worden? Kom wrijf uw oogen eens uit, dan zal ik u een raadsel opgeven." „Laat eens hooren," zeide EERLIJK. En STOUTMOEDIG hernam:

Zelf moet ge eerst zijn overwonnen,
Zoo gij andren zult doen sneven;
Zelf in eigen huis eerst sterven,
Wilt ge vrij daarbuiten leven.

„Nu," zei Eerlijk, „dat is lastig om op te lossen en nog lastiger om in toepassing te brengen. Maar waarde gastheer," zeide hij: „verklaar gij het liever, ik wil gaarne naar u luisteren!"

„Neen," zeide Gajus, „het is ù opgegeven en wij wachten van u het antwoord."

„Welaan," zeide de oude man:

Heeft op u Gods genade
  Niet eerst gezegepraald,
Weet dat *gij* op de zonde
  Geen zegepraal behaalt.
Wilt gij mij overtuigen,
  Dat leven in u is,
Zoo moet gij aan u zelven
  Eerst sterven; houd dat wis.

„Juist geraden," zeide Gajus. „De zuivere leer der waarheid en de ervaring doen ons de geestelijke dingen verstaan. Zoolang de genade zich niet aan ons heeft geopenbaard en door hare heerlijkheid onze ziel heeft overwonnen, verzetten wij ons nooit tegen de zonde en haar slavengeest. Daarenboven, wanneer de zonde zelve de keten is, waarmede Satan zijn dienaren gebonden heeft, hoe zullen wij dien dan breken, zoolang wij innerlijk zwak zijn? Niemand, die eenige kennis heeft van rede en genade, zal gelooven, dat diegene, die een slaaf is van zijn eigen verderf, een levend gedenkteeken van genade kan zijn. En hierbij komt mij een gebeurtenis te binnen, die waard is, dat ik ze u verhaal:

Twee mannen aanvaardden de pelgrimsreis; de een was jong, de ander oud. De jongeling had met zeer sterke booze neigingen te strijden, maar in den bejaarde waren deze door het natuurlijk sterven van zijne zinnelijke natuur al reeds zwakker geworden. De jongeling zorgde dat hij den oude op zijde bleef en het scheen als ware zijn voortgaan even gemakkelijk als van zijn tochtgenoot, maar in wien blonk de genade nu het meest uit, daar zij beiden gelijken tred hielden?"

Eerlijk: „Ongetwijfeld in den jongste der twee. Wie den sterksten wederstand het hoofd biedt, toont aan, dat

hij de meeste innerlijke kracht heeft, indien hij toch gelijken tred houdt. Ik heb opgemerkt, dat oude lieden zichzelf misleidden en als genade roemden, wat niets anders was dan een achteruitgaan der natuurlijke levenskracht. Ouden van dagen, die in de genade grijs werden, zijn het best in staat om jongelieden te raden, omdat zij de ijdelheid der wereldsche dingen hebben leeren kennen, maar als een oud en een jong man gelijktijdig den goeden weg opgaan, heeft de jonge althans dit vooruit, dat hij de overwinning zijner natuur veel krachtiger aanschouwt dan de oude man, wiens hartstochten reeds verzwakt zijn door ouderdom."

Zoo zaten zij met elkander te praten tot het aanbreken van den dag.

Toen den volgenden morgen allen weer bijeen waren, verzocht CHRISTINNE aan haar zoon JACOBUS, om een hoofdstuk te lezen, en hij las Jesaja 53. Toen hij met lezen geëindigd had, vraagde EERLIJK, waarom er geschreven staat van den Zaligmaker: „hij was opgeschoten uit een dorre aarde," en „hij had geen gedaante noch heerlijkheid".

Hierop hernam STOUTMOEDIG: „Het eerste kan ik, naar ik meen, hiermede beantwoorden, dat het volk der Joden, tot hetwelk Jezus kwam, bijna alle levenskracht en godsdienstzin had verloren. Het andere beteekent, geloof ik, meer de verblinding der ongeloovigen, die wereldschgezind als zij waren, geen oog hadden om eenigszins te zien in het hart van onzen Koning, en daarom alleen letten op zijn uitwendige, nederige verschijning. Zij waren als menschen, die niet weten, dat edelgesteenten met een onaanzienlijk omkleedsel bedekt zijn, en die als zij zulk een steen in handen kregen, hem als volkomen waardeloos zouden wegwerpen."

Nu zeide GAJUS: „Daar wij STOUTMOEDIG bij ons hebben, die zijn wapenen meesterlijk weet te hanteeren, stel ik voor, dat wij, als wij voldoende gespijzigd zijn, met hem uittrekken, om te zien of wij iets goeds kunnen uitvoeren. Op eenigen afstand van hier woont een reus, VERDELGER genaamd, die deze landstreek zeer onveilig maakt, en ik weet eenigszins waar hij zich schuil houdt. Hij is het

hoofd van een bende roovers, en het zou eene weldaad zijn, als wij den omtrek van dezen booswicht konden verlossen."

Allen bewilligden hierin, en begaven zich op weg: STOUTMOEDIG gewapend met zwaard, helm en schild; de overigen met speren en knotsen.

Toen zij gekomen waren aan de plaats, waar hij zich ophield, bleek het, dat hij juist zijn woede koelde aan een zekeren KLEINMOEDIG, dien zijn knechten onderweg hadden overvallen en aan hun meester overgeleverd.

De geweldenaar scheen wel voornemens hem te verscheuren en te verslinden, want hij had den aard van een menscheneter. Zoodra hij dan ook STOUTMOEDIG en zijne vrienden aan den ingang der spelonk zag, vraagde hij, wat zij daar te maken hadden.

STOUTMOEDIG: „Wij hebben uzelf noodig! Wij zijn gekomen om u te vergelden al de ellende, die gij zoovelen pelgrims hebt berokkend, en wraak te oefenen, omdat gij hen van des Konings heirbaan hebt weggesleept. Kom eens uit uw spelonk!"

Daarop wapende hij zich en kwam naar buiten. Toen begonnen zij te strijden; het gevecht duurde omstreeks een uur, waarna zij ophielden om adem te scheppen.

VERDELGER: „Wat hebt gij hier op mijn gebied te maken?"

STOUTMOEDIG: „Wij zijn gekomen om de verslagen pelgrims te wreken, zooals ik u reeds zeide." — Nu grepen zij opnieuw naar de wapenen, en bij den eersten aanval moest STOUTMOEDIG terugwijken. Maar terstond sloeg hij weer op zijn tegenstander los, die nog wel zijne slagen afkeerde, maar toch eindelijk moest zwichten. Ten slotte sloeg STOUTMOEDIG hem met één slag het hoofd af en zoo had hij tevens KLEINMOEDIG uit het geweld van dat monster bevrijd. Zij namen hem nu mede naar GAJUS' woning en toonden daar ook het hoofd van den verslagene. Later werd het ten toon gesteld tot een afschrikwekkend voorbeeld voor andere vijanden.

Nu richtten zij tot KLEINMOEDIG de vraag, wat de oorzaak was, dat hij in handen van den geweldenaar was gevallen.

Toen zeide de arme man: „Ik ben een ziekelijk man, en daar de dood gewoonlijk elken dag bij mij aanklopte, begreep ik, dat ik te huis nooit weder gezond zou worden. Nu ging ik als pelgrim op reis en ben hierheen gekomen van de stad *Onzeker*, waar mijn vader geboren is evenals ik. Lichaamskracht bezit ik niet, en ook geen geesteskracht, maar ik wensch den weg van een pelgrim, zij het dan ook slechts kruipende, af te leggen. Toen ik aan de poort kwam aan 't begin van dezen weg, ben ik daar zeer vriendelijk ontvangen; geen enkele aanmerking werd gemaakt op de zwakte mijns lichaams of van mijne geestvermogens, en bij mijn vertrek werd mij allerlei medegegeven, dat ik op reis zou kunnen noodig hebben en de wensch mij toegevoegd, dat ik de hoop tot het einde toe mocht behouden. Aan het huis van UITLEGGER gekomen, werd mij de grootste vriendelijkheid bewezen, en daar hij het bestijgen van den heuvel *Moeilijkheid* voor mij te zwaar vond, heeft hij mij door zijn dienaars dien laten overdragen. Inderdaad heb ik van meer dan één pelgrim hulp en troost genoten, al had niemand hunner lust om zoo langzaam voort te gaan als ik genoodzaakt ben te doen. Maar niemand ging mij voorbij, zonder mij een bemoedigend woord toe te spreken en te zeggen, dat het des Heeren wil is, de kleinmoedigen te vertroosten, (1 Thess. V : 14) en zoo gingen ze op hun eigen manier verder.

Toen ik in de *Aanvalslaan* was gekomen, plaatste die geweldenaar zich tegenover mij en eischte, dat ik tegen hem zou strijden. Nu, daartoe ontbrak mij de macht geheel en al, dus als een weerlooze prooi viel ik in zijn handen. Maar ik geloofde vast, dat hij mij niet zou kunnen dooden. Wel sleepte hij mij in zijn hol, maar omdat ik niet gewillig met hem was gegaan, was ik vast overtuigd, dat ik er weer levend uit zou komen. Eenmaal was mij verzekerd, dat, zoolang ik niet gewillig in 's vijands handen viel, doch alleen voor het geweld boog, de vijand geen macht over mij zou behouden. Ik gevoelde, dat hij mij berooven zou, gelijk het dan ook geschied is, maar ik heb er het leven afgebracht en daarvoor zal ik mijn Koning en u altijd dankbaar zijn. Dat ik aan nieuwe aanvallen bloot sta,

daarvan ben ik zeker, maar ik ben vast besloten, die tegemoet te gaan, te loopen als ik kan loopen, en te kruipen als ik niet kan gaan. Mijne keus is beslist, dank zij Hem, die mij heeft liefgehad! Mijn pad ligt open voor mij, mijn hart is aan de overzijde der rivier, waarover geen brug ligt, al ben ik ook, gelijk gij ziet, een arme en zwakke van geest."

EERLIJK: „Hebt gij vroeger ook een zekeren VREESACHTIG gekend, een pelgrim evenals wij?"

KLEINMOEDIG: „Welzeker heb ik hem gekend! Hij was geboortig uit de stad *Stompzinnigheid,* eenige uren ten noorden van de stad *Verderf* en even ver verwijderd van de plaats, van waar ik afkomstig ben. Wij kenden elkander zeer goed, want hij was mijn oom, een broeder mijns vaders. Er was een groote overeenkomst tusschen ons, wat het karakter betreft, en ik geloof ook, dat wij uiterlijk eenige gelijkenis hadden."

EERLIJK: „Nu bespeur ik het ook en ik kan volkomen begrijpen, dat gij met elkander verwant zijt, want gij hebt dezelfde bleeke gelaatskleur, denzelfden oogopslag en ook uwe spraak heeft veel overeenkomst met de zijne."

KLEINMOEDIG: „Velen, die ons beiden gekend hebben, beweren dit, en daarbij allerlei hoedanigheden, die ik in hem heb opgemerkt, heb ik in mij zelf óók waargenomen."

„Kom, mijn vriend," zeide de trouwe GAJUS, „wees welgemoed, gij zijt welkom in mijn huis! Begeer maar wat gij verlangt, en wat gij behoeft, en als mijn dienstboden iets voor u kunnen doen, zijn zij geheel tot uw dienst."

„Welk een ongedachte gunst valt mij te beurt," zeide KLEINMOEDIG, „het is als de zon, die door de donkere wolken heenbreekt. Moest de aanval van den reus nu daartoe leiden, dat ik hier zulk een welkom onthaal vinden mag?"

Nauwelijks had hij deze woorden geuit, of een der huisgenooten kwam haastig binnengeloopen en deelde mede, dat op een uur afstands een zekere pelgrim NIETRECHT door den bliksem getroffen was en op de plaats dood was gebleven.

„Ach," zeide KLEINMOEDIG, „is hij gedood? Een paar dagen voor ik hier kwam, had hij mij ingehaald en wilde mijn reismakker zijn. Toen VERDELGER, de reus, ons overviel, was ook hij bij mij. Hij was echter vlug ter been en ontsnapte. Maar het schijnt, dat hij ontsnapte om te sterven en dat ik gegrepen werd om te leven."

Wat rechtstreeks scheen te leiden tot den dood
Bevrijdt ons dikwijls uit den bangsten nood.
Beschikkingen, waar we als den dood voor beven,
Verstrekken vaak den nedrige ten leven.
Ik werd gegrepen; hij ontkwam en vlood:
Maar kruislings ging 't: ik 't leven, hij de dood.

Weldra naderde de tijd, waarop het huwelijk tusschen MATTHEUS en BARMHARTIGHEID werd voltrokken, en ook gaf GAJUS zijne dochter PHEBE ter vrouw aan JACOBUS; daarna vertoefden zij nog enkele weken in het huis van GAJUS, en brachten den tijd door naar het gebruik der pelgrims. Toen de dag van het vertrek bepaald was, bereidde de heer des huizes een feestmaal en zij aten en dronken en verheugden zich in eenvoudigheid des harten.

Nu was de ure van scheiden gekomen, waarom STOUTMOEDIG om de rekening vroeg. Maar GAJUS wilde daarvan niets hooren, en zeide, dat bij hem als vaste regel gold, dat pelgrims nooit het geringste mochten betalen voor hun onderhoud. Steeds stond zijn huis voor hen open, en hij wachtte zijn betaling van den Barmhartigen Samaritaan, die hem beloofd had, dat hij bij zijn wederkomst alles zou vergoeden, wat hij aan hen zou ten koste leggen. (Luk. X : 34, 35.) Toen zeide STOUTMOEDIG tot hem: „Geliefde, gij doet trouwelijk, in al hetgeen gij doet aan de broeders en aan de vreemdelingen, die getuigd hebben van uw liefde in de tegenwoordigheid der gemeente; welken, indien gij geleide doet, gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij weldoen." (3 Joh : 5, 6.) Toen nam GAJUS hartelijk afscheid van allen, inzonderheid van zijne kinderen en van KLEINMOEDIG, wien hij voor de reis nog eenige versterking medegaf.

Nadat zij de huisdeur waren uitgegaan, scheen het, dat

KLEINMOEDIG in den zin had achter te blijven. Zoodra STOUTMOEDIG dit bespeurde, zeide hij: „Kom, broeder KLEINMOEDIG, gij moet met ons medereizen, ik zal uw leidsman zijn en wij zullen lief en leed samen deelen."

KLEINMOEDIG: „Ach, ik heb een reismakker noodig, die geheel en al bij mij past. Gij allen zijt levenslustig en sterk, maar ik, zooals gij ziet, ben zwak. Liever wil ik dus, om mijn vele zwakheden, achteraan komen, ten einde niet mijzelf en u tot last te zijn. Ik ben, zooals gij weet, van zeer gevoeligen en zwakken aard, en wat vele anderen kunnen dragen, zal mij hinderen en aanstoot geven. Ik houd niet van vroolijk lachen, van fraaie kleederen, van nuttelooze vragen. Ik ben zóó zwak, dat het minste mij ergert, waarin anderen geen bezwaar vinden. Ik weet al de waarheid niet, ik ben nog maar een zeer onkundig Christen. Het gebeurt wel eens, dat ik zie hoe een ander zich verblijdt in den Heere, en dan ben ik enkel onrust, omdat ik zijne blijdschap niet kan deelen. Ik gevoel mij als een zwakke onder de sterken, als een kranke te midden van gezonden, een verachte fakkel. Gij kent toch het woord: hij, die gereed is met den voet te struikelen, is een verachte fakkel, naar de meening desgenen, die gerust is; (Job XII : 5) zoodat ik niet weet wat te doen."

„Maar broeder," sprak STOUTMOEDIG, „ik heb in opdracht, de kleinmoedigen te troosten en de zwakken te ondersteunen. Het is goed voor u indien gij met ons gaat; wij zullen onze voetstappen richten naar de uwe, en u helpen; wij zullen ons zelf verloochenen om uwentwil, zoowel wat onze meeningen als wat onze daden betreft; wij zullen niet spreken in uw bijzijn over twijfelachtige punten, wij zullen trachten u in allen alles te wezen, liever dan dat gij bij ons zoudt achterblijven," (1 Thess. V : 14; Rom. XIV, 1 Cor. VIII : 9—13; IX : 22.)

Dit gesprek werd gevoerd niet ver van GAJUS' deur, en terwijl zij in het vuur der samenspreking waren, kwam er iemand voorbij, LICHTVERTRAAGD; hij hinkte op twee krukken en was ook op de pelgrimsreis.

„Wel," zeide KLEINMOEDIG tot hem, „hoe komt gij hier? Ik beklaagde er mij juist over, dat er geen geschikt reis-

genoot voor mij was, en nu zijt gij juist wat ik noodig heb. Welkom, welkom, waarde LICHTVERTRAAGD, ik hoop, dat wij elkander wederkeerig de behulpzame hand mogen bieden!"

LICHTVERTRAAGD: „Ik ben blijde u te ontmoeten, en liever dan afzonderlijk onzen weg te vervolgen, zal ik u een mijner krukken leenen."

KLEINMOEDIG: „Neen, dat behoeft niet! maar ik ben u zeer dankbaar voor uw goeden wil. Zoolang 't mij mogelijk is en mijn zwakke beenen mij kunnen dragen, zal ik daarop gaan. Maar uw kruk kan mij misschien nu en dan noodig zijn om een kwaden hond te slaan."

LICHTVERTRAAGD: „Nu, mijn goede vriend, als ik u helper kan zijn mijn persoon en mijne krukken beide tot uw dienst."

Nu trok het gezelschap gezamenlijk verder. STOUTMOEDIG en EERLIJK gingen vooruit, daarop volgden CHRISTINNE en de kinderen, en eindelijk KLEINMOEDIG en LICHTVERTRAAGD met zijn krukken in de achterhoede.

Toen begon EERLIJK: „Welnu, mijn vriend, wij zijn nu op weg, wees nu zoo goed ons eens van vroegere pelgrims te verhalen wat ons tot leering kan strekken."

STOUTMOEDIG: „Gaarne. Ik denk, dat gij wel gehoord hebt welk een zwaren strijd CHRISTEN had te doorworstelen met APOLLYON in de vallei *Verootmoediging*, en ook wat hem wedervoer in de vallei van *de schaduwe des doods*. En ongetwijfeld hebt gij hooren spreken over de verzoeking waaraan GETROUW was blootgesteld door Mevrouw WELLUST, en hoe hij te strijden had met den OUDEN ADAM en met VALSCHE SCHAAMTE, allen zeer gevaarlijke lieden."

EERLIJK: „Ja, ik heb van al deze dingen gehoord, en weet, dat GETROUW het meest werd lastig gevallen door VALSCHE SCHAAMTE. Dat schijnt al een van de lastigsten geweest te zijn."

STOUTMOEDIG: „Ja, inderdaad, hij was zoo onbeschaamd, dat hij zijn naam geheel ten onrechte droeg."

EERLIJK: „Maar, mijnheer, waar was het ook weer, dat CHRISTEN en GETROUW in aanraking kwamen met MONDCHRISTEN? Dat was er óók een!"

STOUTMOEDIG: „Hij was een ingebeelde dwaas en toch zijn er zoovelen, die hem navolgen."

EERLIJK: „Hij had GETROUW zoo gaarne in zijn netten gevangen."

STOUTMOEDIG: „Ja, maar CHRISTEN heeft in korten tijd zijn waar karakter aan 't licht gebracht."

Zoo gingen zij voort, tot zij aan de plaats kwamen waar EVANGELIST tot CHRISTEN en GETROUW kwam en hun voorspelde, wat zij op de *IJdelheidskermis* alzoo zouden ontmoeten.

Toen zeide hun gids: „Ongeveer op deze plaats ontmoetten CHRISTEN en GETROUW EVANGELIST die hun voorspelde welke moeite zij zouden ondervinden op de *IJdelheidskermis*."

EERLIJK: „Zoo? Het was wel een harde waarheid, die hun verkondigd werd."

STOUTMOEDIG: „Ja, maar toch bemoedigde hij hen tevens. Maar wat spreken wij van hen? Zij waren een paar mannen met leeuwenmoed, die hun gelaat als een rotssteen tegen het vuur keerden. Herinnert gij u, hoe onvervaard zij voor den rechter stonden?"

EERLIJK: „Ja, en hoe moedig GETROUW den marteldood onderging!"

STOUTMOEDIG: „Dàt deed hij, en heerlijk waren de gevolgen daarvan, want naar het verhaal luidt, werden HOOP en eenige anderen bekeerd door zijn dood."

EERLIJK: „Verhaal ons nog meer, want gij hebt zooveel dingen ervaren."

STOUTMOEDIG: „Nu, nadat CHRISTEN de *IJdelheidskermis* achter den rug had, had hij ontzettend veel te stellen met een zekeren BIJOOGMERK, een sluwen booswicht."

EERLIJK: „BIJOOGMERK? Wie was dat?"

STOUTMOEDIG: „Een aartsdeugniet, een geveinsde door en door; een die voor godsdienstig wilde doorgaan en toch met de wereld heulde; die het er op toegelegd had de voordeelen van den godsdienst te genieten, maar er de minste schade niet voor wilde lijden. Hij had een soort van uitwendigen godsdienst voor allerlei omstandigheden en zijne vrouw was niets beter dan hij. Nu eens was hij van deze, dan van die meening, en altijd wist hij iets te

bedenken om zich te verontschuldigen. Maar, gelijk ik hoorde, is hij er toch met schade en schande afgekomen, en ook is geen een van zijn kinderen gezien bij degenen, die God vreezen."

Nu waren zij gaandeweg in 't gezicht gekomen van de stad *IJdelheid*, waar de *IJdelheidskermis* gehouden wordt. Toen zij bemerkten, dat zij zich zoo dicht bij die stad bevonden, overlegden zij, hoe zij er op de beste wijze zouden doorkomen; en de een zeide dit, en de ander wat anders. Eindelijk sprak STOUTMOEDIG: „Ik ben, gelijk gij begrijpen kunt, meermalen de gids van pelgrims door deze stad geweest. En zoo ben ik daar bekend met een zekeren MNASON, (Hand XXI : 16) geboortig uit *Cyprus*, een oud discipel, in wiens huis wij gastvrij ontvangen zullen worden. Als gij het goed vindt, zullen wij daar onzen intrek nemen." Allen keurden dit plan goed. Tegen den avond bereikten zij het gedeelte der voorstad, waar MNASON woonde, maar STOUTMOEDIG wist den weg naar het huis van den ouden man. Zoodra zij voor zijn deur stonden, klopte hij aan, en toen de oude man zijn stem had gehoord, deed hij terstond de deur open en noodigde hen binnen te komen. „Wel," zeide MNASON, „van waar zijt gij heden gekomen?" Toen zij antwoordden, dat zij van hun vriend GAJUS kwamen, sprak hij: „Nu, dan hebt gij een heel eind afgelegd, gij zult wel vermoeid zijn. Komt dus binnen en zet u neder."

STOUTMOEDIG: „Wel, mijn vrienden, weest goedsmoeds. Ik geloof, dat wij onzen vriend hier van harte welkom zijn."

„Ja," zeide MNASON, „ik heet u hartelijk welkom, en als gij iets noodig hebt, zegt het vrijuit. Wij zullen doen wat wij kunnen om het u geriefelijk te maken."

EERLIJK: „Wat wij het meest behoefden, was een goede rustplaats en goed gezelschap, en ik geloof, dat wij die beide nu hebben."

MNASON: „Nu, de rustplaats ziet gij; wat het gezelschap betreft, dat zult gij nog moeten ondervinden."

„Wel," zeide STOUTMOEDIG, „zoudt gij zoo vriendelijk willen zijn ons te zeggen, waar de pelgrims mogen overnachten?"

„Zeker," hernam MNASON. En nu liet hij hun de slaap-

vertrekken zien, en nadat zij zich verfrischt hadden, bracht hij hen in de groote eetzaal van het huis, waar zij het avondeten zouden gebruiken, alvorens zich ter ruste te begeven.

Toen zij zich genoegzaam verkwikt hadden, vraagde EERLIJK den gastheer of er nog meer geloovigen in de stad waren.

MNASON: „Wij kennen er eenigen, maar 't is slechts een klein getal, vergeleken met de tegenstanders."

EERLIJK: „Zouden wij niet enkelen hunner kunnen ontmoeten? Het ontmoeten van medereizigers op den pelgrimsweg is voor den pelgrim wat het zien van maan en sterren voor den zeeman is."

Nu klopte MNASON met den voet op den grond en zijne dochter GENADE kwam binnen, tot wie hij zeide: „GENADE, ga eens even zeggen bij onze vrienden INGETOGEN, HEILIGMAN, VROMENVRIEND, LEUGENHATER en BOETVAARDIG, dat ik eenige vrienden in mijn huis heb, die wel gaarne met hen kennis zouden maken."

GENADE ging zich terstond kwijten van haar taak en weldra waren allen gekomen en na de gewone begroetingen namen zij plaats om den disch.

Nu nam MNASON het woord, en zeide: „Mijne vrienden, gelijk gij ziet, heeft een gezelschap reizigers bij mij zijn intrek genomen. Zij hebben een verre reis gemaakt en zijn op weg naar den berg *Sion*. Maar wie denkt gij wel, dat deze is?" vraagde hij, met den vinger naar CHRISTINNE wijzende. „Niemand anders dan CHRISTINNE, de vrouw van CHRISTEN, dien beroemden pelgrim, die in deze zelfde stad met zijn broeder GETROUW zoo schandelijk bejegend is." Zij stonden allen verbaasd, zeggende: „Weinig hadden wij vermoed, toen GENADE ons kwam roepen, dat wij CHRISTINNE hier zouden aantreffen; dit is wel een zeer aangename verrassing." Daarop vraagden zij naar haren welstand en of deze jonge mannen haar zonen waren. En toen zij hierop een bevestigend antwoord gaf, zeiden zij: „De Koning, dien gij liefhebt en dient, make u als uw vader en brenge u eenmaal dáár, waar hij thans eeuwigen vrede mag genieten!"

Nu vraagde EERLIJK aan INGETOGEN, hoe het tegenwoordig in hunne stad gesteld was.

INGETOGEN: „Gij kunt nagaan, dat het hier in kermistijd een vreeselijke drukte is. Het kost ons dan zelfs groote moeite om rust en vrede des gemoeds te smaken. Wie in zulk een plaats leeft, gelijk deze en in een omgeving als de onze, moet wel zonder ophouden biddende en wakende zijn, want wij zijn steeds in gevaar."

EERLIJK: „En hoe zijn uwe buren jegens u gezind?"

INGETOGEN: „Zij zijn heel wat bedaarder dan vroeger. Gij weet welk een lot CHRISTEN en GETROUW hier hebben ondergaan, maar in den laatsten tijd heerscht hier toch een gematigder geest. Ik houd het er voor, dat het vergoten bloed van GETROUW hun als een last op het geweten drukt, want sedert zij hem verbrand hebben, schijnen zij beschaamd te zijn en veroordeelen niemand meer om zulk een wreed lot te ondergaan. In die dagen durfden wij ons niet openlijk op straat vertoonen, maar nu kunnen wij dit ongehinderd doen. Toen was een belijder der waarheid overal gehaat, maar nu is in sommige wijken der stad de godsdienst zelfs in eere gekomen."

„Maar," ging INGETOGEN voort, „verhaal mij nu ook eens wat u op uwe reis is overkomen. Hoe is de gezindheid, die de menschen jegens u aan den dag leggen?"

EERLIJK: „Het gaat ons zooals het allen reizenden gaat; — soms is ons pad effen, soms ruw en onbegaanbaar; dan bergop, dan bergaf; zelden gevoelen wij ons volkomen veilig. Het ging ons niet altijd voor den wind, en lang niet altijd waren het vrienden, die wij op onzen weg ontmoetten. Wij hebben al heel wat wederwaardigheden ondervonden, en wat wij nog ervaren zullen, wij weten het niet, maar dit weten wij: wie het goede liefheeft, moet leed verwachten."

INGETOGEN: „Gij spreekt van moeilijkheden; welke hebt gij dan alzoo ondervonden?"

EERLIJK: „Vraag dat eens aan STOUTMOEDIG, onzen gids; hij kan er het best verslag van doen."

STOUTMOEDIG: „Wij hebben drie of vier merkwaardige ontmoetingen mede te deelen. Eerst hadden CHRISTINNE en

hare kinderen een aanval te verduren van twee onverlaten, die het op hun leven schenen te hebben toegelegd. Vervolgens kwamen wij in aanraking met den reus BLOEDDORSTIG, met MOKER en met VERDELGER. Eigenlijk is het juister te zeggen, dat wij den laatste in 't nauw hebben gebracht dan wel het omgekeerde. Dit droeg zich aldus toe. Nadat wij eenigen tijd in het huis van GAJUS, mijn gastheer en die der geheele kerk, hadden vertoefd, kregen wij op een keer in den zin onze wapens te nemen en te zien, of wij eenige vijanden van pelgrims konden ontmoeten, want wij hoorden, dat er een van beteekenis daar in den omtrek was. Nu kende GAJUS zijn schuilplaats beter dan ik, omdat hij in die buurt woont. Wij keken en keken, tot wij ten laatste den ingang van zijn hol ontdekten. Toen waren wij blijde en raapten al onzen moed te zamen. Wij naderden dus zijn hol en zie, toen wij daar kwamen, sleepte hij dezen armen man, mijnheer KLEINMOEDIG, in zijn net en was op het punt hem om te brengen. Maar toen hij ons zag en naar wij meenden veronderstelde, dat hij een andere prooi had, liet hij den armen man in zijn hol en kwam naar buiten. Wij vielen krachtig op hem aan en hij sloeg flink om zich heen, maar eindelijk was hij ter aarde geveld, zijn hoofd werd afgeslagen en terzijde van den weg op een paal gezet, tot een schrik voor zulken, die na hem zulke goddelooze praktijken zouden willen uitoefenen. Dat is de zuivere waarheid, hier is de man zelf om het te bevestigen, hij, die als een lam uit den muil des leeuws werd gered."

„Ja," zeide KLEINMOEDIG, „dat kan ik in waarheid getuigen. Ik dacht niet anders, of de geweldenaar zou mij verslinden, en op hetzelfde oogenblik zag ik STOUTMOEDIG en zijn vrienden tot ontzet opdagen."

HEILIGMAN: „Twee zaken zijn onmisbaar voor hen, die op de pelgrimsreis gaan: moed en een onbevlekte levenswandel. Ontbreekt het hun aan moed, dan zullen zij spoedig van den weg afwijken, en is hun levenswandel niet onberispelijk, dan zullen zij hun naam en dien van andere pelgrims tot schande maken."

„Ik hoop," zeide VROMENVRIEND, „dat deze waarschuwing

voor u niet noodig is. Helaas, het is maar al te waar, dat er velen op den weg zijn, die zich zelven liever vreemdelingen van de pelgrimsreis noemen, dan vreemdelingen en pelgrims op aarde."

LEUGENHATER: „Zij hebben noch des pelgrims kleeding, noch des pelgrims moed; zij wandelen niet recht, maar scheef, hun eene schoen staat naar binnen, hun andere naar buiten. Zij hebben afgezakte kousen; hier een stuk en daar een scheur, tot schande van hun Heer!"

BOETVAARDIG: „Deze dingen zijn wel smartelijk; de pelgrims zullen niet eerder die genade, die zij wenschen op hun pelgrimsreis, vinden, voordat de weg gereinigd is van zulke vlekken en smetten."

Onder dergelijke gesprekken ging de tijd voorbij, totdat het avondeten op tafel geplaatst was, en na dit gebruikt te hebben, begaven de vrienden zich naar huis en de gasten gingen ter ruste. Nog geruimen tijd bleven de pelgrims vertoeven in het gastvrije huis van MNASON, en zoo gebeurde het, dat SAMUEL verloofd werd met GENADE en dat JOZEF de jongere dochter MARTHA ten huwelijk vraagde, welke verbintenissen niet lang daarna werden gesloten.

Gelijk ik reeds zeide, bleven de pelgrims hier een langen tijd vertoeven, want de tijden waren veranderd, en de pelgrims leerden velen kennen, voor wie hun woord en getuigenis tot zegen mocht strekken. BARMHARTIGHEID werkte als naar gewoonte veel voor de armen, en zoo was zij een sieraad voor haar belijdenis. En ook GENADE, PHEBE en MARTHA deden wat zij konden om licht en blijdschap in het rond te verspreiden. Allen waren overvloedig in werken der liefde, en zoo werd de naam van CHRISTEN geëerd in die streken.

Niet lang hadden zij zich in die plaats opgehouden, toen er een monsterdier uit het woud kwam, dat zich zelfs in de stad waagde en menschen doodde. Ook sleepte het de kinderen weg en voerde ze in zijn hol. Niemand had ook maar den geringsten moed het monster aan te vallen, maar allen gingen op de vlucht als zij 't maar van verre hoorden aankomen. Het geleek op geen gewoon roofdier, maar het was een groote roode draak, met zeven hoofden en tien

hoornen. (Openb. XVII : 3.) Het richtte groote verwoestingen aan onder de kinderen, en geen der mannen in de stad had den moed tegen dezen vijand op te trekken: allen gingen op de vlucht, zoodra zij het slechts van verre zagen naderen.

STOUTMOEDIG daarentegen, en degenen, die de pelgrims in MNASONS woning kwamen bezoeken, hielden samen raad, wat er in deze moeilijke omstandigheden kon gedaan worden ten einde het monster te overwinnen, opdat het geen verwoestingen meer zou aanrichten onder de bewoners der stad.

Nu vormden STOUTMOEDIG, INGETOGEN, HEILIGMAN, LEUGENHATER en BOETVAARDIG een uitgelezen bende van dapperen, en zij trokken welgewapend ten strijde. Al spoedig kwam het monster ziedende van woede op hen af, maar de helden hielden zoo moedig stand, dat het, ziende, dat zij niet terugdeinsden, telkens meer verslapte in zijn aanvallen, en zich ten slotte, uit vele wonden bloedende, in zijn hol terugtrok.

Deze heldenfeiten maakten, dat STOUTMOEDIG en zijne helpers een goeden naam kregen in de stad, zoodat velen, die zich niets bekommerden om hunne inzichten, toch met zekeren eerbied van hun daden gewaagden, en hun geen leed meer durfden toebrengen. Doch altijd waren er enkele ondankbaren, te verblind om iets goeds te kunnen opmerken, en dezen bleven steeds met minachting van de dapperheid der pelgrims spreken.

Eindelijk kwam het tijdstip voor de afreize bepaald. Nog eens werden de vrienden uitgenoodigd voor de laatste maal zich te vereenigen, ten einde elkander in het gebed den Heere op te dragen. En velen brachten van het hunne, om de pelgrims te dienen met hunne goederen. (Hand. XXVIII : 10.) Daarop vervolgden zij hun weg, door de vrienden nog een eindweegs begeleid. Op het punt gekomen, waar de laatsten terugkeerden, bevalen zij elkander verder Gode en zijner genade en vertrokken.

Toen de pelgrims eindelijk allen weer op weg waren, bezochten zij eerst nog de plaats, waar GETROUW den marteldood had ondergaan. Ook daar knielden zij neder en

dankten den Heere, die hem verwaardigd had zijn kruis Hem ten einde toe standvastig na te dragen, zoodat zij zich bij vernieuwing den Heere toewijdden.

Nog geruimen tijd spraken zij samen over CHRISTEN en GETROUW, en hoe heerlijk het voor CHRISTEN moest geweest zijn toen hij in plaats van GETROUW weer een nieuwen reisgenoot kreeg in HOOP.

Eindelijk kwamen zij bij den heuvel *Winstbejag*, waar de zilvermijn was, die DEMAS aftrok van de pelgrimsreis, en waar waarschijnlijk ook BIJOOGMERK is omgekomen. Maar toen zij bij het oude gedenkteeken gekomen waren, dat tegenover den heuvel winstbejag stond, te weten de zoutpilaar, die ook bij Sodom en de doode zee had gestaan, verwonderden zij zich evenals voorheen ook CHRISTEN, dat menschen van die kennis en dat kloek verstand zoo verblind waren om hier zijwaarts te gaan. Maar zij overlegden, dat onze natuur geen rekening houdt met de ongelukken, die anderen zijn overkomen, vooral wanneer datgene, waarop zij het oog vestigden, aantrekkelijk is voor het dwaze oog. Ik zag nu, dat zij voortgingen tot zij kwamen aan de rivier, die aan deze zijde der *Liefelijke Bergen* is.

Ik zag nu in mijn droom hoe zij langs de oevers der rivier wandelden, onder de heerlijke boomen, wier bladeren genezing bieden voor zwakte en kwalen, en waar zij zich nu en dan mochten nedervlijen in de altijd groene weiden. (Ps. XXIII.)

Zoo werd hun aandacht getrokken door eene schaapskooi, die gebouwd was voor de lammeren der kudde. Een man hield daarbij de wacht en zoo dikwijls er een afdoolde, volgde hij het en droeg het in zijne armen naar de kudde terug. (Hebr. V : 1; Jes. XL : 11.) Nu wees CHRISTINNE haar dochters op den Goeden Herder, aan wiens zorg zij later, moeders zijnde, ook hare jonge kinderen zouden mogen toevertrouwen. „Deze," sprak zij, „zal het verlorene zoeken, en de zwakken en zoogenden zal Hij zachtkens leiden!"

Zoo gingen zij verder en nu kwamen de pelgrims aan het punt, waar CHRISTEN en HOOP verlokt waren om van

den rechten weg af te gaan, zoodat zij bij den reus WANHOOP waren terechtgekomen.

Daar zij een man als STOUTMOEDIG tot leidsman en gids hadden, beraadslaagden zij of zij geen vereenigden aanval zouden kunnen doen op het kasteel *Twijfel,* ten einde pelgrims, die daar misschien opgesloten konden zijn, te bevrijden. Enkelen, en vooral de vrouwen, meenden, dat men zich niet ongeroepen in gevaar mocht begeven, maar na veel ernstig overleg werd eindelijk besloten, dat de dappersten een aanval zouden wagen. De vrouwen zouden achterblijven in gezelschap van KLEINMOEDIG en LICHTVERTRAAGD, en de wacht houden tot de aanvallers terugkeerden, want al woonde Reus WANHOOP ook nog zoo dichtbij, indien zij slechts op den weg bleven, zou „een klein jongske hen kunnen hoeden."

Zoo togen STOUTMOEDIG, de oude EERLIJK en de vier jonge mannen naar het kasteel *Twijfel,* om den reus op zijn eigen erf te bestoken. Voor de poort van het slot gekomen, klopten zij met ongewoon gedruisch aan, en terstond kwam de oude reus aan de poort, gevolgd door zijne vrouw ONGELOOF. Nu riep hij: „Wie is zoo vermetel om mij op deze wijze te bestoken?" „Ik ben het, STOUTMOEDIG," riep deze terug, „een der gidsen, door den Koning der Hemelstad gezonden om pelgrims naar de plaats hunner bestemming te geleiden. Maak u gereed tot den strijd, want ik zal uw hoofd van u wegnemen en uw kasteel verwoesten!"

Nu was reus WANHOOP overtuigd, daar hij een reus was, dat niemand hem zou kunnen overwinnen, „want", zoo dacht hij, „ik heb wel engelen ten onder gebracht, en wat zou STOUTMOEDIG dan tegen mij vermogen!"

Hij deed dus zijn harnas aan en trad naar buiten. Op zijn hoofd had hij een stalen helm, en om zijn middel een vurigen gordel, zijn voeten waren geschoeid met ijzer en hij had een zware knots in de hand. Maar daar zag hij zich eensklaps aangevallen door de zes mannen, die hem van achteren en van voren bezetten, en toen zijne vrouw ONGELOOF hem ter hulpe wilde snellen, velde de oude EERLIJK haar met een enkelen stoot ter aarde. Het was een strijden ten bloede toe, want de reus verweerde zich met

de kracht der wanhoop. Hij streed en streed, dat het wel scheen alsof er geen beslissing zou komen, daar van hem waar bleek, wat men wel eens van eene kat zegt, dat zij negen levens te verliezen heeft. Maar eindelijk zonk hij doodelijk getroffen ter aarde en STOUTMOEDIG sloeg hem het hoofd van den romp.

Nu trokken de overwinnaars op het kasteel los, om dat te verwoesten, want nu de reus dood was, viel er aan geen verdediging te denken. Zeven dagen hadden zij werk met sloopen, doch eerst hadden zij nog het voorrecht, twee pelgrims, die in het kerkerhol zaten opgesloten, te bevrijden.

Het waren een zekere NEERSLACHTIG en zijn dochter ZEERBEVREESD, die bijna uitgehongerd, maar toch nog in leven waren. Het was een wonder, dat zij niet mede waren omgekomen, vooral als men zag, welk een menigte doodsbeenderen en half vergane lijken de lucht verpestten.

Toen STOUTMOEDIG en zijne dapperen hun werk ten einde hadden gebracht, namen zij NEERSLACHTIG en ZEERBEVREESD onder hun hoede, want het bleken eerlijke menschen te zijn, die in de macht van den reus waren geraakt. Ook droegen de eersten het hoofd van den verslagen vijand op een spies mede, om hun vrienden al van verre te toonen, wat zij hadden verricht. Zoodra KLEINMOEDIG en LICHTVERTRAAGD dat afgehouwen hoofd zagen, waren zij buitenmate verheugd. Nu kon CHRISTINNE, als het noodig was, op de viool spelen en haar dochter BARMHARTIGHEID op de luit. En daar zij nu zoo vroolijk gestemd waren speelden zij en LICHTVERTRAAGD wou dansen. Daarom nam hij ZEERBEVREESD, dochter van NEERSLACHTIG bij de hand en zij dansten op den weg. Nu kon hij weliswaar niet dansen zonder kruk in zijn hand, maar ik verzeker u, dat hij zijne voeten goed gebruikte. Ook het meisje verdiende lof, want zij bleef goed in de maat. Doch NEERSLACHTIG gaf om die muziek niet veel. Hij had meer behoefte aan voedsel dan aan dansen, want hij was den hongerdood nabij. Daarom gaf CHRISTINNE hem iets uit haar flesch tot dadelijk herstel, en toen bereidde zij hem een maal. In korten tijd kwam de oude heer tot zichzelf en herleefde geheel.

Daarop nam STOUTMOEDIG het hoofd van reus WANHOOP en zette het op een paal terzijde van den weg, juist tegenover den pilaar, dien CHRISTEN had opgericht, tot een waarschuwing voor pelgrims, die na hem zouden komen, om niet op dezen grond te gaan. Daaronder schreef hij, op een marmeren steen, het volgende vers:

Dit is het hoofd van hem, wiens naam alleen
De pelgrims reeds deed sidderen voorheen.
Zijn burg ligt thans in puin, vrouw ONGELOOF moest sneven:
STOUTMOEDIG nam haar man na fellen strijd het leven.
NEERSLACHTIG en zijn dochter ZEERBEVREESD,
STOUTMOEDIG ook ten redder is geweest.
Wie twijfelt, — dat hij slechts zijn oogen sla
Hierheen, en alle twijfel wijkt weldra.
Dit hoofd, wijl twijfelmoed'ge kreuplen springen,
Toont hun verlossing uit bekommeringen.

En nu ging het weer verder tot zij de *Liefelijke Bergen* bereikten. Hier maakten zij ook kennis met de herders, die hen hartelijk welkom heetten. Toen zij zagen, dat STOUTMOEDIG, dien zij van vroeger kenden, zoovelen bij zich had, zeiden zij: „Waarde vriend, gij hebt een talrijk gezelschap daar bij u, waar hebt gij die allen toch verzameld?"

Toen zeide STOUTMOEDIG:

Hier ziet gij eerst CHRISTINNE met haar stoet,
Haar zonen en hun vrouwen; zij gelijken
Den Wagen, dien ge 's nachts omhoog ziet prijken.
Zij houden 't bij de pool en welgemoed
Gaan ze op 't kompas, en sturen van de zonden
Voort tot gena; dies zijn ze hier gevonden.
Dan d' ouden EERLIJK op zijn pelgrimstocht,
Voorts LICHTVERTRAAGD, van wien 'k betuigen mocht
Dat hij is als KLEINMOEDIG waar van zin.
Gaarne ging deez' met ons 't pelgrimsleven in.
Nog zie 'k den goeden man NEERSLACHTIG komen,
Zijn dochter ZEERBEVREESD volgt hem met schromen.
Zegt, wacht in deze plaats ons gastvrijheid,
Of moeten wij nog verder? Geeft bescheid.

Toen zeiden de herders: „Dit is een aangenaam gezelschap, dat ons van harte welkom is. Wij hebben steun voor de zwakken en ook verkwikking voor de sterken. Onze

Vorst ziet met een oog vol liefde op hetgeen ook voor den minste der zijnen is gedaan. (Matth. XXV : 40.) Geen zwakheid zal de ontvangst minder hartelijk doen zijn." Zoo geleidden zij hen naar de deur van het paleis en zeiden: „Komt binnen KLEINMOEDIG en LICHTVERTRAAGT; kom NEERSLACHTIG, kom binnen met uwe dochter ZEERBEVREEST! Wij roepen dezen met name," gingen zij voort, zich tot STOUTMOEDIG wendende, „omdat zij zoo licht zich laten afschrikken; maar gij en allen, die sterker zijt dan zij, gij kunt doen zooals gij gewoon zijt." Hierop antwoordde STOUTMOEDIG: „Hieraan zie ik, dat gij herders zijt van mijn Koning, en dat zijne genade zich afspiegelt in uw gelaat, want gij hebt de zwakken niet afgestooten of belemmerd, maar hun weg naar het paleis met bloemen bestrooid, gelijk het betaamde." (Ezechiel XXXIV : 21.) Nu gingen de zwakken en kleinmoedigen naar binnen en STOUTMOEDIG en de overigen volgden. Toen allen zich hadden neergezet, zeiden de herders tot de zwakkeren: „Wat is uw verlangen, want alles is hier ingericht om de zwakken te ondersteunen en om de ongeduldigen volgzaamheid te leeren." En nu werd er een avondmaaltijd aangericht, waarbij voor de hulpbehoevenden zachte, licht verteerbare spijzen werden opgezet, en toen allen zich verkwikt hadden, werd aan ieder een geschikt slaapvertrek aangewezen, waar zij zich ter ruste konden begeven.

Toen de morgen was aangebroken en het helder dag was, noodigden de herders hen uit nog eenige merkwaardigheden te bezichtigen. Zoo brachten zij de pelgrims, nadat dezen zich verfrischt en voedsel genomen hadden, naar buiten, naar 't vrije veld en vervolgens naar een berg, *Wonder* genaamd. Daar zagen zij een man staan, die door zijn woorden bergen verzette. Zij vraagden den herders, wat dit kon beteekenen en dezen gaven hun ten antwoord: „Die man is de zoon van zekeren GROOTE GENADE, van wien gij in de reisbeschrijving van CHRISTEN hebt kunnen lezen. Hij moet den pelgrims leeren, hoe zij de schijnbaar onoverkomelijke moeilijkheden op hun weg door het geloof kunnen overwinnen."

En nu gingen zij naar een andere plaats, genaamd de

berg *Onschuld* en daar zagen zij een man in het wit gekleed.

Niet ver van hem af bevonden zich twee anderen: VOORDEEL en KWAADWILLIG, die niet ophielden hem met allerlei vuil te werpen. Maar, hoe zij hem ook mochten werpen, het vuil viel terstond weer van zijne kleeding af, die vlekkeloos rein bleef. „Wat heeft dit te beteekenen?" vraagden de pelgrims. „Wel," zeiden de herders, „deze man heet GODVREEZEND en zijn kleed toont, hoe rein zijn leven is. Zij, die hem met vuil werpen, haten hem om zijne godsvrucht, maar zooals gij zelf ziet, het vuil kan zijn gewaad niet bezoedelen, omdat hij zichzelf onbesmet bewaart. Wie zulke mannen wil verontreinigen, doet vergeefsch werk, want na een weinig tijds zal God hun gerechtigheid doen voortkomen als het licht, en hun recht als de middag."

Nu werden zij gebracht naar een hoogte, genaamd *Liefdadigheidsberg*. Daar werd hun een man getoond, die een rol laken voor zich had uitgespreid, en daarvan sneed hij kleederen voor de armen, die hem omringden; maar hoeveel hij ook weggaf, zijn voorraad werd maar niet minder. Toen vraagden zij: „Wat beteekent dit?" „Dit beteekent," was het antwoord der herders, „dat wie waarlijk een hart heeft voor de armen, nimmer gebrek zal hebben aan het noodige. De zegenende ziel zal vet gemaakt worden. De weduwe van SAREPTA, die den profeet des Heeren onderhield, zag de olie en het meel niet verminderen."

Daarop kwamen zij op een plaats, waar zij twee mannen, DWAAS en ONVERSTAND, bezig zagen een Moorman te wasschen, met de bedoeling zijn huid blank te maken; maar hoe harder zij wreven, des te zwarter werd hij. Zij vraagden nu den herders wat dit te beduiden had. „Wel," zeiden dezen, „gij ziet hier het beeld van een mensch, die innerlijk slecht is; alle middelen om een zoodanige een goeden naam te verwerven, kunnen hem nog slechts afschuwelijker maken. Zoo was het met de Farizeën, zoo zal het zijn met alle geveinsden!"

BARMHARTIGHEID, de vrouw van MATTHEUS, zeide nu tot CHRISTINNE: „Moeder, ik zou den ingang in de zijde des heuvels wel eens willen zien, die gewoonlijk de weg naar

de hel wordt genoemd." Haar moeder maakte de herders met dien wensch bekend en zij brachten BARMHARTIGHEID bij die opening en daar hoorde zij stemmen uit de diepte. Een hoorde zij kermen: „Wee mijner, waarom heeft mijn vader mijn voeten afgekeerd van den weg des vredes!" Een ander kermde: „Ach, waarom ben ik niet gestorven, vóór ik om mijn lichaam te behouden, mijn ziel heb prijs gegeven!" Weer een ander zuchtte: „O, had ik nòg een leven, hoe geheel anders zou ik het besteden!" Het werd de jonge vrouw zóó angstig te moede, dat zij bleek en bevend terugsnelde om die ontzettende plek te verlaten. Nadat de herders hun al deze dingen hadden getoond, brachten zij hen weder in het paleis en verkwikten hen met het goede des huizes. Maar nu had BARMHARTIGHEID een voorwerp gezien, dat zij zoo gaarne zou bezitten, doch waarom zij niet durfde vragen. Toen zij nu aanzaten, verhaalde zij aan hare moeder, dat zij in een der zalen een spiegel had opgemerkt, van gansch bijzonder maaksel. In de eene zijde van het glas zag zij haar eigen gelaat, in de andere het beeld van den Heere Jezus Christus zelf. Dit glas wenschte zij wel voor altijd te bezitten, en nu bracht CHRISTINNE dezen wensch aan de herders over, omdat zij groote vertroosting daarvan op den weg verwachtte.

ERVARING: „Roep haar terstond; zij mag voorzeker hebben alles, wat zij verlangt te bezitten!" Nu werd zij geroepen en men vraagde haar: „BARMHARTIGHEID, wat is er van uw verlangen?" Zij bloosde en zeide: „Zoo heel gaarne zou ik den spiegel hebben, die in gindsche kamer is." Terstond werd het glas gehaald door OPRECHTHEID, en met blijdschap aan haar gegeven. Dankbaar boog zij het hoofd en zeide: „Nu weet ik, dat ik genade heb gevonden in uwe oogen!"

Ook de andere vrouwen ontvingen de geschenken, die zij zelf begeerden en CHRISTINNE ontving een halssnoer en hare dochters evenzeer, en zij deden haar ringen in de ooren en gaven haar juweelen voorhoofdsierselen.

Hierop werd besloten de reis voort te zetten, en nu lieten de herders hen gaan, maar niet zonder dat zij dezelfde bemoedigende en vertroostende vergezichten hadden aan-

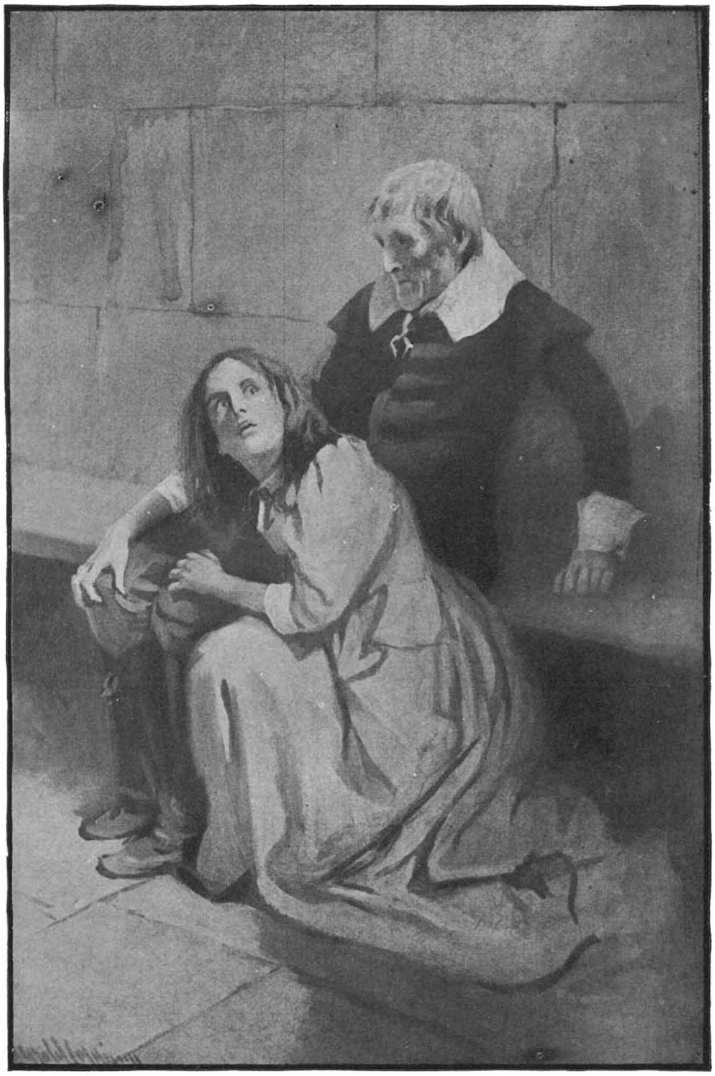

NEERSLACHTIG EN ZIJN DOCHTER ZEERBEVREESD.

Zij vonden een zekeren Neerslachtig en zijn dochter Zeerbevreesd, die bijna uitgehongerd, maar toch nog in leven waren.

schouwd, die ook aan CHRISTEN en zijn reisgezel getoond waren. Maar de vermaningen, die zij CHRISTEN hadden medegegeven, gaven zij hun niet, omdat zij STOUTMOEDIG tot gids hadden, die hen tijdig voor dreigende gevaren kon waarschuwen. Dit hadden zij dus op CHRISTEN voor. En nu trokken zij verder, onder het zingen van het lied:

Een rustplaats vindt, juist waar het noodig is,
De pelgrim. Daar ontvangt hij lafenis
En gul onthaal bij hen, die 't andre leven
Hem roemen als zijn thuis, het doel van al zijn streven.

't Merkwaardigst, dat zij hadden, zagen wij,
Dat ons, schoon pelgrims, 't leven vroolijk zij.
Ook schonken zij ons allerhande zaken,
Die, dat we pelgrims zijn, ons steeds indachtig maken.

Nadat zij de herders hadden verlaten, kwamen zij aan de plaats, waar CHRISTEN AFWIJKER uit de stad *Afval* had ontmoet. STOUTMOEDIG, hun gids, herinnerde hen hieraan, zeggende: „Hier op *deze* plek kwam CHRISTEN AFWIJKER tegen, die den aard van zijn afval op zijn rug geschreven droeg. Dit moet ik u van dezen man zeggen: hij wilde naar geen raad luisteren, maar eenmaal tot afval gekomen, liet hij zich door geen overreding weerhouden. (Hebr. X : 26—29.) Toen hij op de plaats kwam, waar het kruis en het graf zijn, kwam hij iemand tegen, die hem den raad gaf daarheen te zien, maar hij knarste de tanden en riep, dat hij besloten was naar zijn eigen stad terug te keeren. Eer hij de poort had bereikt, ontmoette hij EVANGELIST, die de hand op zijn schouder legde om hem te doen omkeeren, maar AFWIJKER rukte zich los en ontkwam over den muur."

Nu gingen de pelgrims weer verder en op de plaats gekomen, waar vroeger KLEINGELOOF geplunderd was, stond daar een man met uitgetogen zwaard en met bloed bespat. „Wie zijt gij?" riep STOUTMOEDIG hem toe. De man gaf ten antwoord: „Ik heet VERDEDIGER DER WAARHEID. Ik ben een pelgrim en op reis naar de Hemelstad. Nu ben ik onderweg door drie mannen overvallen, die mij de keus lieten tusschen deze dingen: òf een der hunnen

te worden, òf terug te keeren, òf op de plaats zelf sterven. Ik zeide, dat ik te lang een eerlijk man geweest was om nu te eindigen in gezelschap van dieven. (Spr. I : 10—14.) En het tweede? vraagden zij. Als de plaats, die ik heb verlaten, mij niet ongeschikt ware voorgekomen, zou ik haar niet hebben verlaten. Maar omdat ik het gevaarlijk achtte daar te blijven, heb ik haar den rug toegekeerd. En wat het derde betreft, gaf ik ten antwoord, dat het leven voor mij een te hooge waarde had, dan dat ik het lichtvaardig in de waagschaal zou stellen. Daarenboven, gij hebt geen recht mij voor zulk een keus te stellen, dus de gevolgen zijn voor uwe rekening als gij het mij verder lastig maakt! Daarop viel het drietal, nl. WOESTHOOFD, ONBESUISD en WAANWIJS op mij aan en ik trok eveneens mijn zwaard om mij te verdedigen. Bijna drie uren duurde de strijd, en gelijk gij ziet, draag ik de merkteekenen hunner boosheid, terwijl zij er óók niet ongedeerd zijn afgekomen. Zij zijn eerst nu op de vlucht gegaan, vermoedelijk verschrikt, toen zij het gedruisch uwer voetstappen hoorden."

STOUTMOEDIG: „Maar de kamp was zeer ongelijk, drie tegen een!"

VERDEDIGER: „Dat is waar, maar velen of weinigen, dat beteekent hetzelfde voor hem, die zegt: Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zoo vertrouw ik hierop, enz. (Ps. XXVII : 3.) Hoeveel Filistijnen heeft Simson niet verslagen met een ezelskinnebakken!" (Richteren XV : 15, 16.)

STOUTMOEDIG: „Waarom hebt gij niet om hulp geroepen?"

VERDEDIGER: „Ik heb hulp gevraagd, maar aan mijn Koning. Ik wist, dat Hij mij kan hooren en ongezien mij ter zijde staat, en dàt was mij genoeg!"

STOUTMOEDIG: „Gij hebt u vorstelijk gedragen. Toon mij uw zwaard." Toen STOUTMOEDIG dit gezien had en 't een poos opmerkzaam had beschouwd, zeide hij: „O, dat is een echt Jeruzalemsch zwaard." (Jes. II : 3.)

VERDEDIGER: „Juist. Wie zulk een zwaard heeft en het weet te hanteeren, behoeft zelfs voor geen engel te vreezen. Hij behoeft zich niet te bekommeren of het wel duurzaam zal zijn, want het duurt tot in eeuwigheid; het wordt nooit

stomp, het gaat door tot in de verdeeling der ziel en der samenvoegselen en des mergs." (Ef. VI : 12—17; Hebr. IV : 12.)

STOUTMOEDIG: „Maar gij hebt een langen tijd gestreden; het verwondert mij, dat gij niet meer vermoeid zijt."

VERDEDIGER: „Ik vocht tot het zwaard aan mijne hand kleefde, en toen het was alsof mijn hand en mijn zwaard één waren en het bloed mij langs de vingers droop, vocht ik met den grootsten moed." (2 Sam. XXIII : 10.)

STOUTMOEDIG: „Gij hebt wel gedaan! Gij hebt tot den bloede toe tegengestaan, strijdende tegen de zonde. Gij moet bij ons blijven, met ons in- en uitgaan, want wij zijn geestverwanten."

Nu namen zij hem tot zich en wieschen zijne wonden en gaven hem eenige verkwikking, en daarop togen zij te zamen verder.

STOUTMOEDIG was ten zeerste met hem ingenomen, omdat hij zulk een moedig en dapper man was, vooral daar er zooveel zwakken in hun midden waren. Hij begon hem dus over vele dingen te ondervragen, en wel in de eerste plaats, wat voor landsman hij was.

VERDEDIGER: „Ik kom uit *Donkerland,* daar ben ik geboren en mijn vader en moeder wonen daar nog."

STOUTMOEDIG: *„Donkerland;* ligt dat niet aan denzelfden kant als de stad *Verderf?"*

VERDEDIGER: „Ja. Nu, de aanleiding tot mijne reis was de volgende: Er kwam in onze stad een zekere WAARHEIDSVRIEND en hij verhaalde ons van CHRISTEN en hoe deze de stad *Verderf* had verlaten, met achterlating van vrouw en kinderen, om op de pelgrimsreis te gaan. Hij verhaalde ook van de moeilijkheden, die zich hadden voorgedaan, en die CHRISTEN alle te boven was gekomen, totdat hij met triumfgeschal was ontvangen in de stad na het overtrekken der rivier. Ook verhaalde hij hoe de klokken geluid werden bij zijn binnenkomen, en hoe hij in feestkleedij was gehuld, en nog allerlei andere dingen, die ik nu niet zal verhalen. Om kort te gaan, die man wist het leven en de gansche geschiedenis van CHRISTEN zoo te verhalen, dat mijn hart in mij brandende werd van verlangen, en ik mij

door vader noch moeder liet weerhouden om te gaan en de reis te aanvaarden."

STOUTMOEDIG: „Gij zijt door de enge poort op den weg gekomen, nietwaar?"

VERDEDIGER: „Juist, want dezelfde man had ons gezegd, dat al onze moeite vergeefsch zou zijn, als wij niet door de rechte deur ingingen."

„Ziet gij wel," zeide de gids tot CHRISTINNE, „hoe de tocht van uwen echtgenoot overal is bekend geworden?"

VERDEDIGER: „Wel, is dit de vrouw van CHRISTEN?"

STOUTMOEDIG: „Ja, en hier zijn zijne vier zonen."

VERDEDIGER: „Ook al op den pelgrimsweg?"

STOUTMOEDIG: „Ja, zij allen volgen hem!"

VERDEDIGER: „Dit bericht verblijdt mij ten zeerste. Wat zal die goede man zich verheugen, als hij eenmaal allen, die hem eerst niet wilden volgen, door de poorten zal zien ingaan in de stad!"

STOUTMOEDIG: „Voorzeker zal dat een oorzaak van blijdschap voor hem zijn; de vreugde zelf daar te worden binnen gelaten, kan niet grooter zijn dan die over het verschijnen van zijn vrouw en kinderen!"

VERDEDIGER: „Nu zou ik wel eens willen weten, wat gij er van denkt, of wij elkander zullen herkennen."

STOUTMOEDIG: „Maar denkt gij dan, dat wij alleen ons zelf daar zullen kennen en zaligheid genieten en dat wij onze geliefden niet zullen kennen en ons in hun heil verblijden? Onze aardsche betrekkingen zijn een deel van ons zelf, al zal de verhouding, waarin wij hier tot hen stonden, dan geëindigd zijn. Mogen wij dan niet met reden onderstellen, dat wij ons meer over hun aanwezigheid zullen verheugen, dan wanneer zij daar gemist worden?"

VERDEDIGER: „Wel, ik geloof, dat wij elkander ook op dit punt verstaan. Maar wenscht gij mij nog meer te vragen, omtrent het begin van mijn reis?"

STOUTMOEDIG: „Ja, waren uwe ouders bereid u hunne toestemming tot de pelgrimsreis te geven?"

VERDEDIGER: „O neen, zij namen alle denkbare middelen te baat om mij over te halen thuis te blijven."

STOUTMOEDIG: „Maar wat konden ze er tegen hebben?"

VERDEDIGER: „Zij zeiden, dat het zulk een doelloos leven is, en dat, als ik zelf geen aanleg had tot luiheid, dat leven mij onmogelijk zou kunnen aantrekken."

STOUTMOEDIG: „En wat brachten zij meer voor bezwaren in 't midden?"

VERDEDIGER: „Wel, zij zeiden, dat het zulk een gevaarlijke weg was; de gevaarlijkste weg, die er bestaat, zeiden zij, is de pelgrimsweg."

STOUTMOEDIG: „Hebben zij u duidelijk gemaakt, waarin die gevaren bestaan?"

VERDEDIGER: „Ja, op velerlei manier."

STOUTMOEDIG: „Noem er eens eenige op!"

VERDEDIGER: „Zij verhaalden mij van den poel *Twijfelzucht,* waar CHRISTEN bijna in de modder gestikt was. En van het *kasteel van Beëlzebub,* waar soldaten gereed stonden om schoten te lossen op ieder, die het wagen zou aan de enge poort aan te kloppen. En dan van het woud en de donkere bergen; van den heuvel *Moeilijkheid;* van de leeuwen en ook van de drie reuzen BLOEDDORSTIG, MOKER en VERDELGER. Ook zeiden zij, dat er ontzettende gevaren doorleefd waren in de *Vallei der Verootmoediging,* zoodat CHRISTEN er met moeite het leven had afgebracht, om niet te gewagen van de *Vallei der Schaduwe des doods,* waar spoken zijn, waar het licht veranderd is in duisternis, waar de weg vol is van voetangels, kuilen, strikken en vallen. Zij vertelden mij ook van den reus WANHOOP, het kasteel *Twijfel* en van den *Betooverden Grond,* en dat er aan het einde van den weg een rivier stroomt, zonder een enkele brug om de Hemelstad te bereiken."

STOUTMOEDIG: „En was dat alles?"

VERDEDIGER: „Neen, zij verhaalden mij nog, dat deze weg vol bedriegers is, en van lieden, die er maar op bedacht zijn goede menschen van den weg af te brengen."

STOUTMOEDIG: „Hoe konden zij dat bewijzen?"

VERDEDIGER: „Zij spraken van een zekeren WERELDWIJZE, een eersten bedrieger. Ook zeiden zij, dat VORMELIJK en SCHIJNHEILIG voortdurend den weg onveilig maakten. Ook zouden BIJOOGMERK en MONDCHRISTEN en DEMAS mij niet met rust laten. VERLEIDER zou trachten mij in zijn net te

vangen of dat ik, evenals de groene ONKUNDE zou vermoeden in te gaan door de poort, van waar men altijd teruggezonden wordt naar de opening in de zijde van den heuvel en van waar een zijpad loopt naar de hel."

STOUTMOEDIG: „Dat was waarlijk genoeg om u af te schrikken. En lieten zij daarmede van u af?"

VERDEDIGER: „Neen, zeker niet, zij spraken mij ook van velen, die dien ouden weg hadden beproefd en hem een groot eind waren gegaan om te zien of zij daar ook iets van den roem konden vinden, waarvan zoo menigeen van tijd tot tijd had gesproken. Maar hoe zij weder terugkwamen en zichzelf voor dwazen scholden, dat zij ooit een voet op dien weg hadden gezet, en hoe ieder hierover was verblijd. Zij noemden er verscheidenen, wien het zoo gegaan was, als HALSSTARRIG en PLOOIBAAR, WANTROUWEN en VREESACHTIG, AFWIJKER en de oude ATHEÏST en verscheidene anderen, van wie, naar zij zeiden, sommigen zoo ver waren gegaan als zij konden. Maar niet een van hen had ook maar den minsten voorspoed."

STOUTMOEDIG: „Zeiden zij nog meer om u te ontmoedigen?"

VERDEDIGER: „Ja, zij vertelden mij van een zekeren VREESACHTIG, die ook een pelgrim was, maar die den weg zoo eenzaam vond, dat hij geen enkel aangenaam uur had. Dat NEERSLACHTIG bijna van gebrek was omgekomen, ja, dat CHRISTEN zelf, waarover zooveel drukte was gemaakt, na alles voor die hemelsche heerlijkheid te hebben opgeofferd, zeker verdronken was in die donkere rivier en nimmer de overzijde had bereikt."

STOUTMOEDIG: „En heeft dit alles toch uw moed niet terneder geslagen?"

VERDEDIGER: „Neen, ik telde dat alles als niets."

STOUTMOEDIG: „Hoe kwam dat?"

VERDEDIGER: „Ik geloofde vast aan hetgeen WAARHEIDSVRIEND mij had gezegd en dat hielp mij over al die bezwaren heen."

STOUTMOEDIG: „Gij mocht dus de overwinning behalen door uw geloof!"

VERDEDIGER: „Zoo is het. Ik *geloofde*, en in het geloof ging ik uit, kwam ik op den weg, bestreed allen, die zich

tegen mij stelden, en door het geloof bereikte ik deze plaats."

Wie ware kloekheid wil aanschouwen,
  Die kome hierheen vrij:
Hij vindt er een, die vol blijft houên,
  Wat wind en weer het zij.
    Daar is geen versagen,
    Dat ooit hem doet klagen.
    't Doel blijft hij bejagen
      Een pelgrim te zijn.

Al wie met ijslijke verhalen
  Meent, dat hij 't hart hem deert,
Zal zeker in dat opzet falen,
  Daar 't slechts zijn kracht vermeert.
    Geen vrees kan hem knechten.
    Zelfs leeuwen bevechten
    Durft hij: 't geldt zijn rechten
      Een pelgrim te zijn.

Voor boozen vijand noch voor spoken
  Zijn kloeke ziel 't besterft;
Hij weet, als 't eind is aangebroken,
  Dat hij het leven erft.
    Inbeelding belacht hij,
    Geen menschenpraat acht hij,
    Maar dag en nacht tracht hij
      Een pelgrim te zijn.

Nu hadden zij den *Betooverden Grond* bereikt, waar de lucht iemand reeds slaperig maakte. De grond was begroeid met doornen en distelen, behalve hier en daar, waar een betooverd prieël stond, waarvan men zegt, dat, wanneer iemand daarin in slaap raakt, het de vraag is, of hij ooit weer wakker zal worden. De pelgrims gingen voorzichtig achter elkander door dit begroeide gedeelte en STOUTMOEDIG ging vooraan als gids, terwijl VERDEDIGER DER WAARHEID de achterhoede vormde, uit vrees, dat een of andere booze vijand, draak, reus of dief hen in den rug zou aanvallen. Allen trokken voort, de mannen met uitgetrokken zwaard in de hand, want zij wisten hoe gevaarlijk deze plaats was.

Zij trachtten elkander dan ook moed in te spreken, zooveel zij konden.

Zoo liet STOUTMOEDIG KLEINMOEDIG naast zich komen,

terwijl Neerslachtig onder de hoede kwam van Verdediger der Waarheid.

Nog niet lang waren zij zoo voortgetrokken, toen ze zich in een dichten nevel gehuld zagen, die hun belette elkander te onderscheiden. Soms moesten zij een of ander woord spreken, om te weten of zij bij elkander waren, want zij hadden niet het minste licht. Het was een zeer droeve tocht, zelfs voor de moedigsten onder hen, hoeveel te meer dan voor de vrouwen en kinderen, wien het loopen zwaar viel en die spoedig moedeloos werden. Doch door de bemoedigende woorden van hem, die voorging en van hem, die de achterhoede vormde, kwamen zij toch langzamerhand vooruit.

De weg was hier ook zeer lastig door modder en diepe kuilen. En nergens was een herberg of een gelegenheid om eenige verkwikking of lafenis te vinden. Hier werd dus menige zucht geslaakt. Nu eens tuimelde er een over een steen, dan weer was een ander verward in de struiken; en de kinderen — enkelen van hen verloren hunne schoenen in de modder terwijl de een riep: „Ik ben gevallen!" en een ander: „Waar zit ge toch?" en een derde: „ik zit zóó vast in de struiken, dat ik er niet weer uit kan komen!"

Zoo kwamen zij aan een prieel, dat er verrukkelijk uitzag en den pelgrims een heerlijke ontspanning aanbood. Van boven was het kunstig overdekt, met klimopranken begroeid, en het was van banken en zitplaatsen voorzien. En er stond een gemakkelijke rustbank in, waarop men de vermoeide leden kon uitstrekken. Dit alles was zeer verleidelijk, wanneer men den toestand der pelgrims in aanmerking neemt, want zij gevoelden de gevolgen van dien vermoeienden tocht. Maar niemand dacht er aan, zich daar op te houden. Ja, voor zoover ik zien kon, letten zij nauwkeurig op de aanwijzingen van den gids en hij maakte hen zoo op elk gevaar opmerkzaam, dat zij bij het grootste gevaar het meest opgewekt waren en het gemakkelijkst de begeerlijkheden des vleesches konden verloochenen. Dit prieel heette *Lustoord,* en was daar geplaatst om de pelgrims te verlokken zich daar neer te vlijen. Vervolgens zag ik in mijn

droom, dat ze deze eenzame plaats verder doortrokken tot zij kwamen aan een plaats, waar men zeer gemakkelijk het spoor bijster wordt. Nu wist de gids hen bij daglicht al die gevaarlijke plaatsen te doen vermijden, maar hier in het duister was het een ander geval. Gelukkig had hij een kaart bij zich, waarop alle wegen naar en van de Hemelstad duidelijk stonden aangegeven. En daar hij altijd gereedschap bij zich had om licht te maken, raadpleegde hij daarbij zijn kaart en bleek het, dat hij de grootste voorzichtigheid in acht moest nemen en rechts aanhouden. Had hij die kaart niet zoo zorgvuldig geraadpleegd, dan zouden allen waarschijnlijk in de modder zijn omgekomen, want op geringen afstand van de plaats, waar zij zich bevonden, en nog wel op een overigens zeer zindelijk pad, bevond zich een buitengewoon diepe put, vol slijk, en die daar opzettelijk was gegraven om de pelgrims ten val te brengen.

Toen dacht ik bij mezelf: „Hoe noodig is het op den pelgrimstocht zulk een kaart mede te nemen en die telkens te raadplegen!" Zoo trokken zij maar steeds voort over den *Betooverden Grond* tot ze aan een ander prieël kwamen, dat aan den grooten weg was geplaatst. In dat prieël nu zagen zij twee mannen, ZORGELOOS en OVERMOEDIG genaamd. Zij hadden tot hiertoe de reis volbracht, maar daar zij vermoeid waren, hadden zij zich hier neergevlijd om uit te rusten en waren zoo in een vasten slaap geraakt.

Toen de pelgrims hen daar zagen, bleven zij staan en schudden het hoofd, ziende in welk een treurigen toestand die twee zich bevonden.

Terstond overlegden zij wat zij doen zouden; of zij verder door zouden gaan en hen laten slapen of dat zij naar hen toe zouden gaan en hen trachten wakker te maken. Zij besloten echter naar hen toe te gaan en hen te wekken, d. w. z. als zij konden, maar met de noodige voorzichtigheid ten einde niet zelf in de verzoeking te komen om op deze plaats rust te nemen.

Zij traden dus op de beide mannen toe en riepen hen bij hun namen (de gids scheen hen te kennen) maar er kwam geen geluid noch antwoord. Nu nam de gids hen bij de schouders en schudde hen, maar hij kon ze niet

wakker krijgen. De een zeide als in een droom: „Ik zal u betalen als ik geld heb!" De ander zeide: „Ik zal vechten zoolang ik mijn zwaard nog kan vasthouden." Hierop begon een van de kinderen te lachen.

Nu vraagde CHRISTINNE: „Wat beteekent dit?" „Zij spreken in hun slaap," sprak STOUTMOEDIG, „en of gij hen nu door schudden of duwen zoudt willen doen ontwaken, zij zullen op geen andere wijze antwoorden. Het is met hen gesteld als met de zorgeloozen, van wie in oude dagen getuigd is: gij zult zijn gelijk een, die in het hart der zee slaapt, en gelijk een die in het opperste van het want sluimert. Men heeft mij geslagen, zult gij zeggen, en ik ben niet ziek geweest; men heeft mij gebeukt, en ik heb het niet gevoeld; wanneer ik zal opwaken, zal ik hem nog meer zoeken. (Spr. XXIII : 34, 35.) Gij weet, wanneer menschen in hun slaap spreken, zeggen zij wel iets, maar hun woorden zijn noch de taal der rede, noch die van het gezond verstand. Hun woorden zijn even onsamenhangend als het leven eens pelgrims overeenstemt met het nederliggen aan deze plaats. Dit is het gevaarlijke voor allen, die onnadenkend de reize aanvaarden en van de twintig, die zoo zorgeloos zijn, vaart er nauwelijks één beter bij dan dezen hier. Want deze *Betooverde Grond* is een der laatste middelen, die de vijand der pelgrims bezit, en daarom vindt gij dit hier, waar de weg bijna ten einde is, opdat hij er te meer voordeel van trekken zou. Want, zoo overlegt de vijand bij zich zelf, wanneer zullen die dwazen meer geneigd zijn om te rusten dan als zij den tocht bijna ten einde hebben gebracht? Daarom ligt deze *Betooverde Grond* zoo dicht bij *Beulah* en nabij het einde der reis. En zoo moeten de pelgrims goed toezien, opdat het hun niet ga als dezen en zij aan 't eind van den weg in zulk een vasten slaap geraken, dat niemand hen kan wakker krijgen."

De pelgrims, bevende van ontroering, wenschten door te gaan, en zij smeekten den gids toch licht te ontsteken, opdat er ten minste eenig schijnsel mocht vallen op hun pad. Hij stak dus een licht op en dit hielp hen aanmerkelijk, ofschoon de duisternis zeer groot was (2 Petr. I : 19.) Maar de kinderen begonnen zeer uitgeput te worden en

riepen tot Hem, die de Vriend der pelgrims is om hun weg wat gemakkelijker te maken. En toen ze een eindweegs verder waren, stak er een krachtige wind op, die den mist verdreef, zoodat de lucht begon op te klaren. Ze waren den *Betooverden Grond* nog wel niet ten einde, doch ze konden nu elkander en den weg beter onderscheiden.

Toen ze er eindelijk *bijna* over waren, werd hun oor getroffen door een geluid, dat plechtig klonk als van iemand, die bidt. Zij gingen op dit geluid af en nu zagen zij een man, die op den grond geknield lag, en met opgeheven handen en ten hemel geslagen oogen, ernstig scheen te smeeken tot den Heere. Zij kwamen dichter bij, maar konden niet verstaan wat hij zeide, en nu bleven zij eerbiedig staan tot hij geëindigd had met smeeken. Nauwelijks had hij met bidden opgehouden of hij stond op en begon met spoed te loopen in de richting der Hemelstad. Maar nu riep STOUTMOEDIG hem toe: „Hola, vriend, gun ons uw gezelschap, want gij gaat zeker evenals wij naar de Hemelstad." Daarop bleef de man stilstaan, en wachtte tot zij bij hem waren. Niet zoodra had EERLIJK den man gezien of hij zeide: „Ik ken hem." Toen zeide VERDEDIGER DER WAARHEID: „Wel, wie is het dan?" „Het is iemand," hernam hij, „die uit dezelfde streek als ik afkomstig is. Zijn naam is STANDVASTIG, en hij moet een uitnemend pelgrim zijn!"

Zoodra zij elkander nabij gekomen waren, zeide STANDVASTIG tot den ouden EERLIJK: „Zoo, vader EERLIJK, zijt gij daar?" „Welzeker," klonk het antwoord, „evengoed als gij zelf hier zijt!" „Hoezeer verheug ik mij," sprak STANDVASTIG, „dat ik u op dezen weg mag ontmoeten." „En hoe zeer verblijd ik mij, dat ik u op uwe knieën heb mogen zien," hernam de ander. Toen bloosde STANDVASTIG en zeide: „Wat, hebt gij mij gezien?"

„Ja, ik zag u," zeide de ander, „en mijn hart heeft er zich over verheugd." „Wat dacht gij dan wel," vraagde STANDVASTIG. „Wat ik dacht?" zeide EERLIJK. „Wat zou ik anders denken, dan dat wij een eerlijk man op onzen weg gevonden hadden en spoedig zijn gezelschap zouden genieten!" „Als gij u in mij niet vergist hebt," hernam

Standvastig, „zal het mij recht gelukkig maken. Maar in het tegenovergestelde geval moet ik zelf er de schade van dragen." „Dat is waar," hernam nu de ander, „maar uw vrees zelf bevestigt mij, dat het goed staat tusschen den Vorst der pelgrims en uw ziel, want hij zegt: Welgelukzalig is de man, die geduriglijk vreest." (Spr. XXVIII : 14.)

Verdediger: „Maar, mijn broeder, zeg ons eens, om welke reden gij daar straks op uw knieën laagt. Was het om een of ander bijzonder gunstbewijs of om eenige andere oorzaak?"

Standvastig: „Wel, gij weet, wij zijn hier op den *Betooverden Grond,* en toen ik hier zoo over liep, peinsde ik er over, hoe vol gevaren deze weg is. Hoevelen, die als pelgrims uitgingen, zijn hier verward geraakt in de doornen en distelen en zoo omgekomen. Ook dacht ik na over de soort van gevaar, die hier dreigt den mensch ten onder te brengen. Zij, die hier omkomen, sterven niet aan een of andere vreeselijke ziekte, want hij, die door den dood in slaap wordt weggenomen, begint de reis met begeerte en genot en daarom geven zij zich gewillig over."

Nu viel Eerlijk hem in de rede, en zeide: „Hebt gij die twee mannen in het priëel zien slapen?"

Standvastig: „O ja zeker, ik zag Zorgeloos en Overmoedig daar liggen, en ik weet niet beter of zij blijven daar tot hun lijken tot stof zijn wedergekeerd. (Spr. X : 7.) Maar laat mij voortgaan met mijn verhaal. Terwijl ik, gelijk ik zeide, zoo peinzende voortging, ontdekte ik opeens een vrouw, niet jong meer, maar zwierig uitgedost. Ze kwam naar mij toe en bood mij drie dingen aan: zichzelf, haar geld en het wonen in haar huis. Nu, om u de waarheid te zeggen, ik was op dat oogenblik vermoeid en uitgeput; daarbij zoo arm als een kerkuil, en dat wist de heks misschien. Nu, ik sloeg haar aanbod eenige malen af, maar zij bleef aandringen en zag mij vriendelijk glimlachend aan. Nu werd ik boos, maar dat trok ze zich volstrekt niet aan. En al weer begon zij mij voorstellen te doen, zeggende, dat als ik mij door haar wilde laten beheerschen, zij mij groot en gelukkig zou maken, want, zeide zij, ik beheersch de wereld en het is door mij, dat

de menschen gelukkig worden! Toen vroeg ik naar haren naam, en zij zeide mij, dat zij Mevrouw ZEEPBEL heette.

De naam schrikte mij nog meer af, doch zij hield niet op het mij lastig te maken. Toen heb ik mij op de knieën geworpen, zooals gij gezien hebt en mijne handen opgeheven en Hem gesmeekt, die gezegd heeft: roep Mij aan in den dag der benauwdheid en Ik zal u uithelpen. En juist toen gij aankwaamt, had die vrouw zich uit de voeten gemaakt. Toen heb ik den Heere gedankt voor zijne groote uitredding, want ik ben zeker, dat die vrouw niets goeds bedoelde, maar mij alleen in mijne reis wilde vertragen."

EERLIJK: „Voorzeker had zij slechte bedoelingen. Maar wacht eens, als ik mij goed bedenk, heb ik haar dunkt mij gezien of van haar hooren spreken."

STANDVASTIG: „Wellicht beide!"

EERLIJK: „Mevrouw ZEEPBEL is dat niet een lange, knappe vrouw en donker van uitzicht?"

STANDVASTIG: „Juist, zooals gij zegt."

EERLIJK: „Spreekt zij niet op een vleienden toon, en dan met een glimlach aan 't eind van elken volzin?"

STANDVASTIG: „Precies, gij schetst haar juist zooals zij is!"

EERLIJK: „Heeft zij een groote beurs op zijde, en heeft zij niet dikwijls haar hand daarin om met het geld te spelen, als lag daarin haar grootst genot?"

STANDVASTIG: „Nu, 't is alsof gij bij onze ontmoeting tegenwoordig geweest waart, zóó nauwkeurig beschrijft gij haar!"

EERLIJK: „Dan ben ik volkomen juist omtrent haar ingelicht."

STOUTMOEDIG: „Die vrouw is een heks en door hare tooverijen is deze grond betooverd. Wie zijn hoofd in haar schoot nederlegt, kon het evengoed op het blok van den scherprechter nederleggen, want wie haar aanziet om haar te begeeren, wordt tot de vijanden des Heeren gerekend. (Jac. IV : 4; 1 Joh. II : 15.) Door haar worden in eere gehouden alle vijanden der pelgrims, ja, zij heeft reeds menigeen van het pelgrimsleven afgetrokken. Zij weet altijd

wat te praten en zij en hare dochters zijn er altijd op uit om den een of anderen pelgrim te bekoren, en hem het goed dezer wereld te doen najagen. Zij is vermetel en onbeschaamd, en wil met elken man praten. Arme pelgrims tracht zij verlegen te maken en rijke in te palmen. Altijd zwaait zij diengenen lof toe, die voor geld alles over hebben. Zij is verzot op feesten en drinkgelagen, en men vindt haar altijd op de eene of andere partij. Er zijn plaatsen, waar zij als een godin wordt gevierd, en nergens vindt zij er, die haar overtreffen. Zij zegt haar gunsten toe tot in het derde geslacht, als zij *haar* slechts trouw blijven en sommige harer volgelingen overlaadt zij als 't ware met goud. Zij is er op gesteld, dat men haar zoekt, wèl van haar spreekt, en dat zij een plaats verovert in het hart der mannen. Onvermoeid is zij in het aanprijzen van het aangename leven, dat zij leidt, en zij bemint het meest degenen, die wèl van haar denken. Aan sommigen zegt zij kronen en koninkrijken toe als men haar raad slechts opvolgt, en toch heeft zij menigeen tot den strop gebracht en tienduizenden naar de hel gevoerd."

„O," riep STANDVASTIG uit, „welk een genade, dat ik haar weerstand mocht bieden, want waartoe zou zij mij gebracht hebben!"

STOUTMOEDIG: „Waartoe? Dat weet God alleen! Maar zonder twijfel zou zij u gevoerd hebben in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, die de menschen doen verzinken in verderf en ondergang. (1 Tim. VI : 9.) Zij was het, die Absalom opzette tegen zijn vader en Jerobeam tegen zijn heer. Zij deed Judas zijn Heer verraden en bewoog Demas, het leven der godzaligheid vaarwel te zeggen. Wie zal al het kwaad optellen, door haar aangericht! Zij zaait tweedracht tusschen vorst en onderdanen, tusschen ouders en kinderen, tusschen man en vrouw, ja, tusschen den mensch en zichzelf, tusschen het vleesch en den Geest. Daarom, goede STANDVASTIG, blijf getrouw aan uw naam, opdat gij, alles verricht hebbende, moogt staande blijven!"

Onder dit gesprek was er in de harten der pelgrims een mengeling van blijdschap en vreeze, maar eindelijk loste zij zich op in dit lied:

In wat gevaren zijn we altijd!
Vijanden zonder tal;
Hoe menig weg tot zonde leidt,
Geen stervling weet het al.

Hoe menig mijdt de sloot wel graag,
Maar wentelt straks in 't slijk;
Zoo neemt men voor de regenvlaag
Dan in den drup de wijk.

Na dezen zag ik, dat zij gekomen waren in het land *Beulah,* waar de zon nacht en dag schijnt. Daar zij zich vermoeid gevoelden, gaven zij zich aan een aangename rust over en daar de pelgrims vrij mochten genieten van al, wat dit land opleverde, en de boomgaarden en wijnstokken het eigendom waren van den Koning der Hemelstad, stond het hun vrij, zich te verkwikken naar hartelust.

Na een korte wijle gevoelden zij zich hier geheel verkwikt en het gelui der klokken en het trompetgeschal, dat zoo welluidend klonk, weerden wel den slaap uit hunne oogen, maar toch gevoelden zij zich buitengewoon verfrischt als na een verkwikkende sluimering. En door de straten ging het als van mond tot mond: „Er zijn weer pelgrims aangekomen!" En anderen riepen: „En zoovelen gingen over de rivier en mochten door de gouden poorten ingaan in de stad!" En dan weer riepen zij: „Een groote menigte lichtgestalten is in onze stad gekomen, en daaruit blijkt, dat er nog meer pelgrims in aantocht zijn, want zij gaan hun tegemoet om hen te vertroosten na doorgestaan leed!" Toen stonden de pelgrims op en wandelden heen en weer. En hoe genoten zij van de tonen der hemelsche muziek en hunne oogen van een gezicht der hemelsche dingen. In dit land hoorden of zagen zij niets dat hun ook maar in 't minst verdriet deed of hen hinderde, alleen toen zij het water der rivier, waar zij doortrekken moesten, proefden, vonden zij den smaak eenigszins bitter voor het gehemelte, maar de nasmaak was zoet.

Op deze plaats was een gedenkboek, waarin de namen stonden geschreven van de pelgrims, die er sedert de vroegste tijden geweest waren en een verhaal van hunne roemruchtige daden.

Ook werd er veel over gesproken, hoe sommigen de rivier bijna ondoorwaadbaar hadden gevonden, terwijl anderen er slechts tot aan de enkels doorheen gingen. Sommigen gingen er droogvoets door en bij anderen kwam het water tot aan de lippen.

Op deze plaats zag men ook menigmaal de kinderen der stad in de tuinen des Konings om er bloemruikers te plukken voor de pelgrims en die hun vriendelijk aan te bieden.

Hier groeiden kamfer, nardus en saffraan, specerijriet en kaneel, wierook, myrrhe en aloë en allerlei welriekende kruiden; met de geuren werden de kamers der pelgrims vervuld, zoolang zij daar vertoefden en met de daaruit bereide oliën moesten zij hun lichamen zalven ter hunner voorbereiding om de rivier door te gaan.

Terwijl zij nu zich daar ophielden en hunne ure verbeidden, vernam men een gerucht in de stad, dat er een bode uit de Hemelstad was gekomen met een zeer gewichtige tijding voor een zekere CHRISTINNE, de vrouw van den pelgrim CHRISTEN. Spoedig had men vernomen, waar zij zich bevond en nu reikte de bode haar een brief over van den volgenden inhoud: „Wel u, goede vrouw! Ik kom u mededeelen, dat de Meester u roept en u verwacht om binnen tien dagen in onvergankelijk gewaad voor zijn aangezicht te verschijnen!"

Nadat hij haar dezen brief had voorgelezen, gaf hij haar een zeker teeken, dat hij een waarachtige bode was, en gekomen om haar tot spoed aan te sporen. Het teeken, dat hij haar gaf, was een pijl, door de liefde gescherpt, die zacht in haar hart indrong en langzamerhand in haar uitwerkte, dat zij begeerde op den haar aangewezen tijd heen te gaan.

Toen CHRISTINNE zag, dat haar ure gekomen was en zij de eerste zou zijn van het gezelschap, die de rivier zou overtrekken, liet zij STOUTMOEDIG verzoeken bij haar te komen en zeide hem hoe de zaken stonden. Hij gaf haar zijne vreugde te kennen over dit bericht, en zeide, dat het hem een oorzaak van blijdschap geweest zou zijn, indien de bode ook voor hèm gekomen ware. Zij vraagde hem

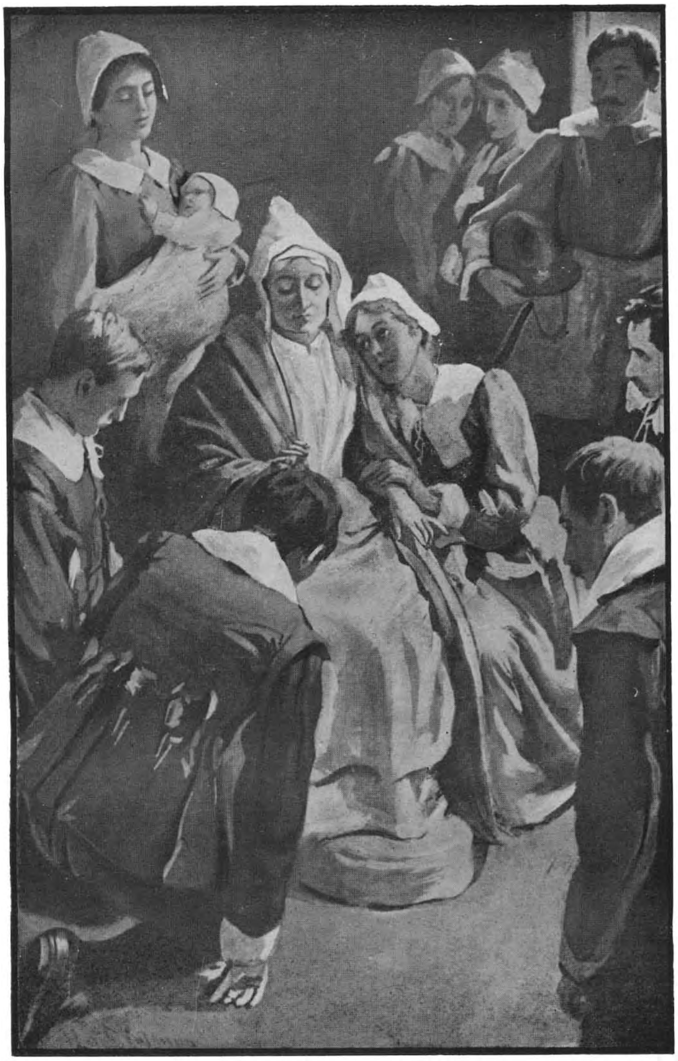

CHRISTINNE ZEGENT HARE KINDEREN.

Hierop ontbood Christinne haar kinderen, en schonk hun haar zegen.

nu om raad, hoe zich het best voor het vertrek toe te rusten. Hij gaf haar dan ook gaarne de gewenschte inlichtingen en zeide: „Wij, die overblijven, zullen u vergezellen tot aan de rivier.”

Hierop ontbood CHRISTINNE haar kinderen en schonk hun haar zegen. Ook gaf zij haar blijdschap te kennen hierover, dat zij het zegel mocht aanschouwen op hun voorhoofd en dat zij hier bij haar waren en hun kleederen zoo rein hadden bewaard.

Eindelijk vermaakte zij een gedeelte van hetgeen zij bezat aan de armen en vermaande haar zonen en dochteren zich steeds bereid te houden voor den bode, die eenmaal ook voor hèn zou komen.

Nadat zij deze woorden tot haar gids en tot haar kinderen gesproken had, liet zij VERDEDIGER DER WAARHEID bij zich komen en sprak tot hem: „Mijn broeder, gij hebt u overal getrouw onder ons betoond; wees getrouw tot in den dood, en ik zal u geve de krone des levens. Ik wilde u verzoeken een wakend oog te houden over mijne kinderen en hen te bemoedigen als gij hen moedeloos ziet. Mijne dochters, de vrouwen mijner zonen, zijn getrouw geweest en God zal zijn beloften aan haar vervullen.”

Aan STANDVASTIG gaf zij een ring ten geschenke.

Nu liet zij den ouden EERLIJK bij zich noodigen en zeide van hem: „Zie, een Israëliet, in welken geen bedrog is!” Toen zeide hij: „Ik wensch u een schoonen dag toe als gij u begeeft naar den berg *Sion,* en ik zal mij verblijden al gij droogvoets de rivier kunt doorgaan!”

Maar zij antwoordde: „Het water moge hoog of laag zijn, ik verlang om heen te gaan. Welk weder ik ook moge treffen op de reis, ik zal daarginds alle moeilijkheid te boven zijn en genieten van een heerlijke rust.”

En toen kwam LICHTVERTRAAGD om haar te zien. En zij zeide tot hem: „Gij hebt tot hiertoe op uwe reis met groote bezwaren te kampen gehad, maar dat zal de rust voor u des te zoeter maken. Waak echter en houd u gereed, want ter ure, die gij niet weet, zal de bode u verschijnen!”

Daarop kwam NEERSLACHTIG en zijn dochter ZEERBEVREESD, tot wie zij zeide: „Herinnert u steeds dankbaar uw ver-

lossing uit de hand van reus WANHOOP en het kasteel *Twijfel*. Het gevolg van die uitredding is, dat gij thans veilig hier zijt. Weest waakzaam en verbant alle vrees; weest nuchter en volhardt tot den einde!"

Toen zeide zij tot KLEINMOEDIG: „Gij zijt verlost uit de klauwen van een geweldenaar, opdat gij u voor eeuwig zoudt verblijden en den Koning moogt aanschouwen. Beijver u in de kracht des Heeren om uw vreesachtigheid te overwinnen, opdat gij nimmer twijfelt aan zijne goedheid en trouw, en gij eenmaal onbevreesd voor zijn aangezicht moogt verschijnen."

Eindelijk was de dag aangebroken, die voor CHRISTINNE de dag des afscheids zou zijn. De geheele weg stond vol menschen, om haar te zien vertrekken. En ziet, op de oevers aan gene zijde der rivier stonden een groote menigte wagenen en paarden, die van boven gezonden waren om haar te brengen tot aan de poort der stad. CHRISTINNE trad dus naar voren, en degenen, die haar gevolgd waren, met de hand toewuivende ten teeken van afscheid, zette zij hare voeten in de rivier. De laatste woorden, die men van haar vernam, waren: „Ik kom Heere, om bij U te zijn en uwen Naam groot te maken!"

En daarop keerden hare kinderen en haar vrienden terug naar hunne woning, want zij, die gekomen waren om CHRISTINNE af te halen, hadden haar aan hun oog onttrokken. Maar CHRISTINNE was heengegaan en met vreugdegejuich begroet bij het binnentreden der poort, waar haar echtgenoot vóór haar was ingegaan.

Maar hare kinderen beweenden haar, toen hunne moeder niet meer in hun midden was. STOUTMOEDIG echter en VERDEDIGER DER WAARHEID speelden op de harp en op de luit van vreugde. En daarna gingen allen naar hun plaats terug.

Na verloop van tijd kwam de bode weder in de stad en zijne boodschap was nu gericht aan LICHTVERTRAAGD.

Toen hij hem had opgespoord, zeide hij tot hem: „Ik kom tot u uit naam van Hem, dien gij hebt liefgehad en gevolgd zijt, al was het op krukken, en nu kom ik u uitnoodigen om plaats te nemen aan zijn disch, en met Hem

avondmaal te vieren in zijn Koninkrijk den dag na Paschen. Houd u dus voor de afreis gereed!" Hij gaf hem ook een teeken, dat hij een betrouwbare bode was, zeggende: „Ik heb uw gouden schaal in stukken gestooten en de zilveren koord ontketend." (Pred. XII : 6.)

LICHTVERTRAAGD riep nu zijn medepelgrims en deelde hun mede, dat hij opgeroepen was en dat God hem eveneens zou gedenken. Hij verlangde nu, dat VERDEDIGER DER WAARHEID zijn testament zou maken; en daar hij niets had na te laten dan zijne krukken en zijn zegenwenschen, sprak hij: „Ik vermaak deze krukken aan mijn zoon, die, naar ik hoop, in mijn voetstappen zal wandelen en ik voeg er den honderdvoudigen wensch bij, dat hij het beter make dan ik heb gedaan." Aan STOUTMOEDIG betuigde hij zijn dank voor zijn geleide en vriendelijkheid en zoo daarop aanvaardde hij de reis. Toen hij aan den oever der rivier kwam, riep hij uit: „Daar ginds zal ik geen krukken meer behoeven, daar zijn de paarden en wagenen des Konings!" De laatste woorden, die men nog opving van zijn lippen, waren: „Welkom leven!" En zóó was zijn heengaan.

Na zijn vertrek kwam er het eerst tot KLEINMOEDIG een bericht, dat de bode op den hoorn had geblazen voor zijn huisdeur. De bode zeide tot hem: „Ik ben gekomen om u uit naam van mijn Meester te zeggen, dat Hij u noodig heeft en dat gij na een weinig tijds zijn aangezicht in heerlijkheid zult aanschouwen. Dit woord moge u mijne boodschap bevestigen: Zij, die door de vensteren zien, zullen verduisterd worden. (Prediker XII : 3.)

Daarna riep KLEINMOEDIG zijne vrienden samen en deelde hun de boodschap mede, die hem was gezonden en het teeken, dat hij had ontvangen. Toen zeide hij: „Ik heb niets na te laten, waarvoor zou ik dus een testament maken. Alleen mijn zwakken geest zal ik achterlaten, want dien zal ik niet noodig hebben in de plaats, waarheen ik ga. En hij is niet waard ook maar aan den armsten pelgrim bemaakt te worden. Daarom wensch ik, dat gij, VERDEDIGER DER WAARHEID, hem zult begraven in een mesthoop, als ik zal zijn heengegaan." Toen de dag van zijn vertrek gekomen was, ging hij als de overigen in de rivier. Zijn

laatste woorden waren: „Blijft, geloof en lijdzaamheid.” Zoo ging hij over naar de andere zijde.

Wederom gingen eenige dagen voorbij, en toen ontving NEERSLACHTIG eene boodschap, en wel in de volgende woorden: „Bevende man! ik kom u verwittigen, dat gij tegen den aanstaanden dag des Heeren bij uwen Koning wordt verwacht. Bij Hem zult gij juichen van vreugde als gij voor eeuwig zult verlost zijn van vrees en twijfel! En,” zeide de bode, „dit zij u het teeken: de opheffing der stem zal zijn gelijk die eens sprinkhaans.” (Pred. XII : 5.)

Toen de dochter van NEERSLACHTIG, ZEERBEVREESD, gehoord had wat er was voorgevallen, riep zij, dat zij zoo gaarne met haar vader wilde mede gaan. Nu zeide NEERSLACHTIG tot zijne vrienden: „Gij weet wat mijne dochter en ik zelf hebben doorgemaakt en hoe wij dikwijls de vreugde van anderen hebben verstoord door onze droefgeestigheid. Wij hopen, dat niemand den geest der vreesachtigheid, die ons bezielde, zal erven. Het is een *booze* geest, die ons vooral den eersten tijd van onzen pelgrimstocht het licht in duisternis deed verkeeren.”

Toen hunne ure was gekomen om te vertrekken, begaven zij zich naar den oever der rivier. De laatste woorden van NEERSLACHTIG waren: „Vaarwel duisternis! welkom, eeuwige morgen!” Zijn dochter ging zingende door de rivier, maar de woorden werden door niemand verstaan.

Nu verliep er weder een geruime tijd en toen kwam de bode, om onderzoek te doen naar den ouden EERLIJK. Aan zijn huis gekomen, stelde hij hem de volgende regelen ter hand: „Gij moet u gereed houden om binnen een week te verschijnen voor uw Heer in het huis des Vaders! En dit woord zij u een teeken: al de zangeressen zullen nedergebogen worden.” (Pred. XII : 4.)

Toen riep EERLIJK zijn vrienden en zeide tot hen: „Ik ga sterven, maar ik laat geen testament na; mijne eerlijkheid gaat met mij mede, zegt dit aan hen, die na mij komen.” Toen de dag dáár was meldde hij zich aan om de rivier over te trekken. De rivier stond aan beide zijden buiten haar oevers, maar nu had EERLIJK afgesproken met een zekeren GOED-GEWETEN, dat deze hem daar zou ontmoeten.

Dit deed hij dan ook en bood hem vriendelijk de hand en zoo kwam hij aan de overzijde. Zijn laatste woorden waren: „GENADE heerscht," en hiermede scheidde hij van deze wereld.

Weldra werd het gerucht verbreid, dat ook VERDEDIGER DER WAARHEID door denzelfden bode was opgeroepen, en dat het teeken, dat hij ontving, was: „Zijne kruik wordt aan de springader gebroken." (Pred. XII : 6.) Toen hij deze woorden had verstaan riep hij zijne vrienden en deelde hun mede, wat er ophanden was. „En nu," sprak hij tot hen, „ga ik naar het Huis mijns Vaders, en hoewel ik met velerlei moeite en bezwaren tot hiertoe ben gekomen, berouwt het mij niet door vele verdrukkingen te zijn heengegaan. Ik vermaak mijn zwaard aan hem, die mij zal volgen op den pelgrimstocht. Mijne litteekenen bewaar ik tot een getuigenis, dat ik den goeden strijd heb gestreden. En daarvoor ga ik nu mijn loon ontvangen." Toen zijne ure was gekomen, vergezelden velen hem naar den oever der rivier, en toen hij zijn voet zette in den donkeren stroom, riep hij uit: „Dood, waar is uw prikkel?" En toen hij in de diepte kwam, hoorde men hem nog uitroepen: „Graf, waar is uwe overwinning?"

Zoo ging hij over en werd hij met bazuingeschal aan den ingang der Hemelstad begroet.

En nu kwam de roepstem voor STANDVASTIG — degene, dien zij op zijn knieën vonden liggen op den *Betooverden Grond* — en de bode stelde hem een geopenden brief ter hand, waarvan de inhoud hierop neerkwam, dat hij zich op een groote verandering moest voorbereiden, want dat zijn Meester hem niet langer zoo ver van zich verwijderd wilde houden. Hierover stond STANDVASTIG na te denken, toen de bode voortging: „Gij behoeft niet te twijfelen aan de waarheid mijner woorden, want hier is het zegel: het rad wordt aan de bornput in stukken gestooten." (Pred. XII : 6.) Daarop liet hij STOUTMOEDIG bij zich komen, en zeide tot hem: „Mijn vriend, hoewel ik niet het voorrecht heb gehad veel in uw gezelschap te mogen verkeeren in de dagen mijner pelgrimsreize, toch heb ik zeer veel aan u te danken. Toen ik van huis ging liet ik een vrouw en

vijf jonge kinderen achter; en nu verzoek ik u dringend, wanneer gij terugkeert (want ik weet, dat gij zult terugkeeren naar uws meesters huis om nog voor vele pelgrims een gids te zijn), dat gij aan de mijnen zult doen weten wat mijn lot geweest is of nog zijn zal. Verhaal hun ook van mijn gelukkige aankomst aan deze plaats en welk een heerlijke erfenis mij is geworden. En vertel hun van CHRISTEN en van CHRISTINNE, zijne vrouw, en hoe zij met hare kinderen het voetspoor van hun man en vader gevolgd zijn. Ik heb u voor de mijnen weinig of niets mede te geven, niets dan mijn tranen en gebeden!"

Toen STANDVASTIG al zijn zaken geregeld had, kwam voor hem de tijd om zich weg te spoeden, en hij begaf zich naar den oever der rivier. De wateren van den stroom waren op dat oogenblik zeer kalm, en toen STANDVASTIG ongeveer halverwege was gekomen, bleef hij een wijle staan en zeide tot degenen, die aan den oever stonden: „Deze wateren zijn voor velen eene verschrikking geweest en de gedachte daaraan vervulde mij ook menigmaal met vrees. Maar nu is alle verschrikking geweken; mijn voeten staan op denzelfden grond, waarop de voeten der priesteren stonden, die de ark des Verbonds droegen, toen de kinderen Israëls de Jordaan overtrokken. (Joz. III : 17.) Het is waar, de wateren zijn bitter voor het gehemelte en koud in de maag, maar de gedachte aan de plaats, waar ik heenga en aan het geleide, dat mij wacht aan de overzijde, doet mijn hart in mij branden van vurig verlangen. Ik ben nu aan het einde van de reis, mijn moeitevolle dagen zijn ten einde. Weldra zal ik het Hoofd aanschouwen, dat voor mij met doornen gekroond werd; het Gelaat, dat om mijnentwil werd bespogen. Vroeger heb ik geleefd van hooren zeggen en door geloof, maar nu zal ik leven in aanschouwen, en ik zal mij verheugen in de gemeenschap met Hem, in wien ál mijn lust is. Ik vertoefde hier gaarne, waar van Hem werd gesproken, en het was mijn lust in zijne treden mijne voetstappen te zetten. Zijn naam is mij als reukwerk geweest, ja zoeter dan alle geur van specerijen. Zijne stem was mij enkel liefelijkheid en het licht zijns aangezichts was mij steeds begeerlijker dan het licht der zon ooit voor

iemand heeft kunnen zijn. Zijn woorden waren mijn spijs en mijne verlustiging en een geneesmiddel tegen mijn kwalen. Hij heeft mij gegrepen en mij gereinigd van mijne ongerechtigheden, ja, Hij heeft mijne treden vastgezet in *zijne* wegen!"

Terwijl hij deze woorden sprak, veranderde zijn gelaat. De sterke man kromde zich en nadat hij had uitgeroepen: „grijp mij bij de hand, want ik kom tot U!" werd hij niet meer gezien.

Maar heerlijk was het te zien hoe de geheele omtrek als vervuld was met paarden en wagenen, met trompetters en pijpers, met speellieden met hunne verschillende muziekinstrumenten om de pelgrims te verwelkomen, toen deze de een na den ander de schoone poorten der stad binnentraden.

Wat nu de kinderen van Christinne betreft, haar vier zonen met hun vrouwen en kinderen, ik kon niet toeven tot zij allen over de rivier waren gegaan. Maar ik hoorde zeggen, dat zij nog in leven zijn en dat men verwachting mag koesteren, dat zij nog gespaard zullen blijven voor de Kerk in het land hunner inwoning.

Mocht ik nog eens dien kant uitkomen, dan wil ik gaarne mededeelen, wat ik verder omtrent hen allen heb vernomen. Intusschen roep ik hiermede den lezer toe:

VAARWEL.

201147_026

buny001pelg01

De pelgrimsreis van deze wereld naar de toekomende, voorgesteld in den vorm van een droom